

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Mwongozo wa Mwalimu Kiswahili cha Darasa la 2

PHOTO: Alex Kamweru

Primary Math and Reading (PRIMR) Initiative

Yaliyomo

Ilani	ii
Utangulizi	iii
Sauti na majina ya herufi za Kiswahili	iv
Mapendekezo ya mgawanyiko wa muda wa kila somo	v
Kamusi ya Kiswahili	vii
Wiki ya 1	1
Wiki ya 2	11
Wiki ya 3	21
Wiki ya 4	31
Wiki ya 5	36
Wiki ya 6	41
Wiki ya 7	46
Wiki ya 8	51
Wiki ya 9	56
Wiki ya 10	61
Wiki ya 11	66
Wiki ya 12	71
Wiki ya 13	76
Wiki ya 14	81
Wiki ya 15	86
Wiki ya 16	91
Wiki ya 17	96
Wiki ya 18	101
Wiki ya 19	106
Wiki ya 20	111
Wiki ya 21	116
Wiki ya 22	121
Wiki ya 23	126
Wiki ya 24	131
Wiki ya 25	136
Wiki ya 26	141
Wiki ya 27	146
Wiki ya 28	151
Wiki ya 29	156
Wiki ya 30	161

Ilani

Kitabu hiki ni cha utafiti na matumizi yake nje ya shule zilizo kwenye mradi wa PRIMR hayaruhusiwi bali kwa idhini ya Wizara ya Elimu Sayansi na Teknolojia.

Utangulizi

Mpangilio wa masomo katika hiki kitabu cha mwalimu uliandikwa ukizingatia mwongozo shupavu wa washauri wa kusoma na lugha kutoka hapa nchini Kenya na kimataifa. Katika warsha ya kwanza kati ya maafisa kutoka Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia (MoEST) na Taasisi ya Maandalizi ya Mitaala (KICD) mpangilio wa masomo hayo. Muongozo huo unaeleza kwa kina vipengele vyote vinavyostahili kuwekwa kwenye mpangilio wa masomo haya. Katika warsha hiyo, uamuzi ulifanywa jinsi vile herufi za lugha ya Kiswahili na Kiingereza zitafunzwa, na mbinu zile zitatumika kufundisha watoto jinsi ya kusoma.

Mpangilio wa lugha ya Kiswahili unazingatia sauti za herufi zinazotumika kwa wingi katika lugha hiyo. Kwa hivyo herufi zinazotumika kwa wingi hufundishwa kwanza ili kuwawezesha wanafunzi kuanza kusoma maneno na sentensi kwa mda wa wiki mbili hivi. Hadithi pia zimeandikwa kwa makini zikizingatia sauti za herufi ambazo wanafunzi wamezisoma tayari. Hadithi hizi pia zinazingatia mada za silabasi ya Taasisi ya Maandalizi ya Mitaala (KICD) pamoja na msamiati wa kiwango cha mwanafunzi ili waweze kusoma na kuelewa maneno na hadithi.

Kila mpangilio wa somo una mbinu mbalimbali zinazotoa mwelekeo wa kipekee wa kufunza kusoma kwa lugha ya Kiswahili. Mbinu hizi pia zinazingatia vipengele vinne vya lugha (kusikiliza, kuingea, kusoma na kuandika). Pia zinafunza waziwazi na kwa mfululizo maalum unaozingatia vipengele vitano muhimu vya kusoma: Utambuzi wa fonimu, utambuzi wa herufi, utambuzi wa maneno, kusoma kwa mtiririko unaozingatia shada na kiimbo, na kusoma kwa ufasaha na kuelewa unachokisoma. Vipengele hivi vinazingatia mambo yote muhimu kwa kumsaidia mwanafunzi apate ujuzi wa kujua kusoma mapema.

Mpangilio huu pia unasisitiza wazo kuu kwamba maneno huundwa kwa sauti, na kila herufi ina sauti na sauti hizi zinapounganishwa huunda neno. Wazo lingine ni kuwa maneno yana maana. Maneno yanapounganishwa hutengeneza sentensi, na sentensi huunda taarifa ama hadithi. Kila siku wanafunzi hufanya mazoezi ya herufi, maneno, kusoma hadithi na ufahamu. Siku ya tano ya kila wiki, huwa ya marudio na mazoezi ili walimu waweze kutathmini jinsi wanafunzi wanavyoendelea katika masomo yao.

Kila kipengele kinafunzwa kwa kuzingatia hatua tatu maalum: Ninafanya – Tunafanya – Unafanya. Kwenye hatua ya kwanza (Ninafanya), mwalimu anatoa maelezo na kielelezo cha kipengele kinachofunzwa. Kwenye hatua ya pili (Tunafanya), mwalimu anawahusisha wanafunzi kufanya mazoezi ya hicho kipengele pamoja naye. Kwenye hatua ya tatu (Unafanya), mwanafunzi anapewa nafasi kufanya mazoezi ya kile ambacho amejifunza na kuhusisha yale ambayo amesoma na maisha yake ya kila siku. Upimaji wa uelewa wa mwanafunzi umepewa kipao mbele kwenye mpangilio huu, kwani unafanyika katika kila kipengele, kila siku, kila juma na kila muhula.

Tunawashauri walimu wajitayarisha kabla ya somo. Ni vyema kutambua msamiati unaoweza kuwatatiza wanafunzi na kutumia kamusi ili kupata maelezo na maana halisi ya maneno.

Sauti na Majina ya Herufi za Kiswahili

Herufi ndogo	Herufi Kubwa	Sauti	Jina
m	M	/m/	Ma
a	A	/a/	Aa
u	U	/u/	Uu
k	K	/k/	Ka
t	T	/t/	Ta
l	L	/l/	La
n	N	/n/	Na
o	O	/o/	Oo
w	W	/w/	Wa
e	E	/e/	Ee
i	I	/i/	Ii
h	H	/h/	Ha
s	S	/s/	sa
b	B	/b/	Ba
y	Y	/y/	Ya
z	Z	/z/	Za
g	G	/g/	Ga
d	D	/d/	Da
j	J	/j/	Ja
r	R	/r/	Ra
f	F	/f/	Fa
v	V	/v/	Va
sh	Sh	/sh/	Sha
ny	Ny	/ny/	Nya
dh	Dh	/dh/	Dha
th	Th	/th/	Tha
ch	Ch	/ch/	Cha
gh	Gh	/gh/	Gha
ng'	Ng'	/ng/	ng'a
ng	Ng	/n-g/	Nga

Mapendekezo ya Mgawanyiko wa muda wa kila somo (Mwaka wa 2, Wiki ya 1-6)

Sehemu	Siku 1 na 3	Siku 2 na 4	Siku 5
Ufahamu wa fonimu			
Ufahamu wa Herufi	3	3	3
Silabi	4	4	
Kusoma maneno kwa silabi	4		
Kusoma maneno marefu		5	
Sarufi		5	4
Jedwali ya silabi			5
Hadithi ya mwanafunzi			
Kabla ya kusoma hadithi ya wanafunzi	4	3	
Wakati wa kusoma hadithi ya wanafunzi	6	5	
Baada ya kusoma hadithi ya wanafunzi	6	4	
Hadithi ya mwalimu			
Kabla ya kusoma hadithi ya mwalimu			5
Wakati wa kusoma hadithi ya mwalimu			5
Baada ya kusoma hadithi ya mwalimu			5
Kuandika	3	3	3
	30	30	30

Mapendekezo ya Mgawanyiko wa muda wa kila somo (Mwaka wa 2, Wiki ya 7-30)

Sehemu	Siku 1 na 3	Siku 2 na 4	Siku 5
Ufahamu wa fonimu			
Ufahamu wa Herufi			
Silabi			
Kusoma maneno kwa silabi	5		
Kusoma maneno marefu		5	
Sarufi		5	5
Jedwali ya silabi			5
Hadithi ya mwanafunzi			
Kabla ya kusoma hadithi ya wanafunzi	6	3	
Wakati wa kusoma hadithi ya wanafunzi	7	5	
Baada ya kusoma hadithi ya wanafunzi	9	9	
Hadithi ya mwalimu			
Kabla ya kusoma hadithi ya mwalimu			4
Wakati wa kusoma hadithi ya mwalimu			6
Baada ya kusoma hadithi ya mwalimu			7
Kuandika	3	3	3
	30	30	30

Kamusi ya Kiswahili

Zingatia, Ilani, Tilia Maanani (TM): Maneno haya yameelezwa kulingana na jinsi yalivyotumika kwenye kitabu hiki.

MSAMIATI

MAANA

Adhuhuri	-	Muda ulioko baada ya saa sita ya mchana mpaka saa kumi jioni
Akateleza	-	Akaenda kwa ulaini hivi kwamba karibu aanguke.
Ala.../ala za muziki	-	vyombo vya muziki.
alama ya kugawanya	-	ishara ya ÷ hutumiwa katika somo la hisabati
alama ya kutoa	-	Ishara ya – hutumiwa katika somo la hisabati
alama ya kuzidisha	-	ishara ya + hutumiwa katika somo la hisabati
agiza	-	itisha bidhaa ili kuzinunua
Alihofia	-	Alijawa na wasiwasi; alijawa na woga.
Alijihisi	-	Alijua moyoni au kudhanja
Alinguruma	-	Alitoa sauti ya mvumo; toa sauti kama mlilo wa simba
Alipaa	-	Alienda angani; enda juu.
alipaza	-	alitoa sauti ya juu.
Alisita/ Sita	-	Kutokuwa na uhakika wa kufanya kitu. Aliacha kufanya jambo aghalabu kwa sababu fulani baada ya kutia nia ya kulifanya au kuacha kulifanya jambo baada ya kulianza
Amewaahidi	-	amesema atawafanyia jambo fulani.
Amkua/Kuamkua	-	kusalimia, kutoa salamu.
Angani	-	Sehemu wazi iliyoko juu ya dunia; mbingu.
Arafa	-	ujumbe mfupi unaotumiwa kwa simu.
Ardhi	-	nchi
Babu	-	Baba ya mzazi wako.
Bandika	-	tumia aina ya gundi ili kuweka kitu juu ya kingine kama vile karatasi huwekwa juu ya ukuta.
Bara	-	sehemu za nchi ambayo iko mbali na bahari.
Baraka	-	Fanaka; Heri; Mambo mema.
Barua pepe	-	barua inayotumwa kwa kupitia mtandao wa intaneti. (email)
Barubaru	-	kijana wa umri wa miaka kama kumi na miwili kwenda juu.
Bata bukini	-	bata mkubwa sana mwenye rangi nyeupe.
Bibi	-	Hutumiwa kwa mama mzaa baba / mama (pia huitwa nyanya). Jina la heshima kwa mwanamke au mke wa mtu.
Binamu	-	Mtoto wa amu; mtoto wa ndugu wa kiume wa baba
Buibui	-	mdudu anayetengeneza utando (spider); Vazi jeusi linalovaliwa juu ya nguo za kawaida. Vazi hili huvaliwa na wanawake haswa wa kiislamu wakati wanapotoka nje ya nyumba.
Bundi	-	Namna ya ndege mkubwa atokaye usiku tu na mwenye macho makubwa yanayomwezesha kuona gizani; hudhaniwa kuwa ni ndege mbaya.

Bustani	-	Kiunga cha kupandia miti ya maua, matunda au mboga. Pia ni mahali pa kupumzika palipopandwa miti au maua.
Bwawa	-	eneo kubwa la maji yaliyokusanyika. Ni ndogo kuliko ziwa.
Changamoto	-	shida fulani zinazomkabili au kumpata mtu.
Cheo	-	Daraja la mtu katika kazi, ukuu, ukubwa.
Chiriku	-	Ndege mdogo mwenye makelele sana. Hutumiwa kwa mtu apendaye kusemasema sana au mtu mwenye maneno mengi.
Chombo	-	Kifaa cha kufanyia kazi fulani
Chomoza	-	Tokea. Kwa hivyo jua likichomoza ni wakati jua linapotokea asubuhi na mapema kutoka upande wa mashariki.
Dalili	-	Alama ya kuonyesha hali au kitendo fulani kitakachofanyika; ishara. Pia ni alama iliyowachwa na kitu.
Dawa usiwache ovyo	-	Dawa usiwache vibaya au kiholela.
Dawati	-	Chombo ambacho hutumiwa na wanafunzi kukalia na kuandikia. Pia huitwa deski.
Dihaka	-	Maneno au vitendo vya kufanyia mzaha; mchezo au utani.
Dhuluma	-	Tendo lisilo la haki; Tendo baya. Jina lingine ni ukatili.
Duaradufu	-	Umbo lililozunguka kama vile yai.
Foleni	-	Piga mstari.mlolongo wa watu.
Foronya	-	Mfuko wa kitambaa wa kutilia mto wa kulalia.
Friji	-	Chombo mfano wa kabati lakini kilichotengenezwa kwa madini na chenye mtambo wa kuleta baridi na kufanyia barafu; pia huitwa jokofu.
Fulana	-	Vazi linalovaliwa ndani ya shati au kanzu. Pia ni aina ya vazi lililofumwa kwa sufi au manyoya.
Gramu	-	Uzito wa kitu. Uzamu unaochukua miligramu 1000 au sentigramu 100
Halaiki	-	watu wengi sana. Umati mkubwa wa watu
Halisi	-	ya kweli.
Hatari	-	kitu kisicho salama.
Hekima	-	kuwa mwerevu. Mwenye kutumia akili; busara; maarifa vyema.
Hisabati	-	somo la hesabu
Hitimu	-	pata ujuzi unaofaa. Kukamilika katika ujuzi fulani.
Hodari	-	Mtu ambaye ana ujuzi wa kufanya jambo vizuri kuliko wengine.
Homa ya matumbo	-	Ugonjwa wa kuhara na kutapika unaoambatana na kuhara damu.
Huathiri	-	husababisha matokeo mabaya baada ya jambo fulani kufanyika.
Huburudisha	-	Hufurahisha ama huleta raha.
Huchechemea	-	Huenda kwa miguu miwili lakini kwa namna isiyo kawaida; hasa hatua za mguu mmoja kutofautiana na za mguu mwingine.
Hudumia	-	Toa utumishi au msaada.
Hupungia mkono wa buriani	-	huaga na kusema kwaheri.

Hurembesha	- Fanya kitu kiwe cha kupendeza kwa kukipamba. Hutia mapambo katika kitu ili kipendeze machoni; pamba.
Ilipopusa	- ilipoisha kama vile mvua inapoacha kunyesha tunasema 'mvua imepusa'.
Inapowadia	- inapofika.
Indigo	- Rangi moja ya upinde wa mvua iliyo kama urujuani (Lugha ya kiingereza ni "purple")
Jamaa	- Watu wa ukoo mmoja; ndugu. Pia watu wenye uhusiano fulani
Jawabu	- jibu.
Jitahidi	- tia bidii; kujaribu sana ili kufaulu.
Jumla	- Yote pamoja.
Kabambe	- kamilifu.
Kahawa	- Kinywaji kinachotengenezwa kwa unga wa buni(mbegu za kahawa) zilizokaangwa na kutwangwa na kutiwa katika maji ya kuchemka
Kalenda	- Kitabu au karatasi inayoonyesha tarehe na miezi ya kila siku ya mwaka.
Kanga	- aina ya ndege kama kuku mwenye rangi nyeusi na madoadoa meupe.(guinea fowl)
Kaptura	- Suruali fupi ambayo urefu wake huishia magotini.
Kasi	- mwendo wa haraka sana
Katiba	- jumla ya kanuni au sheria iliyowekwa ili kuwezesha serikali kuitawala nchi
Kibinafsi	- Kwa nafsi ya mtu mwenyewe; kwa manufaa ya mtu mwenyewe
Kichuguu	- Nyumba ya mchwa. Hujengwa kwa udongo na mchwa
Kifyekeeo	- kifaa cha kukata nyasi.
Kilemba	- Kitambaa au nguo inayovaliwa kwa kuzungushwa kichwani.
Kinapaa	- Kinaenda juu; enda angani
Kinga	- kuzuia kitu fulani kufanyika
Kinu	- Chombo cha mti kinachotumiwa kutwangia nafaka, au kusindikia mafuta. Pia ni chombo cha chuma kinachoponda au kusaga.
Kipaji	- Uwezo fulani alionao mtu unaomwezesha kufanya jambo kwa uzuri.
Kipawa	- kipaji
Kisigino	- Sehemu iliyotokeza iliyoko nyuma ya mguu/nyuma ya wayo.
Kitulizo	- kitu kinachoondoa uchungu au kufurahisha mtu.
Kivuko	- Kitu cha kuvukia mto kutoka upande mmoja hadi mwingine; daraja
Kivuli	- Giza linalofanywa kwa kitu kuwa mbele ya mwanga
Kiwavi	- Aina ya mdudu mwenye miguu mingi. Manyoya yake huwasha sana.
kombamwiko	- Mende. Mdudu anayependa kukaa pahali pachafu (cockroach).
Kudumisha	- Kuendelea na jambo kwa muda mrefu; fululiza; baki
Kufana	- Kutendeka jambo au kitu kwa namna nzuri na ya kuridhisha; faulu

Kufilisika	- Kumaliza pesa za mtu katika biashara au mashindano.
Kuhutubia	- Kusoma hotuba au kutoa mawaidha.
Kuimarisha	- Kufanya imara au iwe na nguvu au iwe madhubuti. Pia kufanya idumu au istawi.
Kujiajiri	- Kufanya kazi yako mwenyewe bila kumfanyia mtu mwingine.
Kujivunia	- Kufurahia kitu. Kuhisi kuwa u zaidi kuliko wengine; kujiona bora; ringa
Kukwea	- Kupanda juu ya mti.
Kumbikumbi	- Aina fulani ya mchwa wanaoota mabawa ambao huonekana wakati wa mvua nyingi.
Kumuadhibu	- kurekebisha makosa kwa kumchapa au kwa njia nyingine ile.
Kupakua	- Kutoa chakula kwenye chombo kilimopikiwa na kukitia katika chombo kingine ili kuwa tayari kuliwa.
Kusanyika	- kuja pamoja kama vile watu au maji.
Kusawazisha	- Kuweka kitu, tendo, jambo kama inavyopaswa kuwa; rekebisha
Kusinzia	- Kushikwa au kujawa na usingizi mwepesi; onyesha dalili ya kutaka kulala kwa kufumbafumba macho.
Kusubiri	- Kukaa kwa muda kwa madhumuni ya kupata kitu au kungoja mtu. Pia kuwa na uvumilivu, subira.
Kutoathiri	- kutoharibu kitu hasa mazingira.
Kutuarifu-Kutueleza.	
Kutumbuiza	- Kuburudisha au starehesha kwa muziki, nyimbo, mashairi n.k.
Kuzidisha	- kurudia idadi mara zinazotakikana.
Kuzingatia	- Kutia moyoni na kufikiria.
Lifti	- Chombo kinachotumiwa kuwasafirisha watu kwenye nyumba za ghorofa kutoka orofa moja hadi nyingine.
Limetoweka	- Limepotea machoni; limekosa kuonekana.
Lishe bora	- mchanganyiko wa vyakula vya aina mbalimbali vinavyoleta afya mwilini.
Lowesha	- Fanya kitu kuwa maji maji. Weka kwenye maji.
Maadili	- Mwenendo mwema; mambo ya haki. Pia ni mafundisho yatolewayo kwa njia ya hadithi au shairi na yenye nia ya kufundisha tabia njema.
Madaftari	- Kitabu cha kuandikia. Hutumiwa na wanafunzi kuandika masomo mbalimbali.
Madhara	- uharibifu au athari mbaya
Madoadoa	- Alama au matone ambayo yana rangi tofauti na mwili wa kitu.
Mafuriko	- Maji yanayojaa kwenye mto mpaka yakavuka kingo zake.
Maganda	- Sehemu ya nje ya tunda kama ndizi, yai au hindi.
Magurudumu	- Vitu vya duara vinavyotengenezwa kwa mpira na ambavyo hutumiwa kama miguu ya gari.

Maktaba	- Mahali ambapo pana vitabu vingi watu wanapoenda kusomea. Mkusanyiko wa vitabu vingi.
Malishoni	- Mahali wanapopelekwa wanyama au mifugo ili kula nyasi.
Manjano	- Rangi kama ganda la ndimu au limau lililoiva (yellow).
Manowari	- Chombo cha baharini kilichoundwa kwa chuma na chenye silaha za kivita.
Mapacha	- watoto wawili waliozaliwa kutoka kwa mimba moja.
Maradhi	- ugonjwa au magonjwa.
Maridadi	- kinachopendeza macho; kitu cha ajabu.
Masafa marefu	- Kiasi cha mwendo mrefu.
Mashavu	- Nyama ya juu iliyoko kwenye sehemu ya kulia na kushoto ya uso.
Mashua	- Chombo maalumu kinachosafirisha watu na mizigo juu ya maji.
Mashuhuri	- -Enye kujulikana, -enye sifa, maarufu.
Matibabu	- Tibu ili kuponya maradhi.
Matini	- aina yoyote ya maneno yaliyoandikwa. Kwa mfano ujumbe mfupi utumiwao kwa simu.
Maumbile	- Tabia ya asili ya kiumbe.
Mawaidha	- Maneno ya kushauri mtu.
Mayowe	- kilio cha mtu aliye hatarini.
Mazingira	- Hali au mambo yaliyomzunguka kiumbe katika sehemu au maisha yake.
Mbuga ya wanyama	- Ardhi yenye nyasi isiyokuwa na miti mikubwa mingi; nyika ambapo wanyama huishi.
Mchi	- Kipande maalum cha mti kinachotumiwa kupondea au kutwanga vitu katika kinu.
Mchwa	- Mdudu mweupe anayejenga kichuguu na hula sana miti au vitu vilivyotengenezwa kwa mti.
Mhunzi	- Mtu anayefanya kazi ya kufua madini ya chuma au bati
Miayo	- kitendo cha kupanua mdomo kama alama ya uchovu (onyesha kitendo).
Mihogo	- Mimea inayozaa mizizi yenye kuhifadhi chakula ambacho huliwa.
Mila	- Mambo yanayofanywa na sehemu kubwa ya jamii fulani yanayolingana na asili na utaratibu wa jamii hiyo.
Mitumbwi	- Vyombo vilivyotengenezwa kutokana na gogo la mti ambavyo vinafanana na mashua au dau.
Mlingoti	- Mti mrefu unaosimamishwa chini huwekewa vitu kama bendera.
Mola	- Mungu; Maulana.
Mpishi	- Mtu mwenye ujuzi wa kupika.
Msalani	- Mahali pa kuenda haja; choo
Msamaha	- Tendo la kuwia mtu radhi kwa makosa aliyofanya.
Mshindo	- Sauti kubwa na nzito inayosababishwa na mgongano.

Msingi	-	Mahali palipochimbwa kwa madhumuni ya kusimamishia jengo; asili
Mstatili	-	umbo lenye pembe nne.
Mtaa wa mabanda	-	sehemu zilizojengwa nyumba za mabati bila mpangilio (informal settlement).
Mtoto Sisherehekee	-	Mtoto usisherehekee au kufurahia sana.
Mviringo	-	umbo lililo duara au mzunguko (onyesha umbo hilo).
Mwanga	-	Mwangaza kutokana na jua, mwezi au kitu kinachowaka.
Nadhifu	-	Safi, -enye kupendeza, aliyevalia vizuri.
Ndoto	-	Maono anayoona mtu awapo usingizini.
Nitundie	-	Kutoa matunda kutoka mtini.
Nundu	-	Sehemu ya mnyama kv. Ng'ombe au ngamia iliyotokea mgongoni.
Nyeupe pepepe	-	nyeupe sana.
Nyuni	-	Kiumbe chenye mabawa kinachofanana na kuku; ndege
Pambwa	-	rembeshwa.
Paredi	-	mlolongo au mstari wa watu (wanafunzi, majeshi n.k.)
pasi	-	kifaa kinachotumia joto ili kunyorosha nguo.
potovu	-	kitu chenye sifa mbaya.
Rejesta	-	Kitabu kinachowekeka orodha ya majina ya watu pia huitwa sajala.
Runinga	-	Televisheni.
Rununu	-	simu ya mkononi.
Sahihi	-	sawa lisilo na kosa.
Sala	-	Ombi au dua.
Samawati	-	Rangi ya bluu; Rangi ya mbingu bila mawingu.
Sambusa	-	Aina ya andazi lililotiwa nyama, vitunguu, pilipili, na viungo vinginevyo ambalo hupikwa kwa kuwekwa katika mafuta ya moto.
Seremala	-	Fundi wa kutengfeneza vitu kutoka kwa mbao au miti.
Shangazi	-	Ndugu wa kike wa baba.
Shughuli	-	Kazi fulani ambazo mtu huzifanya. Jambo ambalo linamfanya mtu atumie nguvu, juhudi na akili yake ili kulitekeleza.
Sijiwezi sijitambui	-	kuwa katika hali mbaya sana.
Siri	-	Jambo lililofichwa ili wengine wasilijue.
Spesheli	-	maalumu, kitu chema na muhimu zaidi.
Stadi	-	hodari; anayejua mambo.
Tamaduni	-	Mila, asili, jadi na desturi za kundi la jamii fulani
Tapakaa	-	Kuwa kila mahali; enea; samba.
Tarakilishi	-	Kompyuta.
Teknolojia	-	vitu au mbinu za kisasa kama vile kompyuta n.k.
Tiba	-	Kitu kinachoponya mtu awapo mgonjwa.

Trafiki	-	kitu kinachohusu usafiri na barabara.
Trekta	-	Chombo kinachofanana na gari ambacho hutumika kulima au kubeba vitu. Pia huitwa jongoo.
Uchunguzi	-	Kutafuta ukweli wa kitu au jambo lililotendeka. Utafutaji wa jambo lililofichama na lisilojulikana na wengi ili kulidhihirisha.
Ugua	-	kuwa na ugonjwa.
Uhuru	-	Hali ya kutotawaliwa na mtu mwingine; hali ya kufanya mambo bila ya kuingiliwa kati.
Ujanja	-	Hali ya kuwa na uongo au udanganyifu.
Ujumbe	-	Habari
Ukoo	-	Kikundi cha watu wanaotokana na jamii moja.
Ukumbi	-	Sehemu katika nyumba. Chumba kikubwa maalum kwa kupokelea wageni au mazungumzo.
Umbo	-	Mkao wa kitu kilivyoundwa au kilivyoumbwa
Ungedhani ni pilipili	-	Ungefikiri ni pilipili.
Upele	-	Vindonda vidogo katika mwili ambavyo huwasha na hutoka usaha.
Urujuani	-	Rangi ya zambarau nyeupe
Ushingi	-	sehemu ya manyoya yaliyo kichwani mwa ndege.
Utosini	-	Sehemu ya juu katikati ya kichwa.
Uvumilivu	-	Hali ya kustahimili machungu; ustahimilivu
Uzima huenda kwisha	-	mtu atakufa, kufariki.
Viganja	-	Sehemu ya mbele ya mkono.
Vinywaji	-	Vyakula vya majimaji k.v. uji, chai n.k
Vitendawili	-	Maneno yanayoficha maana ya kitu ili kisijulikane kwa urahisi.
Viumbe	-	Vyenye kuumbwa na vyenye roho k.v. binadamu
Waangalifu	-	watu walio makini wakati wa kufanya jambo.
Wakilisha	-	fanya jambo kwa niaba ya mtu mwingine.
Wakristo	-	Wafuasi wa dini ya Kikristo.
Walemavu	-	watu walio na upungufu wa kimaumbile.
Walimtambua	-	Walimjua au walimkundua.
Waliwasili	-	Walifika.
Wamenisinya	-	hawanifurahishi au wamenichukiza.
Wanariadha	-	wanaoshiriki katika mashindano ya mbio mbalimbali.
Waridi	-	Aina ya ua ambalo huwa na rangi mbalimbali za kupendeza.
Wasili	-	fika.
Wazalendo	-	Watu wanaoipenda nchi zao na wako tayari kuipigania hata kuifia.
Woga	-	hali ya kuogopa au hofu.
Yakachangia	-	Yakafanya kitu kitendeke
Yakatanda	-	yakaenea kila pahali.

Wiki ya 1: Siku ya 1

Wiki ya 1: Siku ya 1 na 2

Ukoo/Jamaa

Tamka sauti.

■ M m A a U u

Tamka sauti ya herufi na usome silabi.

● m a m aa m u m uu
ma maa mu muu

Soma silabi na maneno.

■ bi na mu sha nga zi
binamu shangazi
m jo mba a ta m pa
mjomba atampa

Tamka sauti.

▲ K k T t L l

Soma sehemu za neno na neno lote.

● hu m tembelea a ka wa peleka
humtembelea akawapeleka
a ka m kumbuka a ka mwambia
akamkumbuka akamwambia

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ Umoja Wingi Umoja Wingi
mjomba — wajomba mjukuu — wajukuu
mzazi — wazazi mzee — wazee

1

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /m / /a/ - ma. Silabi hii ni ma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome silabi pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /m/ /a/ - ma.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni silabi hii peke yenu.

Wanafunzi: /m / /a/ - ma.

(Tumia hatua ya 3 kufunza silabi mu; maa, muu)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi ma ubaoni.

Nitazame. /m/ /a/ - ma. Silabi hii ni ma.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila sauti huku tukiiandika silabi ma kwenye madaftari yenu.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaiandika silabi ma).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi muu kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaiandika silabi muu).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 1.

● Kusoma na kuandika maneno kwa kutumia silabi

Tutatamia silabi kusoma na kuandika maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame: a ta m pa - atampa. Neno hili ni atampa.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: a ta m pa - atampa.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni wakati wenu sasa someni peke yenu.

Wanafunzi: a ta m pa-atampa.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza neno: binamu, mjomba, shangazi).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 1.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Sasa nitatamka kila silabi huku nikiiandika neno binamu ubaoni. Nitazame. bi na mu - binamu.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Sasa tutatamka kila silabi la neno binamu huku tukiiandika kwenye daftari. Daftari ni jina lingine la kitabu unachotumia kuandika shuleni.

Mwalimu na Wanafunzi: bi na mu-binamu.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila silabi huku mkiiandika neno mjomba kwenye madaftari yenu tena.

Wanafunzi: m jo mba-mjomba.

WIKI YA 1 SIKU YA 1

■ Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi

Tutarejelea kujifunza jina na sauti za herufi zifuatazo: m, a, u.
(Andika herufi ndogo m, a na u ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi m kisha useme), jina la herufi hii ni ma.
Sauti ya herufi hii ni /m/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tutaje sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: ma

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /m/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Tajeni peke yenu. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: ma

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /m/

Tumia hatua ya 3 kufunza herufi a na u).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 1.

● Silabi: Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

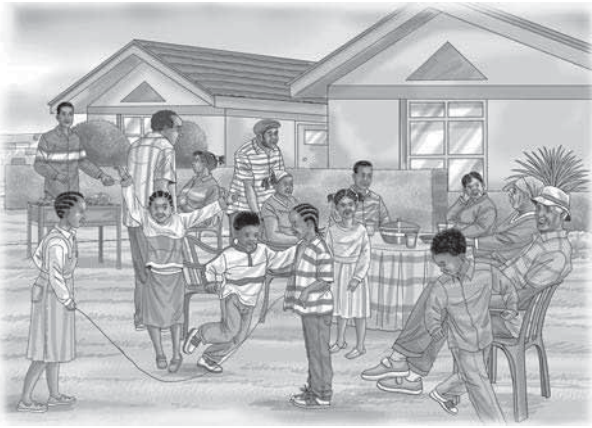
Tutatamia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Wiki ya 1: Siku ya 1

HADITHI YA MWANAFUNZI

Wiki ya 1: Siku ya 1 na 2

Ukoo/Jamaa

Okitoi

Okitoi, babu na nyanya wanaishi katika kijiji cha Makutano. Dada yake Pendo anaishi na baba na mama katika jiji la Kisumu. Shule zikifungwa, Okitoi humtembelea shangazi yao Amina. Akiwa kwa shangazi, yeye hucheza na binamu zake, Karimu na Sila.

Siku moja, Pendo na binamu zake walienda kwa mjomba. Mjomba akawapeleka kwenye mbuga ya wanyama. Mara Pendo akamkumbuka kaka yake Okitoi.

Mjomba akamwambia Pendo atampa picha ampeleke Okitoi. Pendo akatabasamu.

2

Kabla ya kusoma hadithi

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni **binamu**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno **binamu**? (*Wanafunzi wanainua mikono*). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (*Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajiiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema*), maana ya hili neno **binamu** ni **mtoto wa mjomba au shangazi**. (Tumia hatua hii kufunza shangazi-shangazi ni dada ya baba. Mjomba ni ndugu ya mama).

Hatua ya 2:

Mwalimu: (*Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha kisha useme*), tutazame kichwa cha hadithi na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 2. Kichwa cha hadithi ni **Okitoi**. Je, tunajua nini kuhusu **Okitoi**? (*Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi kujibu swali*).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (*Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi wajibu*).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii (*Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wa kikundi chao*).

Wakati wa kusoma

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 2 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiliza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja huku tukiifuatilia kwa kidole.

Mwalimu na Wanafunzi: (*Wanaisoma hadithi*).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii pamoja kwa sauti huku mkiifuatilia kwa kidole.

Wanafunzi: (*Wanaisoma hadithi peke yao*).

Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (*Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia au la. Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya Okitoi. Sema*), je, utabiri wenu ulitimia au la? (*Wanafunzi wajibu*.) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Okitoi anaishi na nani?** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi au la. Jibu lapatikana moja kwa moja kwenye hadithi. **Anaishi na babu na nyanya.**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome sentensi hiyo pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: (*Wanasoma*)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuisoma tena hadithi kujibu swali lifuatalo. **Binamu za Okitoi ni nani?**

Wanafunzi: (*Wajibu. Hakikisha wanarejelea hadithi na kuisoma tena ili kulipata jibu. Chagua wanafunzi wawili au watatu wajibu swali. Wahimiza watambue sentensi yenye jibu na wasomee sentensi hiyo.*

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: Mjomba alisema angempa Pendo nini? (Picha))

Kuandika: Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **shangazi, mjomba, binamu, babu, nyanya.**

Kazi ya ziada:

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 1 Siku ya 1

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Vidokezo

vya Mwalimu

Kipindi cha somo la Kiswahili kina urefu wa dakika 30. Hakikisha unafunza kwa utaratibu ndio uweze kumaliza kufunza somo kwa muda uliopewa. Ukurasa wa xxxx una mpangilio wa kila sehemu na vile unavyostahili kufunza na mda wake.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 1: Siku ya 2

Wiki ya 1: Siku ya 1 na 2

Ukoo/Jamaa

Tamka sauti.

■ **M m** **A a** **U u**

Tamka sauti ya herufi na usome silabi.

● m a m aa m u m uu
ma maa mu muu

Soma silabi na maneno.

■ bi na mu sha nga zi
binamu shangazi
m jo mba a ta m pa
mjomba atampa

Tamka sauti.

▲ **K k** **T t** **L l**

Soma sehemu za neno na neno lote.

● hu m tembelea a ka wa peleka
humtembelea akawapeleka
a ka m kumbuka a ka mwambia
akamkumbuka akamwambia

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ **Umoja** **Wingi** **Umoja** **Wingi**
mjomba — wajomba mjukuu — wajukuu
mzazi — wazazi mzee — wazee

1

WIKI YA 1 SIKU YA 2

■ Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi

Tutarejelea kujifunza **jina** na **sauti** ya herufi zifuatazo: k, t, l. (Andika herufi ndogo k, t, l ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi k kisha useme), jina la herufi hii ni ka. Sauti ya herufi hii ni /k/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tuseme sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: ka

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /k/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: ka

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /k/

Tumia hatua ya 3 kufunza t na l)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 1.

● Silabi: Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /k / /u/ - ku. Silabi hii ni ku.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome silabi pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /k / /u/ - ku.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni silabi hii peke yenu.

Wanafunzi: /k / /u/ - ku.

(Tumia hatua ya 3 kufunza silabi kuu, te, lo)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi ku ubaoni. Nitazame. /k / /u/ - ku. Silabi hii ni ku.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila sauti huku tukiiandika silabi ku kwenye madaftari yenu.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaandika silabi ku).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi kuu kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaandika silabi kuu).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 1.

■ Kusoma maneno marefu:

Tutajifunza jinsi ya kusoma neno kwa kutumia sehemu ya neno yenye maana. Sehemu hii wakati mwingine huwa kubwa kuliko silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: (andika neno humtembelea kisha sema)

Nitazame. hu m tembelea-humtembelea.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome pamoja. Neno ni humtembelea.

Mwalimu na Wanafunzi: hu m tembelea - humtembelea.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa mtafanya peke yenu. Neno ni humtembelea.

Wanafunzi: hu m tembelea - humtembelea.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno haya: a ka wa peleka-akawapeleka; a ka m kumbuka-akamkumbuka, a ka mwambia-akamwambia)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 1.

◆ Sarufi: Umoja na wingi wa maneno

Leo tutajifunza umoja na wingi. (Andika maneno haya ubaoni jinsi yalivyo katika kitabu cha mwanafunzi).

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno mjukuu liko katika hali ya umoja. Yaani ni mjukuu mmoja. Wakiwa wengi, wao huitwa wajukuu.

mjukuu – wajukuu

Wiki ya 1: Siku ya 2

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja katika hali ya umoja na wingi.

Mwalimu na Wanafunzi: mjukuu – wajukuu.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa, msome peke yenu katika hali ya umoja na wingi.

Wanafunzi: mjukuu – wajukuu.

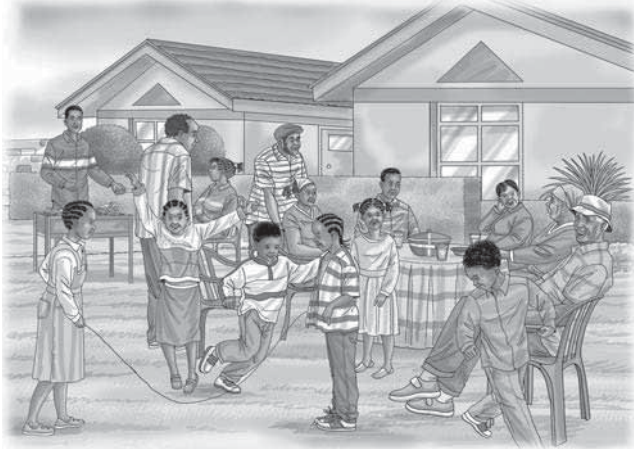
Tumia hatua ya 3 kufunza umoja na wingi wa maneno yaliyosalia: mzazi-wazazi, mjukuu-wajukuu, mzee-wazee).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 1.

HADITHI YA MWANAFUNZI

Wiki ya 1: Siku ya 1 na 2

Ukoo/Jamaa

Okitoi

Okitoi, babu na nyanya wanaishi katika kijiji cha Makutano. Dada yake Pendo anaishi na baba na mama katika jiji la Kisumu. Shule zikifungwa, Okitoi humtembelea shangazi yao Amina. Akiwa kwa shangazi, yeye huchoza na binamu zake, Karimu na Sila.

Siku moja, Pendo na binamu zake walienda kwa mjomba. Mjomba akawapeleka kwenye mbuga ya wanyama. Mara Pendo akamkumbuka kaka yake Okitoi.

Mjomba akamwambia Pendo atampa picha ampelekee Okitoi. Pendo akatabasamu.

2

Kabla ya kusoma hadithi

Tutasoma tena hadithi tuliyoisoma jana. Kabla ya kusoma hadithi tutajikumbusha maana ya maneno yafuatayo: **binamu, shangazi** na **mjomba**.

Wakati wa kusoma

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 2 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja huku tukiifuatilia kwa kidole.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii pamoja huku mkiifuatilia kwa kidole.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

◆ Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya **Okitoi**. Sema) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Ni jambo gani ambalo Okitoi hulifanya akiwa na shangazi yake?** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi au la. Jibu halilapatikani kwenye hadithi. Ni lazima tufikirie mambo ambayo watu hufanya wakati wametembelea shangazi. **Pengine yeye huchoza na binamu zake n.k.**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutoe majibu mengine kwa swali hili.

Mwalimu na Wanafunzi: (Watoe mambo mengine ambayo watoto hufanya wanapotembelea jamaa zao.)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuisoma tena hadithi kujibu swali lifuatalo. **Kwa nini Pendo alitabasamu?**

Wanafunzi: (Chagua wanafunzi wawili au watatu wajibu swali. Wahimiza watumie ubunifu ili wapate jibu)

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: **Je mjomba wa Okitoi ni mtu wa namna gani? (ni mtu mzuri, ni mtu mkarimu)**)

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao:

- Huyu ni mjukuu. - hawa ni wajukuu.
- Huyu ni mzazi wangu. - hawa ni wazazi wangu.

📖 Kazi ya ziada:

Wanafunzi waandike sentensi zaidi kutumia maneno: **mjomba, wazee** kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 1 Siku ya 2

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 1: Siku ya 3

Wiki ya 1: Siku ya 3 na 4

Ukoo/Jamaa

Tamka sauti.

■ **N n** **O o** **W w**

Tamka sauti ya herufi na usome silabi.

● n o w o t o n oo
 no wo to noo

Soma silabi na maneno.

■ ma ra fi ki wa za zi m sa a da m ku bwa
 marafiki **wazazi** **msaada** **mkubwa**

Tamka sauti.

▲ **E e** **H h** **I i**

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● h e h i h ee h ii
 he hi hee hii

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku ni letea tu sherehekee
 kuniletea **tusherehekee**
 ni ta wa elezea na wa heshimu
 nitawaelezea **nawaheshimu**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kinyume
Mti huu ni mkubwa .	- Mti huu ni mdogo .
Huu ndio mwanzo wa hadithi.	- Huu ndio mwisho wa hadithi.
Talia ni rafiki yangu.	- Talia ni adui yangu.
Chai hii ni tamu .	- Chai hii ni chungu .

3

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /n/, /o/ - no. Silabi hii ni no.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutamke kila sauti tuisome silabi no.

Mwalimu na Wanafunzi: /n/ /o/ - no

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti muisome silabi hii.

Wanafunzi: /n/, /o/ - no.

(Tumia hatua ya 3 kufunza silabi wo, to, noo)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi no ubaoni.

Nitazame. /n/ /o/ - no. Silabi hii ni no.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila sauti huku tukiiandika silabi no

kwenye madaftari yenu.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi wo kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaandika silani wo)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 3

● Kusoma maneno kwa silabi

Tutatumia silabi ambazo tumejifunza kusoma na kuandika maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. ma ra fi ki - marafiki. Neno hili ni marafiki.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome pamoja sasa.

Mwalimu na mwanafunzi: ma ra fi ki - marafiki.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Someni peke yenu sasa.

Wanafunzi: Ma ra fi ki - marafiki.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno yafuatayo: wazazi, msaada, mkubwa)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 3.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Sasa nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno marafiki ubaoni. Nitazame. ma ra fi ki - marafiki. Neno hili ni marafiki.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila silabi huku tukiliandika neno marafiki kwenye madaftari.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaliandika neno marafiki).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila silabi huku mkiliandika neno binamu kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaliandika neno binamu).

WIKI YA 1 SIKU YA 3

■ **Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi**

Tutarejelea kujifunza **jina** na **sauti** ya herufi zifuatazo: n, o, w. (Andika herufi ndogo n, o, w ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi n kisha useme), jina la herufi hii ni na. Sauti ya herufi hii ni /n/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: na

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /n/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: na

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /n/

Tumia hatua ya 3 kufunza o na w)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 3.

● **Silabi: Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi**

Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Wiki ya 1: Siku ya 3

SHAIRI LA MWANAFUNZI

Wiki ya 1: Siku ya 3 na 4

Ukoo/Jamaa

Jamaa wangu

Hodi hodi marafiki, shairi nawaleteta,
La baba na mama yangu, wazazi walonilea,
Majina ya jamaa yangu, wote nitawaelezea,
Asante Mola wangu, baraka kuniletea.

Kaka, dada umenipa, ndugu zangu wa pekee,
Na marafiki umenipa, tucheze tusherehekee,
Binamu ni watoto, wa mjomba na shangazi,
Asante Mola wangu, baraka kuniletea.

Shangazi, amu na mjomba, ndugu za baba na mama,
Si lazima kuwaomba, msaada wanatumana,
Baba mdogo, mkubwa, mungu ametuletea,
Asante Mola wangu, baraka kuniletea.

Wa mwisho na wa muhimu, waliozaa wazazi wangu,
Wananienda nawaheshimu, babu na bibi yangu,
Hadithi zilizo tamu, michezo hucheza yangu,
Asante Mola wangu, baraka kuniletea.

4

Kabla ya kusoma hadithi

Ni wakati wa kusoma shairi. Lakini kabla ya kulisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye shairi hilo. Pia tutasoma kichwa cha shairi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kile kinachozungumziwa kwenye shairi hilo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni **jamaa**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno **jamaa**? (*Wanafunzi wanainua mikono*). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (*Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajaadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema*), maana ya hili neno **jamaa** ni **sawa na familia au watu mnaoishi pamoja nao**.

(Tumia hatua hii kufunza babu-baba ya mama au baba. Bibi-mama ya baba au mama.)

Hatua ya 2:

Mwalimu: (*Onyesha wanafunzi kichwa cha shairi na picha kisha useme*), tutazame kichwa cha shairi na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 4. Kichwa cha shairi ni **Jamaa yangu**. Je, tunajua nini kuhusu **Jamaa**? (*Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi kujibu swali*).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (*Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi wajibu*).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii (*Chagua*

mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).

Wakati wa kusoma shairi

Mwalimu: Leo tutasoma shairi. Hakikisha umefungua ukurasa wa 4 kwenye kitabu chako. Nitasoma shairi kisha tatalisoma pamoja. Baadaye, mtalisoma peke yenu. Fuatilia kwa makini ili muweze kulisoma peke yenu baadaye.

Baada ya kusoma shairi

Mwalimu: (*Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia au la. Waongoze kujibu maswali kutokana na shairi la **Jamaa Yangu Sema***). Je, utabiri wenu ulitimia au la? (*Wanafunzi wanajibu*.) Hebu tujibu maswali yafuatayo. Tutajifunza jinsi ya kujibu maswali kisha tutayajibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Baba na mama pia huitwaje?** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye shairi au la. Jibu lapatikana moja kwa moja kwenye ubeti wa kwanza mstari wa pili. Nitausoma mstari huo tena. (*Usome*). Jina lingine la baba na mama ni **wazazi**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome mstari huo tena pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: (*Wanasoma*).

Mwalimu: Je, baba na mama pia huitwaje?

Mwalimu na Wanafunzi: Wazazi.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mtatumia mbinu ambayo tumejifunza ya kutumia shairi kujibu swali hili. **Watoto wa mjomba na shangazi pia huitwaje?**

Wanafunzi: (*Wajibu. Hakikisha wanafunzi wanasoma tena shairi ili kutafuta jibu – ambalo ni binamu, na wausome msitari wenye jibu*).

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: **Babu ni nani? (Mzazi wa kiume wa mzazi wangu)**)

Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kuhusu picha kisha wanafunzi wandike sentensi zingine mbili kuhusu picha hiyo.

- Babu ameshika mtoto.

Kazi ya ziada:

Sahihisha sentensi hizo. Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao zile sentensi.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 1 Siku ya 3

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 1: Siku ya 4

Wiki ya 1: Siku ya 3 na 4

Ukoo/Jamaa

Tamka sauti.

■ **N n** **O o** **W w**

Tamka sauti ya herufi na usome silabi.

● n o w o t o n oo
no wo to noo

Soma silabi na maneno.

■ ma ra fi ki wa za zi m sa a da m ku bwa
marafiki wazazi msaada mkubwa

Tamka sauti.

▲ **E e** **H h** **I i**

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● h e h i h ee h ii
he hi hee hii

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku ni letea tu sherehekee
kuniletea tusherehekee
ni ta wa elezea na wa heshimu
nitawaelezea nawaheshimu

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ **Sentensi** **Kinyume**
Mti huu ni **mkubwa**. - Mti huu ni **mdogo**.
Huu ndio **mwanzo** wa - Huu ndio **mwisho** wa
hadithi. hadithi.
Talia ni **rafiki** yangu. - Talia ni **adui** yangu.
Chai hii ni **tamu**. - Chai hii ni **chungu**.

3

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /h/ /e/ -he. Silabi hii ni he.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutamke sauti na tuisome silabi he.

Mwalimu na Wanafunzi: /h/ /e/ - he

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti muisome silabi hii.

Wanafunzi: /h/ /e/ - he.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza silabi *hi, hee, hii*)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 3.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi he ubaoni.

Nitazame. /h/ /e/ - he. Silabi hii ni he.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila sauti huku tukiiandika silabi he kwenye madaftari yenu.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi hi kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaandika silabi hi).

■ Kusoma maneno marefu

Tutajifunza jinsi ya kusoma maneno marefu kwa kutumia sehemu za maneno zenye maana. Sehemu hizo wakati mwingine huwa kubwa kuliko silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. **ku ni letea - kuniletea**. Neno hili ni **kuniletea**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome neno hili pamoja. Tutatamka sehemu za neno hili kisha tuziunganishe na kusema neno hilo.

Wanafunzi: **ku ni letea - kuniletea**.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni sehemu za neno hili kisha mziunganishe na kulisema neno hilo kwa sauti.

Wanafunzi: **ku ni letea - kuniletea**.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno yafuatayo: **ni ta wa elezea; - nitawaelezea; tu sherehekee - tusherehekee; na wa heshimu - nawaheshimu**)

Sarufi: Kinyume cha maneno

Leo tutajifunza maneno na kinyume. (Andika sentensi ubaoni jinsi zilivyo katika kitabu cha mwanafunzi).

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Sentensi hii ni **mti huu ni mkubwa**. Kinyume chake ni **mti huu ni mdogo**. Neno **mkubwa** linabadilika kuwa **mdogo**.

Mti huu ni mkubwa.-Mti huu ni mdogo.

WIKI YA 1 SIKU YA 4

■ Ufahamu wa herufi: majina na sauti za herufi

Tutarejelea kujifunza **jina** na **sauti** ya herufi zifuatazo: ee, ha na ii. (Andika herufi ndogo e, h, i ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi e kisha useme), jina la herufi hii ni ee. Sauti ya herufi hii ni /e/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tuseme sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: ee

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /e/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: ee

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /e/

Tumia hatua ya 3 kufunza h na i)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 3.

● Silabi: Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Wiki ya 1: Siku ya 4

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja sentensi hii na kinyume chake.
Mwalimu na Wanafunzi: Mti huu ni mkubwa.-Mti huu ni mdogo.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa, msome sentensi hii peke yenu na kinyume chake.
Wanafunzi: Mti huu ni mkubwa.-Mti huu ni mdogo.

(Tumia hatua ya 3 kufunza umoja na wingi wa maneno yaliyosalia: huu ndio mwanzo wa hadithi-huu ndio mwisho wa hadithi; Talia ni rafiki yangu-Talia ni adui yangu; Chai hii ni tamu-Chai hii ni chungu).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 3.

SHAIRI LA MWANAFUNZI

Wiki ya 1: Siku ya 3 na 4

Ukoo/Jamaa

Jamaa wangu

Hodi hodi marafiki, shairi nawaletae,
La baba na mama yangu, wazazi walonilea,
Majina ya jamaa yangu, wote nitawaelezea,
Asante Mola wangu, baraka kuniletea.

Kaka, dada umenipa, ndugu zangu wa pekee,
Na marafiki umenipa, tucheze tusherehekee,
Binamu ni watoto, wa mjomba na shangazi,
Asante Mola wangu, baraka kuniletea.

Shangazi, amu na mjomba, ndugu za baba na mama,
Si lazima kuwaomba, msaada wanatumana,
Baba mdogo, mkubwa, mungu ametuletea,
Asante Mola wangu, baraka kuniletea.

Wa mwisho na wa muhimu, waliozaa wazazi wangu,
Wananienda nawaheshimu, babu na bibi yangu,
Hadithi zilizo tamu, michezo huchoza yangu,
Asante Mola wangu, baraka kuniletea.

4

Kabla ya kusoma shairi

Mwalimu: Tutasoma tena shairi tulilosoma jana. Kabla ya kusoma shairi tutajikumbusha maana ya maneno yafuatayo: **jamaa, babu na bibi.**

Wakati wa kusoma shairi

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 4 kwenye kitabu chako. Nitasoma shairi kisha tutalisoma pamoja. Baadaye, mtalisoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiliza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tulisome shairi hili pamoja huku tukiifuatilia kwa kidole.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanalisoma shairi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni shairi hili pamoja huku mkilifuatilia kwa kidole.

Wanafunzi: (Wanalisoma shairi peke yao).

◆ Baada ya kusoma shairi

Mwalimu: (Waongoze kujibu maswali kutokana na shairi la **Jamaa wangu. Sema**) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu ma swali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Je jamaa wana umuhimu gani?** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi au la. Jibu halilapatikani kwenye hadithi. Ni lazima tufikirie umuhimu wa kuwa na jamaa. **Pengine umuhimu wa jamaa ni kama vile kutusaidia n.k.**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutoe majibu mengine kwa swali hili.

Mwalimu na Wanafunzi: (Watoe mambo mengine ambayo watoto hufanya wanapotembelea jamaa zao.)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuisoma tena hadithi kujibu swali lifuatalo. **Je, ni baraka gani ambayo Mungu amekupa?**

Wanafunzi: (Chagua wanafunzi wawili au watatu wajibu swali. Wahimize watumie akili ili wapate jibu)

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: **Je umewahi kutembelea jamaa gani? Jamaa yako wanaishi wapi? (Wanafunzi watoe majibu)**)

Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: Tumia neno kuunda sentensi. Eleza Wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi zao: jamaa, mola, babu, bibi.

Kazi ya ziada:

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu mzazi au mlezi wangu.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 1 Siku ya 4

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Vidokezo

vya Mwalimu

Wakati wa kufunza msamiati, unaweza kutumia lugha inayoeleweka na wanafunzi. Pia vitu halisi, picha na maelezo pamoja na kutumia neno kwenye sentensi ni mbinu itakayowasaidia wanafunzi kuelewa vyema.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 1: Siku ya 5

Wiki ya 1: Siku ya 5

Ukoo/Jamaa

Tamka sauti.

■ S s B b Y y

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **jamaa**.

★

ba	nga	ja	mba	a	Zi
sha	ma	bu	m	bi	jo

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- **Umoja** **Wingi**
Yule ni **mjuku** wangu. — Wale ni **wajuku** wetu.
- Mjomba** amefika. — **Wajomba** wamefika.
- Mzazi** ameenda kazini. — **Wazazi** wameenda kazini.
- Mke** wangu anapika. — **Wake** wetu wanapika.

Nyati na sungura

5

WIKI YA 1 SIKU YA 5

■ Ufahamu wa herufi: majina na sauti za herufi

Tutajifunza **jina** na **sauti** ya herufi **sa**, **ba** na **ya**. (Andika herufi ndogo **s**, **b**, **y** ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi **s** kisha useme), jina la herufi hii ni **sa**. Sauti ya herufi hii ni **/s/**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tutaje pamoja. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **sa**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **/s/**

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: **sa**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: **/s/**

(Tumia hatua ya 3 kufunza herufi **b** na **y**)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 5.

● Silabi: kuandika

Tutatumia silabi zilizoko kwenye jedwali kuandika maneno halisi. Maneno halisi ni maneno yenye maana. Kabla ya kuunda maneno

tutasoma silabi zote kwa pamoja bila sauti. Silabi ya kwanza ni **ba**. Tusome silabi nyingine (*wanafunzi na walimu wanasoma silabi kwenye jedwali*). Vyema. Sasa tutatumia silabi hizi kuunda maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame.

Naweza kutumia silabi **ja**, **ma** na **a** kuandika neno **jamaa**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome neno pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **jamaa**

Hatua ya 3:

Mwalimu:

Ni zamu yenu sasa. Tazameni jedwali hili kisha muunde maneno halisi.

(*Mwalimu aandike maneno ubaoni jinsi wanafunzi wanvyoyaunda. Mkimaliza myasome pamoja.*)

◆ Sarufi: Umoja na wingi wa maneno

Leo tutajifunza umoja na wingi kutumia maneno yaliyo na **-angu** na **-etu**. (Andika sentensi hizi ubaoni jinsi zilivyo katika kitabu cha *mwanafunzi*).

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Sentensi hii ni **Yule ni mjuku wangu** na iko katika hali ya umoja. Katika hali ya wingi itakuwa **wale ni wajuku wetu**.

Yule ni mjuku wangu-wale ni wajuku wetu.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome sentensi hizi pamoja katika umoja na wingi.

Mwalimu na Wanafunzi: **Yule ni mjuku wangu-wale ni wajuku wetu.**

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa, msome peke yenu katika umoja na wingi.

Wanafunzi: **Yule ni mjuku wangu-wale ni wajuku wetu.**

Tumia hatua ya 3 kufunza umoja na wingi wa maneno yaliyosalia:

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 5.

HADITHI YA MWALIMU

📖 Kabla ya kusoma hadithi

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni **nitundie**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno **nitundie**? (*Wanafunzi wanainua mikono*). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (*Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajiadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema*), maana

Wiki ya 1: Siku ya 5

ya hili neno **kutunda** ni ni kutoa matunda kutoka mtini. Kwa hivyo nitundie maana yake ni nitolee matunda kutoka mtini.

(Tumia hatua hii kufunza Kukwea-Ni hali ya kupanda mti kwenda juu. Ujanja ni kuwa mwerevu).

Hatua ya 2:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha kisha useme), tutazame kichwa cha hadithi na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 5. Kichwa cha hadithi ni **Nyati na Sungura**. Je, tunajua nini kuhusu **Nyati na Sungura**? (Wanafunzi 3 -4 wapewe nafasi kujibu swali).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (Wanafunzi 3 – 4 wapewe nafasi wajibu).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii (Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).

 Wakati wa kusoma

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 5 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi nanyi msikilize kwa makini. Baadaye nitawauliza maswali.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini.

NYATI NA SUNGURA

Hapo zamani Nyati na Sungura walikuwa marafiki. Sungura hakuwa na maziwa mengi kama nyati. Siku moja, Sungura akamwomba Nyati maziwa. Nyati akakataa. Sungura akarudi nyumbani kwa huzuni.

Siku iliyofuata, Sungura akakutana na Nyati. Akamwambia nyati, "Tafadhali nitundie matunda kwenye mti." Nyati akakataa. Sungura akafanya ujanja na kusema, "Ukiwa hutaki kukwea mti, unaweza kuutikisa mti kwa kuugonga kwa pembe zako. Hivyo matunda yataanguka." Nyati akarudi nyuma, na kukimbia mbele kwa kasi na kuugonga mkuyu. Pembe zake zikakwama kwenye mti.

Sungura akakimbia nyumbani. Akawaleta watoto wake pamoja na vibuyu vya maziwa. Sungura akamkama nyati na kutoa maziwa yote. Watoto wa sungura wakanywa maziwa mpaka wakashiba. Baadaye walibeba maziwa kwenye vibuyu.

 Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia au la. Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya **Nyati na Sungura Sema**), je, utabiri wenu ulitimia au la? (Wanafunzi wajibu.) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Sungura alimuomba Nyati nini?** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi au la. Jibu lapatikana moja kwa moja kwenye hadithi. **Sungura aliomba maziwa.**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Ni kitu gani kingine ambacho Sungura alimwomba Nyati?

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanafunzi)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. **Sungura alifanya ujanja gani kwa nyati?**

Wanafunzi: (Wajibu. Chagua wanafunzi wawili au watatu wajibu swali.)

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: Je, unafikiri Nyati na Sungura ni marafiki wa kweli? (eleza jibu lako); Kama ungekuwa Nyati ungefanya nini?)

 Kuandika: Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika wazazi, marafiki, mjukuu, binamu, mkubwa, mjomba.

 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali la silabi katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi kuhusu jamaa wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 1 Siku ya 5

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kuunda maneno kutoka kwa jedwali, kumbusha wanafunzi kuwa wanaweza tu kutengeneza haya maneno wakitumia sauti au silabi zilizo kwenye jedwali. Maneno hayo ni sharti yawe maneno halisi yenye maana.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 2: Siku ya 1

Wiki ya 2: Siku ya 1 na 2

Teknolojia

Tamka sauti.

■ **Z z** **D d** **G g**

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● **d a** **z i** **g u** **g a**
da **zi** **gu** **ga**

Soma silabi na maneno.

■ **si mu** **ru nu nu** **vi faa** **ta ra ki li shi**
simu **rununu** **vifaa** **tarakilishi**

Tamka sauti.

▲ **J j** **R r** **F f**

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● **j e** **r o** **f o** **J o**
je **ro** **fo** **Jo**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ **ku wasiliana** **wa li tumia**
kuwasiliana **walitungia**
zi me rahisisha **zi na weza**
zimerahisisha **zinaweza**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ **Umoja** **Wingi**
Simu hii ni yangu. - **Simu hizi ni zetu.**
Kompyuta hii ni yangu. - **Kompyuta hizi ni zetu.**
Printa hii ni yangu. - **Printa hizi ni zetu.**
Tarakilishi hii ni yangu. - **Tarakilishi hizi ni zetu.**

6

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /d / /a/ - da. Silabi hii ni da.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja silabi hii.

Mwalimu na Wanafunzi: /d / /a/ - da.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni silabi hii peke yenu.

Wanafunzi: /d / /a/ - da.

(Tumia hatua ya 3 kufunza silabi zi; gu; ga)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila silabi huku nikiiandika silabi da ubaoni.

Nitazame. /d / /a/ - da. Silabi hii ni da.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila sauti huku tukiiandika silabi da kwenye madaftari yenu.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaiandika silabi da).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi gu kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaiandika silabi gu)

★ **Maneno:** Kutumia silabi kusoma na kuandika maneno

Ni wakati wa kusoma maneno sasa. Tutatumia silabi ambazo tumejifunza kusoma na kuandika maneno mengine.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. ta ra ki li shi – tarakilishi. Neno hili ni tarakilishi.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome pamoja sasa.

Mwalimu na Wanafunzi: ta ra ki li shi – tarakilishi.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sana. Hebu someni peke yenu.

Wanafunzi: ta ra ki li shi – tarakilishi.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno yafuatayo: simu, rununu, vifaa)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 6.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila silabi huku nikiandika neno simu ubaoni.

Nitazame. si mu – simu. Neno hili ni simu.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila silabi huku tukiliandika neno simu kwenye madaftari.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaliandika neno simu).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila silabi huku mkiliandika neno rununu kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaliandika neno rununu).

WIKI YA 2 SIKU YA 1

■ **Ufahamu wa herufi:** Majina na sauti za herufi

Tutajifunza tena jina na sauti ya herufi zifuatazo: z, g, d. (Andika herufi ndogo z, g na d ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi z kisha useme), jina la herufi hii ni za. Sauti ya herufi hii ni /z/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tutaje sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: za

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /z/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Tajeni peke yenu. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: za

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /z/

Tumia hatua ya 3 kufunza herufi g na d).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 6.

● **Silabi:** Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Wiki ya 2: Siku ya 1

HADITHI YA MWANAFUNZI

Wiki ya 2: Siku ya 1 na 2

Teknolojia

Vifaa vya Ofisi

Ofisi huwa na vifaa vya kufanyia kazi mbalimbali. Vifaa hivi hufanya kazi kuwa rahisi. Watu hutumia tarakilishi kutuma barua pepe. Hapo awali watu walitumia simu za waya pekee kuwasiliana. Sasa tuna simu za rununu pia ambazo zinaweza kutumika mahali popote. Njia hizi za kisasa za kutuma ujumbe zimerahisisha mawasiliano.

7

Kabla ya kusoma hadithi

Mwalimu: Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni tarakilishi. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno tarakilishi? (Wanafunzi wanainua mikono). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajaadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema), maana ya hili neno tarakilishi ni kompyuta (onyesha picha).

(Tumia hatua hii kufunza barua pepe-ni barua inayotumwa kutumia kompyuta, simu za rununu au vipakatalishi. Ujumbe-ni habari).

Hatua ya 2:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha kisha useme), tutazame kichwa cha hadithi na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 7. Kichwa cha hadithi ni Vifaa vya ofisi. Je, tunajua nini kuhusu Vifaa? (Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi kujibu swali).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi wajibu).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii (Chagua

mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).

Wakati wa kusoma

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 7 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja huku tukifuatilia kwa kidole.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii pamoja huku mkiifuatilia kwa kidole.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

Vifaa vya Ofisi.

Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia au la. Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya Vifaa vya Ofisi. Sema), je, utabiri wenu ulitimia au la? (Wanafunzi wajibu.) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. Vifaa vya ofisi vina umuhimu gani? Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi au la. Jibu lapatikana moja kwa moja kwenye hadithi. Hufanya kazi za ofisi kuwa rahisi.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome sentensi hiyo pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanasoma)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuisoma tena hadithi kujibu swali lifuatalo. Zamani watu walitumia simu za aina gani?

Wanafunzi: (Wajibu. Hakikisha wanarejelea hadithi na kuisoma tena ili kulipata jibu. Chagua wanafunzi wawili au watatu wajibu swali. Wahimize watambue sentensi ambapo jibu lapatikana)

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: Sasa watu pia hutumia simu za aina gani? (simu za rununu))

Kuandika:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: simu, rununu, tarakilishi, vifaa, printa.

Kazi ya ziada:

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 2 Siku ya 1

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 2: Siku ya 2

Wiki ya 2: Siku ya 1 na 2

Teknolojia

Tamka sauti.

■ **Z z** **D d** **G g**
 ● d a z i g u g a
 da zi gu ga

Soma silabi na maneno.

■ si mu ru nu nu vi faa ta ra ki li shi
 simu rununu vifaa tarakilishi

Tamka sauti.

▲ **J j** **R r** **F f**
 ● j e r o f o J o
 je ro fo Jo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku wasiliana wa li tumia
 kuwasiliana walitumia
 zi me rahisisha zi na weza
 zimerahisisha zinaweza

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ **Umoja** **Wingi**
 Simu hii ni yangu. - Simu hizi ni zetu.
 Kompyuta hii ni yangu. - Kompyuta hizi ni zetu.
 Printa hii ni yangu. - Printa hizi ni zetu.
 Tarakilishi hii ni yangu. - Tarakilishi hizi ni zetu.

6

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /j/ /e/ - je. Silabi hii ni je.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja silabi hii.

Mwalimu na Wanafunzi: /j/ /e/ - je.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni silabi hii peke yenu.

Wanafunzi: /j/ /e/ - je.

(Tumia hatua ya 3 kufunza silabi ro, fo, jo)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila sauti huku nikiandika silabi je ubaoni.

Nitazame. /j/ /e/ - je. Silabi hii ni je.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila sauti huku tukiiandika silabi je kwenye madaftari yenu.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaandika silabi je).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi ro kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaandika silabi ro)

■ Kusoma maneno marefu

Tutajifunza jinsi ya kusoma maneno marefu kwa kutumia sehemu za maneno zenye maana. Sehemu hizo wakati mwingine huwa kubwa kuliko silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. ku wa siliana - kuwasiliana. Neno hili ni kuwasiliana.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome neno hili pamoja. Tutatamka sehemu za neno hili kisha tuziunganishe na kusema neno hilo.

Wanafunzi: ku wa siliana - kuwasiliana.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni sehemu za neno hili kisha mziunganishe na kulisema neno hilo.

Wanafunzi: ku wa siliana - kuwasiliana.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno yafuatayo: zi me rahisisha (zimerahisisha), zi na weza (zinaweza), wa li tumia (walitumia))

◆ Sarufi: Umoja na wingi wa sentensi

Leo tutajifunza hali ya umoja na wingi. *(Andika sentensi hizi ubaoni jinsi zilivyo katika kitabu cha mwanafunzi).*

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Sentensi hii **simu hii ni yangu** iko katika umoja. Yaani ni simu moja na ni yangu. Zikiwa nyingi zitakuwa **simu hizi ni zetu**.

Simu hii ni yangu.-simu hizi ni zetu.

WIKI YA 2 SIKU YA 2

■ Ufahamu wa herufi: majina na sauti za herufi

Tutajifunza tena **jina** na **sauti** ya herufi zifuatazo: ja, ra na fu. *(Andika herufi ndogo j, r, f ubaoni).*

Hatua ya 1:

Mwalimu: *(Onyesha herufi j kisha useme),* jina la herufi hii ni ja. Sauti ya herufi hii ni /j/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tuseme sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: ja

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /j/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: ja

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /j/

Tumia hatua ya 3 kufunza r na f)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 6.

● Silabi: Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Wiki ya 2: Siku ya 2

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja katika umoja na wingi.

Mwalimu na Wanafunzi: Simu hii ni yangu.-simu hizi ni zetu.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa, msome peke yenu katika umoja na wingi.

Wanafunzi: Simu hii ni yangu.-simu hizi ni zetu.

Tumia hatua ya 3 kufunza umoja na wingi wa maneno yaliyosalia: Komyuta hii ni yangu; Printa hii ni yangu-Printa hizi ni zetu; Tarakilishi hii ni yangu-Tarakilishi hizi ni zetu).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 6.

HADITHI YA MWANAFUNZI

Wiki ya 2: Siku ya 1 na 2

Teknolojia

Vifaa vya Ofisi

Ofisi huwa na vifaa vya kufanyia kazi mbalimbali. Vifaa hivi hufanya kazi kuwa rahisi. Watu hutumia tarakilishi kutuma barua pepe. Hapo awali watu walitumia simu za waya pekee kuwasiliana. Sasa tuna simu za rununu pia ambazo zinaweza kutumika mahali popote. Njia hizi za kisasa za kutuma ujumbe zimerahisisha mawasiliano.

7

Kabla ya kusoma hadithi

Tutasoma tena hadithi tuliyoisoma jana. Kabla ya kusoma hadithi tutajikumbusha maana ya maneno yafuatayo: **tarakilishi, barua pepe** na **ujumbe**.

Wakati wa kusoma

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 7 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi ya vifaa vya ofisi kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja huku tukifuatilia kwa kidole.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii pamoja huku mkifuatilia kwa kidole.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

◆ Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya **Vifaa vya ofisi**. Sema) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Je, unafikiri kabla ya kuja kwa simu za rununu watu waliwasiliana vipi?** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi au la. Jibu halipatikani kwenye hadithi. Ni lazima tufikirie mambo ambayo watu hufanya wakati wametembelea shangazi. **Waliandikiana barua n.k.**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tute majibu mengine kwa swali hili.

Mwalimu na Wanafunzi: (Watoe mambo mengine ambayo watoto hufanya wanapotembelea jamaa zao.)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuisoma tena hadithi kujibu swali lifuatalo. **Ni aina gani ya simu unayojua?**

Wanafunzi: (Chagua wanafunzi wawili au watatu wajibu swali. Wahimiza watumie akili ili wapate jibu)

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: **Tuambie kisa ambacho simu ilitumiwa kusaidia mtu? (wanafunzi wajibu)**)

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao:

- Simu hii. - simu hizi.
- Komyuta hii. - komyuta hizi.

📖 Kazi ya ziada:

Wanafunzi waandike sentensi zaidi kutumia maneno: **rununu hii, tarakilishi hizi** kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 2 Siku ya 2*

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 2: Siku ya 3

Wiki ya 2: Siku ya 3 na 4

Teknolojia

Tamka sauti.

■	Vv	sh	dh
●	v o	sh a	dh i
	vo	sha	dhi

Soma sehemu za neno na neno lote.

■	ku zu ngu m za	ma wa si li a no
	kuzungumza	mawasiliano
	ku si ki za	ku ta za ma
	kusikiza	kutazama
	ru ni nga	a ra fa
	runinga	arafa

Tamka sauti.

▲	ny	ch	ng'
●	ny e	ch o	ch a
	nye	cho	cha

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	ku amini	wa na wasiliana
	kuamini	wanawasiliana
	wa na weza	tu na weza
	wanaweza	tunaweza

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- ◆ Simu ya rununu iko **juu ya** meza.
- Simu huwekwa **mbali na** maji.
- Aliongea kwa simu **chini ya** mti.
- Nyaya za simu huwekwa **juu ya** mti.

8

WIKI YA 2 SIKU YA 3

■ Ufahamu wa herufi: majina na sauti za herufi

Tutarejelea kujifunza **jina** na **sauti** ya herufi zifuatazo: **va**, **sha** na **dha**. (Andika herufi ndogo **v**, **sh**, **dh** ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi **v** kisha useme), jina la herufi hii ni **va**. Sauti ya herufi hii ni **/v/**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tuseme sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **va**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **/v/**

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: **va**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: **/v/**

*Tumia hatua ya 3 kufunza **sh** na **dh***

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 8.

● Silabi: Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

Wakati huu tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. **/v/**, **/o/** - **vo**. Silabi hii ni **vo**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutamke kila sauti tuisome silabi **vo**.

Mwalimu na Wanafunzi: **/v/**, **/o/** - **vo**

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti muisome silabi **vo**.

Wanafunzi: **/v/**, **/o/** - **vo**.

*(Tumia hatua ya 1-3 kufunza silabi **sha**, **dhi**, **dhu**)*

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi **vo** ubaoni.

Nitazame. **/v/** **/o/** - **vo**. Silabi hii ni **vo**.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila sauti huku tukiiandika silabi **vo** kwenye madaftari yenu.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi **dhi** kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: *(Wanaandika silabi **dhi**)*

★ Maneno: Kusoma na kuandika kwa kutumia silabi

Ni wakati wa kusoma maneno. Tutasoma na kuandika maneno kwa kutumia silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. **Ku zu ngu m za-kuzungumza**. Neno hili ni **kuzungumza**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutamke kila silabi tulisome neno **kuzungumza** pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **Ku zu ngu m za-kuzungumza**.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila silabi ili mlisome neno hili.

Wanafunzi: **Ku zu ngu m za-kuzungumza**.

*Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno yafuatayo: **mawasiliano**, **kusikiza**, **kutazama**, **runinga**, **arafa**)*

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 8.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno **runinga** ubaoni. Nitazame. **Ru ni nga-runinga**. Neno hili ni **runinga**.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila silabi huku tukiliandika neno **runinga** kwenye madaftari.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila silabi huku mkiliandika neno **kutazama** kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: *(Wanaandika neno **kutazama**)*

Wiki ya 2: Siku ya 3

HADITHI YA MWANAFUNZI

Wiki ya 2: Siku ya 3 na 4

Teknolojia

Teknolojia

Katika dunia ya leo, watu wengi wanawasiliana kwa kutumia simu za rununu. Simu za rununu ni simu ya mkononi. Simu za rununu hutumika kwa kuzungumza, kutuma na kupokea ujumbe mfupi au arafa. Pia hutumiwa kutuma barua pepe. La ajabu ni kuwa siku hizi tunaweza kutuma pesa, kusikiza redio na hata kutazama runinga kwenye simu zetu. Pia kuna michezo tele katika simu za rununu. Siku hizi hata watoto wadogo wanaweza kutumia simu hizi. Ni vigumu kuamini kuwa kuna wakati simu za rununu hazikuwepo.

9

📖 Kabla ya kusoma taarifa

Mwalimu: Ni wakati wa kusoma taarifa. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye taarifa hiyo. Pia tutasoma kichwa cha taarifa na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye taarifa hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni arafa. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno arafa? (Wanafunzi wanainua mikono). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajiadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema), maana ya hili neno arafa ni ujumbe mfupi unaotumwa kwa kutumia simu za rununu.

(Tumia hatua hii kufunza runinga-televisi. (Onyesha picha) Kuwasiliana-kubadilishana habari au kuzungumza.)

Hatua ya 2:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi kichwa cha taarifa na picha kisha useme), tutazame kichwa cha taarifa na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 9. Kichwa cha taarifa ni Teknolojia. Je, tunajua nini kuhusu Teknolojia? (Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi kujibu swali).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi wajibu).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye taarifa hii (Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).

📖 Wakati wa kusoma taarifa

Mwalimu: Nitasoma taarifa sasa. Sikiza kwa makini kwani tutajibu maswali baada ya kuisoma taarifa hiyo.

💠 Baada ya kusoma taarifa

Mwalimu: (Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia au la. Waongoze kujibu maswali kutokana na taarifa ya Teknolojia. Sema). Je, utabiri wenu ulitimia au la? (Wanafunzi wanajibu.) Hebu tujibu maswali yafuatayo. Tutajifunza jinsi ya kujibu maswali kisha tutayajibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. Watu wengi wanatumia nini kuwasiliana siku hizi? Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye taarifa au la. Jibu lapatikana moja kwa moja kwenye mstari wa kwanza. Nitausoma mstari huo tena. (Usome). Watu wengi wanatumia simu za rununu kuwasiliana.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome mstari huo tena pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanasoma).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mtumia mbinu ambayo tumejifunza ya kutumia taarifa kujibu swali hili. Mbali na kuzungumza, simu za rununu hutumiwa kufanya nin?

Wanafunzi: (Wajibu. Hakikisha wanafunzi wanasoma tena taarifa ili kutafuta jibu – wausome msitari ambao una jibu).

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: Ni nini jambo la ajabu? (simu hutumiwa kutuma pesa, kusikiza redio, na kuona runinga)).

✍️ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kuhusu picha kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha hiyo.

- Mtu ameshika simu.

📖 Kazi ya ziada:

Sahihisha sentensi hizo.

Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao zile sentensi.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 2 Siku ya 3

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 2: Siku ya 4

Wiki ya 2: Siku ya 3 na 4

Teknolojia

Tamka sauti.

■ **Vv** **sh** **dh**

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● v o sh a dh i dh u
vo sha dhi dhu

Soma sehemu za neno na neno lote.

■ ku zu ngu m za ma wa si li a no
kuzungumza **mawasiliano**
ku si ki za ku ta za ma
kusikiza **kutazama**
ru ni nga a ra fa
runinga **arafa**

Tamka sauti.

▲ **ny** **ch** **ng'**

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● ny e ch o ch a ng' u
nye **cho** **cha** **ng'u**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku amini wa na wasiliana
kuamini **wanawasiliana**
wa na weza tu na weza
wanaweza **tunaweza**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Simu ya rununu iko **juu ya** meza.
Simu huwekwa **mbali na** maji.
Aliongea kwa simu **chini ya** mti.
Nyaya za simu huwekwa **juu ya** mti.

8

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /ny/ /e/ - nye. Silabi hii ni nye.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutamke sauti huku tukiisoma silabi nye.

Mwalimu na Wanafunzi: /ny/ /e/ - nye

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti muisome silabi hii.

Wanafunzi: /ny/ /e/ - nye

(Tumia hatua ya 3 kufunza silabi *cho, cha, ng'u*)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi nye ubaoni.

Nitazame. /ny/, /e/. Silabi hii ni nye.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila sauti huku tukiiandika silabi nye

kwenye madaftari yenu.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi ng'u kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaandika silabi ng'u).

■ Kusoma maneno marefu

Tutajifunza jinsi ya kusoma maneno marefu kwa kutumia sehemu za maneno zenye maana. Sehemu hizo wakati mwingine huwa kubwa kuliko silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. ku amini - kuamini. Neno hili ni kuamini.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome neno hili pamoja. Tutatamka sehemu za neno hili kisha tuziunganishe na kusema neno hilo.

Wanafunzi: ku amini - kuamini.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni sehemu za neno hili kisha mziunganishe na kulisema neno hilo kwa sauti.

Wanafunzi: ku amini - kuamini.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno yafuatayo: wa na weza (wanaweza), wa na wasiliana (wanawasiliana), tu na weza (tunaweza).

Sarufi: Viashiria vya mahali

Leo tutajifunza jinsi ya kuashiria mahali. (Andika maneno haya ubaoni jinsi yalivyo katika kitabu cha mwanafunzi).

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Sentensi hii simu ya rununu iko juu ya meza.

Juu ya inaashiria mahali palipo wekwa simu.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja sentensi hii.

Mwalimu na Wanafunzi: simu ya rununu iko juu ya meza.

WIKI YA 2 SIKU YA 4

■ Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi

Tutarejelea kujifunza jina na sauti ya herufi zifuatazo: nya, cha na ng'a. (Andika herufi ndogo ny, ch, ng' ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi ny kisha useme), jina la herufi hii ni nya. Sauti ya herufi hii ni /ny/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tuseme sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: nya

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /ny/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: nya

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /ny/

(Tumia hatua ya 3 kufunza ch na ng')

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 8.

● Silabi: Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

Ni wakati wa kusoma silabi. Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Wiki ya 2: Siku ya 4

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa, msome peke yenu sentensi hii.

Wanafunzi: simu ya rununu iko juu ya meza.

Tumia hatua ya 3 kufunza sentensi zilizosalia: Simu huwekwa mbali na maji; aliweka simu ndani ya mfuko; nyaya za simu huwekwa juu ya mlingoti).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 8.

TAARIFA YA MWANAFUNZI

Wiki ya 2: Siku ya 3 na 4

Teknolojia

Teknolojia

Katika dunia ya leo, watu wengi wanawasiliana kwa kutumia simu za rununu. Simu ya rununu ni simu ya mkononi. Simu za rununu hutumika kwa kuzungumza, kutuma na kupokea ujumbe mfupi au arafa. Pia hutumiwa kutuma barua pepe. La ajabu ni kuwa siku hizi tunaweza kutuma pesa, kusikiza redio na hata kutazama runinga kwenye simu zetu. Pia kuna michezo tele katika simu za rununu. Siku hizi hata watoto wadogo wanaweza kutumia simu hizi. Ni vigumu kuamini kuwa kuna wakati simu za rununu hazikuwepo.

9

Kabla ya kusoma taarifa

Mwalimu: Tutasoma tena taarifa tuliyoisoma jana. Kabla ya kusoma hadithi tutajikumbusha maana ya maneno yafuatayo: **arafa, runinga na kuwasiliana/wanawasiliana.**

Wakati wa kusoma taarifa

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 9 kwenye kitabu chako. Nitasoma taarifa kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome taarifa hii pamoja huku tukifuatilia kwa kidole.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni taarifa hii pamoja huku mkifuatilia kwa kidole.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

◇ **Baada ya kusoma taarifa**

Mwalimu: (Waongoze kujibu maswali kutokana na taarifa ya Teknolojia. *Sema*) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Mbali na simu watu hutumia nini kuwasiliana?** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye taarifa au la. Jibu halipatikani kwenye taarifa. Ni lazima tufikirie umuhimu wa kuwa na jamii na teknolojia n.k.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutoe majibu mengine kwa swali hili.

Mwalimu na Wanafunzi: (Watoe mambo mengine ambayo watoto hufanya wanapotembelea jamaa zao.)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuisoma tena hadithi kujibu swali lifuatalo. **Je umewahi kutumia simu ya rununu? Eleza inavyotumika.**

Wanafunzi: (Chagua wanafunzi wawili au watatu wajibu swali. *Wahimize watumie akili ili wapate jibu*)

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: Ni kipindi gani cha redio au runinga unachokisikiliza sana? (Wanafunzi watoe majibu)

✍ **Kuandika:**

Andika maneno haya ubaoni: Tumia neno kuunda sentensi. Eleza Wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi zao: wanawasiliana, runinga, arafa.

📖 **Kazi ya ziada:**

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu simu.

📖 **Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 2 Siku ya 4**

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 2: Siku ya 5

Wiki ya 2: Siku ya 5

Teknolojia

Tamka sauti.

■ **th gh ng**

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: **si-mu, simu.**

★

ya	ta	a	hu	fa	ki	mu	li	fa
shi	wa	ru	ba	si	no	ra	nu	vi

Sarufi: Soma sentensi hizi.

●

Umoja -angu

Hii ni simu **yangu**.

Hii ni tarakilishi **yangu**.

Hii ni ofisi **yangu**.

Hii ni runinga **yangu**.

Wingi -etu

- Hizi ni simu **zetu**.

- Hizi ni tarakilishi **zetu**.

- Hizi ni ofisi **zetu**.

- Hizi ni runinga **zetu**.

Teknolojia

10

tutasoma silabi zote kwa pamoja bila sauti. Silabi ya kwanza ni **ya**. Tusome silabi nyingine (*wanafunzi na walimu wanasoma silabi kwenye jedwali*). Vyema. Sasa tutatumia silabi hizi kuunda maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame.

Naweza kutumia silabi **si** na **mu** kuandika neno **simu**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome neno pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **simu**

Hatua ya 3:

Mwalimu:

Ni zamu yenu sasa. Tazameni jedwali hili kisha muunde maneno halisi.

(*Mwalimu aandike maneno ubaoni jinsi wanafunzi wanavyoenda. Mkimaliza myasome pamoja.*)

◆ **Sarufi: Umoja na wingi wa maneno**

Leo tutajifunza umoja na wingi kutumia maneno yaliyo na **-angu** na **-etu**. (*Andika sentensi hizi ubaoni jinsi zilivyo katika kitabu cha mwanafunzi*).

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Sentensi hii ni **hii ni simu yangu** na iko katika hali ya umoja. Katika hali ya wingi itakuwa **hizi ni simu zetu**.

Hii ni simu yangu-hizi ni simu zetu.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome sentensi hizi pamoja katika umoja na wingi.

Mwalimu na Wanafunzi: Hii ni simu yangu-hizi ni simu zetu.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa, msome peke yenu katika umoja na wingi.

Wanafunzi: Hii ni simu yangu-hizi ni simu zetu.

Tumia hatua ya 3 kufunza umoja na wingi wa maneno yaliyosalia: hii ni tarakilishi yangu-hizi ni tarakilishi zetu, hii ni ofisi yangu-hizi ni ofisi zetu; hii ni runinga yangu-hizi ni runinga zetu.

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 10.

SHAIRI LA MWALIMU

📖 **Kabla ya Kusoma shairi**

Ni wakati wa kusoma shairi. Shairi ni aina ya maandishi yanayofuata muundo maalum kueleza jambo au wazo fulani. Hebu kwanza tuzungumze kuhusu baadhi ya msamiati na vifungu vya maneno vinavyopatikana kwenye shairi hilo. Pia tutasoma kichwa cha shairi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye shairi hilo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Kifungu cha kwanza ni **teknolojia imeingia**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kukisikia hiki kifungu? (*Wanafunzi wanainua mikono*). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya kifungu hiki? (*Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya*

WIKI YA 2 SIKU YA 5

■ **Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi**

Tutajifunza **jina** na **sauti** ya herufi **tha, gha** na **nga**. (*Andika herufi ndogo th, gh, ng ubaoni*).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (*Onyesha herufi th kisha useme*), jina la herufi hii ni **tha**. Sauti ya herufi hii ni /th/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tutaje pamoja. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **tha**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /th/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: **tha**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /th/

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 10.

● **Silabi: Kuandika**

Tutatumia silabi zilizo kwenye jedwali kuandika maneno halisi. Maneno halisi ni maneno yenye maana. Kabla ya kuunda maneno

Wiki ya 2: Siku ya 5

wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajadiliane na wenzao kuhusu kifungu hicho. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema), maana ya hiki kifungu teknolojia imeingia ni kuwa teknolojia ni kitu kipya ambacho kimepata sifa, au teknolojia imefika.

(Endelea kufunza maneno haya: **mawaidha** – ambayo ni **maneno ya mafunzo au maonyo au mashauri**; **zimetapakaa** – ambayo ni **kuenea kote, kufika kila pahali**).

Hatua ya 2:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi picha ya **Teknolojia** kisha useme), tazama kichwa cha shairi hili. Shairi linahusu **Teknolojia**. Je, tunajua nini kuhusu **Teknolojia**? (Wanafunzi 3 – 4 wapewe nafasi wajibu). (Eleza tofauti kati ya watu na vitu kwa kutumia mifano mbalimbali).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa tutafikiria kitakachozungumziwa kwenye shairi. Kufikiria kitakachozungumziwa na kukisema pia huitwa kutabiri. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye shairi hili. (Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).

TEKNOLOJIA

Dunia imebadilika, teknolojia imeingia,
Bara, pwani imefika, wote wameitikia,
Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.

Redio nazo tunazo, nyumbani na kwenye simu,
Mawaidha na vitulizo, mafundisho yakuheshimu,
Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.

Tarakilishi twatumia, shuleni hata kazini,
Zina michezo ya kuvutia, zitumie kwa makini,
Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.

Runinga zimeenea, zaitwa televisheni,
Picha video kuonea, muziki pia sikizeni,
Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.

Simu zimetapakaa, kila pahali nchini,
Za rununu na za waya, twatuma hata matini,
Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.

◆ Baada ya kusoma shairi

Mwalimu: Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Kwanza, nitawaonyesha jinsi ya kujibu maswali hayo. Kisha tutashirikiana kuyajibu maswali hayo. Baadaye mtashirikiana kuyajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Taja vitu vitano vya teknolojia vilivyotajwa kwenye shairi.** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili

liko kwenye shairi au la. Jibu lapatikana moja kwa moja kwenye ubeti wa pili mstari wa kwanza. Nitausoma mstari huo tena. (Usome). **Aina moja ya vitu vya teknolojia ni runinga.**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutaje aina zingine za vitu vya teknolojia.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanataja. Hakikisha wanafunzi wamesoma tena shairi na kutaja: **redio, simu za rununu na za waya na tarakilishi**).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. **Teknolojia imefika wapi na wapi?**

Wanafunzi: (Wajibu. Hakikisha wanafunzi wanasoma tena shairi ili kutafuta jibu – ambalo ni **bara na pwani au kila mahali**).

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la tatu. **Eleza umuhimu wa tarakilishi.** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye shairi au la. Jibu la swali hili halijitokezi waziwazi kwenye shairi. Inabidi tusome sehemu mbalimbali za shairi kupata jibu. Lakini pia inabidi tutumie maarifa yetu kulijibu. Katika ubeti wa tano mstari wa mwisho tunasoma kuwa tarakilishi zina michezo ya kuvutia.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutoe hoja zingine tena.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wajibu. Wanaweza kutaja: **kutuma barua pepe; kuandika matini na taarifa mbalimbali, kufanya hisabati; kuchora michoro mbalimbali n.k.**).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuchanganya taarifa na maarifa yetu kujibu swali lifuatalo. **Ungechagua kipi kati ya simu ya rununu na tarakilishi? Eleza jibu lako.**

Wanafunzi: (Wajibu. Chagua wanafunzi wawili au watatu waeleze sababu zao)

✍ **Kuandika: Imla**

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika **simu, rununu, runinga, arafa, tarakilishi, vifaa, printa, teknolojia, kusikiza.**

📖 **Kazi ya ziada.**

Wanafunzi wachore jedwali la silabi katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi kuhusu teknolojia wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 **Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 2 Siku ya 5**

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 3: Siku ya 1

Wiki ya 3: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Soma silabi.

■	i chi mchi	e che mche	u pu mpu	e pe mpe
---	-------------------------	-------------------------	-----------------------	-----------------------

Soma silabi na maneno.

●	m chi mchi m ge ni mgeni	m pu nga mpunga s ti ma stima	m re fu mrefu s ta re he starehe
---	---	--	---

Tamka silabi.

▲	e re mre	e ge mge	i ti sti	a ta sta
---	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Soma sehemu za neno na neno lote.

●	a ki twanga akitwanga a li washa aliwasha	a ka mwona akamwona a li nawa alinawa	a ki wasili akiwasili ku m karibisha kumkaribisha
---	--	--	--

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- ★ Mchi uko **ndani ya** kinu.
- Alilala **nyuma ya** nyumba.
- Mgeni aliketi **juu ya** kiti.
- Aliwasha taa na kuiweka **kando ya** birika.

11

WIKI YA 3 SIKU YA 1

- Silabi: Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

Wakati huu tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. silabi hii ni i. Nitaongeza sauti /ch/. Sasa silabi hii ni **chi**. Nikiongeza sauti /m/ mbele ya silabi **chi** sasa inasomeka **mchi**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome silabi hizi pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: i, chi, mchi

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni silabi hizi peke yenu..

Wanafunzi: i, chi, mchi.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza silabi e, che, mche, u, pu, mpu, e, pe, mpe, e, re, mre)

- ★ Maneno: Kutumia silabi kusoma na kuandika maneno

Ni wakati wa kusoma maneno. Tutatumia silabi kusoma na kuandika maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. m chi - mchi. Neno hili ni mchi.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: m chi – mchi.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Someni peke yenu.

Wanafunzi: m chi – mchi.

(Tumia hatua ya 3 kufunza maneno yafuatayo: mpunga, mrefu, mgeni, stima, starehe.)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 11.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno **mchi** ubaoni. Nitazame. m chi - mchi. Neno hili ni **mchi**.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila silabi huku tukiliandika neno **mchi** kwenye madaftari yenu.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaliandika neno **mchi**).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila silabi huku mkiliandika neno **mgeni** kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaliandika neno **mgeni**).

Wiki ya 3: Siku ya 1

HADITHI YA MWANAFUNZI

Wiki ya 3: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Mgeni Nyumbani

Rehema alikuwa akitwanga mpunga kwenye kinu kwa mchi mrefu. Akamwona mgeni akiwasili langoni. Rehema akamsalimia na kumkaribisha kwenye chumba cha wageni. Aliwasha taa na kufungua televisheni ili mgeni astarehe. Rehema aliwasha moto haraka haraka na kupika wali na nyama ya kukaanga. Aliandaa chakula na kumkaribisha mgeni mezani. Mgeni alinawa na kupakua chakula baada ya maombi. Rehema na mgeni wakala wali kwa nyama.

12

Kabla ya kusoma hadithi

Mwalimu: Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni kinu. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno kinu? (Wanafunzi wanainua mikono). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajiadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema), maana ya hili neno kinu ni chombo kinachotumiwa kutwanga mahindi, mpunga na nafaka zingine. (Onyesha picha):

(Tumia hatua hii kufunza mchi-mti unaotumiwa kutwanga kwenye kinu. (Onyesha picha) Wasili maana yake ni kufika.)

Hatua ya 2:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha kisha useme), tutazame kichwa cha hadithi na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 12. Kichwa cha hadithi ni Mgeni nyumbani. Je, tunajua nini kuhusu Mgeni? (Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi kujibu swali).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi wajibu).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii (Chagua

mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).

Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 12 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutasoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja sasa.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi peke yenu.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia au la. Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya Mgeni Nyumbani. Sema), je, utabiri wenu ulitimia au la? (Wanafunzi wajibu.) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. Rehema alikuwa akifanya nini? Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi au la. Jibu lapatikana moja kwa moja kwenye hadithi. Alikuwa akitwanga mpunga.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome sentensi hiyo pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanasoma sentensi)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuisoma tena hadithi kujibu swali lifuatalo. Rehema alipoona mgeni akiwasili, alifanya nini?

Wanafunzi: (Wajibu. Hakikisha wanarejelea hadithi na kuisoma tena ili kulipata jibu. Chagua wanafunzi wawili au watatu wajibu swali. Wahimize watambue sentensi ambako jibu linapatikana)

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: Rehema na mgeni walikula vyakula gani? (wali kwa nyama).

Kuandika: Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika madaftari yao: mpunga, kinu, mchi, kupakua.

Kazi ya ziada:

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 3 Siku ya 1

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 3: Siku ya 2

Wiki ya 3: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Soma silabi.

■	i chi mchi	e che mche	u pu mpu	e pe mpe
---	-------------------------	-------------------------	-----------------------	-----------------------

Soma silabi na maneno.

●	m chi mchi m ge ni mgeni	m pu nga mpunga s ti ma stima	m re fu mrefu s ta re he starehe
---	---	--	---

Tamka silabi.

▲	e re mre	e ge mge	i ti sti	a ta sta
---	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Soma sehemu za neno na neno lote.

●	a ki twanga akitwanga a li washa aliwasha	a ka mwona akamwona a li nawa alinawa	a ki wasili akiwasili ku m karibisha kumkaribisha
---	--	--	--

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- ★ Mchi uko **ndani ya** kinu.
- Alilala **nyuma ya** nyumba.
- Mgeni aliketi **juu ya** kiti.
- Aliwasha taa na kuiweka **kando ya** birika.

11

WIKI YA 3 SIKU YA 2

- **Silabi:** Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

Wakati huu tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. silabi hii ni e. Nitaongeza sauti /r/. Sasa silabi hii ni re. Nikiongeza sauti /m/ mbele ya silabi re sasa inasomeka mre

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome silabi hizi pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: e, re, mre

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni silabi hizi peke yenu..

Wanafunzi: e, re, mre.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza silabi e, ge, mge, i, ti, sti, a, ta, sta).

- **Kusoma maneno marefu**

Tutajifunza jinsi ya kusoma maneno marefu kwa kutumia sehemu za maneno zenye maana. Sehemu hizo wakati mwingine huwa kubwa kuliko silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. **A ki twanga-akitwanga.** Neno hili ni akitwanga.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome neno hili pamoja. Tutatamka sehemu za neno hili kisha tuziunganishe na kusema neno hilo.

Wanafunzi: A ki twanga-akitwanga.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni sehemu za neno hili kisha mziunganishe na kulisema neno hilo.

Wanafunzi: A ki twanga-akitwanga.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno yafuatayo: a ka mwona (akamwona), a ki wasili (akiwasili), a li washa (aliwasha) a li nawa (alinawa), ku m karibisha (kumkaribisha)

- Sarufi: Viashiria vya mahali

Leo tutajifunza jinsi ya kuashiria mahali. (Andika sentensi hizi ubaoni jinsi zilivyo katika kitabu cha mwanafunzi).

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Sentensi hii **mchi uko ndani ya kinu.** Ndani ya inaashiria mahali palipo wekwa mchi.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja sentensi hii.

Mwalimu na Wanafunzi: Mchi uko ndani ya kinu.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa, someni sentensi hii peke yenu.

Wanafunzi: Mchi uko ndani ya kinu.

Wiki ya 3: Siku ya 2

Tumia hatua ya 3 kufunza umoja na wingi wa sentensi zilizosalia: *alilala nyuma ya nyumba; mgeni aliketi juu ya kiti; aliwasha taa na kuiweka kando ya birika*.

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 11.

HADITHI YA MWANAFUNZI

Wiki ya 3: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Mgeni Nyumbani

Rehema alikuwa akitwanga mpunga kwenye kinu kwa mchi mrefu. Akamwona mgeni akiwasili langoni. Rehema akamsalimia na kumkaribisha kwenye chumba cha wageni. Aliwasha taa na kufungua televisheni ili mgeni astarehe. Rehema aliwasha moto haraka haraka na kupika wali na nyama ya kukaanga. Aliandaa chakula na kumkaribisha mgeni mezani. Mgeni alinawa na kupakua chakula baada ya maombi. Rehema na mgeni wakala wali kwa nyama.

12

Kabla ya kusoma hadithi

Tutasoma tena hadithi tuliyoisoma jana. Kabla ya kusoma hadithi tutajikumbusha maana ya maneno yafuatayo: **kinu, mchi na kupakua**.

Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 12 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja sasa.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii peke yenu.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

◇ Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya Mgeni nyumbani. Sema) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. *Je, unafikiri mgeni aliwasili saa ngapi?* Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi au la. Jibu halipatikani kwenye hadithi. Ni lazima tufikirie mambo ambayo watu hufanya wakati wametembelea shangazi. **Jioni/usiku**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutoe majibu mengine kwa swali hili.

Mwalimu na Wanafunzi: (Watoe sababu zinazofanya wafikirie ilikuwa jioni.)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuisoma tena hadithi kujibu swali lifuatalo. **Kwa nini unafikiri ulikuwa usiku?**

Wanafunzi: (Chagua wanafunzi wawili au watatu wajibu swali. Wahimize watumie akili ili wapate jibu)

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: **unafikiri wazazi wa rehema walikuwa wapi wakati mgeni aliwasili?** (wanafunzi wajibu jibu lolote sahihi.)

Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika madaftari yao.

- Mtoto amelala juu ya meza.
- Mpira uko ndani ya chungu.

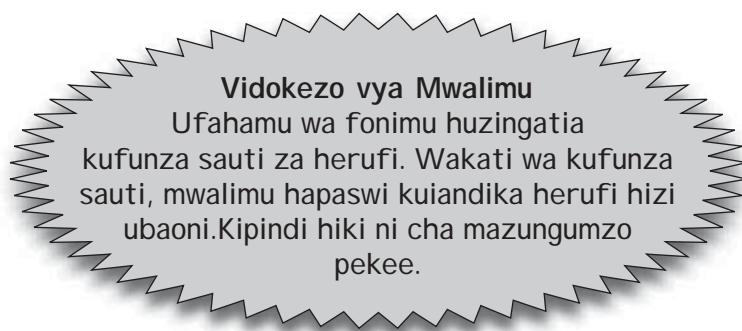
Kazi ya ziada:

Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi wakitumia:

- kando ya
- chini ya

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 3 Siku ya 2

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 3: Siku ya 3

Wiki ya 3: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Soma silabi.

■	i	a	a	o
	zi	za	da	do
	nzi	nza	nda	ndo

Soma silabi na maneno.

●	ku si n zi a	b la n ke ti
	kusinzia	blanketi
	a li a nza	fo ro nya
	alianza	foronya

Soma silabi.

●	e	i	e	i
	ke	ki	se	si
	mke	mki	mse	msi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	a li amua	a li imba	a li sinzia
	aliamua	aliimba	alisinzia
	a li nawa	a li washa	a li m sikia
	alinawa	aliwasha	alimsikia

Sarufi: Soma maneno haya.

◆	Neno		Kukanusha
	aliamua	—	hakuamua
	aliimba	—	hakuimba
	alianza	—	hakuanza
	alisinzia	—	hakusinzia

13

WIKI YA 3 SIKU YA 3

● Silabi: Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

Wakati huu tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. silabi hii ni i. Nitaongeza sauti /z/. Sasa silabi hii ni zi. Nikiongeza sauti /n/ mbele ya silabi zi sasa inasomeka nzi

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome silabi hizi pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: i, zi, nzi

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni silabi hizi peke yenu..

Wanafunzi: i, zi, nzi.

(Tumia hatua ya 3 kufunza silabi a, za, nza, a, da, nda, o, do, ndo)

★ Maneno: Kusoma na kuandika kwa kutumia silabi

Mwalimu: Ni wakati wa kusoma maneno. Tutasoma na kuandika maneno kwa kutumia silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Ku si nzi a-kusinzia. Neno hili ni kusinzia.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutamke kila silabi tulisome neno kusinzia pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Ku si nzi a-kusinzia.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila silabi mlisome neno kusinzia.

Wanafunzi: Ku si nzi a-kusinzia.

(Tumia hatua ya 3 kufunza maneno haya: alianza, blanketi, alimsikia)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno blanketi ubaoni. Nitazame. B la n ke ti -blanketi. Neno hili ni blanketi.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutamke kila silabi huku tukiliandika neno blanketi kwenye madaftari.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila silabi huku mkiliandika neno foronya kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaandika neno foronya.)

Wiki ya 3: Siku ya 3

HADITHI YA MWANAFUNZI

Wiki ya 3: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Kapendo

Jana jioni Kapendo aliamua kusikiliza redio. Redio ilikuwa ikicheza nyimbo tamutamu. Mara Kapendo alianza kusinzia. Mama yake akaja na kusema, “Kapendo, amka. Kumbuka kunawa miguu yako kabla ya kulala. Sitaki uchafue blanketi lako.” Kapendo alijibu, “Ndio mama.” Muda si muda, Kapendo alisinzia tena. Alianza kuota kuwa yuko kwenye kitanda chenye godoro nzito na foronya nyororo. Kitanda hicho kilikuwa kinapaa angani. Alisikia sauti ikimwita. Hapo ndipo alimsikia mama yake akisema, “Mwanangu, amka. Nenda ukalale.”

14

Kabla ya kusoma hadithi

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni **kusinzia**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno **kusinzia**? (*Wanafunzi wanainua mikono*). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (*Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajiadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema*), maana ya hili neno **kusinzia** ni ni kuhisi usingizi/onyesha kwa vitendo.

(Tumia hatua hii kufunza kupaa-kwenda juu-kinapaa maana yake ni kwenda juu. Foronya-nguo nyepesi inayotumiwa kufunika mto/onyesha picha au kitu halisi).

Hatua ya 2:

Mwalimu: (*Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha kisha useme*), tutazame kichwa cha hadithi na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 14. Kichwa cha hadithi ni **Kapendo**. Je, tunajua nini kuhusu **Kapendo**? (*Wanafunzi 3 -4 wapewe nafasi kujibu swali*).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (*Wanafunzi 3 - 4 wapewe nafasi wajibu*).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii. (*Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao*).

Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: Nitasoma hadithi sasa. Sikiza kwa makini kwani tutajibu maswali baada ya kuisoma hadithi hiyo.

Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (*Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia au la. Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya Kapendo. Sema*). Je, utabiri wenu ulitimia au la? (*Wanafunzi wanajibu*.) Hebu tujibu maswali yafuatayo. Tutajifunza jinsi ya kujibu maswali kisha tutayajibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Redio ya akina Kapendo ilikuwa ikicheza nyimbo gani?** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye shairi au la. Jibu lapatikana moja kwa moja kwenye ubeti wa kwanza mstari wa pili. Nitausoma mstari huo tena. (*Usume*). Ilikuwa ikicheza nyimbo tamutamu.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome mstari huo tena pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: (*Wanasoma*).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mtatumia mbinu ambayo tumejifunza ya kutumia taarifa kujibu swali hili. **Mamake Kapendo alimkumbusha Kapendo kufanya nini?**

Wanafunzi: (*Wajibu. Hakikisha wanafunzi wanasoma tena hadithi ili kutafuta jibu – ambalo ni kunawa miguu kabla ya kulala*).

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: **Kapendo alilala akiwa wapi? (Kitini)**).

Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waiandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- Kapendo amesuka nywele.

Kazi ya ziada:

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao zile sentensi.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 3 Siku ya 3

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Vidokezo vya Mwalimu

Mwalimu mzuri ni yule anayechukua mda kujiyatarisha kabla ya somo. Ni vizuri kuliangalia somo kabla ya kulifunza. Kujitayarisha vyema kunafanya somo liwe zuri na la kupendeza.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 3: Siku ya 4

Wiki ya 3: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Soma silabi.

■	i	a	a	o
	zi	za	da	do
	nzi	nza	nda	ndo

Soma silabi na maneno.

●	ku si n zi a	b la n ke ti
	kusinzia	blanketi
	a li a nza	fo ro nya
	alianza	foronya

Soma silabi.

●	e	i	e	i
	ke	ki	se	si
	mke	mki	mse	msi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	a li amua	a li imba	a li sinzia
	aliamua	aliimba	alisinzia
	a li nawa	a li washa	a li m sikia
	alinawa	aliwasha	alimsikia

Sarufi: Soma maneno haya.

◆	Neno		Kukanusha
	aliamua	—	hakuamua
	aliimba	—	hakuimba
	alianza	—	hakuanza
	alisinzia	—	hakusinzia

13

WIKI YA 3 SIKU YA 4

● Silabi: Kutumia sauti kusoma na kuandika silabi

Wakati huu tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. silabi hii ni e. Nitaongeza sauti /k/. Sasa silabi hii ni ke. Nikiongeza sauti /m/ mbele ya silabi ke sasa inasomeka mke.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome silabi hizi pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: e, ke, mke.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni silabi hizi peke yenu..

Wanafunzi: e, ke, mke.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza silabi i, ki, mki; e, se, mse; i, si, msi)

■ Kusoma maneno marefu

Tutajifunza jinsi ya kusoma maneno marefu kwa kutumia sehemu za maneno zenye maana. Sehemu hizo wakati mwingine huwa kubwa kuliko silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. A li amua-aliamua. Neno hili ni aliamua.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome neno hili pamoja. Tutatamka sehemu za neno hili kisha tuziunganishe na kusema neno hilo.

Wanafunzi: A li amua-aliamua.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni sehemu za neno hili kisha mziunganishe na kulisema neno hilo kwa sauti.

Wanafunzi: A li amua-aliamua.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno yafuatayo: a li imba (aliimba), a li sinzia (alisinzia), a li nawa (alinawa), a li washa (aliwasha), a li m sikia (alimsikia).

Sarufi: Kukanusha maneno

Leo tutajifunza maneno na kukanusha wake. (Andika maneno haya ubaoni jinsi yalivyo katika kitabu cha mwanafunzi).

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno hili aliamua. Kukanusha wake ni hakuamua. Sehemu ya neno ali inabadilika kuwa haku. Hebu nisome neno hili na kinyume chake.

Aliamua-Hakuamua.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja neno hili na kukanusha wake.

Mwalimu na Wanafunzi: aliamua-hakuamua

Wiki ya 3: Siku ya 4

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa, msome neno hili peke yenu na kukanusha wake.

Wanafunzi: aliamua-hakuamua.

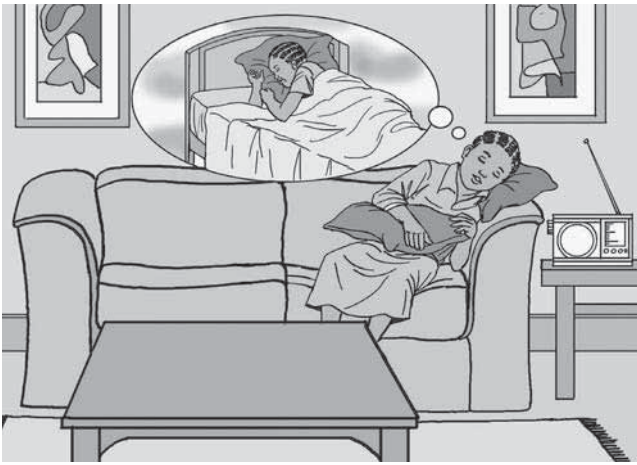
Tumia hatua ya 3 kufunza umoja na wingi wa maneno yaliyosalia: aliimba-hakuimba; alianza-hakuanza; alisinzia-hakusinzia).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 14.

HADITHI YA MWANAFUNZI

Wiki ya 3: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Kapendo

Jana jioni Kapendo aliamua kusikiliza radio. Redio ilikuwa ikicheza nyimbo tamutamu. Mara Kapendo alianza kusinzia. Mama yake akaja na kusema, "Kapendo, amka. Kumbuka kunawa miguu yako kabla ya kulala. Sitaki uchafue blanketi lako." Kapendo alijibu, "Ndio mama." Muda si muda, Kapendo alisinzia tena. Alianza kuota kuwa yuko kwenye kitanda chenye godoro nzito na foronya nyororo. Kitanda hicho kilikuwa kinapaa angani. Alisikia sauti ikimwita. Hapo ndipo alimsikia mama yake akisema, "Mwanangu, amka. Nenda ukalale."

14

Kabla ya kusoma hadithi

Mwalimu: Tutasoma tena hadithi tuliyoisoma jana. Kabla ya kusoma hadithi tutajikumbusha maana ya maneno yafuatayo: **sinzia, kinapaa na foronya.**

Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 14 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaishoma pamoja. Baadaye, mtasoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja sasa.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii peke yenu.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

◇ **Baada ya kusoma hadithi**

Mwalimu: (Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya **Kapendo. Sema**) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Je, unafikiri ni nini kilimfanya Kapendo kulala haraka hivyo?** Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi au la. Jibu halipatikani kwenye hadithi. Ni lazima tufikirie mambo ambayo watu hufanya wakati wametembelea shangazi. **Nyimbo redioni n.k.**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutoe majibu mengine kwa swali hili.

Mwalimu na Wanafunzi: (Watoe sababu mengine ambazo hufanya mtu kulala kama vile uchovu n.k.)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuisoma tena hadithi kujibu swali lifuatalo. **Unafikiri nyumba ya akina Kapendo ilikuwa na vyumba vingapi?**

Wanafunzi: (Chagua wanafunzi wawili au watatu wajibu swali. Wahimize watumie akili ili wapate jibu).

(Tumia hatua ya 3 kufunza swali hili: **Je, umewahi kuota ndoto?Tueleze ndoto yako** (wanafunzi waeleze ndoto waliyowahi kuota).

✍ **Kuandika:**

Andika maneno haya. Tumia neno alisinzia kuunda sentensi. Wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- a) aliimba b) hakuamua c) alianza

📖 **Kazi ya ziada:**

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu vyombo vya jikoni.

📖 **Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 3 Siku ya 4**

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati unapouliza maswali ya ufahamu yenye majibu kwenye hadithi, hakikisha kuwa wanafunzi wanaangalia jawabu kwenye hadithi kabla ya kujibu swali.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 3: Siku ya 5

Wiki ya 3: Siku ya 5

Nyumbani

Tamka sauti.

■ ng' dh ny ng mb

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: mchi.

★

ta	m	ki	do	mba	ra
mbo	wi	fo	nda	ti	ng'o
nya	ro	go	chi	pi	dha

Sarufi: Soma sentensi hizi.

●

Umoja -angu	Wingi -etu
Huu ni mchi wangu.	- Hii ni michi yetu.
Huu ni mlingoti wangu.	- Hii ni milingoti yetu.
Huu ni mpira wangu.	- Hii ni mipira yetu.
Huu ni mti wangu.	- Hii ni miti yetu.

Maina, kizee na ng'ombe

15

WIKI YA 3 SIKU YA 5

■ Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi

Tutajikumbusha majina na sauti ya herufi **nya, nga** na **ng'a** (*Andika herufi ndogo ny, ng, ng' ubaoni*).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (*Onyesha herufi ng' kisha useme*), jina la herufi hii ni ng'a. Sauti ya herufi hii ni /ng'/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tutaje pamoja. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: ng'a

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /ng'/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: ng'a

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /ng'/

Mwalimu: (*Endelea kuwafunza ny, ng*)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 15.

● Jedwali la silabi: Kuandika maneno

Chora jedwali ubaoni.

Mwalimu: Tutatumia silabi zilizoko kwenye jedwali kuandika maneno halisi. Maneno halisi ni maneno yenye maana. Kabla ya kuunda maneno tutasoma silabi zote kwa pamoja bila sauti. Silabi

ya kwanza ni **ta**. Tusome silabi nyingine (*wanafunzi na walimu wanasoma silabi kwenye jedwali*). Vyema. Sasa tutatumia silabi hizi kuunda maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame.

Naweza kutumia silabi **m** na **chi** kuandika neno *mchi*.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome neno pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: mchi

Hatua ya 3:

Mwalimu:

Ni zamu yenu sasa. Tazameni jedwali hili kasha muunde maneno halisi.

(*Mwalimu aandike maneno ubaoni jinsi wanafunzi wanvyoyaunda. Mkimaliza myasome pamoja.*)

◆ Sarufi: Umoja na wingi wa maneno

Leo tutajifunza umoja na wingi kutumia maneno yaliyo na **-angu** na **-ao**. (*Andika sentensi hizi ubaoni jinsi zilivyo katika kitabu cha mwanafunzi*).

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Sentensi hii ni **huu ni mchi wangu** na iko katika umoja. Katika wingi itakuwa **Ile ni michi yetu**.

Huu ni mchi wangu – Hii ni michi yetu.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome sentensi hizi pamoja katika umoja na wingi.

Mwalimu na Wanafunzi: Huu ni mchi wangu – Hii ni michi yetu.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa, msome peke yenu katika umoja na wingi.

Wanafunzi: Huu ni mchi wangu – Hii ni michi yetu.

Tumia hatua ya 3 kufunza umoja na wingi wa maneno yaliyosalia: huu ni mlingoti wangu-ile ni milingoti yetu; huu ni mpira wangu-hii ni mipira yetu; huu ni mti wangu-hii ni miti yetu.

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 15.

HADITHI YA MWALIMU

📖 Kabla ya kusoma hadithi

Mwalimu: Leo tutasoma hadithi ya Maina, Kizee na Ng'ombe.

📖 Kabla ya kusoma hadithi

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kwanza tuzungumze kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Neno la kwanza ni **malishoni**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kusikia neno hili? (*Wanafunzi wanainua mikono*).

Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya hili neno? (*Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajaadiliane na wenzao kuhusu*

Wiki ya 3: Siku ya 5

kifungu hicho. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema), maana ya hili neno malishoni ni kule wanakopeleka ng'ombe kula nyasi. (Endelea kuwafunza maneno haya: Kizee – ambaye ni mtu mzee sana na ambaye ana maumbile madogo mno; maarifa - ambayo ni hekima au akili nyingi; kilimsihi - kilimwomba; angemwadhibu - angemchapa.

Hatua ya 2:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi Maina, Kizee na Ng'ombe kisha useme), tazama kichwa cha hadithi hii. Hadithi hii inahusu Maina, Kizee na Ng'ombe. Je, tunajua nini kuhusu Maina, Kizee na Ng'ombe?

Wanafunzi 3 – 4 wapewe nafasi wajibu). (Eleza tofauti kati ya watu na vitu kwa kutumia mifano mbalimbali).

Je, kichwa kinataja watu, wanyama au vitu?

Mwalimu na Wanafunzi: watu na wanyama

Mwalimu: Sasa tutajibu swali la pili. Je, kichwa cha hadithi kinataja jambo linalotendeka?

Mwalimu na Wanafunzi: La

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa tutafikiria kitakachotendeka kwenye hadithi hii kisha tukiseme. Kufikiria kitakachotendeka na kukisema pia huitwa kutabiri. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi tutakayoisma. (*Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).*

MAINA, KIZEE NA NG'OMBE

Siku moja, Maina aliwapeleka ng'ombe wao malishoni. Alipofika kule, aliketi kwenye mwamba na kuanza kuimba. Mara kilitokea kizee kimoja. Kilimuamkua Maina na kusema kiliitwa Maarifa. Kizee hicho kilimsihi Maina akipelekee maji ya kunywa kutoka kisimani. Maina alisita. Kizee kikamhakikishia kingemlindia ng'ombe wake.

Maina alifululiza moja kwa moja hadi kisimani. Alichota maji na kurudi haraka. Aliporudi alishangaa kuona yule kizee aligeuka akawa jitu. Maina aliogopa sana. Kwa haraka alichukua pembe alilopewa na babu yake. Akapuliza lile pembe na wanakijiji wakasikia na kuja pale Maina alipokuwa. Mara lile jitu likatoweka kama upepo. Wanakijiji wakamsaidia Maina kupeleka ng'ombe nyumbani.

◆ **Baada ya kusoma hadithi**

Mwalimu: Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Kwanza, nitawaonyesha jinsi ya kujibu maswali hayo. Kisha tutashirikiana kuyajibu maswali hayo. Baadaye mtashirikiana kuyajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la Kwanza. *Maina aliwapeleka ng'ombe wao wapi?* Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi

au la. Jibu lapatikana moja kwa moja kwenye sentensi ya kwanza. Nitasoma sentensi hiyo tena. (*Soma*). Maina aliwapeleka ng'ombe wao malishoni.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome sentensi hiyo pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanasoma).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. *Kizee kilichomjia Maina kiliitwa nani?*

Wanafunzi: (Wajibu. Hakikisha wanafunzi wanasoma tena hadithi ili kutafuta jibu – Maarifa), na waisome sentensi ambako jibu hilo lapatikana.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la tatu. *Eleza kilichotendeka baada ya Kizee kuomba kiletewe maji kutoka kisimani?*

Hebu niangalie ikiwa jibu la swali hili liko kwenye hadithi au la. Jibu la swali hili lapatikana kwenye sentensi kadha za hadithi. Inabidi tuzisome sehemu hizo zote ili tupate jibu. Tukio la kwanza ni kwamba Maina alisita kwenda kuchota maji. Huenda alikuwa na wasiwasi kuhusu ng'ombe wake. Lakini kizee kilisema nini?

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutoe jibu.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wajibu.)

Mwalimu: Hebu tutoe matukio yaliyofuata.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wajibu).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia mbinu ambayo tumejifunza ya kuchanganya hadithi na maarifa yetu kujibu swali lifuatalo. *Je, unafikiria hadithi hi ni ya kweli au la? Tetea hoja yako.*

Wanafunzi: (Wawekwe kwenye vikundi viwili (upande mmoja wa la na mwingine wa ndio) ili wajadili)

📖 **Kuandika: Imla:**

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika **mchi, foronya, mgeni, amka, blanketi, alisinzia, nyimbo, mpunga, starehe, aliimba.**

📖 **Kazi ya ziada:**

Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao zile sentensi.

📖 **Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 3 Siku ya 5**

TATHMINI YA SOMO/MAONI YA MWALIMU

Vidokezo vya Mwalimu
Hakikisha kuwasaidia watoto ambao hawajui kusoma. Wape mazoezi ya kusoma sauti, silabi na maneno mepesi. Baada ya mda mfupi wataanza kusoma kama wengine.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 4: Siku ya 1

Wiki ya 4: Siku ya 1 na 2

Darasani

Tamka sauti.

■	dh		sh
●	dh a	sh e	dh i
	dha	she	dhi
			sho

Soma silabi na maneno.

■	na dhi fu	dha ha bu
	nadhifu	dhahabu
	sa hi hi sha	m ko mbo zi
	sahihisha	mkombozi

Tamka sauti.

▲	m		k
●	o	i	a
	ko	ki	wa
	mko	mki	mwa
			wa
			twa

Soma silabi na maneno.

★ a na itwa hu wa tuza a na penda wa ki soma
anaitwa huwatuza anapenda wakisoma

Sarufi: Soma maneno haya.

◆	Umoja	-	Wingi
	Ninatuzwa	-	tunatumia
	Ninaitwa	-	tunaitwa
	Ninapenda	-	tunapenda
	Ninasoma	-	tunasoma

16

■ Majina ya herufi na silabi:

Eleza wanafunzi jina la herufi **dha (dh)**.

Tamka sauti ya herufi /dh/. Endelea na herufi **sh**.

● Kusoma silabi:

Andika silabi **dha** ubaoni. N/T/U: Sema kila sauti /dh//a/ kisha uunganishe na kusema silabi **dha**. [U] Endelea na silabi: **she, dhi, sho**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 16.

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **nadhifu** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **na dhi fu** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **nadhifu**. [U] Endelea na maneno: **dhahabu, sahihisha, mkombozi**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 16.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **nadhifu, madaftari na hisabati**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Eleza wanafunzi wafungue vitabu vyao ukurasa wa 17. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Mwalimu Wetu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja shule na darasa la Kajuzi. (Mkombozi, darasa la Pili)*
2. *Mwalimu alivalia saa ya aina gani? (Dhahabu)*
3. *Mwalimu huwafanyia nini wanafunzi wake wanaposoma vizuri? (huwatuza kwa wimbo mtamu)*

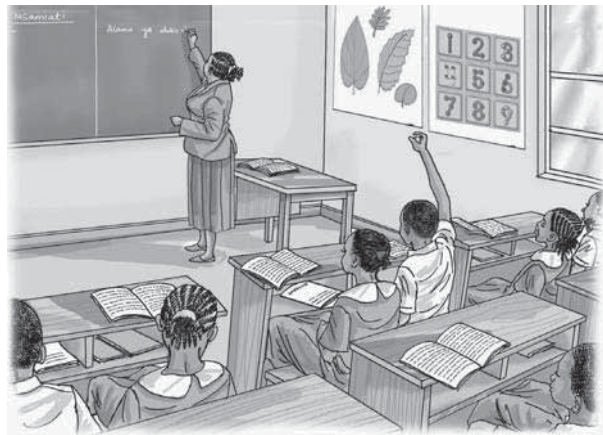
✍️ Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **huvalia, nadhifu, dhahabu, madaftari, kufundishia**.

📖 Kazi ya ziada:

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 4 Siku ya 1

Mwalimu Wetu

Jina langu ni Kajuzi. Ninasoma katika Shule ya Mkombozi. Niko katika darasa la pili. Mwalimu wetu anaitwa Kazamoyo. Yeye huvalia nadhifu kila siku. Pia anapenda kuvaa saa ya dhahabu mkononi. Yeye hubeba kalamu mbili za wino. Moja ni ya kusahihisha madaftari yetu na nyingine ya kuandikia kazi zake. Mwalimu Kazamoyo hutufunza kusoma na kuandikia kwa njia ya kipekee. Kila mara yeye hutumia chati za hisabati, herufi na maneno kufundishia. Wanafunzi wakisoma vizuri yeye huwatuza kwa wimbo mtamu.

17

Vidokezo vya Mwalimu
 Mwalimu Kazungu: Wakati unapojitayarisha kwa somo, ni muhimu kusoma na kutafakari kuhusu vidokezo vya mwalimu kwenye mwongozo.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 4: Siku ya 2

Wiki ya 4: Siku ya 1 na 2

Darasani

Tamka sauti.

■ **dh** **sh**
 Tamka sauti ya herufi na silabi.
 ● **dh a** **sh e** **dh i** **sh o**
dha **she** **dhi** **sho**

Soma silabi na maneno.

■ **na dhi fu** **dha ha bu**
nadhifu **dhahabu**
sa hi hi sha **m ko mbo zi**
sahihisha **mkombozi**

Tamka sauti.

▲ **m** **k**
 Soma silabi.
 ● **o** **i** **a** **a**
ko **ki** **wa** **wa**
mko **mki** **mwa** **twa**

Soma silabi na maneno.

★ **a na itwa hu wa tuza a na penda wa ki soma**
anaitwa huwatuza anapenda wakisoma

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ **Umoja** **Wingi**
Ninatuzwa - **tunatuzwa**
Ninaitwa - **tunaitwa**
Ninapenda - **tunapenda**
Ninasoma - **tunasoma**

16

▲ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **m**. Tamka sauti ya herufi **/m/**. Endelea na herufi **k**.

● Kusoma silabi

Andika silabi **o** ubaoni. N/T/U: Soma sauti hiyo **/o/**. Ongeza sauti **/k/** kisha uunganishe na kusema silabi **ko**. Ongeza sauti **/m/** kisha uunganishe na kusema silabi **mko**. [U] Endelea na silabi: **o, ko, mko; i, ki, mki; a, wa, mwa; a, wa, twa**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 16.

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **anaitwa** ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno **a na itwa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **anaitwa** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **hu wa tuza (huwatuza), a na penda (anapenda), wa ki soma (wakisoma)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 16.

◆ Sarufi:

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U. Soma maneno haya.

Umoja		Wingi
Ninatuzwa	-	Tunatuzwa
Ninaitwa	-	Tunaitwa
Ninapenda	-	Tunapenda
Ninasoma	-	Tunasoma

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **nadhifu, madaftari** na **hisabati**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mwalimu wetu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Je, unafikiri kwa nini mwalimu alibeba kalamu mbili? (Moja ya kusahihisha kazi za wanafunzi na nyingine ya kazi zake)*
2. *Je, unafikiria watoto walifurahia kazi ya mwalimu wao? (Ndio)*
3. *Kwa nini unasema hivyo? (Alikuwa nadhifu, alifanya kazi kwa njia ya kipekee. Aliwatuza wanafunzi wake)*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika madaftari yao:

- i. **Mimi ninasoma kitabu.** - **Sisi tunasoma vitabu.**
- ii. **Mimi ninapenda kulima.** - **Sisi tunapenda kulima.**

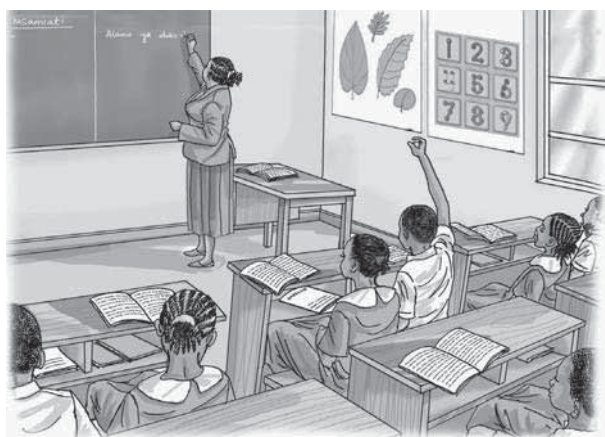
📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi waandike sentensi zaidi kutumia maneno **ninaitwa, tunatuzwa** kisha wawasome wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 4 Siku ya 2*

Wiki ya 4: Siku ya 1 na 2

Darasani

Mwalimu Wetu

Jina langu ni Kajuzi. Ninasoma katika Shule ya Mkombozi. Niko katika darasa la pili. Mwalimu wetu anaitwa Kazamoyo. Yeye huvalia nadhifu kila siku. Pia anapenda kuvaa saa ya dhahabu mkononi. Yeye hubeba kalamu mbili za wino. Moja ni ya kusahihisha madaftari yetu na nyingine ya kuandikia kazi zake. Mwalimu Kazamoyo hutufunza kusoma na kuandika kwa njia ya kipekee. Kila mara yeye hutumia chati za hisabati, herufi na maneno kufundishia. Wanafunzi wakisoma vizuri yeye huwatuza kwa wimbo mtamu.

17

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 4: Siku ya 3

Wiki ya 4: Siku ya 3 na 4

Darasani

Soma silabi.

■ a ia mia a ia dhia a ia tia a ia lia

Soma silabi na maneno.

● ku bwa re ji s ta mi cho ro ku hi fa dhi a
kubwa rejista michoro kuhifadhia

Soma silabi.

● a wa bwa a wa mbwa a wa kwa a wa mwa

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ zi me bandikwa zimebandikwa hu tumia hutumia
zi me pambwa zimepambwa ku onyesha kuonyesha

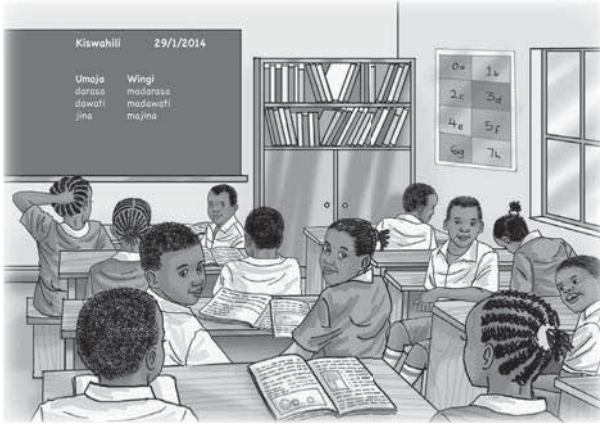
Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja Hili ni darasa langu. Hili ni dawati langu. Hili ni jina langu. Hili ni yai langu.
Wingi - Haya ni madarasa yetu. - Haya ni madawati yetu. - Haya ni majina yetu. - Haya ni mayai yetu.

18

Wiki ya 4: Siku ya 3 na 4

Darasani

Darasa la akina Hamisi

Darasa la akina Hamisi lavutia sana. Yeye na rafiki yake Karani hutumia dawati moja. Kuta za darasa lao zimepambwa kwa chati zenye michoro mizuri. Picha za wanyama na mimea zimebandikwa kwenye kuta hizo. Kuna kabati kubwa la kuhifadhia vitabu vya mwalimu na wanafunzi. Juu ya kabati kuna *sajala* au *rejista* yenye majina ya wanafunzi wote. Karibu na kabati kuna *kalenda* ya kuonyesha siku na tarehe.

19

■ Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi a ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza sauti /i/ kisha uunganishe na kusema silabi ia. Ongeza sauti /m/ kisha uunganishe na kusema silabi mia. [U] Endelea na silabi: a, ia, mia; a, ia, dhia; a, ia, tia; a, ia, lia. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 18.

● Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno kuhifadhia ubaoni. N/T/U: Tamka silabi ku hi fa dhi a kisha uunganishe silabi hizo na useme neno kuhifadhia. [U] Endelea na maneno: kubwa, rejista, michoro. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 18.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno dawati, pambwa, bandika, sajala, kalenda. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi Darasa la akina Hamisi huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Hamisi alitumia dawati na nani? (Karani)
2. Picha zilizobandikwa ukutani zilikuwa za nini? (Wanyama na mimea)
3. Kalenda darasani ilionyesha nini? (siku na tarehe)

✍️ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

1. Wanafunzi wameketi kwenye dawati.

📖 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao sentensi hizo.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 4 Siku ya 3

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha umejiandaa vyema kabla ya kuenda darasani. Panga kadi za herufi utakazozitumia kwa mfuko wa herufi kabla ya kuanza kufunza. Hii itasaidia kukomboa wakati.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 4: Siku ya 4

Wiki ya 4: Siku ya 3 na 4

Darasani

Soma silabi.

■ a ia mia a ia dhia a ia tia a ia lia

Soma silabi na maneno.

● ku bwa re ji s ta mi cho ro ku hi fa dhi a kubwa rejista michoro kuhifadhia

Soma silabi.

● a wa bwa a wa mbwa a wa kwa a wa mwa

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ zi me bandikwa zimebandikwa hu tumia hutumia zi me pambwa zimepambwa ku onyesha kuonyesha

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja Hili ni darasa langu. Hili ni dawati langu. Hili ni jina langu. Hili ni yai langu. Wingi - Haya ni madarasa yetu. - Haya ni madawati yetu. - Haya ni majina yetu. - Haya ni mayai yetu.

18

● Kusoma silabi

Andika herufi a ubaoni. N/T/U: Soma sauti hiyo /a/. Ongeza sauti /w/ kisha uunganishe na kusema silabi wa. Ongeza sauti /b/ kisha uunganishe na kusema silabi bwa. [U] Endelea na silabi: a, wa, mbwa; a, wa, kwa; a, wa, mwa. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 18.

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno zimebandikwa ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno zi me bandikwa kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno zimebandikwa kwa upesi. [U]. Endelea na maneno: hu tumia (hutumia), zi me pambwa (zimepambwa) ku o nyesha (kuonyesha). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 18.

◆ Sarufi:

Andika sentesi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
i. Hili ni darasa langu.	- Haya ni madarasa yetu.
ii. Hili ni dawati langu.	- Haya ni madawati yetu.
iii. Hili ni jina langu.	- Haya ni majina yetu.
iv. Hili ni yai langu.	- Haya ni mayai yetu.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno dawati, pambwa, bandika, sajala, kalenda.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu Darasa la akina Hamisi huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. Je, unafikiri zile chati darasani zilikuwa za nini? (Wanafunzi kusoma mambo mbalimbali)
2. Je, nini hakikuwa katika darasa la akina Hamisi ambacho tunacho katika darasa letu? (Wanafunzi wataje vitu mbalimbali)
3. Mwanafunzi anayesimamia darasa huitwaje? (Kiranja)

✍ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia neno darasa kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- darasa
- dawati
- majina
- mayai

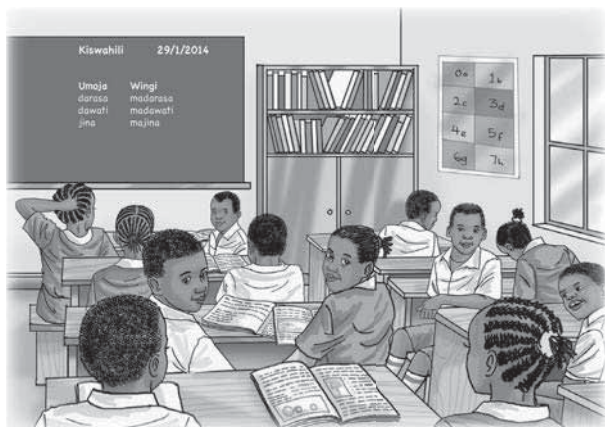
📖 Kazi ya ziada.

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu Darasa letu.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 4 Siku ya 4

Wiki ya 4: Siku ya 3 na 4

Darasani

Darasa la akina Hamisi

Darasa la akina Hamisi lavutia sana. Yeye na rafiki yake Karani hutumia dawati moja. Kuta za darasa lao zimepambwa kwa chati zenye michoro mizuri. Picha za wanyama na mimea zimebandikwa kwenye kuta hizo. Kuna kabati kubwa la kuhifadhia vitabu vya mwalimu na wanafunzi. Juu ya kabati kuna sajala au rejista yenye majina ya wanafunzi wote. Karibu na kabati kuna kalenda ya kuonyesha siku na tarehe.

19

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 4: Siku ya 5

Wiki ya 4: Siku ya 5

Darasani

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **kayamba**.

ri	gi	ma	ya	a	ze
m	b	i	n	g	o
m	b	a	k	a	f
t	a				

Sarufi: Soma maneno haya.

●	Wakati	Kitenzi
	jana	walitufunza
	juzi	walitufunza
	leo	wanatufunza
	kesho	watatufunza
	kesho kutwa	watatufunza

Ala za muziki

20

Ala za muziki

Maria na Sarun ni mapacha. Wana miaka saba. Wao husoma shule ya msingi ya Kilimambogo. Mapacha hao wanapenda kuimba sana. Pia wanajua kupiga ala tofauti tofauti za muziki.

Juzi walikuja darasani kwetu na kutufunza jinsi ya kupiga baragumu na firimbi. Jana walitufunza kupiga gitaa na kayamba.

Leo wanatufunza kupiga kinubi na marimba. Kesho watatufunza kupiga ngoma na kucheza njuga. Kesho kutwa watatufunza kupiga piano na tari.

Mtondo watatufunza kupiga tarumbeta na ngoma. Mtondogoo watatufunza kupiga zeze na zumari. Wao huwafundisha watoto wengine kupiga ala hizo za muziki. Siku moja, wataunda bendi yao.

■ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. NTU: Soma silabi zote kwenye jedwali. Tumia silabi **ka**, **ya** na **mba** kuandika: neno **kayamba**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

★ Sarufi:

Andika maneno ubaoni kisha yasome na kueleza jinsi yanavyobadilika kwa wakati. N/T/U:

juzi walitufunza, leo wanatufunza, kesho watatufunza, kesho kutwa watatufunza.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mapacha** na **ala**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Ala za muziki** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Maria na Sarun walikuwa na miaka mingapi? (Saba)**
2. **Taja ala za muziki za Maria na Sarun. (Baragumu na firimbi)**
3. **Unapenda nyimbo gani? Kwa nini? (Wanafunzi wajibu)**
4. **Kwa nini ala ni muhimu kwa muziki? (Hufanya muziki kuwa mtamu)**

✍ Kuandika: Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika **Nadhifu, dhahabu, madaftari, kuhifadhi, kubwa, hutumia.**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali la silabi katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi kuhusu ala mbalimbali za muziki wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 4 Siku ya 5

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha wanafunzi wameongea na wenzao kuhusu utabiri kabla ya kuuliza wachache waelezee kuhusu utabiri.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 5: Siku ya 1

Wiki ya 5: Siku ya 1 na 2

Darasani

Soma silabi.

■	a wa njwa	a wa shwa	a wa swa
---	-----------------	-----------------	----------------

Soma silabi na maneno.

●	mwa li mu mwalimu hu zu ni shwa huzunishwa	m go njwa mgonjwa ke nge le kengele
---	---	--

Soma silabi.

●	a ea mea	a ea lea	a ua mua	a ua lua
---	----------------	----------------	----------------	----------------

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	a ka amua akaamua wa ka kusanyika wakakusanyika	a li yo isoma aliyoisoma tu li furahia tulifurahia
---	--	---

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	Umoja Huyu ni mwalimu. Huyu ni mwanafunzi. Huyu ni mkuu. Huyu ni mgonjwa.	Wingi - Hawa ni walimu. - Hawa ni wanafunzi. - Hawa ni wakuu. - Hawa ni wagonjwa.
---	--	--

21

■ Kusoma silabi

Andika herufi a ubaoni. N/T/U: Soma sauti hiyo /a/. Ongeza sauti /w/ kisha uunganishe na kusema silabi wa. Ongeza sauti /n/ kisha uunganishe na kusema silabi njwa. [U] Endelea na silabi: a, wa, shwa, a, wa, swa. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 21.

● Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno mwalimu ubaoni. N/T/U: Tamka silabi mwa li mu kisha uunganishe silabi hizo na useme neno mwalimu. [U] Endelea na maneno: mgonjwa, huzunishwa, kengele. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 21.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno kusubiri, kutuarifu, kusanyika. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya Darasani huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Kengele ilipolia, wanafunzi walifanya nini? (Walitulia darasani wakisubiri mwalimu)
2. Taja jina la Kiranja wa darasa? (Galana)
3. Wanafunzi na walimu walikusanyika wapi? (Nje ya ofisi ya mwalimu mkuu)

✍ Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: mwalimu, huzunishwa, ugonjwa, kusanyika, mgonjwa.

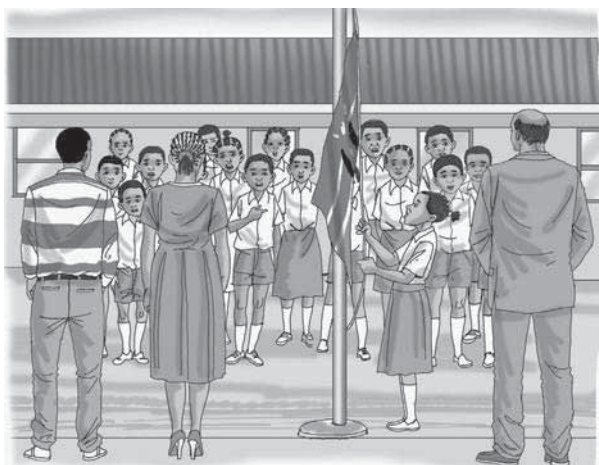
🏠 Kazi ya ziada.

Wanafunzi waandike maneno ya imla upya nyumbani halafu wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 5 Siku ya 1

Wiki ya 5: Siku ya 1 na 2

Darasani

Darasani

Kengele ilipolia, sote tulitulia darasani kusubiri mwalimu. Mwalimu mkuu, Bi. Fahamu, alikuja na kutuarifu kuwa mwalimu wetu alikuwa mgonjwa. Tulihuzunishwa na habari hiyo. Kiranja wetu, Galana, akaamua kutusomea hadithi tamu. Hadithi aliyoisoma Galana ilituchekesha sana. Tulifurahia kusoma hadithi tamutamu. Kengele ya pili ilipolia, wanafunzi wote na walimu wakakusanyika mbele ya ofisi ya mwalimu mkuu.

22

Vidokezo vya Mwalimu
Ni wajibu wa mwalimu kuhakikisha anawapongeza wanafunzi kila wakati wanapojibu maswali sahihi. Pia ni muhimu kusaidia wale wanaokosa kutoa jibu sahihi na kuwatia moyo.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 5: Siku ya 2

Wiki ya 5: Siku ya 1 na 2

Darasani

Soma silabi.

■	a wa njwa	a wa shwa	a wa swa
---	-----------------	-----------------	----------------

Soma silabi na maneno.

●	mwa li mu mwalimu hu zu ni shwa huzunishwa	m go njwa mgonjwa ke nge le kengele
---	---	--

Soma silabi.

●	a ea mea	a ea lea	a ua mua	a ua lua
---	----------------	----------------	----------------	----------------

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	a ka amua akaamua wa ka kusanyika wakakusanyika	a li yo isoma aliyoisoma tu li furahia tulifurahia
---	--	---

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	Umoja Huyu ni mwalimu. Huyu ni mwanafunzi. Huyu ni mkuu. Huyu ni mgonjwa.	Wingi - Hawa ni walimu. - Hawa ni wanafunzi. - Hawa ni wakuu. - Hawa ni wagonjwa.
---	--	--

21

▲ Kusoma silabi

Andika herufi a ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza sauti /e/ kabla ya a kisha uunganishe na kusema silabi ea. Ongeza sauti /m/ kisha uunganishe na kusema silabi mea. [U] Endelea na silabi: a, ea, lea; a, ua, mua; a, ua, lua. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 21.

● Kusoma maneno marefu:

Andika neno akaamua ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno a ka amua kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno akaamua kwa upesi. [U] Endelea na maneno: a li yo i soma (aliyoisoma), wa ka kusanyika (wakakusanyika), tu li furahia (tulifurahia). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 21.

★ Sarufi:

Andika sentesi hizi ubaoni. Soma sentensi: Soma sentensi hizi na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao.

Umoja

Huyu ni mwalimu.
Huyu ni mwanafunzi.
Huyu ni mvuvi.
Huyu ni mgonjwa.

Wingi

- Hawa ni walimu.
- Hawa ni wanafunzi.
- Hawa ni wavuvi.
- Hawa ni wagonjwa.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno kusubiri, kutuarifu, kusanyika.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu Darasani huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◇ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. Wanafunzi wa darasa hili walikuwa na nidhamu. Je, ni kweli? (Ndiyo)
2. Kwa nini unasema hivyo? (Walitulia darasani n.k)
3. Kwa nini wanafunzi na walimu walikusanyika mbele ya ofisi ya mwalimu mkuu? (Walifuata mwito wa kengele)

✍ Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike sentensi hizi katika vitabu vyao.

Mwalimu amesimama wima. - Walimu wamesimama wima.
Mwanafunzi anakimbia. - Wanafunzi wanakimbia.

📖 Kazi ya ziada.

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao kisha wajaze pengo nyumbani na kuwasomea wazazi au walezi wao:

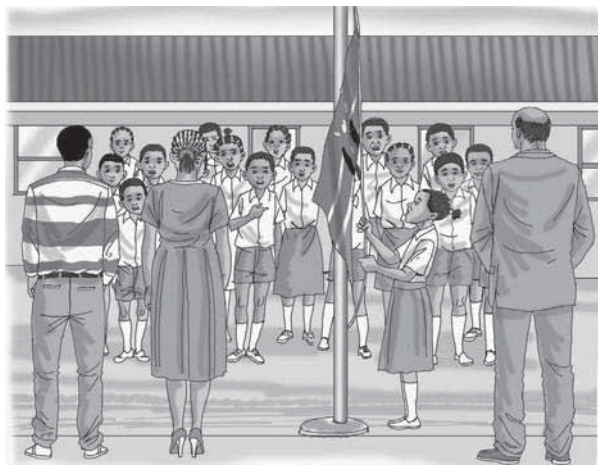
Umoja

Mtu mfupi
Mwalimu anakuja
Mgonjwa ana homa

Wingi

Watu wafupi

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 5 Siku ya 2

Darasani

Kengele ilipolia, sote tulitulia darasani kusubiri mwalimu. Mwalimu mkuu, Bi. Fahamu, alikuja na kutuarifu kuwa mwalimu wetu alikuwa mgonjwa. Tulihuzunishwa na habari hiyo. Kiranja wetu, Galana, akaamua kutusomea hadithi tamu. Hadithi aliyoisoma Galana ilituchekesha sana. Tulifurahia kusoma hadithi tamutamu. Kengele ya pili ilipolia, wanafunzi wote na walimu wakakusanyika mbele ya ofisi ya mwalimu mkuu.

22

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 5: Siku ya 3

Wiki ya 5: Siku ya 3 na 4

Darasani

Soma silabi.

■	a ta kta	a ta sta	i ti sti	o to sto
---	----------------	----------------	----------------	----------------

Soma silabi na maneno.

●	ma k ta ba maktaba	m li ngo ti mlingoti	bu s ta ni bustani
	m ku bwa mkubwa	m si ngi msingi	m kuu mkuu

Soma silabi.

●	i li mli	i si msi	u ku mku	e ke mke
---	----------------	----------------	----------------	----------------

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	ma kubwa makubwa	m refu mrefu	ku pendeza kupendeza	ku leta kuleta
---	---------------------	-----------------	-------------------------	-------------------

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	Umoja	Wingi
	Huu ni mlingoti mrefu.	- Hii ni milingoti mrefu.
	Huu ni mlingoti mfupi.	- Hii ni milingoti mfupi.
	Huu ni mlingoti mkubwa.	- Hii ni milingoti mikubwa.
	Huu ni mlingoti mzuri.	- Hii ni milingoti mizuri.
	Huu ni mkebe mdogo.	- Hii ni mikebe midogo.

23

■ Kusoma silabi

Andika herufi a ubaoni. N/T/U: Soma sauti hiyo /a/. Ongeza sauti /t/ kabla ya a kisha uunganishe na kusema silabi ta. Ongeza sauti /k/ kisha uunganishe na kusema silabi kta. [U] Endelea na silabi: a, ta, sta; i, ti, sti; o, to, sto. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 23.

● Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno maktaba ubaoni. N/T/U: Tamka silabi ma k ta ba kisha uunganishe silabi hizo na useme neno maktaba. [U] Endelea na maneno: mlingoti, bustani, mkubwa, msingi, mkuu. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 23.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno mlingoti, maktaba, bustani. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu Shule ya msingi ya Tuigoin huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Je, shule ya msingi ya Tuigoin ni ya aina gani (Ni kubwa sana)
2. Kwa nini shule ina madirisha makubwa? (Ya kuleta mwangaza na hewa safi)
3. Nje ya ofisi kuna nini? (Bustani)

Kusoma:

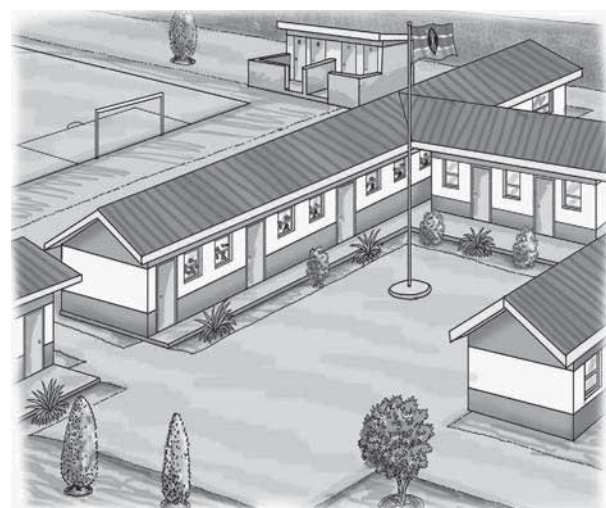
Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Bendera inapepea kwenye mlingoti.

📖 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasome wazazi au walezi wao sentensi hizo nyumbani.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 5 Siku ya 3

Shule ya Msingi ya Tuigoin

Shule ya Msingi ya Tuigoin ni shule kubwa sana. Ina madarasa makubwa ya mawe. Madarasa yana madirisha makubwa ya kuleta mwangaza na hewa safi. Shule hii pia ina ofisi ya mwalimu mkuu, maktaba na chumba cha walimu. Nje ya ofisi kuna bustani ya maua ya kupendeza. Pia kuna mlingoti mrefu wa bendera. Shule hii ina uwanja mkubwa. Kando ya uwanja kuna vyoo visafi vya wanafunzi na walimu.

24

Vidokezo vya Mwalimu

Kitu cha muhimu zaidi katika mradi wa KUSOMA ni kuhakikisha wanafunzi wote wanaweza kusoma vizuri wakimaliza huu mwaka. Je, umeweza kuwasaidia wasome vilivyo?

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 5: Siku ya 4

Wiki ya 5: Siku ya 3 na 4

Darasani

Soma silabi.

■	a ta kta	a ta sta	i ti sti	o to sto
---	----------------	----------------	----------------	----------------

Soma silabi na maneno.

●	ma k ta ba maktaba	m li ngo ti mlingoti	bu s ta ni bustani
	m ku bwa mkubwa	m si ngi msingi	m kuu mkuu

Soma silabi.

●	i li mli	i si msi	u ku mku	e ke mke
---	----------------	----------------	----------------	----------------

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	ma kubwa makubwa	m refu mrefu	ku pendeza kupendeza	ku leta kuleta
---	---------------------	-----------------	-------------------------	-------------------

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	Umoja	Wingi
	Huu ni mlingoti mrefu.	- Hii ni milingoti mirefu.
	Huu ni mlingoti mfupi.	- Hii ni milingoti mifupi.
	Huu ni mlingoti mkubwa.	- Hii ni milingoti mikubwa.
	Huu ni mlingoti mzuri.	- Hii ni milingoti mizuri.
	Huu ni mkebe mdogo.	- Hii ni mikebe midogo.

23

● Kusoma silabi

Andika herufi i ubaoni. N/T/U: Soma sauti hiyo /i/. Ongeza sauti /l/ kabla ya i kisha uunganishe na kusema silabi li. Ongeza sauti /m/ kisha uunganishe na kusema silabi mli. [U] Endelea na silabi: i, si, msi; e, ke, mke; u, ku, mku. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 23.

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno makubwa ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno ma kubwa kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno makubwa kwa upesi. [U]. Endelea na maneno: m refu (mrefu), ku pendeza (kupendeza), ku leta (kuleta). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 23.

◆ Sarufi:

Andika sentesi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

	Umoja	Wingi
i.	Huu ni mlingoti mrefu.	- Hii ni milingoti mirefu.
ii.	Huu ni mlingoti mfupi.	- Hii ni milingoti mifupi.
iii.	Huu ni mlingoti mkubwa.	- Hii ni milingoti mikubwa.
iv.	Huu ni mkebe mdogo.	- Hii ni mikebe midogo.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno mlingoti, maktaba, bustani.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu Shule ya msingi ya Tuigoin huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. Je, uwanja mkubwa wa shule hii ulikuwa wa kazi gani? (Wanafunzi kuchezea)
2. Je, unafikiri shule hii ilikuwa na wanafunzi wengi au wachache? (Wengi)
3. Toa sababu za jibu lako. (Kwa sababu ilikuwa shule kubwa)

✍ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia maneno: mlingoti mrefu, mkebe mdogo, mikebe midogo, milingoti mirefu kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada.

Eleza wanafunzi waandike hadithi kuhusu shule yetu.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 5 Siku ya 4

Wiki ya 5: Siku ya 3 na 4

Darasani

Shule ya Msingi ya Tuigoin

Shule ya Msingi ya Tuigoin ni shule kubwa sana. Ina madarasa makubwa ya mawe. Madarasa yana madirisha makubwa ya kuleta mwangaza na hewa safi. Shule hii pia ina ofisi ya mwalimu mkuu, maktaba na chumba cha walimu. Nje ya ofisi kuna bustani ya maua ya kupendeza. Pia kuna mlingoti mrefu wa bendera. Shule hii ina uwanja mkubwa. Kando ya uwanja kuna vyoo visafi vya wanafunzi na walimu.

24

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 5: Siku ya 5

Wiki ya 5: Siku ya 5

Darasani

Tamka sauti.

ms sh aa

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **bustani**.

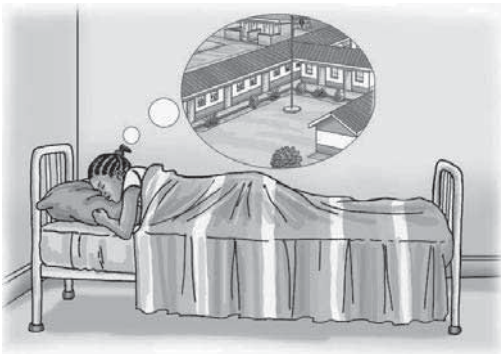
★

sta	da	ni	ma	u	sa
na	ba	cta	wa	bu	ta

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- Mlingoti **huu** ni **mrefu**. - Milingoti **hii** ni **mirefu**.
- Mfupa **huu** ni **mkubwa**. - Mifupa **hii** ni **mikubwa**.
- Mkebe **huu** ni **mdogo**. - Mikebe **hii** ni **midogo**.
- Mchoro **huu** ni **mbaya**. - Michoro **hii** ni **mibaya**.

Shule yangu

25

Shule yangu

Naisifu shule yangu, hii ni msingi wangu,
Mwalimu rafiki yangu, wanafunzi ndugu zangu,
Asubuhi na mapema, furaha hujaa tele.

Shuleni mengi mazuri, masomo nayo michezo,
Masomoni tu mashuhuri, michezoni sio mchezo,
Mchana jua kichwani, furaha hujaa tele.

Walimu wamenilea, maadili kunifundisha,
Werevu kanitolea, Upumbavu ukaisha,
Jioni inapofika, furaha hujaa tele.

Tamati nimeshafika, lakini utakumbuka,
Jitahidi utainuka, kote utasifika,
Usiku uingiapo, furaha hujaa tele.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote na wanafunzi. Tumia silabi **bu s ta na ni** kuandika: neno **bustani**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentesi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

- Mlingoti huu ni mrefu. - Milingoti hii ni mirefu.
- Mfupa huu ni mkubwa. - Mifupa hii ni mikubwa.
- Mkebe huu ni mdogo. - Mikebe hii ni midogo.
- Mchoro huu ni mbaya. - Michoro hii ni mibaya.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **msingi, mashuhuri, maadili na jitahidi**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri shairi kuhusu **Shule yangu** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

💎 Baada ya kusoma

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

- i. *Waalimu huwafundisha nini wanafunzi? (Maadili).*
- ii. *Ni mambo yapi mazuri yaliyo katika shule yao? (Masomo, michezo).*
- iii. *Je, mwanafunzi huyu alipenda shule yake? (Ndio).*
- iv. *Vitu gani vingekufanya wewe kuipenda shule hii? (Masomo, michezo, walimu, marafiki).*

📖 Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **kimewadia, tulifurahi, maktaba, mlingoti, mwangaza, utainuka, utasifika, uwanja, hujaa, kichwani**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali la silabi katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali hilo kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 5 Siku ya 5*

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 6: Siku ya 1

Wiki ya 6: Siku ya 1 na 2

Familia/Ukoo

Tamka sauti.

ny ng

Tamka sauti ya herufi na silabi.

ny e ny a ng i ng o
nye nya ngi ngo

Soma silabi na maneno.

u koo sha nga zi m ku bwa
ukoo shangazi mkubwa
bi na mu nya nya za ngu
binamu nyanya zangu

Soma silabi.

o o u
do jo ku
mdo mjo mku

Soma sehemu za neno na neno lote.

a li ni eleza a ka endelea
alinieleza akaendelea
a ka ni eleza ni ta mu ita
akanieleza nitamuita

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja -angu Wingi -etu
Huyu ni nyanya yangu. - Hawa ni nyanya zetu.
Huyu ni babu yangu. - Hawa ni babu zetu.
Huyu ni shangazi yangu. - Hawa ni shangazi zetu.
Huyu ni binamu yangu. - Hawa ni binamu zetu.

26

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **ny**. Tamka sauti ya herufi /ny/. Endelea na (ng).

● Kusoma silabi

Andika silabi **nye** ubaoni. N/T/U: Sema kila sauti /ny//e/ kisha uunganishe na kusema silabi **nye**. [U] Endelea na silabi: **nya, ngi, ngo**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 26.

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **ukoo** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **u koo** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **ukoo**. [U] Endelea na maneno: **shangazi, mkubwa, binamu, nyanya, zangu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 26.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **shangazi, mjomba na binamu**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **ukoo wetu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Nyanya alisema shangazi ni nani? (Dada ya baba)*
2. *Amu ni nani? (Kaka za baba)*
3. *Mjomba ni nani? (Kaka za mama)*

📖 Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili. Wanafunzi wayanakili kwenye madaftari yao: **nyanya, shangazi, mjomba, binamu, mkubwa**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 6 Siku ya 1

Ukoo Wetu

Siku moja nyanya yangu alinieleza kuhusu ukoo wetu. Aliniambia kuwa yeye alikuwa na watoto watano. Nyanya akanieleza kuwa kaka za baba yangu nitawaita amu. Nyanya akaendelea kusema kuwa dada za baba yangu ni shangazi zangu. Nao watoto wao wote nitawaita binamu. Nyanya akanieleza kuwa kaka ya mama yangu ni mjomba. Dada mkubwa wa mama yangu nitamuita mama mkubwa.

27

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 6: Siku ya 2

Wiki ya 6: Siku ya 1 na 2

Familia/Ukoo

Tamka sauti.

ny ng

Tamka sauti ya herufi na silabi.

ny e ny a ng i ng o
nye nya ngi ngo

Soma silabi na maneno.

u koo sha nga zi m ku bwa
ukoo shangazi mkubwa
bi na mu nya nya za ngu
binamu nyanya zangu

Soma silabi.

o o u
do jo ku
mdo mjo mku

Soma sehemu za neno na neno lote.

a li ni eleza a ka endelea
alinieleza akaendelea
a ka ni eleza ni ta mu ita
akanieleza nitamuita

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja -angu Wingi -etu
Huyu ni nyanya yangu. - Hawa ni nyanya zetu.
Huyu ni babu yangu. - Hawa ni babu zetu.
Huyu ni shangazi yangu. - Hawa ni shangazi zetu.
Huyu ni binamu yangu. - Hawa ni binamu zetu.

26

▲ Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi O. Soma sauti /o/. Ongeza herufi d. Soma silabi yote do. Ongeza herufi m, sasa soma silabi yote kwa pamoja Mdo. [U] Endelea na silabi: o, jo, mjo; u, ku, mku. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 26.

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno alinieleza ubaoni. Tamka sehemu za neno a li ni eleza kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote alinieleza. N/T/U: Endelea na maneno: a ka ni eleza (akanieleza); a ka endelea (akaendelea); ni ta mu ita (nitamuita). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 26.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja -angu

Wingi -etu

Huyu ni nyanya yangu. - Hawa ni nyanya zetu.

Huyu ni babu yangu. - Hawa ni babu zetu.

Huyu ni shangazi yangu. - Hawa ni shangazi zetu.

Huyu ni binamu yangu. - Hawa ni binamu zetu.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno shangazi, mjomba na binamu.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu ukoo wetu huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Dada ya baba yangu huitwaje? (Shangazi)
2. Binamu ni nani? (Watoto wa mjomba au shangazi)
3. Andika majina ya binamu zako wawili kama unao. (Kila mwanafunzi aandike. Kama kuna wale ambao hawana binamu waulize waandike majina ya jamaa wengine.)

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao:

- i. Huyu ni nyanya wangu. - Hawa ni nyanya zetu.
- ii. Huyu ni binamu wangu. - Hawa ni binamu zetu.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi waandike sentensi zaidi kutumia majina ya jamii nyumbani kisha wawasome wazazi au walezi wao. Maneno ni: shangazi, babu.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 6 Siku ya 2

Wiki ya 6: Siku ya 1 na 2

Familia/Ukoo

Ukoo Wetu

Siku moja nyanya yangu alinieleza kuhusu ukoo wetu. Aliniambia kuwa yeye alikuwa na watoto watano. Nyanya akanieleza kuwa kaka za baba yangu nitawaita amu. Nyanya akaendelea kusema kuwa dada za baba yangu ni shangazi zangu. Nao watoto wao wote nitawaita binamu. Nyanya akanieleza kuwa kaka ya mama yangu ni mjomba. Dada mkubwa wa mama yangu nitamuita mama mkubwa.

27

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 6: Siku ya 3

Wiki ya 6: Siku ya 3 na 4

Familia/Ukoo

Soma silabi.

■	e	i	o	u
	ze	zi	zo	zu
	mze	mzi	mzo	mzu

Soma silabi na maneno.

●	a ja bu	ma do a do a	m zo ga
	ajabu	madoadoa	mzoga
	hu mu u a	bwa wa	ng'o mbe
	humuua	bwawa	ng'ombe

Soma silabi.

●	o	i	o	e
	to	ti	mo	me
	mto	mti	mmo	mme

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	wa na po mwona	wa ka m shauri
	wanapomwona	wakamshauri
	wa li shangaa	ya li yo fanana
	walishangaa	yaliyofanana

Sarufi: Soma maneno haya.

◆	Mama mmoja	1	—	Mama watatu	3
	Dada mmoja	1	—	Dada wawili	2
	Babu mmoja	1	—	Babu wanne	4
	Shangazi mmoja	1	—	Shangazi watano	5

28

■ Kusoma silabi

Andika herufi e ubaoni. N/T/U: Soma sauti /e/. Ongeza sauti z kisha uunganishe na kusema silabi yote ze. Ongeza sauti /m/, sasa uunganisha na kusoma silabi yote mze. [U] Endelea na silabi: i, zi, mzi; o, zo, mzo, u, zu, mzu. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 28.

● Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **ajabu** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi a ja bu kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **ajabu**. [U] Endelea na maneno: **madoadoa, mzoga, bwawa, humuua, ng'ombe**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 28.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **madoadoa, limetoweka, ndama, mzoga** na **bwawa**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Boma la Wakoli** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mzee wakoli aliishi wapi? (Kijiji cha Serere)*
2. *Kwa nini ndama alikuwa wa ajabu? (Alikuwa na madoadoa kama chui)*
3. *Kwa nini wanakijiji walishangaa? (Boma la Wakoli lilitoweka)*

📖 Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kuhusu picha kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. **Ndama huyu ni wa madoadoa.**

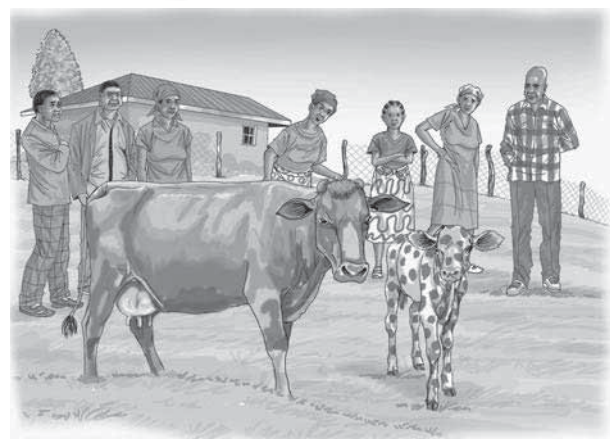
📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu mnyama wanayempenda kisha wawasome wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 6 Siku ya 3

Vidokezo vya Mwalimu

Ni muhimu kutathmini kila mwanafunzi mara mbili kila muhula. Hii itakuwezesha kufahamu jinsi mwanafunzi anavyoendelea. Kusudi ni kuimarisha ufasaha wake wa kusoma na kufahamu. Kwa hivyo, ni bora kutathmini wanafunzi watatu kila siku.

Boma la Wakoli

Katika kijiji cha Serere paliishi Mzee Wakoli. Mzee huyu alikuwa na ng'ombe wengi sana. Siku moja, ng'ombe wao mmoja alizaa ndama wa ajabu. Ndama huyu alikuwa na madoadoa yaliyofanana na ya chui. Watu wa Serere wakamshauri Wakoli amuue yule ndama. Wakoli na jamii yake wakakataa. Kesho yake wanakijiji wa Serere walishangaa kuona boma lote la Wakoli limetoweka. Mahali pake palikuwa na bwawa la maji. Tangu siku hiyo, watu wa Serere wanapomwona ngo'mbe wa madoadoa, humuua mara moja na kutupa mzoga wake msituni. Wao hushangaa wanapokumbuka kisa hiki.

29

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 6: Siku ya 4

Wiki ya 6: Siku ya 3 na 4

Familia/Ukoo

Soma silabi.

e	i	o	u
ze	zi	zo	zu
mze	mzi	mzo	mzu

Soma silabi na maneno.

a ja bu	ma do a do a	m zo ga
ajabu	madoadoa	mzoga
hu mu u a	bwa wa	ng'o mbe
humuua	bwawa	ng'ombe

Soma silabi.

o	i	o	e
to	ti	mo	me
mto	mti	mmo	mme

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa na po mwona	wa ka m shauri
wanapomwona	wakamshauri
wa li shangaa	ya li yo fanana
walishangaa	yaliyofanana

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ Mama mmoja	1	—	Mama watatu	3
Dada mmoja	1	—	Dada wawili	2
Babu mmoja	1	—	Babu wanne	4
Shangazi mmoja	1	—	Shangazi watano	5

28

▲ Kusoma silabi

Andika herufi o ubaoni. N/T/U: Soma sauti /o/. Ongeza sauti /t/ kisha uunganishe na kusema silabi yote to. Ongeza sauti /m/, sasa uunganisha na kusoma silabi yote mto. [U] Endelea na silabi: i, ti, mti, o, mo, mmo, e, me, mme. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 28.

● Kusoma na maneno marefu:

Andika neno wanapomwona ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno wa na po mwona kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno wanapomwona kwa upesi. [U] Endelea na maneno: wa li shangaa (walishangaa); wa ka m shauri (wakamshauri); ya li yo fanana (yaliyofanana). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 28.

★ Sarufi:

Andika maneno ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Mama mmoja	1	—	Mama watatu	3
Dada mmoja	1	—	Dada wawili	2
Babu mmoja	1	—	Babu wanne	4
Shangazi mmoja	1	—	Shangazi watano	5

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno madoadoa, limetoweka na bwawa.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya Boma la Wakoli huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◇ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. Je, unafikiri ni kwa nini jamaa ya Mzee Wakoli walikataa kumuua ndama? (Walimpenda, waliogopa)
2. Chui ana madoadoa ya aina gani? (Meusi)
3. Je, umewahi kuona mnyama mwenye maumbile ya ajabu? (Kuku mwenye mguu mmoja, mbuzi mwenye pembe moja, nk)

✍ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: ndama wengi, chui mmoja, mtoto mmoja, ng'ombe wengi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

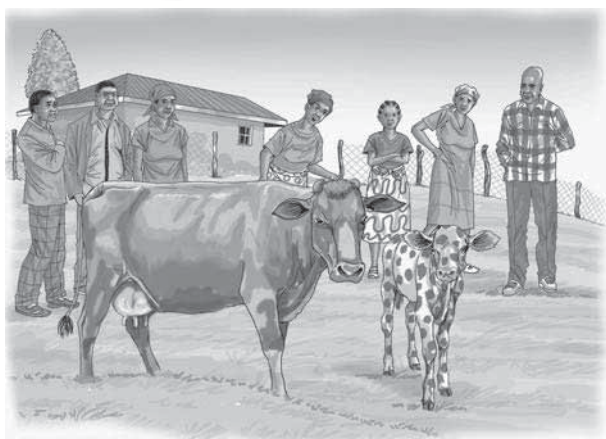
📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu mnyama wanayempenda.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 6 Siku ya 4

Wiki ya 6: Siku ya 3 na 4

Familia/Ukoo

Boma la Wakoli

Katika kijiji cha Serere paliishi Mzee Wakoli. Mzee huyu alikuwa na ng'ombe wengi sana. Siku moja, ng'ombe wao mmoja alizaa ndama wa ajabu. Ndama huyu alikuwa na madoadoa yaliyofanana na ya chui. Watu wa Serere wakamshauri Wakoli amuue yule ndama. Wakoli na jamii yake wakakataa. Kesho yake wanakijiji wa Serere walishangaa kuona boma lote la Wakoli limetoweka. Mahali pake palikuwa na bwawa la maji. Tangu siku hiyo, watu wa Serere wanapomwona ngo'mbe wa madoadoa, humuua mara moja na kutupa mzoga wake msituni. Wao hushangaa wanapokumbuka kisa hiki.

29

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 6: Siku ya 5

Wiki ya 6: Siku ya 5

Familia/Ukoo

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **babu**.

★	ba	nya	bi	mba	sha	wa
	zi	m	go	da	ma	mu
	bwa	do	ku	nga	bu	jo

Sarufi: Soma maneno haya.

●	Umoja	-	Wingi
	mkulima	-	wakulima
	mzazi	-	wazazi
	mjomba	-	wajomba
	mtawa	-	watawa
	mvuvi	-	wavuvi

Mali shambani

30

Mali shambani

Hapo zamani za kale paliondokea Mzee aliyetwa Sila. Sila alikuwa na watoto wanne. Mtoto wa kwanza alikuwa msichana jina lake Katheu. Wale wavulana watatu walikuwa Kyalo, Katende na Mutinda.

Mzee Sila alikuwa mgonjwa kwa muda mrefu sana. Siku moja alimwita Katheu na Kusema, "Mimi ni mgonjwa sana. Mle shambani mna mali na utajiri mwingi sana." Kabla ya kusema kule utajiri huo ulikokuwa, Mzee Sila akafa.

Watoto wote walihuzunika sana. Baada ya **mazishi**, Katheu akawaambia ndugu zake, "Twendeni shambani. Baba alisema kuna mali na utajiri." Wote walienda shambani wakatafuta kila mahali lakini hawakupata mali. Walilima shamba lote, lakini hawakupata kitu. Baadaye wakaona **afadhali** wapande mimea mbalimbali.

Mvua iliponyesha, mimea **ilimea vizuri** sana. **Walivuna** mazao mengi sana. Waliuza mazao hayo na wakatajirika. Hapo ndipo walipojua kuwa shamba ni mali.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **ba** na **bu** kuandika: neno **babu**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika maneno ubaoni kisha usome pekee yako. Yasome pamoja na wanafunzi kisha wanafunzi wasome pekee yao.

Umoja	-	Wingi
mkulima	-	wakulima
mzazi	-	wazazi
mjomba	-	wajomba
mtawa	-	watawa
mvuvi	-	wavuvi

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mazishi**, **afadhali**, **ilimea** na **walivuna**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Mali shambani**.

💎 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja majina ya watoto wa mzee Sila. (Katheu, Kyalo, , Katende na Mutinda)*
2. *Mzee Sila alimwambia nini Katheu? (Mimi ni mgonjwa sana. Mle shambani mna mali na utajiri mwingi sana).*
3. *Unafikiri ni mimiea gani walipanda mle shambani? (Wanafunzi wataje mimea mbalimbali).*
4. *Unafikiri watoto wa mzee Sila walitumia pesa kufanya nini? (Wanafunzi watoe hoja zao).*

✍ Kuandika: Imla.

Soma maneno haya huku wanafunzi wakiyaandika katika daftari zao: **shangazi**, **mkubwa**, **binamu**, **madoadoa**, **mzoga**, **bwawa**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi ya jamii/ukoo wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 6 Siku ya 5*

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 7: Siku ya 1

Wiki ya 7: Siku ya 1 na 2

Sehemu za Mwili

Soma silabi na maneno.

ku pu mu li a kupumulia	ku si ki li zi a kusikilizia	ku o ne a kuonea
ku li a kulia	ku nywe a kunywea	ma a lu mu maalumu
ma cho macho	m do mo mdomo	ki pa ji kipaji
		vi si gi no visigino

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu m peleka humpeleka	ya me oshwa yameoshwa
ku hakikisha kuhakikisha	zi me katwa zimekatwa

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ -ako	-angu
macho yako	- macho yangu
masikio yako	- masikio yangu
mikono yako	- mikono yangu
magoti yako	- magoti yangu

31

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **kupumulia** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi ku **pu mu li a** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **kupumulia**. [U] Endelea na maneno: **kusikilizia, kuonea, kulia, kunywea, maalumu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 31.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kipaji, utosini** na **visigino**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Sehemu za mwili** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Pua hutusaidia kufanya nini? (kupumua).*
2. *Nijukumu letu kuhakikisha nini kuhusu mwili wetu? (Ni safi kuanzia utosini).*
3. *Visigino husuguliwa kwa kutumia nini? (jiwe maalum).*

📖 Kuandika:

Soma maneno haya mara mbili. Wanafunzi wayanakili kwenye madaftari yao. **Kipaji, utosini, visigino, kunywea, mdomo**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 7 Siku ya 1

Wiki ya 7: Siku ya 1 na 2

Sehemu za Mwili

Sehemu za mwili

Kila sehemu ya mwili wako ni muhimu. Pua hutumiwa kupumulia, masikio kusikilizia na macho kuonea. Mikono hufanya kazi mbalimbali. Mdomo nao hutumiwa kwa kulia na kunywea. Miguu humpeleka mtu kokote atakako kwenda. Ni jukumu letu kuhakikisha kila sehemu ya mwili wetu ni safi kuanzia utosini hadi wayoni. Pia hakikisha kichwa, kipaji, macho, pua na masikio yameoshwa vizuri. Tumia jiwe maalum kusugua visigino na nyayo. Hakikisha kucha zako zimekatwa. Ukifanya hivyo, utakuwa na afya bora.

32

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kuandika herufi kwa ubao, hakikisha usiandike kama hivi: /e/ au /sh/, lakini uziandike kama hivi e au sh.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 7: Siku ya 2

Wiki ya 7: Siku ya 1 na 2

Sehemu za Mwili

Soma silabi na maneno.

ku pu mu li a	ku si ki li zi a	ku o ne a
kupumulia	kusikilizia	kuonea
ku li a	ku nywe a	ma a lu mu
kulia	kunywea	maalumu
ma cho	m do mo	ki pa ji
macho	mdomo	kipaji
		vi si gi no
		visigino

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu m peleka	ya me oshwa
humpeleka	yameoshwa
ku hakikisha	zi me katwa
kuhakikisha	zimekatwa

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ -ako	-	-angu
macho yako	-	macho yangu
masikio yako	-	masikio yangu
mikono yako	-	mikono yangu
magoti yako	-	magoti yangu

31

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **humpeleka** ubaoni. Tamka sehemu za neno **hu m peleka** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **humpeleka**. N/T/U: Endelea na maneno: **ku hakikisha** (kuhakikisha), **ya me oshwa** (yameoshwa), **zi me katwa** (zimekatwa). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 31.

◆ Sarufi:

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U: Soma maneno ukitumia yako na yangu.

-ako	-	-angu
macho yako	-	macho yangu
masikio yako	-	masikio yangu
mikono yako	-	mikono yangu
magoti yako	-	magoti yangu

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **kipaji**, **utosini** na **visigino**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **sehemu za mwili** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Unafikiri kila sehemu ya mwili ni muhimu? Kwa nini? (Ina kazi maalum).**
2. **Unawezaje kuweka mwili wako kuwa msafi kila mara? (kuoga, kunawa, kuchana nywele, kukata makucha, nk).**
3. **Unapaswa kufanya nini ili kuhakikisha kuwa una afya bora? (Kutunza mwili vilivyo).**

📖 Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao katika umoja:

- i. Haya ni macho yangu. - Hili ni jicho langu.
- ii. Haya ni masikio yangu. - Hili ni sikio langu.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi waandike sentensi zaidi kutumia maneno **mikono yangu**, **magoti yako** kisha wawasome wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 7 Siku ya 2*

Wiki ya 7: Siku ya 1 na 2

Sehemu za Mwili

Sehemu za mwili

Kila sehemu ya mwili wako ni muhimu. Pua hutumiwa kupumulia, masikio kusikilizia na macho kuonea. Mikono hufanya kazi mbalimbali. Mdomo nao hutumiwa kwa kulia na kunywea. Miguu humpeleka mtu kokote atakako kwenda. Ni jukumu letu kuhakikisha kila sehemu ya mwili wetu ni safi kuanzia utosini hadi wayoni. Pia hakikisha kichwa, kipaji, macho, pua na masikio yameoshwa vizuri. Tumia jiwe maalum kusugua visigino na nyayo. Hakikisha kucha zako zimekatwa. Ukifanya hivyo, utakuwa na afya bora.

32

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 7: Siku ya 3

Wiki ya 7: Siku ya 3 na 4

Sehemu za Mwili

Soma silabi na maneno.

■ mwi li	m do mo	ki chwa
mwili	mdomo	kichwa
ki de vu	ma sha vu	shi ngo
kidevu	mashavu	shingo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li kubaliana	ya ka ongezeka
walikubaliana	yakaongezeka
ya ka changia	hu wa shikilia
yakachangia	huwashikilia

Sarufi. Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Mtoto ana mguu mfupi.	- Watoto wana miguu mifupi.
Mvulana ana mkono mrefu.	- Wavulana wana mikono mirefu.
Mzee ana mfupa mgumu.	- Wazee wana mifupa migumu.
Mzazi ana mgongo mpana.	- Wazazi wana migongo mipana.

33

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **mwili** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **mwi** na **li** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mwili**. [U] Endelea na maneno: **mdomo, kichwa, kidevu, mashavu, shingo**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 33.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **yakachangia, hurembesha** na **mashavu**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Wanakijiji wa mwili** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni wanakijiji wa wapi walikutana kuzungumzia maisha yao? (mwili).*
2. *Miguu ilisema inafanya kazi ipi? (huubeba mwili).*
3. *Nani alisababisha wote kijijini kukubaliana? (kidevu).*

📖 Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kuhusu picha kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

i. **Mwili wangu una sehemu mbalimbali**

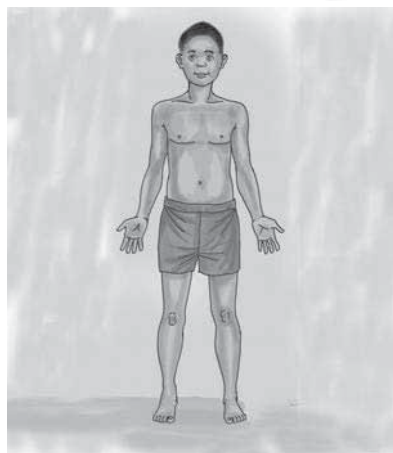
📖 Kazi ya ziada

Sahihisha sentensi hizo. Eleza wanafunzi waandike sentensi chache kuhusu picha kisha wasome wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 7 Siku ya 3

Wiki ya 7: Siku ya 3 na 4

Sehemu za Mwili

Wanakijiji wa Mwili

Wanakijiji wa Mwili walikutana kuzungumzia maisha yao. Mikono ikasema, "Sisi hufanya kazi zote za kusaidia mwili." Miguu ikakatiza, "Nasi huubeba mwili mzima." Macho yakachangia, "Sisi huhitajika ili mwili uone." Masikio yakaongezea, "Nasi huhitajika kusikia." Mdomo ukasema, "Kwa nini mnadhani ni ninyi peke yenu mnaofanya kazi? Sote tuna kazi maalum: Shingo ndiye anayekibeba kichwa. Vidole husaidia mikono. Kucha husaidia vidole. Shavu hurembesha uso. Kidevu huwashikilia Mashavu na Mdomo." Wote kijijini Mwili walikubaliana naye.

34

Vidokezo vya Mwalimu
Kumbuka kufunza kwa utaratibu wiki ya kwanza: Sio haraka sana wala polepole sana.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 7: Siku ya 4

Wiki ya 7: Siku ya 3 na 4

Sehemu za Mwili

Soma silabi na maneno.

■	mwi li	m do mo	ki chwa
	mwili	mdomo	kichwa
	ki de vu	ma sha vu	shi ngo
	kidevu	mashavu	shingo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	wa li kubaliana	ya ka ongezeka
	walikubaliana	yakaongezeka
	ya ka changia	hu wa shikilia
	yakachangia	huwashikilia

Sarufi. Soma sentensi hizi.

◆	Umoja	Wingi
	Mtoto ana mguu mfupi.	- Watoto wana miguu mifupi.
	Mvulana ana mkono mrefu.	- Wavulana wana mikono mirefu.
	Mzee ana mfupa mgumu.	- Wazee wana mifupa migumu.
	Mzazi ana mgongo mpana.	- Wazazi wana mgongo mipana.

33

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **walikubaliana** ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno **wa li kubaliana** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **walikubaliana** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **ya ka ongezeka (yakaongezeka), ya ka changia (yakachangia), hu wa shikilia (huwashikilia)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 33.

◆ Sarufi:

Andika maneno ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja

Mtoto ana mguu mfupi.

Mvulana ana mkono mrefu.

Mzee ana mfupa mgumu.

Mzazi ana mgongo mpana.

Wingi

- Watoto wana miguu mifupi.

- Wavulana wana mikono mirefu.

- Wazee wana mifupa migumu.

- Wazazi wana migongo mipana.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **yakachangia, hurembesha na mashavu**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Wanakijiji wa mwili** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Taja sehemu moja ya mwili ambayo haikuzingatiwa katika hadithi. (mdomo, mgongo, kichwa nk).*
2. *Eleza umuhimu wa sehemu hiyo ya mwili. (mdomo kula nk).*
3. *Kwa nini ni muhimu kulinda mwili? (Ili kuwa na afya bora n.k).*

✍ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni:

mguu mfupi, mdomo safi, mkono mrefu na mfupa mgumu. Tumia maneno **mguu mfupi** kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno mengine kuunda sentensi zao.

📖 Kazi ya ziada

(Wanafunzi wachore sehemu za mwili ambazo zimezungumziwa kwenye hadithi.) Baadaye waandike majina ya sehemu hizo. Kisha wawasomee walezi au wazazi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 7 Siku ya 4*

Wiki ya 7: Siku ya 3 na 4

Sehemu za Mwili

Wanakijiji wa Mwili

Wanakijiji wa Mwili walikutana kuzungumzia maisha yao. Mikono ikasema, "Sisi hufanya kazi zote za kusaidia mwili." Miguu ikakatiza, "Nasi huubeba mwili mzima." Macho yakachangia, "Sisi huhitajika ili mwili uone." Masikio yakaongezea, "Nasi huhitajika kusikia." Mdomo ukasema, "Kwa nini mnadhani ni ninyi peke yenu mnaofanya kazi? Sote tuna kazi maalum: Shingo ndiye anayekibeba kichwa. Vidole husaidia mikono. Kucha husaidia vidole. Shavu hurembesha uso. Kidevu huwashikilia Mashavu na Mdomo." Wote kijijini Mwili walikubaliana naye.

34

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 7: Siku ya 5

Wiki ya 7: Siku ya 5

Sehemu za Mwili

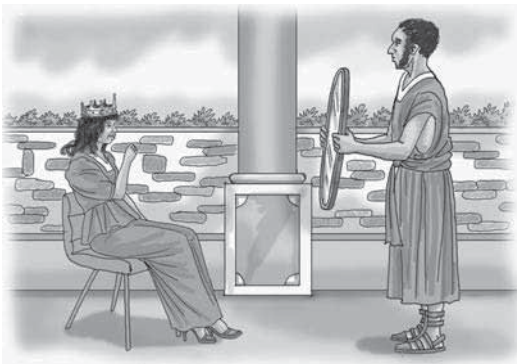
Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **mdomo**.

★	ma	si	a	do	o	gu
	mo	cho	ki	pu	u	m

Sarufi: Soma maneno haya.

●	Neno	Wingi
	shavu	- mashavu
	sikio	- masikio
	goti	- magoti
	bega	- mabega

Binti ya Mfalme

35

Binti ya Mfalme

Paliishi Binti Mfalme aliyesifika kwa urembo na werevu wake. Aliishi kwenye kasri nzuri. Simba wawili wa dhahabu walimlinda usiku na mchana. Wana wa wafalme wa nchi saba wakamletea posa. Akawaambia atakayejibu maswali matatu angemuoa. Hakuna aliyepata jibu sawa.

Siku moja akaja maskini kuleta posa. Binti mfalme akacheka lakini akampa nafasi ajibu maswali yake. Akauliza, "Ni kitu gani kidogo kuliko vyote duniani?" Yule maskini akajibu, "Kitu kidogo kwa vyote ni funza ambaye humuoni wewe. Ni funza aliye ndani ya funza."

Akauliza swali la pili, "Ni kitu gani kikubwa mno kuliko vyote duniani?" Yule maskini akafikiria na kusema, "Kuna hewa kila mahali duniani. Lazima ndio kubwa zaidi ya zote."

Binti mfalme akauliza swali la mwisho, "Ni kitu gani kilicho na sura nzuri zaidi duniani?"

Yule maskini akaomba aletewe kioo. Akamwonyesha Binti Mfalme na kusema, "Huyu ndiye mrembo zaidi."

Binti mfalme akaangua kicheko **kikubwa**. Akasema yule maskini alifaulu. Akaagiza harusi kubwa ifanywe. Wakafanya harusi ya **kufana** na kuishi raha **mustarehe**.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **m**, **do** na **mo** kuandika: neno **mdomo**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika maneno haya ubaoni. Soma maneno. Soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

jicho	-	macho
sikio	-	masikio
goti	-	magoti
shavu	-	mashavu
bega	-	mabega

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kasri**, **posa** na **akaangua kicheko**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Binti ya Mfalme** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole.

💎 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Binti Mfalme alisifika kwa kitu gani? (Urembo na werevu)*
2. *Ni watu gani walileta posa kwake? (Wana wa mfalme wa nchi saba)*
3. *Ungekuwa mwenye posa, ungetoa jibu gani kwa swali la tatu? (Kila mwanafunzi atoe jawabu kwa kila swali)*
4. *Unafikiri Binti Mfalme alitumia njia bora kupata mchumba? Kwa nini? Ndio, la.*

✍️ Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **kipaji**, **utosini**, **visigino**, **yakachangia**, **hurembesha** na **mashavu**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi kuhusu viungo vya mwili wakitumia jedwali kisha wawasome wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 7 Siku ya 5

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 8: Siku ya 1

Wiki ya 8: Siku ya 1 na 2

Shambani

Soma silabi na maneno.

m ku li ma mkulima	ki fye ke o kifyekeo	t re k ta trekta
ma sha mba mashamba	a li ng'o a aling'oa	mbe gu mbegu
ho da ri hodari	sho ka shoka	ma za o mazao
		ti nga ti nga tingatinga

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ zi li zo m patia zilizompatia	a li po taka alipotaka
a li ya uza aliyauza	li li kuwa lilikuwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Shamba hili ni kubwa.	- M ashamba haya ni ma kubwa.
Shamba hili ni dogo.	- M ashamba haya ni ma dogo.
Jembe hili ni dogo.	- M ajembe haya ni ma dogo.
Jembe hili ni kubwa.	- M ajembe haya ni ma kubwa.
Tingatinga hili ni dogo.	- M atingatinga haya ni ma dogo.
Tingatinga hili ni kubwa.	- M atingatinga haya ni ma kubwa.

36

Wiki ya 8: Siku ya 1 na 2

Shambani

Mkulima Hodari

Katika kijiji cha Nguvumali, kulikuwa na mkulima hodari sana. Aliitwa Mzee Bidii. Yeye alikuwa na mashamba makubwa na madogo. Alipotaka kukata nyasi katika shamba dogo alitumia kifyekeo, kisha akalima kwa jembe. Kama shamba lilikuwa kubwa, alitumia shoka kukatia miti mikubwa. Pia aling'oa mizizi ya miti kwa uma. Baadaye alitumia trekta au tingatinga kulima shamba hilo. Alipanda mbegu nzuri zilizompatia mazao mengi. Aliyauza mazao hayo na kuwa tajiri.

37

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **mkulima** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **m ku li ma** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mkulima**. [U] Endelea na maneno: **mashamba, kifyekeo, aling'oa, trekta, mbegu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 36.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **hodari, kifyekeo** na **trekta**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mkulima hodari** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

💎 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mzee Bidii alifanya kazi gani katika kijiji cha Nguvumali? (Ukulima).*
2. *Mzee bidii alitumia vifaa vipi kwa kazi yake? (kifyekeo, jembe, trekta).*
3. *Mzee Bidii alipata vipi mazao mengi? (alipanda mbegu nzuri).*

✍️ Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **kifyekeo, trekta, shoka, uma, mazao, mbegu**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 8 Siku ya 1

Vidokezo vya Mwalimu

Kabla ya wanafunzi kutabiri, hakikisha wamesoma kichwa cha hadithi, na kueleza wanachokiona kwenye picha iliyoko kwa hadithi.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 8: Siku ya 2

Wiki ya 8: Siku ya 1 na 2

Shambani

Soma silabi na maneno.

m ku li ma mkulima	ki fye ke o kifyekee	t re k ta trekta
ma sha mba mashamba	a li ng'o a aling'oa	mbe gu mbegu
ho da ri hodari	sho ka shoka	ma za o mazao
		ti nga ti nga tingatinga

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ zi li zo m patia zilizompatia	a li po taka alipotaka
a li ya uza aliyauza	li li kuwa lilikuwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Shamba hili ni kubwa.	- Mashamba haya ni makubwa .
Shamba hili ni dogo.	- Mashamba haya ni madogo .
Jembe hili ni dogo.	- Majembe haya ni madogo .
Jembe hili ni kubwa.	- Majembe haya ni makubwa .
Tingatinga hili ni dogo.	- Matingatinga haya ni madogo .
Tingatinga hili ni kubwa.	- Matingatinga haya ni makubwa .

36

Wiki ya 8: Siku ya 1 na 2

Shambani

Mkulima Hodari

Katika kijiji cha Nguvumali, kulikuwa na mkulima hodari sana. Aliitwa Mzee Bidii. Yeye alikuwa na mashamba makubwa na madogo. Alipotaka kukata nyasi katika shamba dogo alitumia kifyekee, kisha akalima kwa jembe. Kama shamba lilikuwa kubwa, alitumia shoka kukatia miti mikubwa. Pia aling'oa mizizi ya miti kwa uma. Baadaye alitumia trekta au tingatinga kulima shamba hilo. Alipanda mbegu nzuri zilizompatia mazao mengi. Aliyauza mazao hayo na kuwa tajiri.

37

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno zilizompatia ubaoni. Tamka sehemu za neno zi li zo m patia kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote zilizompatia. N/T/U: Endelea na maneno: a li ya uza (aliyauza), a li po taka (alipotaka), li li kuwa (lilikuwa). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 36.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja

Wingi

1. Shamba hili ni kubwa.	- Mashamba haya ni makubwa .
2. Shamba hili ni dogo.	- Mashamba haya ni madogo .
3. Jembe hili ni dogo.	- Majembe haya ni madogo .
4. Jembe hili ni kubwa.	- Majembe haya ni makubwa .
5. Tingatinga hili ni dogo.	- Matingatinga haya ni madogo .
6. Tingatinga hili ni kubwa.	- Matingatinga haya ni makubwa .

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **hodari**, **kifyekee** na **trekta**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mkulima hodari** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini mzee huyu aliitwa Mzee Bidii? (alikuwa na bidii kazini).*
2. *Je, Mzee Bidii alikuwa na nguvu au la? Kwa nini? (alikuwa na nguvu, alifanya kazi nyingi n.k).*
3. *Mzee Bidii alipanda mimea gani? (mahindi, ngano nk).*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao:

Umoja	Wingi
i. Shamba hili ni kubwa.	- Mashamba haya ni makubwa
ii. Jembe hili ni dogo.	- Majembe haya ni madogo .

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi waandike sentensi zaidi wakitumia **mbegu**, **panga** kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 8 Siku ya 2

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 8: Siku ya 3

Wiki ya 8: Siku ya 3 na 4

Shambani

Soma silabi na maneno.

ki bi na f si	mi ho go	mi me a
kibinafsi	mihogo	mimea
ma tu mi zi	ma hi ndi	ma ja ni
matumizi	mahindi	majani

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i na yo pandwa	u ku lima
inayopandwa	ukulima
wa ku lima	ki bi nafsi
wakulima	kibinafsi

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Mkulima huyu ni hodari.	- Wakulima hawa ni hodari.
Mzee huyu anatembea.	- Wazee hawa wanatembea.
Mtu huyu ni mgeni.	- Watu hawa ni wageni.
Mtumishi huyu ni mcheshi.	- Watumishi hawa ni wacheshi.

38

Wiki ya 8: Siku ya 3 na 4

Shambani

Ukulima

Ukulima ni kazi muhimu sana kwa ufanisi wa nchi. Kuna aina mbili za wakulima. Baadhi ya wakulima hulima ili wapate mazao kwa matumizi yao ya kibinafsi. Wakulima wengine hulima ili wauze mazao na kupata fedha. Mimea inayopandwa kwa matumizi ya nyumbani ni kama vile: mahindi, mboga, mihogo, ndizi na viazi vitamu. Mimea inayopandwa kwa ajili ya kuuzwa ni kama vile: kahawa, maua, majani chai na miwa.

39

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno kibinafsi ubaoni. N/T/U: Tamka silabi ki bi na f si kisha uunganishe silabi hizo na useme neno kibinafsi. [U] Endelea na maneno: **matumizi, mihogo, mahindi, mimea, majani**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 38.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kibinafsi, mihogo** na **kahawa**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **ukulima** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Kuna aina ngapi za wakulima? (mbili).*
2. *Taja aina za mimea za kuuzwa? (kahawa, maua, chai, miwa).*
3. *Ni mimea gani hutumiwa nyumbani? (mihogo, ndizi, viazi vitamu).*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. **Mkulima anapalilia mboga.**

📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi waandike aina ya mimea karibu na nyumbani na wawasomee wazazi au walezi wao

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 8 Siku ya 3

Vidokezo vya Mwalimu

Kumbuka hatua tatu muhimu kwenye mtindo wa kufunza somo la PRI MR. Mtindo huu ni: Ninafanya, Tunafanya na Unafanya.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 8: Siku ya 4

Wiki ya 8: Siku ya 3 na 4

Shambani

Soma silabi na maneno.

ki bi na f si	mi ho go	mi me a
kibinafsi	mihogo	mimea
ma tu mi zi	ma hi ndi	ma ja ni
matumizi	mahindi	majani

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i na yo pandwa	u ku lima
inayopandwa	ukulima
wa ku lima	ki bi nafsi
wakulima	kibinafsi

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Mkulima huyu ni hodari.	- Wakulima hawa ni hodari.
Mzee huyu anatembea.	- Wazee hawa wanatembea.
Mtu huyu ni mgeni.	- Watu hawa ni wageni.
Mtumishi huyu ni mcheshi.	- Watumishi hawa ni wacheshi.

38

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **inayopandwa** ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno **I na yo pandwa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **inayopandwa** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **wa ku lima (wakulima), u ku lima (ukulima), ki bi nafsi (kibinafsi)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 38.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma katika umoja na wingi. N/T/U:

Umoja	Wingi
Mkulima huyu ni hodari.	- wakulima hawa ni hodari.
Mzee huyu anatembea.	- wazee hawa wanatembea.
Mtu huyu ni mgeni.	- watu hawa ni wageni.
Mtumishi huyu ni mcheshi.	- watumishi hawa ni wacheshi.

📖 **Kabla ya kusoma**

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **kibinafsi, mihogo na kahawa**.

📖 **Kusoma hadithi:**

[N] Soma hadithi kuhusu **Ukulima** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ **Maswali**

Waulize maswali yafuatayo:

1. **Mimea hutusaidia nini?** (chakula, pesa, kivuli nk).
2. **Kwa nini mkulima ni muhimu?** (hutupatia chakula, pesa nk).
3. **Je, mimea ina faida gani kwako?** (kula, kupata karo, nk).

✍ **Kuandika:**

Andika maneno haya ubaoni. Tumia neno **darasa** kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- **mkulima yule**
- **mtumishi huyu**
- **mzee huyu**
- **mtu yule**

📖 **Kazi ya ziada**

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu **mmea wanaoujua**.

📖 **Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 8 Siku ya 4**

Vidokezo vya Mwalimu

I wapo kuna wanafunzi wasioweza kujibu maswali ya ufahamu, waelekeze kwenye mbinu zitakazowapatia jibu kwa urahisi. Usiwapatie jibu papo hapo.

Wiki ya 8: Siku ya 3 na 4

Shambani

Ukulima

Ukulima ni kazi muhimu sana kwa ufanisi wa nchi. Kuna aina mbili za wakulima. Baadhi ya wakulima hulima ili wapate mazao kwa matumizi yao ya kibinafsi. Wakulima wengine hulima ili wauze mazao na kupata fedha. Mimea inayopandwa kwa matumizi ya nyumbani ni kama vile: mahindi, mboga, mihogo, ndizi na viazi vitamu. Mimea inayopandwa kwa ajili ya kuuza ni kama vile: kahawa, maua, majani chai na miwa.

39

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 8: Siku ya 5

Wiki ya 8: Siku ya 5

Shambani

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **mbegu**.

★

mbe	pe	go	a	sho
je	ho	me	ndi	ma
mi	hi	gu	ra	ka

Sarufi: Soma sentensi hizi.

● **Umoja**

Mkulima huyu ni hodari.

Mtoto huyu si mtukutu.

Mzazi huyu ana bidii.

Mjukuu huyu anafanya kazi.

Wingi

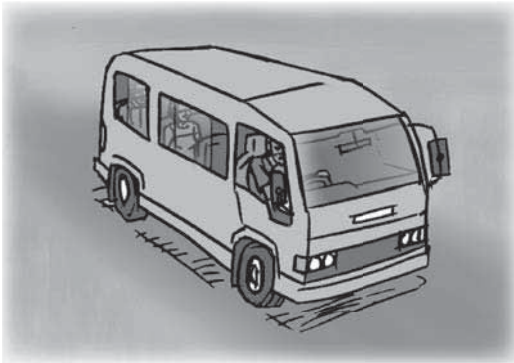
- Wakulima hawa ni hodari.

- Watoto hawa si watukutu.

- Wazazi hawa wana bidii.

- Wajukuu hawa wanafanya kazi.

Wema hauozi

40

Wema hauozi

Katika kijiji cha Ramali, paliishi dada kwa jina Agatha. Agatha alifanya kazi katika duka la m-pesa mjini Oloitoktok. Kila mara alipofunga duka, alibeba kiasi kikubwa cha pesa zilizosalia. Siku moja alipokuwa akisafiri kutoka mjini Oloitoktok kwenda Ramali, alisahau kibeti chake kwenye matatu.

Dereva alikiona kile kibeti na kukichukua. Alitazama kibetini na kuona noti nyingi za pesa. Dereva huyo alikichukua kibeti na kukiweka mahali pazuri na salama. Alijua kwamba siku moja mwenye kibeti angetokea.

Baada ya siku chache, Agatha alipanda matatu iyo hiyo kwenda kituo cha polisi kuripoti. Dereva yule alipomuona Agatha akamkumbuka. Alipompa kile kibeti, Agatha alishukuru na kumpa nusu ya pesa zilizokuwemo kibetini humo. Dereva alimshukuru lakini hakuchukua pesa zile. Alimuambia Agatha, Asante lakini mimi hutendea watu wote wema na najua wema hauozi."

★ **Jedwali la silabi:**

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **mbe** na **gu** kuandika: neno **mbegu**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● **Sarufi:**

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma sentensi. Zisome pamoja na wanafunzi. Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Umoja

Mkulima huyu ni hodari.

Mtoto huyu si mtukutu.

Mzazi huyu ana bidii.

Mjomba huyu ananipenda.

Mlezi huyu ni mkarimu.

Mjukuu huyu anafanya kazi.

Wingi

- Wakulima hawa ni hodari.

- Watoto hawa si watukutu.

- Wazazi hawa wana bidii.

- Wajomba hawa wanatupenda.

- Walezi hawa ni wakarimu.

- Wajukuu hawa wanafanya kazi.

📖 **Kabla ya kusoma**

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **maovu**, **cheo**, **kufilisika** na **msamaha**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 **Kusoma hadithi:**

[N] Soma hadithi ya **Wema hauozi** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

💎 **Maswali:**

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Agatha alifanya kazi gani? (kutoa huduma za M-Pesa)*
2. *Ndani ya kibeti dereva aliona nini? (noti za pesa)*
3. *Kwa nini dereva aliweka pesa pahali pazuri na salama? (alijua mwenye pesa angekuja)*
4. *Ungekuwa wewe dereva ungefanya nini? (watoto watoe maoni)*

📖 **Kuandika: Imla:**

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **shamba**, **wema**, **nyasi**, **msamaha**, **cheo**, **trekta**, **mazao**, **panga**, **tingatinga**, **kifyekeo**.

📖 **Kazi ya ziada.**

Wanafunzi wachore jedwali la silabi katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 **Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 8 Siku ya 5**

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 9: Siku ya 1

Wiki ya 9: Siku ya 1 na 2

Wadudu

Soma silabi na maneno.

■	m chwa	gha la ni	vi gi ngi
	mchwa	ghalani	vigingi
	u ha ri bi fu	ki chu guu	m du du
	uharibifu	kichuguu	mdudu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	hu fananishwa	wa na m jua
	hufananishwa	wanamjua
	wa na o fanya	i ta wa letea
	wanaofanya	itawaletea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	Umoja	Wingi
	Mchwa ni mdudu	- Mchwa ni wadudu
	mdogo .	wadogo .
	Mchwa ni mdudu	- Mchwa ni wadudu
	mharibifu .	waharibifu .
	Mchwa ni mdudu	- Mchwa ni wadudu
	mwenye bidii.	wenye bidii.
	Mchwa huyu ni mkali .	- Mchwa hawa ni wakali .

41

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **mchwa** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **m chwa** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mchwa**. [U] Endelea na maneno: **uharibifu, ghalani, kichuguu, vigingi, mdudu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 41.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mchwa, kichuguu** na **manufaa**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **mchwa** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mchwa anajulikana sana kwa nini? (uharibifu wake)*
2. *Mchwa hujenga nyumba yake vipi? (kwa kutumia mate)*
3. *Kwa nini watu wanaofanya kazi kwa bidii hufananishwa na mchwa? (kwa sababu mchwa hufanya kazi kwa bidii)*

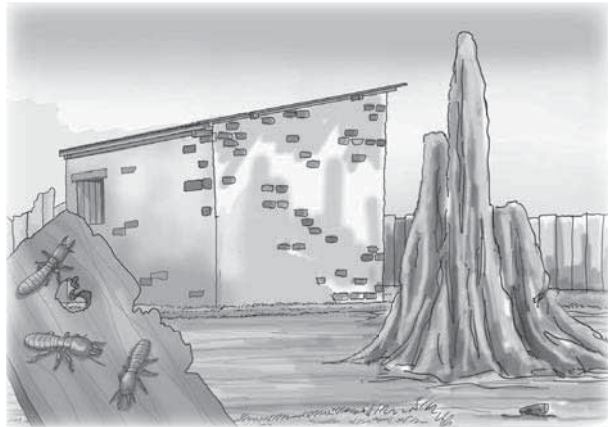
📖 Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **mchwa, mdudu, kichuguu, vigingi, uharibifu**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 9 Siku ya 1

Mchwa

Mchwa ni mdudu ambaye ana sifa nyingi. Watu wanamjua mchwa kwa uharibifu wake. Kwa mfano anaweza kuharibu mazao ghalani na kula miti na vigingi vya nyumba. Mbali na uharibifu, mchwa ana sifa nzuri kutokana na bidii yake. Je wajua kwamba mchwa hujenga nyumba yake kwa mate? Nyumba hii huitwa kichuguu. Watu wanaofanya kazi kwa bidii hufananishwa na mchwa. Mara nyingi watu hao hupata manufaa.

42

Vidokezo vya Mwalimu
Kabla ya kusoma hadithi mwalimu huzungumza kuhusu msamiati, husoma kichwa cha hadithi, huzungumza kuhusu picha na wanafunzi hatimaye hutoa utabiri.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 9: Siku ya 2

Wiki ya 9: Siku ya 1 na 2

Wadudu

Soma silabi na maneno.

■	m chwa	gha la ni	vi gi ngi
	mchwa	ghalani	vigingi
	u ha ri bi fu	ki chu guu	m du du
	uharibifu	kichuguu	mdudu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	hu fananishwa	wa na m jua
	hufananishwa	wanamjua
	wa na o fanya	i ta wa letea
	wanaofanya	itawaletea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	Umoja	Wingi
	Mchwa ni mdudu mdogo .	- Mchwa ni wadudu wadogo .
	Mchwa ni mdudu mharibifu .	- Mchwa ni wadudu waharibifu .
	Mchwa ni mdudu mwenye bidii .	- Mchwa ni wadudu wenye bidii .
	Mchwa huyu ni mkali .	- Mchwa hawa ni wakali .

41

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **hufananishwa** ubaoni. Tamka sehemu za neno **hu fananishwa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **hufananishwa**. N/T/U: Endelea na maneno: **wa na o fanya (wanaofanya)**, **wa na m jua (wanamjua)**, **i ta wa letea (itawaletea)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 41.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Zisome katika umoja na wingi.

Umoja

Mchwa ni mdudu mdogo.

Mchwa ni mdudu mharibifu.

Mchwa ni mdudu mwenye bidii.

Mchwa huyu ni mkali.

Wingi

- Mchwa ni wadudu wadogo.

- Mchwa ni wadudu waharibifu.

- Mchwa ni wadudu wenye bidii.

- Mchwa hawa ni wakali.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **mchwa**, **kichuguu** na **manufaa**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **mchwa** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mchwa anaweza kumfaidi vipi mwanadamu? (Ni chakula, anatengeneza mbolea, anaharibu taka).*
2. *Je, unafikiri mchwa hubebea wapi chakula chake? (mdomoni, miguuni, tumboni).*
3. *Ni manufaa gani ambayo tunaweza kupata kutokana na bidii yetu masomoni? (kazi, maarifa).*

📖 Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao:

- i. Huyu ni mchwa mdogo. - Hawa ni mchwa wadogo.
- ii. Huyu ni mchwa mkali. - Hawa ni mchwa wakali.

📖 Kazi ya ziada:

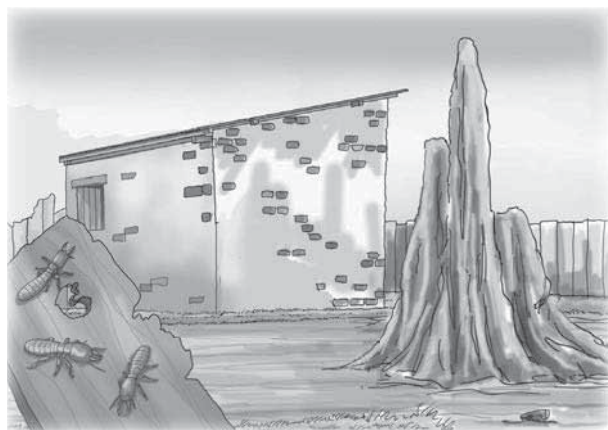
Andika maneno haya kisha uwaagize wanafunzi wajaze pengo katika kazi hii.

mchwa mdogo	-	mchwa _____
mchwa _____	-	mchwa wabaya
mchwa mkubwa	-	mchwa _____

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 9 Siku ya 2

Wiki ya 9: Siku ya 1 na 2

Wadudu

Mchwa

Mchwa ni mdudu ambaye ana sifa nyingi. Watu wanamjua mchwa kwa uharibifu wake. Kwa mfano anaweza kuharibu mazao ghalani na kula miti na vigingi vya nyumba. Mbali na uharibifu, mchwa ana sifa nzuri kutokana na bidii yake. Je wajua kwamba mchwa hujenga nyumba yake kwa mate? Nyumba hii huitwa kichuguu. Watu wanaofanya kazi kwa bidii hufananishwa na mchwa. Mara nyingi watu hao hupata manufaa.

42

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 9: Siku ya 3

Wiki ya 9: Siku ya 3 na 4

Wadudu

Soma silabi na maneno.

ko mba mwi ko kombamwiko	ki wa vi kiwavi	ku mbi ku mbi kumbikumbi
n zi nzi	ki ro bo to kiroboto	vi nywa ji vinywaji

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa ka sameheana wakasameheana	ku wa alika kuwaalika
wa li hudhuria walihudhuria	a me chafua amechafua

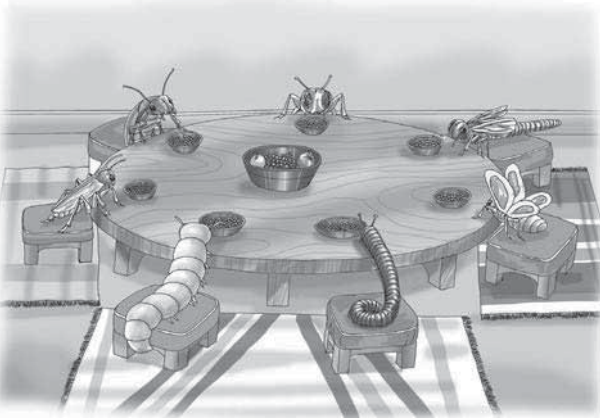
Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Kipepeo mdogo anapepea.	- Vipepeo wadogo wanapepea.
Kiwavi mdogo anakula.	- Viwavi wadogo wanakula.
Kiroboto mdogo ameniuma.	- Viroboto wadogo wameniuma.
Kivunjanjugu mdogo anaruka.	- Vivunjanjugu wadogo wanaruka.

43

Wiki ya 9: Siku ya 3 na 4

Wadudu

Sherehe ya wadudu

Katika shamba la Ngomeni kulizuka vita vikali kati ya kombamwiko na kiwavi. Kombamwiko alikuwa amechafua vazi la kiwavi ambalo lilikuwa maridadi sana. Kiroboto aliona ni heri aandae sherehe na kuwaalika wadudu wote. Mwendo wa saa nne, wadudu walianza kuingia. Viwavi, siafu, nyuki, nzi, panzi, na kumbikumbi walihudhuria. Wadudu wakala vyakula na kunywa vinywaji vitamu. Mwishowe wakasameheana. Tangu siku hiyo wadudu waliishi kwa umoja.

44

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

N/T/U Andika neno **kombamwiko** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi ko mba mwi ko kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **kombamwiko**. [U] Endelea na maneno: **nzi, kiwavi, kiroboto, kumbikumbi, vinywaji**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 43.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kombamwiko, kiwavi, na kumbikumbi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **sherehe ya wadudu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Vita kati ya kombamwiko na kiwavi vilitokana na nini? (Kombamwiko alichafua vazi la kiwavi)*
2. *Wadudu hawa waliishi wapi? (Katika shamba la Ngomeni)*
3. *Taja majina ya aina tatu za wadudu? (Kumbikumbi, kiwavi, kombamwiko)*

✍️ Kuandika:

Andika sentensi moja ubaoni kuhusu picha kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili.

1. Wadudu wengi wanakula chakula.

📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha kisha wawasomee wazazi/ walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 9 Siku ya 3

Vidokezo vya Mwalimu

Fuatilizia kwa kidole unaposoma sauti ili uunde silabi au wakati unasoma silabi zinazotengeneza neno. Baadaye pitisha kidole chini ya silabi au neno zima.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 9: Siku ya 4

Wiki ya 9: Siku ya 3 na 4

Wadudu

Soma silabi na maneno.

ko mba mwi ko kombamwiko	ki wa vi kiwavi	ku mbi ku mbi kumbikumbi
n zi nzi	ki ro bo to kiroboto	vi nywa ji vinywaji

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa ka sameheana wakasameheana	ku wa alika kuwaalika
wa li hudhuria walihudhuria	a me chafua amechafua

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Kipepeo mdogo anapepea.	- Vipepeo wadogo wanapepea.
Kiwavi mdogo anakula.	- Viwavi wadogo wanakula.
Kiroboto mdogo ameniuma.	- Viroboto wadogo wameniuma.
Kivunjanjugu mdogo anaruka.	- Vivunjanjugu wadogo wanaruka.

43

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **wakasameheana** ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno wa ka sameheana kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **wakasameheana** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: wa li hudhuria (walihudhuria), ku wa alika (kuwaalika), a me chafua (amechafua). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 43.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Zisome katika umoja na wingi.

Umoja

Kipepeo mdogo anapepea.

Kiwavi mdogo anakula.

Kiroboto mdogo ameniuma.

Kivunjanjugu mdogo anaruka.

Wingi

- Vipepeo wadogo wanapepea.

- Viwavi wadogo wanakula.

- Viroboto wadogo wameniuma.

- Vivunjanjugu wadogo wanaruka.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **kombamwiko**, **kiwavi**, na **kumbikumbi**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Sherehe ya wadudu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Je, unafikiria kiwavi alikuwa amevalia vazi la aina gani? (Hakuwa amevaa hii ni hadithi tu).*
2. *Je, mdudu gani alikosa katika sherehe hii? (Jina la mdudu yeyote asiye kwenye hadithi).*
3. *Kati ya wadudu hawa nani alikuwa na hekima? Kwa nini? (Kiroboto).*

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia neno darasa kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- kipepeo mdogo
- viwavi wadogo
- kiroboto mdogo
- vivunjanjugu

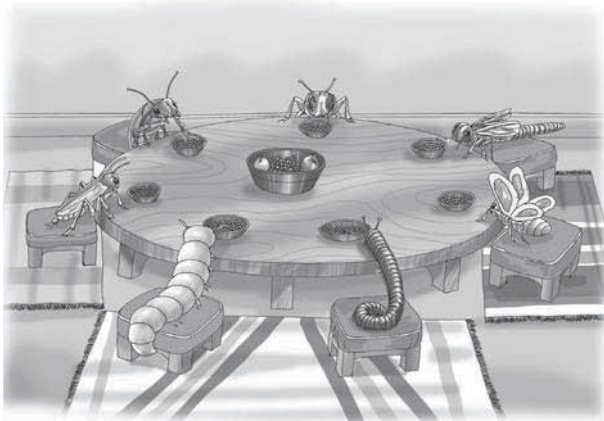
📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu mdudu wanayemjua.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 9 Siku ya 4

Wiki ya 9: Siku ya 3 na 4

Wadudu

Sherehe ya wadudu

Katika shamba la Ngomeni kulizuka vita vikali kati ya kombamwiko na kiwavi. Kombamwiko alikuwa amechafua vazi la kiwavi ambalo lilikuwa maridadi sana. Kiroboto aliona ni heri aanda sherehe na kuwaalika wadudu wote. Mwendo wa saa nne, wadudu walianza kuingia. Viwavi, siafu, nyuki, nzi, panzi, na kumbikumbi walihudhuria. Wadudu wakala vyakula na kunywa vinywaji vitamu. Mwishowe wakasameheana. Tangu siku hiyo wadudu waliishi kwa umoja.

44

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 9: Siku ya 5

Wiki ya 9: Siku ya 5

Wadudu

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **nyigu**.

★

bo	si	nyu	vi	gu	pe
chwa	chu	o	ngu	zi	nyi
ro	m	to	du	n	ki

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mchwa huyu ni mdogo.	- Mchwa hawa ni wadogo.
Mbu huyu ni mbaya.	- Mbu hawa ni wabaya.
Nyigu huyu ni mkubwa.	- Nyigu hawa ni wakubwa.
Nzi huyu ni mchafu.	- Nzi hawa ni wachafu.

Wadudu

45

Wadudu

Katika mazingira yetu kuna wadudu wa aina nyingi. Wadudu wengine hupatikana kwa urahisi, na wengine huwa vigumu kupatikana. Wanaopatikana kwa urahisi ni kama vile: vipepeo, chungu, nyuki, nyigu, nzi na kombamwiko.

Wadudu huishi mahali kama vile: msituni, jangwani, mitoni, mchangani pia kwenye miili ya wanyama na binadamu.

Ijapokuwa wadudu wengi ni wadogo wao huwa na uwezo wa ajabu. Kwa mfano, parare au panzi anaweza kuruka urefu zaidi ya mara arobaini ya mwili wake.

Chungu naye, ana uwezo wa kubeba vitu vilivyo na uzito zaidi yake mara mia moja. Kuna aina ya mbu ambao wanaweza kupiga mabawa yao mara mia sita kwa sekunde moja.

Je wajua kwamba nzi huonja vitu kwa miguu yake?

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Tumia silabi **nyi** na **gu** kuandika: neno **nyigu**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno au majina halisi ya wadudu kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni kisha uzisome na kueleza jinsi yanavyobadilika katika umoja na wingi pia. N/T/U:

Umoja

Wingi

1. Mchwa huyu ni mdogo.	- Mchwa hawa ni wadogo.
2. Mbu huyu ni mbaya.	- Mbu hawa ni wabaya.
3. Nyigu huyu ni mkubwa.	- Nyigu hawa ni wakubwa.
4. Nzi huyu ni mchafu.	- Nzi hawa ni wachafu.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **parare**, **nyigu** na **sekunde**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **wadudu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole.

💎 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Wadudu huishi wapi? (msituni, jangwani).*
2. *Je, viumbe wengine huonja vitu kwa kutumia nini? (ulimi).*
3. *Mbu hupiga mabawa wakifanya nini? (wakiruka).*
4. *Kwa nini ni jambo la ajabu kwa mbu kupiga mabawa yao mara mia sita kwa sekunde? (mbu ni mdudu mdogo sana).*

📖 Kuandika: Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **kichuguu**, **kumbikumbi**, **mdudu**, **nzi**, **kiwavi**, **kiroboti**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali la silabi katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 9 Siku ya 5*

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 10: Siku ya 1

Wiki ya 10: Siku ya 1 na 2

Anga

Soma silabi na maneno.

ma wi ngu	ngu ru mo	ra di
mawingu	ngurumo	radi
mbi ngu	m cha che	mwa nga za
mbingu	mchache	mwangaza

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ tu ki ruka ruka	ya ka tanda
tukirukaruka	yakatanda
i ka badilika	i li yo funikwa
ikabadilika	iliyofunikwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kukanusha
Tuliona mwalimu.	- Hatukuona mwalimu.
Tulikuwa darasani.	- Hatukuwa darasani.
Tulichezea kwao.	- Hatukuchezea kwao.
Tulisikia sauti.	- Hatukusikia sauti.

46

Wiki ya 10: Siku ya 1 na 2

Anga

Anga

Hali ya anga ilikuwa tulivu. Tulikuwa uwanjani tukirukaruka na kucheza. Mara hali ya hewa ikabadilika. Mawingu meusi yakatanda angani. Mbingu ilionekana kama iliyofunikwa kwa blanketi jeusi. Muda mfupi baadaye, tukaona mwangaza mkali. Kisha tukasikia mingurumo ya radi. Kwa woga, sote tulitorokea darasani. Punde si punde, mvua nyingi ikaanza kunyesha. Maji yakajaa kila mahali. Mvua ilipopusa sote tulirudi uwanjani tukachezea maji ya mvua.

47

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **mawingu** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi ma wi ngu kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mawingu**. [U] Endelea na maneno: **mbingu, ngurumo, mchache, radi, mwangaza**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 46.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **tulivu, yakatanda** na **ilipopusa**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Anga** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Hali ya anga ilikuwa vipi? (Tulivu).*
2. *Mawingu yaliyotanda angani yalikuwa rangi gani? (Meusi).*
3. *Mvua ilipopusa wanafunzi walifanya nini? (Walirudi uwanjani).*

📖 Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **mawingu, mbingu, ngurumo, radi, mwangaza, kupusa**

📖 Kazi ya ziada:

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 10 Siku ya 1*

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wanafunzi wanaposoma, tembea darasani ndio uweze kujua wale ambao hawajui kusoma. Utawasaidia hao wanafunzi kusoma.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 10: Siku ya 2

Wiki ya 10: Siku ya 1 na 2

Anga

Soma silabi na maneno.

ma wi ngu	ngu ru mo	ra di
mawingu	ngurumo	radi
m bi ngu	m cha che	m wa nga za
mbingu	mchache	mwangaza

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ tu ki ruka ruka	ya ka tanda
tukirukaruka	yakatanda
i ka badilika	i li yo funikwa
ikabadilika	iliyofunikwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kukanusha
Tuliona mwalimu.	- Hatukuona mwalimu.
Tulikuwa darasani.	- Hatukuwa darasani.
Tulichezea kwao.	- Hatukuchezea kwao.
Tulisikia sauti.	- Hatukusikia sauti.

46

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **tukirukaruka** ubaoni. Tamka sehemu za neno **tu ki ruka ruka** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **tukirukaruka**. N/T/U: Endelea na maneno: **i ka badilika (ikabadilika), ya ka tanda (yakatanda), zi li zo funikwa (zilizofunikwa)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 46.

◆ Sarufi: Andika maneno ubaoni. Soma katika hali ya kukanusha. N/T/U: Soma na wanafunzi kisha wasome peke yao.

Neno	Kukanusha
Tuliona mwalimu.	- Hatukuona mwalimu.
Tulikuwa darasani.	- Hatukuwa darasani.
Tulichezea kwao.	- Hatukuchezea kwao.
Tulisikia sauti.	- Hatukusikia sauti.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **tulivu, yakatanda** na **ilipopusa**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Anga** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mwangaza mkali ambao watoto waliona unaitwaje? (Radi)*
2. *Mbona watoto waliogopa? (Radi ingewapiga)*
3. *Je, kuna madhara/hatari gani watoto kucheza mvuani? (Watakuwa wagonjwa, watachafua nguo, watapigwa na radi)*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika madaftari yao:

- i. Tulikuwa uwanjani. - Hatukuwa uwanjani.
- ii. Tulicheza mpira. - Hatukucheza mpira.

📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi waandike sentensi zaidi kutumia maneno **tuliruka**, **tulisikia** kisha wawasome wazazi au walezi wao.

- i. Tuliruka - _____
- ii. Tulisikia - _____

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 10 Siku ya 2

Wiki ya 10: Siku ya 1 na 2

Anga

Anga

Hali ya anga ilikuwa tulivu. Tulikuwa uwanjani tukirukaruka na kucheza. Mara hali ya hewa ikabadilika. Mawingu meusi yakatanda angani. Mbingu ilionekana kama iliyofunikwa kwa blanketi jeusi. Muda mfupi baadaye, tukaona mwangaza mkali. Kisha tukasikia mingurumo ya radi. Kwa woga, sote tulitorokea darasani. Punde si punde, mvua nyingi ikaanza kunyesha. Maji yakajaa kila mahali. Mvua ilipopusa sote tulirudi uwanjani tukachezea maji ya mvua.

47

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Soma silabi na maneno.

ma nu faa manufaa	hu bu ru di sha huburudisha
she re he ke a sherehekea	ba fu ni bafuni
ma go njwa magonjwa	ku o ge le a kuogelea

Soma sehemu za neno na neno lote.

ku tapika kutapika	ya ta chafuka yatachafuka
hu ya tamani huyatamani	hu tu letea hutuletea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Sentensi	Kukanusha
Pika viazi.	- Usipike viazi.
Cheza kandanda.	- Usicheze kandanda.
Elea juu ya maji.	- Usielee juu ya maji.
Chafua ukuta.	- Usichafue ukuta.

48

Maji

Maji ya manufaa, mvua hutuletea
Yaweza leta balaa, usije sherehekea
Siyaone yatapakaa, ukaanza kutegemea
Maji ndio uhai, maisha huburudisha.

Bila maji hakika, viumbe tutasumbuka
Chakula sitakipika, wala vyombo kusafishika
Majumba yatachafuka, magonjwa ya kutapika
Maji ndio uhai, maisha huburudisha.

Twapenda kuyachezea, njiani hata bafuni
Kuogelea na kuelea, kama samaki majini
Wanyama nayo mimea, maji huyatamani
Maji ndio uhai, maisha huburudisha.

49

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **manufaa** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **ma nu faa** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **manufaa**. [U] Endelea na maneno: **sherehekea, magonjwa, huburudisha, bafuni, kuogelea**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 48.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **bafuni, huburudisha na sherehekea**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri **Shairi la maji** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mvua hutuletea manufaa gani? (Maji, kuotesha mimea).*
2. *Bila maji viumbe tutafanya nini? (Tutasumbuka, tutakufa kiu).*
3. *Twapenda kuchezea maji wapi? (Njiani, kwenye kidimbwi cha kuogelea).*

📖 Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

1. Mvua inanyesha

📖 Kazi ya ziada

Sahihisha sentensi hizo. Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha na wawasome wazazi au walezi wao nyumbani.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 10 Siku ya 3

Vidokezo vya Mwalimu
Kumbuka kufanya utabiri na wanafunzi siku ya kwanza, ya tatu na ya tano pekee. Hakuna utabiri siku ya 2 na ya 4. Wanafunzi watarejelea msamiati.

Wiki ya 10: Siku ya 4

Wiki ya 10: Siku ya 3 na 4

Anga

Soma silabi na maneno.

ma nu faa manufaa	hu bu ru di sha huburudisha
she re he ke a sherehekea	ba fu ni bafuni
ma go njwa magonjwa	ku o ge le a kuogelea

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku tapika kutapika	ya ta chafuka yatachafuka
hu ya tamani huyatamani	hu tu letea hutuletea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kukanusha
Pika viazi.	- Usipike viazi.
Cheza kandanda.	- Usicheze kandanda.
Elea juu ya maji.	- Usielee juu ya maji.
Chafua ukuta.	- Usichafue ukuta.

48

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **kutapika** ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno **ku tapika** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **kutapika** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **hu ya tamani (huyatamani)**, **ya ta chafuka (yatachafuka)**, **hu tu letea (hutuletea)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 48.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma sentensi. Soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

Sentensi	Kukanusha
Pika viazi.	- Usipike viazi.
Cheza kandanda.	- Usicheze kandanda.
Elea juu ya maji.	- Usielee juu ya maji.
Chafua ukuta.	- Usichafue ukuta.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **bafuni**, **huburudisha** na **sherehekea**.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri shairi kuhusu **maji** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Je, maji mengi yanaweza kuleta balaa gani? (Mafuriko).*
2. *Nini kitatendeka kwa mimea na wanyama mvua isiponyesha kwa mda mrefu? (Watafariki, mimea itakauka).*
3. *Je, kuna hatari gani kukosa kuoga miili yetu? (Tutakuwa wagonjwa, tutakuwa wachafu, tutapatwa na magonjwa).*

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi. Tumia maneno **pika**, **usicheze**, **elea**, **usichafue** kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu **maji**.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 10 Siku ya 4*

Wiki ya 10: Siku ya 3 na 4

Anga

Maji

Maji ya manufaa, mvua hutuletea
Yaweza leta balaa, usije sherehekea
Siyaone yatapakaa, ukaanza kutegemea
Maji ndio uhai, maisha huburudisha.

Bila maji hakika, viumbe tutasumbuka
Chakula sitakipika, wala vyombo kusafishika
Majumba yatachafuka, magonjwa ya kutapika
Maji ndio uhai, maisha huburudisha.

Twapenda kuyachezea, njiani hata bafuni
Kuogelea na kuelea, kama samaki majini
Wanyama nayo mimea, maji huyatamani
Maji ndio uhai, maisha huburudisha.

49

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **kusafisha**.

★

pi	ku	o	sa	sha	ka
fu	ga	nywa	fi	a	ni

Sarufi: Soma sentensi hizi.

●

Umoja

Wingi

- Mwanadamu yuko wapi?** - **Wanadamu wako wapi?**
Mnyama yuko wapi? - **Wanyama wako wapi?**
Mdudu yuko wapi? - **Wadudu wako wapi?**

Maji

50

Maji

Maji ni muhimu sana kwa uhai wa viumbe. Wanadamu, wanyama, wadudu, miti na mimea hutegemea maji kwa uhai wao. Maji safi hayana harufu.

Maji hucusanyika kwenye mito, maziwa, na bahari. Binadamu anaweza kukaa kwa muda mrefu bila chakula, lakini siku chache sana bila maji.

Mbali na kunywa, maji hutumika kwa njia mbalimbali kama vile: kupika, kuoga, kufua nguo na hata kusafishia nyumbani.

Chanzo kikuu cha maji ni mvua. Miti huleta mvua. Ukataji wa miti na utumizi mbaya wa maji unaweza kuleta madhara kwa maisha ya mwanadamu.

Mamba, kiboko, papa, na samaki wote hutegemea maji. Ni lazima tuhifadhi mazingira yetu. Njia moja ya kuhifadhi mazingira ni kupanda miti.

Upungufu wa maji kwenye mito na maziwa pia huathiri wanyama wa majini. Kumbuka maji ni uhai.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Tumia silabi **ku, sa, fi** na **sha** kuandika: neno **kusafisha**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma sentensi. Soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

Umoja

- Mwanadamu yuko wapi? - Wanadamu wako wapi?
 Mnyama yuko wapi? - Wanyama wako wapi?
 Mdudu yuko wapi? - Wadudu wako wapi?

Wingi

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **viumbe, huathiri** na **madhara**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Maji**.

💎 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Maji safi hayana nini? (Harufu).*
2. *Mbali na kunywa, maji hutumiwa kwa kazi gani? (kupika, kuoga nk).*
3. *Mbali na kupanda miti, tunaweza kuhifadhi vipi mazingira yetu? (kuokota taka, kuchimba mitaro).*
4. *Kwa nini tunasema "maji ni uhai"? (Kwa sababu bila maji hatuwezi kuishi).*

📖 Kuandika: Imla

Soma maneno yafuatayo mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika daftari zao. **mbingu, ngurumo, mchache, radi, mwangaza, bafuni, kuogelea.**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 10 Siku ya 5

Wiki ya 11: Siku ya 1

Wiki ya 11: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

te k no lo ji a	ru nu nu
teknolojia	rununu
ta ra ki li shi	vi tu li zo
tarakilishi	vitulizo
te le vi she ni	ru ni nga
televisheni	runinga

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i me badilika	wa me itikia
imebadilika	wameitikia
zi me tapakaa	zi me enea
zimetapakaa	zimeenea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Tarakilishi hii ni kubwa.	Tarakilishi hizi ni kubwa.
Runinga hii ni nzuri.	Runinga hizi ni nzuri.
Simu hii ni mpya.	Simu hizi ni mpya.
Rununu hii ni nyeupe.	Rununu hizi ni nyeupe.

51

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **teknolojia** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi te k no lo ji a kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **teknolojia**. [U] Endelea na maneno: **tarakilishi, televisheni, rununu, vitulizo, runinga**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 51.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **rununu, vitulizo, tarakilishi, na matini**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri shairi kuhusu **Teknolojia** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja vifaa vya mawasiliano vilivyotajwa kwenye shairi. (radio, simu, tarakilishi, runinga, video, simu za rununu n.k).*
2. *Redio tunazo wapi? (nyumbani, kwenye simu).*
3. *Runinga pia zinaitwaje? (Televisheni).*

✍ Kuandika: Imla.

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **simu, rununu, tarakilishi, matini, televisheni**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 11 Siku ya 1*

Wiki ya 11: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Teknolojia

Dunia imebadilika, teknolojia imeingia
Bara, pwani imefika, wote wameitikia
Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.

Redio nazo tunazo, nyumbani na kwenye simu
Mawaidha na vitulizo, mafundisho yakuheshimu
Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.

Tarakilishi twatumia, shuleni hata kazini
Zina michezo ya kuvutia, zitumie kwa makini
Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.

Runinga zimeenea, zaitwa televisheni
Picha video kuonea, muziki pia sikizeni
Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.

Simu zimetapakaa, kila pahali nchini
Za rununu na za waya, twatuma hata matini
Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.

52

Vidokezo vya Mwalimu

Kumbuka kuwa kusoma hadithi kuna vipengele vitatu. Kusoma maneno vizuri, kwa mwendo mzuri na kuonyesha hisia na kuzingatia alama za uakifishaji.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 11: Siku ya 2

Wiki ya 11: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

te k no lo ji a	ru nu nu
teknolojia	rununu
ta ra ki li shi	vi tu li zo
tarakilishi	vitulizo
te le vi she ni	ru ni nga
televisheni	runinga

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i me badilika	wa me itikia
imebadilika	wameitikia
zi me tapakaa	zi me enea
zimetapakaa	zimeenea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Tarakilishi hii ni kubwa.	- Tarakilishi hizi ni kubwa.
Runinga hii ni nzuri.	- Runinga hizi ni nzuri.
Simu hii ni mpya.	- Simu hizi ni mpya.
Rununu hii ni nyeupe.	- Rununu hizi ni nyeupe.

51

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno imebadilika ubaoni. Tamka sehemu za neno i me badilika kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote imebadilika. N/T/U: Endelea na maneno: zi me tapakaa (zimetapakaa), wa me itikia (wameitikia), zi me enea (zimeenea). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 51.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma sentensi ya kwanza. Soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

Umoja	Wingi
Tarakilishi hii ni kubwa.	- Tarakilishi hizi ni kubwa.
Runinga hii ni nzuri.	- Runinga hizi ni nzuri.
Simu hii ni mpya.	- Simu hizi ni mpya.
Rununu hii ni nyeupe.	- Rununu hizi ni nyeupe.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno rununu, vitulizo, tarakilishi na matini.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri shairi kuhusu Teknolojia huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Tarakilishi hutumiwa kwa kazi gani? (kuandikia, kutuma ujumbe).*
2. *Taja kipindi chochote cha runinga unachokijua. (wanafunzi wataje vipindi mbalimbali).*
3. *Kwa nini mwandishi anasema "zitumie kwa makini" (kila teknolojia itumiwe kwa uangalifu).*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao:

I. Redio hii ni kubwa.	-	Redio hizi ni kubwa.
II. Picha hii ni nzuri.	-	Picha hizi ni nzuri.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi waandike sentensi zaidi wakitumia majina ya teknolojia nyumbani kisha wawasomee wazazi au walezi wao. Maneno ni: simu ya rununu, runinga.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 11 Siku ya 2

52

Wiki ya 11: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Teknolojia

Dunia imebadilika, teknolojia imeingia Bara, pwani imefika, wote wameitikia **Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.**

Redio nazo tunazo, nyumbani na kwenye simu Mawaidha na vitulizo, mafundisho yakuheshimu **Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.**

Tarakilishi twatumia, shuleni hata kazini Zina michezo ya kuvutia, zitumie kwa makini **Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.**

Runinga zimeenea, zaitwa televisheni Picha video kuonea, muziki pia sikizeni **Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.**

Simu zimetapakaa, kila pahali nchini Za rununu na za waya, twatuma hata matini **Teknolojia tunayo, dunia imebadilika.**

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 11: Siku ya 3

Wiki ya 11: Siku ya 3 na 4

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

u hu nzi uhunzi	u vu mi li vu uvumilivu	Ki bye go Kibyego
ku a ji ri kuajiri	bi ri ka birika	m hu nzi mhunzi
su fu ri a sufuria	ka ra i karai	vyu ma vyuma

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu tengeneza hutengeneza	ku tengeneza kutengeneza
wa me tengeneza wametengeneza	i na hitaji inahitaji

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Huyu ni mhunzi .	- Hawa ni wahunzi .
Huyu ni mwalimu .	- Hawa ni walimu .
Huyu ni msusi .	- Hawa ni wasusi .
Huyu ni mbunge .	- Hawa ni wabunge .

53

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **uhunzi** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **u hu nzi** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **uhunzi**. [U] Endelea na maneno: **kuajiri, uvumilivu, birika, Kibyego, mhunzi**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 53.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mhunzi, kuajiri** na **uvumilivu**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Mzee Kibyego** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Watu wengi hutegemea kazi gani? (kazi za ofisi)*
2. *Mzee Kibyego anafanya kazi gani? (kazi ya uhunzi)*
3. *Taja vitu ambavyo Mzee Kibyego hutengeneza. (karai, sufuria, birika)*

✍ Kuandika:

Andika sentensi moja kuhusu picha kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili

- i. Mzee Kibyego ameshika nyundo.

📖 Kazi ya ziada

Sahihiisha sentensi hizo. Wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha nyumbani kisha wawasome wazazi/ walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 11 Siku ya 3

Vidokezo vya Mwalimu
Kiswahili ni lugha ya kupendeza sana. Mwalimu lazima ajifunze kutamka maneno sawasawa ili aweze kuongoza wanafunzi kuyatamka vyema.

Wiki ya 11: Siku ya 3 na 4

Marejeleo

Mzee Kibyego

Watu wengi siku hizi hutegemea sana kazi za kuajiriwa. Ni vyema kutafuta kazi ambazo unaweza kuajiri wewe mwenyewe.

Kwa njia hii watu wengi wataengeneza kazi na kuwaajiri wengine.

Kwa mfano, Mzee Kibyego hufanya kazi ya uhunzi. Yeye hutengeneza vitu kama vile karai, sufuria, na birika za vyuma. Mzee Kibyego alifundishwa kazi hii na babake. Kwa kawaida, kazi hii inahitaji nguvu nyingi sana. Pia inahitaji uvumilivu. Mhunzi ni lazima atumie moto mkali na ujuzi mwingi sana. Kazi hii humletea mzee Kibyego manufaa makubwa.

54

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 11: Siku ya 4

Wiki ya 11: Siku ya 3 na 4

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

u hu nzi	u vu mi li vu	Ki bye go
uhunzi	uvumilivu	Kibyego
ku a ji ri	bi ri ka	m hu nzi
kuajiri	birika	mhunzi
su fu ri a	ka ra i	vyu ma
sufuria	karai	vyuma

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu tengeneza	ku tengeneza
hutengeneza	kutengeneza
wa me tengeneza	i na hitaji
wametengeneza	inahitaji

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Huyu ni mhunzi .	- Hawa ni wahunzi .
Huyu ni mwalimu .	- Hawa ni walimu .
Huyu ni msusi .	- Hawa ni wasusi .
Huyu ni mbunge .	- Hawa ni wabunge .

53

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **hutengeneza** ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno **hu** **tengeneza** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **hutengeneza** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **wa me** **tengeneza** (**wametengeneza**), **ku** **tengeneza** (**kutengeneza**), **i na hitaji** (**inahitaji**). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 53.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma sentensi. Soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

Umoja	Wingi
Huyu ni mhunzi .	- Hawa ni wahunzi .
Huyu ni mwalimu .	- Hawa ni walimu .
Huyu ni msusi .	- Hawa ni wasusi .
Huyu ni mbunge .	- Hawa ni wabunge .

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **mhunzi**, **kuajiri** na **uvumilivu**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mzee Kibyego** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Ni kazi gani zingine tunazojua?*
2. *Unafikiri Mzee Kibyego alitumia pesa kufanya nini?*
3. *Je, ukiwa mtu mzima, ungependa kufanya kazi gani?*

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: **mhunzi**, **wahandisi**, **msusi**, **watangazaji**. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi. Tumia neno **mhunzi** kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi waandike sentensi chache kuhusu kazi ya mwalimu na kuwasomea wazazi au walezi wao nyumbani.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 11 Siku ya 4

Vidokezo vya Mwalimu

Kipindi cha somo la Kiswahili kina urefu wa dakika 30. Hakikisha unafunza kwa utaratibu ndio uweze kumaliza kufunza somo kwa muda uliopewa. Ukurasa wa xxxx una mpangilio wa kila sehemu na vile unavyostahili kufunza na muda wake.

Wiki ya 11: Siku ya 3 na 4

Marejeleo

Mzee Kibyego

Watu wengi siku hizi hutegemea sana kazi za **kuajiriwa**. Ni vyema kutafuta kazi ambazo unaweza **kuajiri** wewe mwenyewe.

Kwa njia hii watu wengi wata**tengeneza** kazi na **kuwajiri** wengine.

Kwa mfano, Mzee Kibyego hufanya kazi ya **uhunzi**. Yeye **hutengeneza** vitu kama vile **karai**, **sufuria**, na **birika** za **vyuma**. Mzee Kibyego alifundishwa kazi hii na babake. Kwa kawaida, kazi hii **inahitaji** nguvu nyingi sana. Pia **inahitaji** **uvumilivu**. **Mhunzi** ni lazima atumie moto mkali na ujuzi mwingi sana. Kazi hii humletea mzee Kibyego manufaa makubwa.

54

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **maji**.

★

a	ma	mu	ji	nywa
nga	ki	ru	si	ku
li	ni	vu	m	me

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- **Wakati uliopo** **Wakati ujao**
Walimu **wanacheka**. - Walimu **watacheka**.
Wananchi **wanamsalimia**. - Wananchi **watamsalimia**.
Wanyama **wanaenda**. - Wanyama **wataenda**.
Wanafunzi **wanapata**. - Wanafunzi **watapata**.

Mwalimu ni Malaika

55

MWALIMU NI MALAIKA

Nianze nianze vipi, shairi la buriani
Huenda likawa fupi, ni wimbo toka moyoni
Tufunge basi mshipi, matatu iko mbioni
Kama mzazi mungu wa pili, mwalimu ni malaika

Nilipokuja shuleni, sikuwa na marafiki
Wala wa kuamini, mwalimu kanibariki
Akanipa tumaini, ufahamu akahakiki
Kama mzazi Mungu wa pili, mwalimu ni malaika

Mwalimu si kama funza, yeye ni malaika
Jamani amenifunza, kusoma na kuandika
Hakika alinitunza, wakati nilitapika
Kama mzazi mungu wa pili, mwalimu ni malaika

Malaika husaidia, wakati wa matatizo
Mwalimu hunipangia, kuimba nayo michezo
Kazi hutugawia, kwa upole wa maelezo
Kama mzazi mungu wa pili, mwalimu ni malaika

Yananilenga machozi, na moyo wadundadunda
Ni heri nipige pozi, ukuta nimeudunda
Sitaki muanze dozi, najua mmetupenda
Kama mzazi mungu wa pili, mwalimu ni malaika

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Tumia silabi **ma** na **ji** kuandika: neno **maji**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi wakitumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Uzisome sentensi na kueleza jinsi zinavyobadilika kwa wakati.

Wakati huu

Walimu **wanacheka**

Wananchi **wanamsalimia**

Wanyama **walienda**

Wanafunzi **walipata**

Wakati ujao

- Walimu **watacheka**

- Wananchi **watamsalimia**

- Wanyama **wataenda**

- Wanafunzi **watapata**

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **buriani**, **akahakiki** na **wadundadunda**. Soma kichwa cha shairi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma Shairi:

[N] Soma au kariri shairi la **Mwalimu ni Malaika** kwa wanafunzi huku wakisisikiliza kwa makini.

📖 Maswali

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Ni maneno gani yanayorudiwa kwenye shairi? (Kama mzazi mungu wa pili, mwalimu ni malaika).*
2. *Eleza alichofunza mwalimu. (Kusoma na kuandika).*
3. *Malaika husaidia wakati gani? (Wakati wa matatizo).*
4. *Ni kitu gani kizuri unakumbuka kuhusu mwalimu wako? (Watoto wajibu).*

✍️ Kuandika: Imla:

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **karai**, **radi**, **mbingu**, **anga**, **sufuria**, **mwangaza**, **mbirika**, **mhunzi**, **ulimwengu**, **vyuma**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi kuhusu kazi mbalimbali wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 11 Siku ya 5

Wiki ya 12: Siku ya 1 na 2

Haki za watoto

Soma silabi.

a	a	a	a
wa	wa	wa	wa
zwa	pwa	ndwa	swa

Soma silabi na maneno.

dhu lu ma	ku si ki zwa	ku fu ra hi a
dhuluma	kusikizwa	kufurahia
ku li pwa	ku li ndwa	a na pa swa
kulipwa	kulindwa	anapaswa

Soma sehemu za neno na neno lote.

ha wa ruhusiwi	i na m linda
hawaruhusiwi	inamlinda
a me fikisha	wa na paswa
amefikisha	wanapaswa

Sarufi: Soma maneno haya.

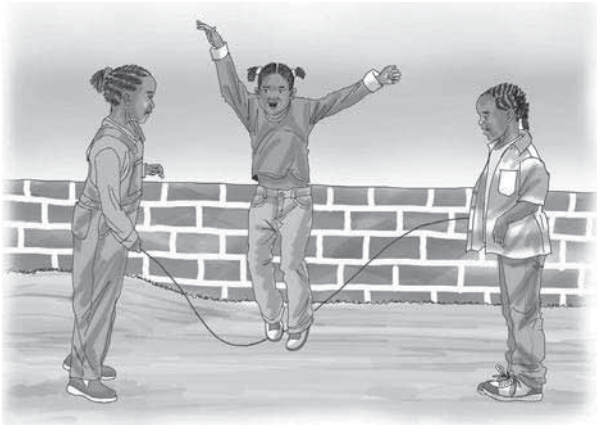
Maneno ya kuamuru na ukanusho

◆	Neno	Kukanusha	Neno	Kukanusha
	linda	usilinde	fanya	usifanye
	saidia	usisaidie	chapa	usichape

56

Wiki ya 12: Siku ya 1 na 2

Haki za watoto

Haki za watoto

Katiba ya Kenya inamlinda mtoto kutokana na dhuluma za kila aina. Kila mtoto ambaye amefikisha umri wa miaka sita anapaswa kuwa shuleni. Watoto hawaruhusiwi kufanya kazi ya kulipwa. Watoto wanapaswa kufanya kazi za kuwasaidia wazazi nyumbani. Ni hatia kwa mtu yeyote kumuadhibu mtoto kwa kumchapa. Watoto pia wana haki ya kulindwa, kupata matibabu yanayofaa na haki ya kusikizwa. Ni haki ya watoto kucheza na kufurahia maisha yao.

57

● Kusoma silabi

Andika herufi a. Soma sauti /a/. N/T/U: Ongeza herufi w. Soma silabi yote wa. Ongeza herufi z, sasa soma silabi yote kwa pamoja zwa. [U] Endelea na silabi: a, wa, pwa; a, wa, ndwa; a, wa, swa. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 56.

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **dhuluma** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **dhu lu** na **ma kisha** uunganishe silabi hizo na useme neno **dhuluma**. [U] Endelea na maneno: **kulipwa**, **kusikizwa**, **kulindwa**, **kufurahia**, **anapaswa**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 56.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **katiba**, **dhuluma**, **kumuadhibu** na **matibabu**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **haki za watoto** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Kulingana na katiba ya Kenya, mtoto mwenye umri wa miaka sita anapaswa kufanya nini? (Kuanza masomo shuleni)*
2. *Watoto hawaruhusiwi kufanya kazi ya aina gani? (Kazi ya kulipwa)*
3. *Watoto wanapaswa kufanya kazi gani? (Kusaidia kwa kazi za nyumbani)*

📖 Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **Katiba**, **dhuluma**, **wazazi**, **matibabu**, **kulindwa**, **kulipwa**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 12 Siku ya 1

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 12: Siku ya 2

Wiki ya 12: Siku ya 1 na 2

Haki za watoto

Soma silabi.

■	a	a	a	a
	wa	wa	wa	wa
	zwa	pwa	ndwa	swa

Soma silabi na maneno.

●	dhu lu ma	ku si ki zwa	ku fu ra hi a
	dhuluma	kusikizwa	kufurahia
	ku li pwa	ku li ndwa	a na pa swa
	kulipwa	kulindwa	anapaswa

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	ha wa ruhusiwi	i na m linda
	hawaruhusiwi	inamlinda
	a me fikisha	wa na paswa
	amefikisha	wanapaswa

Sarufi: Soma maneno haya.

Maneno ya kuamuru na ukanusho

◆	Neno	Kukanusha	Neno	Kukanusha
	linda	usilinde	fanya	usifanye
	saidia	usisaidie	chapa	usichape

56

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **hawaruhusiwi** ubaoni. Tamka sehemu za neno **ha wa ruhusiwi** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **hawaruhusiwi**. N/T/U: Endelea na maneno: **a me fikisha (amefikisha)**, **i na m linda (inamlinda)**, **wa na paswa (wanapaswa)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 56.

◆ Sarufi:

Andika maneno ubaoni. Soma katika hali ya kukanusha. N/T/U:

Neno		Kukanusha
linda	-	usilinde
saidia	-	usisaidie
fanya	-	usifanye
chapa	-	usichape

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **dhuluma**, **kumuadhibu** na **matibabu**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **haki za watoto** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Wewe hufanya kazi gani nyumbani? (kupika, kufagia, kuosha vyombo).*
2. *Kwa nini kufanya kazi hiyo ni muhimu kwako? (mimi hujifunza kufanya kazi, hurahisisha kazi nyumbani).*
3. *Ni michezo ipi unayofurahia kucheza? (watoto wataje michezo: kucheza mpira, kukimbia, kuruka nk).*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika madaftari yao:

- Katiba inamlinda mtoto.
- Usifanye kazi ya kulipwa.
- Ni muhimu kusaidia wazazi nyumbani.
- Usichape mtoto kwa fimbo.

📖 Kazi ya ziada

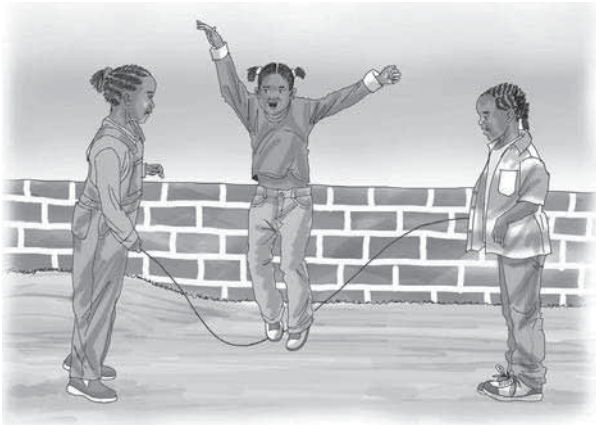
Andika kazi hii ubaoni. Wanafunzi waandike katika vitabu vyao kisha wawasomee wazazi au walezi wao:

- i. linda – usilinde
- ii. Sikiza – _____
- iii. _____ – usimchape

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 12 Siku ya 2

Wiki ya 12: Siku ya 1 na 2

Haki za watoto

Haki za watoto

Katiba ya Kenya inamlinda mtoto kutokana na dhuluma za kila aina. Kila mtoto ambaye amefikisha umri wa miaka sita anapaswa kuwa shuleni. Watoto hawaruhusiwi kufanya kazi ya kulipwa. Watoto wanapaswa kufanya kazi za kuwasaidia wazazi nyumbani. Ni hatia kwa mtu yeyote kumuadhibu mtoto kwa kumchapa. Watoto pia wana haki ya kulindwa, kupata matibabu yanayofaa na haki ya kusikizwa. Ni haki ya watoto kucheza na kufurahia maisha yao.

57

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 12: Siku ya 3 na 4

Haki za watoto

Soma silabi na maneno.

wa le ma vu walemavu	ma gu ru du mu magurudumu
wa si o o na wasioona	ki ma u mbi le kimaumbile
wa si o si ki a wasiosikia	bi na da mu binadamu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa na o zaliwa wanaozaliwa	wa na hitaji wanahitaji
ku wa saidia kuwasaidia	hu chechemea huchechemea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ umoja	wingi
Mama asiyeona anakuja.	- Mama wasioona wanakuja.
Nyanya asiesikia analala.	- Nyanya wasiosikia wanalala.
Baba asiyetembea anacheka.	- Baba wasiotembea wanacheka.
Shangazi asiezungumza anasoma.	- Shangazi wasiozungumza wanasoma.

58

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **walemavu** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi wa le ma vu kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **walemavu**. [U] Endelea na maneno: **wasioona, wasiosikia, magurudumu, kimaumbile, binadamu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 58.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **walemavu, huchechemea** na **magurudumu**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Ulemavu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja aina mbali mbali za ulemavu. (wasioona, wasiosikia, wasiozungumza, akili punguani nk).*
2. *Tunaweza kuwasaidia walemavu kwa njia gani? (kuvuka barabara, kuwasomea hadithi).*
3. *Ulemavu haumaanishi nini? (kutojiweza).*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Watoto wanacheza uwanjani.

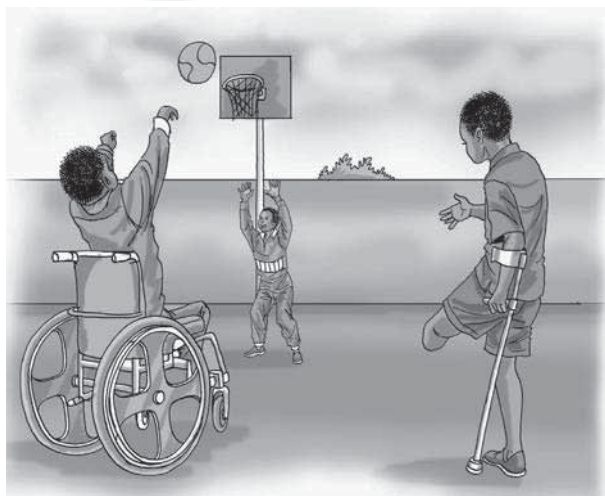
📖 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao sentensi hizo nyumbani.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 12 Siku ya 3

Wiki ya 12: Siku ya 3 na 4

Haki za watoto

Ulemavu

Binadamu huzaliwa au hupatwa na hali tofauti za kimaumbile. Wengine huzaliwa na ulemavu. Kuna walemavu wasioona na wale wasiosikia wala kuzungumza. Walemavu wengine huchechemea na wengine hutumia vitu vya magurudumu. Wakati mwingine walemavu wanahitaji usaidizi. Kwa mfano, tunaweza kuwasaidia kuvuka barabara na kuwasomea hadithi. Ulemavu haumaanishi kutojiweza. Walemavu wamefanikiwa sana maishani mwao.

59

Vidokezo vya Mwalimu

Kutoka Kwa: Mwalimu Agatha

Ni muhimu kutathmini kila mwanafunzi mara mbili kila muhula. Hii itakuwezesha kufahamu jinsi mwanafunzi anavyoendelea. Kusudi ni kuimarisha ufasaha wake wa kusoma na kufahamu. Kwa hivyo, ni bora kutathmini wanafunzi watatu kila siku.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 12: Siku ya 3 na 4

Haki za watoto

Soma silabi na maneno.

wa le ma vu walemavu	ma gu ru du mu magurudumu
wa si o o na wasioona	ki ma u mbi le kimaumbile
wa si o si ki a wasiosikia	bi na da mu binadamu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa na o zaliwa wanaozaliwa	wa na hitaji wanahitaji
ku wa saidia kuwasaidia	hu chechemea huchechemea

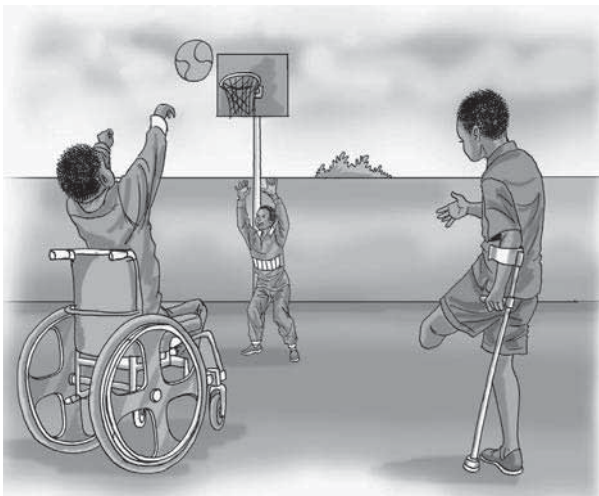
Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ umoja	wingi
Mama asiyeona anakuja.	- Mama wasioona wanakuja.
Nyanya asiesikia analala.	- Nyanya wasiosikia wanalala.
Baba asietembea anacheka.	- Baba wasiotembea wanacheka.
Shangazi asiezungumza anasoma.	- Shangazi wasiozungumza wanasoma.

58

Wiki ya 12: Siku ya 3 na 4

Haki za watoto

Ulemavu

Binadamu huzaliwa au hupatwa na hali tofauti za kimaumbile. Wengine huzaliwa na ulemavu. Kuna walemavu wasioona na wale wasiosikia wala kuzugumza. Walemavu wengine hu chechemea na wengine hutumia viti vya magurudumu. Wakati mwingine walemavu wanahitaji usaidizi. Kwa mfano, tunaweza kuwasaidia kuvuka barabara na kuwasomea hadithi. Ulemavu haumaanishi kutojiweza. Walemavu wamefanikiwa sana maishani mwao.

59

★ Kusoma na kuandika: Maneno marefu:

N/T/U Andika neno **wanaozaliwa** ubaoni. Tamka sehemu za neno wa **na o zaliwa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **wanaozaliwa** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **ku wa saidia** (kuwasaidia), **wa na hitaji** (wanahitaji), **hu chechemea** (hu chechemea). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 58.

◆ Sarufi:

Andika maneno ubaoni. Soma katika umoja na wingi. N/T/U:

umoja	wingi
Mama asiyeona anakuja.	- Mama wasioona wanakuja.
Nyanya asiesikia analala.	- Nyanya wasiosikia wanalala.
Baba asietembea anacheka.	- Baba wasiotembea wanacheka.
Shangazi asiezungumza anasoma.	- Shangazi wasiozungumza wanasoma.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **walemavu**, **hu chechemea** na **magurudumu**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **ulemavu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Taja njia zingine tunaweza kuwasaidia walemavu.* (kuchanga pesa kwa miradi ya walemavu, kujenga shule za walemavu)
2. *Je, mlemavu akiingia garini bila kiti cha ziada utafanya nini?* (nitampa changu)
3. *Walemavu wanaweza kucheza michezo ya kawaida?* (ndio)

✍️ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia neno darasa kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- mlemavu
- wasioona
- asiesikia
- wasiojiweza

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu picha iliyoko ukurasa wa 59.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 12 Siku ya 4

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **ulemavu**.

a	nu	ha	u	o	le
ka	ndu	ba	dhi	wa	si
ma	ki	vu	chwa	ti	na

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Kukanusha
cheza	- usicheze
adhibu	- usiadhibu
sikiza	- usisikize
ficha	- usifiche
fichua	- usifichue

Nandutu

60

Nandutu

Hapo zamani paliishi msichana aliyeitwa Nandutu. Alikuwa na sura ya kupendeza sana na alikuwa mtu wa kuaminika. Nandutu alikuwa na nundu mgongoni.

Siku moja dadake, kwa jina Jelimo, alipanga harusi. Wageni waliwasili bila kuchelewa. Nandutu alikuwa amejificha ili wageni wasijue ana ulemavu. Nandutu aliwachungulia akiwa kwenye chumba cha kulala.

Walipopewa chakula, Bwana Arusi alimeza chakula chote pamoja na sahani. Wale waliokuwa naye walisema, "Unataka bibi-arusi ajue hali yetu halisi? Rudisha sahani haraka!" Bwana Arusi alitapika chakula na sahani alizokuwa amemeza. Kumbe Bwana harusi na watu wake walikuwa majitu! Nandutu alishangazwa sana na jambo hilo.

Mara moja, Nandutu alimwambia dadake kuwa bwana harusi alikuwa jitu. Jelimo aliamini aliyoyasema dadake. Alipotoka chumbani, aliwaita watu na kuwaeleza siri na mambo yote yaliyotendeka.

Bwana Arusi na rafiki zake walipojua siri imefichuka, waligeuka kuwa majitu na wakapotea hewani.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **u, le, ma** na **vu** kuandika: neno **ulemavu**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi waliyoyasoma wiki hii kutumia Jedwali la silabi:

● Sarufi:

Andika maneno ubaoni kisha uyasome na kueleza jinsi yanavyobadilika. N/T/U:

Neno	Kukanusha
cheza	- usicheze
adhibu	- usiadhibu
sikiza	- usisikize
ficha	- usifiche
fichua	- usifichue

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **nundu, waliwasili, halisi, siri, imefichuka**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Nandutu**.

💎 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Nandutu alikuwa na ulemavu wa aina gani?** (alikuwa na nundu mgongoni).
2. **Nandutu alimsaidia Jelimo kwa njia gani?** (Alifichua siri ya Bwana harusi ambaye alikuwa jitu).
3. **Je, ulemavu unaleta shida gani?** (ukosefu wa uwezo wa kuona, kutoweza kutembea kwa miguu n.k.).
4. **Eleza jinsi unavyoweza kumsaidia mtu ambaye hana uwezo wa kuona.** (Kumsaidia kuvuka barabara n.k.).

✍️ Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao. **Jitu, Katiba, dhuluma, kulindwa, binadamu, kulipwa, wasioona, ulemavu, wasiosikia, nundu.**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 12 Siku ya 5*

Wiki ya 13: Siku ya 1

Wiki ya 13: Siku ya 1 na 2

Afya na usafi

Soma silabi na maneno.

ma a gi zo	lo we sha	ku na wa
maagizo	lowesha	kunawa
ku gu sa	vi ga nja	se ku nde
kugusa	viganja	sekunde
vi do le	m sa la ni	sa bu ni
vidole	msalani	sabuni

Soma sehemu za neno na neno lote.

u ji panguse	ku dumisha
ujipanguse	kudumisha
ku nawa	u ki tumia
kunawa	ukitumia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

-angu	-ako
Afya yangu ni nzuri.	- Afya yako ni nzuri.
Sabuni yangu ni nyeupe.	- Sabuni yako ni nyeupe.
Maji yangu ni safi.	- Maji yako ni safi.
Taulo yangu imezeeka.	- Taulo yako imezeeka.

61

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

N/T/U Andika neno **maagizo** ubaoni. Tamka silabi **ma a gi zo** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno upesi **maagizo**. [U] Endelea na maneno: **kugusa, lowesha, viganja, kunawa, sekunde**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 61.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno: **maagizo, msalani, lowesha, viganja**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Maagizo ya kunawa mikono** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

💡 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Je, tunafaa kunawa mikono wakati gani? (Kabla ya kula, baada ya kuenda msalani, baada ya kucheza).*
2. *Taja hatua ya tatu ya kunawa mikono. (Hatu ya 3 ya kunawa - tengeneza povu).*
3. *Utatumia nini baada ya kunawa kwa maji safi? (Taulo safi).*

✍️ Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **kunawa, msalani, viganja, lowesha, vidole, povu**.

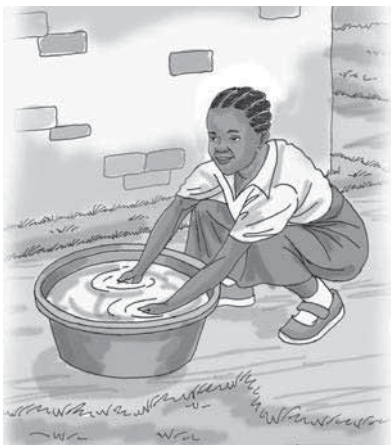
🏠 Kazi ya ziada:

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 13 Siku ya 1*

Wiki ya 13: Siku ya 1 na 2

Afya na usafi

Maagizo ya kunawa mikono

Kunawa mikono ni muhimu kwa afya yako. Ni muhimu kunawa mikono: kabla ya kula au kugusa chakula; baada ya kwenda msalani; na baada ya kucheza.

1. Nawa mikono ukitumia maji safi na sabuni.
2. Lowesha mikono kwa maji, kisha paka sabuni.
3. Tengeneza povu kisha lienzeze kwenye viganja na katikati ya vidole.
4. Osha mikono kwa muda wa sekunde kumi na tano.
5. Nawa kwa maji safi kisha ujipanguse kwa taulo safi.

Usafi ni mojawapo ya njia za kudumisha afya bora.

62

Vidokezo vya Mwalimu
Mwalimu Agatha: Wakati wa kufunza msamiati, unaweza kutumia lugha inayoeleweka na wanafunzi. Pia vitu halisi, picha na maelezo pamoja na kutumia neno kwenye sentensi ni mbinu itakayowasaidia wanafunzi kuelewa vyema.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 13: Siku ya 2

Wiki ya 13: Siku ya 1 na 2

Afya na usafi

Soma silabi na maneno.

ma a gi zo	lo we sha	ku na wa
maagizo	lowesha	kunawa
ku gu sa	vi ga nja	se ku nde
kugusa	viganja	sekunde
vi do le	m sa la ni	sa bu ni
vidole	msalani	sabuni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ u ji panguse	ku dumisha
ujipanguse	kudumisha
ku nawa	u ki tumia
kunawa	ukitumia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ -angu	-ako
Afya yangu ni nzuri.	- Afya yako ni nzuri.
Sabuni yangu ni nyeupe.	- Sabuni yako ni nyeupe.
Maji yangu ni safi.	- Maji yako ni safi.
Taulo yangu imezeeka.	- Taulo yako imezeeka.

61

★ Kusoma maneno marefu:

N/T/U Andika neno **ujipanguze** ubaoni. Tamka sehemu za neno **u ji panguze** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **ujipanguze** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **ku nawa (kunawa)**, **ku dumisha (kudumisha)**, **u ki tumia (ukitumia)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 61.

◆ Sarufi:

Andika sentesi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi ukizingatia **-angu** na **-ako**.

-angu	-ako
Afya yangu ni nzuri	- Afya yako ni nzuri
Sabuni yangu ni nyeupe	- Sabuni yako ni nyeupe
Maji yangu ni safi	- Maji yako ni safi
Taulo yangu imezeeka	- Taulo yako imezeeka

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **maagizo**, **msalani**, **lowesha**, **viganja**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Maagizo ya kunawa mikono** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Je, unafikiri usiponawa mikono ni kitu gani kitafanyika? (Husababisha magojwa)*
2. *Kwa nini tunawe mikono baada ya kucheza? (Mikono yetu huwa chafu)*
3. *Je, unafikiri kunawa mikono kunasaidia kupunguza magonjwa? Taja magonjwa hayo. (Kuhara, kipindupindu, homa ya matumbo)*

📖 Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike sentensi za sarufi wakitumia **-angu** na **-ako**.

- Afya yangu ni nzuri. - Afya yako ni nzuri.
- Taulo yangu ni safi. - Taulo yako ni safi.

📖 Kazi ya ziada.

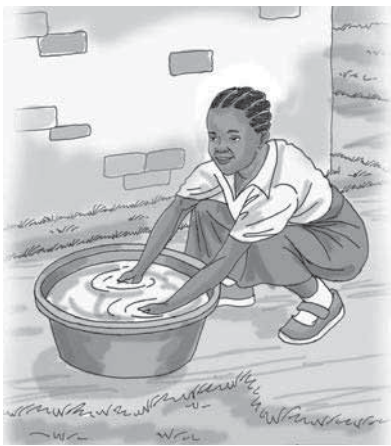
Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao kisha wajazie pengo nyumbani na kuwasomea wazazi au walezi wao:

Taulo	_____	(changu, yangu)
Meza	_____	(yangu, vyangu)
Nyumba	_____	(vyangu, yangu)
Maji	_____	(zangu, yangu)

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 13 Siku ya 2

Wiki ya 13: Siku ya 1 na 2

Afya na usafi

Maagizo ya kunawa mikono

Kunawa mikono ni muhimu kwa afya yako. Ni muhimu kunawa mikono: kabla ya kula au kugusa chakula; baada ya kwenda msalani; na baada ya kucheza.

1. Nawa mikono ukitumia maji safi na sabuni.
2. Lowesha mikono kwa maji, kisha paka sabuni.
3. Tengeneza povu kisha lienzeze kwenye viganja na katikati ya vidole.
4. Osha mikono kwa muda wa sekunde kumi na tano.
5. Nawa kwa maji safi kisha ujipanguze kwa taulo safi.

Usafi ni mojawapo ya njia za kudumisha afya bora.

62

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 13: Siku ya 3

Wiki ya 13: Siku ya 3 na 4

Afya na usafi

Soma silabi na maneno.

ma zi ngi ra mazingira	ku u mwa kuumwa
ki pi ndu pi ndu kipindupindu	ma tu mbo matumbo
ma go njwa magonjwa	wa li zi bu a walizibua

Soma sehemu za neno na neno lote.

a li zungumza alizingumza	a li endelea aliendelea
a li tu shauri alitushauri	a li tu shukuru alitushukuru

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Dada ana chakula kitamu.	- Dada wana vyakula vitamu.
Mama amepika chakula kingi.	- Mama wamepika vyakula vingi.
Chakula chetu kimeiva.	- Vyakula vyetu vimeiva.
Chakula chake kimeoza.	- Vyakula vyake vimeoza.

63

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

N/T/U Andika neno **mazingira** ubaoni. Tamka silabi ma zi ngi ra kisha uunganishe silabi hizo na useme neno kwa upesi **mazingira**. [U] Endelea na maneno: **kipindupindu**, **magonjwa**, **kuumwa**, **matumbo**, **walizibua**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 63.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno: **mazingira**, **alitushauri**, **homa** ya **matumbo**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Usafi wa mazingira** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mwalimu mkuu aliitwa nani? (Bibi Kulamo)*
2. *Alisema mazingira chafu yanaweza kuleta nini? (Magonjwa)*
3. *Baada ya kazi zote Bi. Kulamo alifanya nini? (Alitushukuru)*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Wanafunzi wanazoa taka.

📖 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao sentensi hizo.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 13 Siku ya 3

Wiki ya 13: Siku ya 3 na 4

Afya na usafi

Usafi wa mazingira

Ijumaa asubuhi Mwalimu Mkuu, Bibi Kulamo, alizingumza kuhusu usafi wa mazingira ya shule yetu. Alisema mazingira yakiwa chafu tunaweza kupatwa na magonjwa. Alitushauri tusicheze kwenye nyasi ndefu kwani tunaweza kuumwa na nyoka au wadudu wabaya. Nyasi huficha wadudu kama mbu ambao huleta malaria. Aliendelea kusema kuwa kutupa takataka ovyoovyo pia ni hatari. Taka na maji chafu mitaroni yanaweza kutuletea magonjwa kama kipindupindu na homa ya matumbo. Baadaye, Bibi Kulamo alitupa kazi ya kufyeka nyasi na kuokota takataka. Baadhi ya wanafunzi walizibua mitaro iliyokuwa imezibika. Bibi Kulamo alitushukuru kwa kazi nzuri.

64

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kuunda maneno kutoka kwa jedwali, kumbusha wanafunzi kuwa wanaweza tu kutengeneza haya maneno wakitumia sauti au silabi zilizo kwenye jedwali. Maneno hayo ni sharti yawe maneno halisi yenye maana.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 13: Siku ya 3 na 4

Afya na usafi

Soma silabi na maneno.

ma zi ngi ra mazingira	ku u mwa kuumwa
ki pi ndu pi ndu kipindupindu	ma tu mbo matumbo
ma go njwa magonjwa	wa li zi bu a walizibua

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li zungumza alizingumza	a li endelea aliendelea
a li tu shauri alitushauri	a li tu shukuru alitushukuru

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Dada ana chakula kitamu.	- Dada wana vyakula vitamu.
Mama amepika chakula kingi.	- Mama wamepika vyakula vingi.
Chakula chetu kimeiva.	- Vyakula vyetu vimeiva.
Chakula chake kimeoza.	- Vyakula vyake vimeoza.

63

★ Kusoma maneno marefu:

N/T/U Andika neno alizingumza ubaoni. Tamka sehemu za neno a li zungumza kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno alizingumza kwa upesi. [U]. Endelea na maneno: a li tu shauri (alitushauri), a li endelea (aliendelea), a li tu shukuru (alitushukuru). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 63.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma sentensi hizi. Soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

Umoja

Wingi

Dada ana chakula kitamu.	- Dada wana vyakula vitamu.
Mama amepika chakula kingi.	- Mama wamepika vyakula vingi.
Chakula chetu kimeiva.	- Vyakula vyetu vimeiva.
Chakula chake kimeoza.	- Vyakula vyake vimeoza.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno mazingira, alitushauri, homa ya matumbo.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu Usafi wa mazingira huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. Je, mitaro yenye maji chafu huwa na wadudu gani? (mbu, nzi nk).
2. Je, ni wadudu gani hatari ambao hujificha kwenye nyasi ndefu? (siafu, mbung'o).
3. Je, unafikiri wanafunzi walimpenda Bi. Kulamo. (Ndio). Kwa nini unafikiri hivyo? (wanafunzi waeleze)

✍ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia neno darasa kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- mdudu mbaya
- wadudu wachafu
- mdudu mdogo
- wadudu wazuri

📖 Kazi ya ziada.

Eleza wanafunzi waandike hadithi kuhusu usafi nyumbani kwetu.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 13 Siku ya 4

Wiki ya 13: Siku ya 3 na 4

Afya na usafi

Usafi wa mazingira

Ijumaa asubuhi Mwalimu Mkuu, Bibi Kulamo, alizingumza kuhusu usafi wa mazingira ya shule yetu. Alisema mazingira yakiwa chafu tunaweza kupatwa na magonjwa. Alitushauri tusicheze kwenye nyasi ndefu kwani tunaweza kuumwa na nyoka au wadudu wabaya. Nyasi huficha wadudu kama mbu ambao huleta malaria. Aliendelea kusema kuwa kutupa takataka ovyovyote pia ni hatari. Taka na maji chafu mitaroni yanaweza kutuletea magonjwa kama kipindupindu na homa ya matumbo. Baadaye, Bibi Kulamo alitupa kazi ya kufyeka nyasi na kuokota takataka. Baadhi ya wanafunzi walizibua mitaro iliyokuwa imezibika. Bibi Kulamo alitushukuru kwa kazi nzuri.

64

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **mkuki**.

★

mi	ma	ta	ri	pi
jo	ja	ba	chu	to
di	ka	vu	ku	ki

Sarufi: Soma sentensi hizi.

●

-angu

-ako

Afya yangu imeimarika.	- Afya yako imeimarika.
Maji yangu ni moto.	- Maji yako ni moto.
Mwalimu wangu ni mpole.	- Mwalimu wako ni mpole.
Mtoto wangu amefika.	- Mtoto wako amefika.

Ugonjwa wa Kipindupindu

65

UGONJWA WA KIPINDIPINDU

Wakati wa likizo iliyopita, Anyango alikuwa mgonjwa. Alianza kutapika na tumbo ikawa ina muuma sana. Mamake alimuuliza, "Maumivu yako wapi?" Anyango alijibu huku akilia, "Joto la mwili liko juu japo nahisi baridi. Tumbo langu linauma sana. Ninahisi maumivu kwenye viungo vyote. Kichwa changu pia kimeanza kuuma sana."

Mama alimpeleka Anyango kwenye zahanati. Daktari alimfanyia uchunguzi. Matokeo ya uchunguzi yalipotoka, Daktari alisema kuwa Anyango ana ugojwa wa kipindupindu. Ugonjwa huu husababishwa na uchafu wa aina mbalimbali.

Ili tujiepushe na magonjwa kama haya ni muhimu kudumisha usafi. Pia ni lazima tutumie maji yaliyosafi au yaliyochmshwa. Daktari alimhudumia mara moja bila kupoteza wakati.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **m**, **ku** na **ki** kuandika: neno **mkuki**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentesi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

-angu

-ako

Afya yangu imeimarika	- Afya yako imeimarika
Maji yangu ni moto	- Maji yako ni moto
Mwalimu wangu ni mpole	- Mwalimu wako ni mpole
Mtoto wangu amefika	- Mtoto wako amefika

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **nahisi**, **dalili**, **hudumia**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi **Ugonjwa wa Kipindupindu** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

📖 Maswali

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. **Anyango alihisi vipi?** (Joto mwilini, baridi, maumivu ya tumbo, kuumwa viungo na kichwa)
2. **Dalili za Anyango zilikuwa za ugonjwa gani?** (Kipindupindu)
3. **Ugonjwa wa kipindupindu husababishwa na nini?** (Uchafu wa aina mbalimbali)
4. **Je, unafikiri nini kilimponya Anyango?** (Dawa alizopewa)

✍️ Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **maagizo**, **lowesha**, **kudumisha**, **kunawa**, **matumbo**, **aliendelea**, **takataka**, **kipindupindu**, **mgonjwa**, **viungo**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 13 Siku ya 5

Wiki ya 14: Siku ya 1 na 2

Vyakula

Soma silabi na maneno.

■ m cha nga nyi ko mchanganyiko	mi ho go mihogo
mbo ga mboga	ma tu nda matunda
ma ha ra gwe maharagwe	ku je nga kujenga

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku hakikisha kuhakikisha	i na pata inapata
ku imarisha kuimarisha	vya kula vyakula

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Chakula hiki ni kitamu	- Vyakula hivi ni vitamu
Chuma hiki ni kikubwa	- Vyuma hivi ni vikubwa
Choo hiki ni chafu	- Vyoo hivi ni vichafu
Chombo hiki ni kizuri	- Vyombo hivi ni vizuri
Chungu hiki ni kidogo	- Vyungu hivi ni vidogo

66

Wiki ya 14: Siku ya 1 na 2

Vyakula

Lishe bora

Vyakula ni muhimu sana katika mwili wa binadamu. Ni jukumu la kila mzazi kuhakikisha kuwa jamii yake inapata lishe bora. Lishe bora ni mchanganyiko wa vyakula vya kujenga mwili, vya kuupa mwili nguvu na vile vya kuimarisha kinga mwilini. Vyakula vya kujenga mwili ni kama vile nyama, maharagwe na mayai. Vile vya kuupa mwili nguvu ni kama mihogo, mchele na ugali. Mwisho ni vyakula vya kuzuia magonjwa, kama mboga na matunda.

67

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

N/T/U Andika neno mchanganyiko ubaoni. Tamka silabi m cha nga nyi ko kisha uunganishe silabi hizo na useme neno mchanganyiko. [U] Endelea na maneno: **mboga, maharagwe, mihogo, matunda, kujenga**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 66.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **lishe bora, kuimarisha** na **mihogo**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **lishe bora** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni jukumu la nani kuhakikisha kuwa jamii inapata lishe bora. (Mzazi).*
2. *Lishe bora ni mchanganyiko wa vyakula gani? (Kujenga mwili, kuupa mwili nguvu, kuimarisha kinga mwilini).*
3. *Ni vyakula gani hujenga mwili? (nyama, maharagwe, mayai).*

✍️ Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **maharagwe, mayai, mihogo, mboga, matunda**

📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 14 Siku ya 1*

Vidokezo vya Mwalimu

Sauti za herufi ni muhimu kwa kusaidia mwanafunzi kusoma kwa haraka. Ni wajibu wako kuhakikisha umefanya mazoezi ya kusema sauti za herufi kabla ya kuzifunza na kuzisema darasani.

Wiki ya 14: Siku ya 2

Wiki ya 14: Siku ya 1 na 2

Vyakula

Soma silabi na maneno.

■ m cha nga nyi ko mchanganyiko	mi ho go mihogo
mbo ga mboga	ma tu nda matunda
ma ha ra gwe maharagwe	ku je nga kujenga

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku hakikisha kuhakikisha	i na pata inapata
ku imarisha kuimarisha	vya kula vyakula

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Chakula hiki ni kitamu	- Vyakula hivi ni vitamu
Chuma hiki ni kikubwa	- Vyuma hivi ni vikubwa
Choo hiki ni chafu	- Vyoo hivi ni vichafu
Chombo hiki ni kizuri	- Vyombo hivi ni vizuri
Chungu hiki ni kidogo	- Vyungu hivi ni vidogo

66

Wiki ya 14: Siku ya 1 na 2

Vyakula

Lishe bora

Vyakula ni muhimu sana katika mwili wa binadamu. Ni jukumu la kila mzazi kuhakikisha kuwa jamii yake inapata lishe bora. Lishe bora ni mchanganyiko wa vyakula vya kujenga mwili, vya kuupa mwili nguvu na vile vya kuimarisha kinga mwilini. Vyakula vya kujenga mwili ni kama vile nyama, maharagwe na mayai. Vile vya kuupa mwili nguvu ni kama mihogo, mchele na ugali. Mwisho ni vyakula vya kuzuia magonjwa, kama mboga na matunda.

67

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno kuhakikisha ubaoni. Tamka sehemu za neno ku hakikisha kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote kuhakikisha. N/T/U: Endelea na maneno: ku imarisha (kuimarisha), vya kula (vyakula), i na pata (inapata). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 66.

◆ Sarufi:

Soma sentensi hizi. Soma pamoja na wanafunzi kisha wape nafasi wasome peke yao.

Umoja

Chakula hiki ni kitamu. - Vyakula hivi ni vitamu.

Chuma hiki ni kikubwa. - Vyuma hivi ni vikubwa.

Choo hiki ni chafu. - Vyoo hivi ni vichafu.

Chombo hiki ni safi. - Vyombo hivi ni safi.

Chungu hiki ni kidogo. - Vyungu hivi ni vidogo.

Wingi

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno lishe bora, kuimarisha na mihogo.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu lishe bora huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Mtu asipokula kwa siku nzima atahisi nini? (Njaa).
2. Vyakula hununuliwa wapi? (sokoni, dukani).
3. Taja vyakula uvipendavyo. (wanafunzi wataje vyakula mbalimbali).

📝 Kuandika na kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waorodheshe vyakula:

Vyakula vya kujenga mwili:

Vyakula vya kuupa mwili nguvu:

Kisha uwasomee wazazi au mlezi wako.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 14 Siku ya 2

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Soma silabi na maneno.

go do ro	fo ro nya	m pi shi
godoro	foronya	mpishi
m si cha na	m ku li ma	nyo ro ro
msichana	mkulima	nyororo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li ni nunulia	ni ji tayarishe
alinunulia	nijitayarishe
ni ka badilika	ni li kuwa
nikabadilika	nilikuwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja - ake	Wingi - ao
Mkulima wake ana bidii.	- Wakulima wao wana bidii.
Mwashi wake amemaliza kazi.	- Waashi wao wamemaliza kazi.
Mpishi wake anapika vizuri.	- Wapishi wao wanapika vizuri.
Mwandishi wake anapendeza.	- Waadishi wao wanapendeza.

68

Ndoto na kazi

Siku chache zilizopita baba yangu alininunulia godoro na foronya nyororo. Jana usiku nilipolala niliota ndoto. Ndoto yangu ilikuwa hivi: Nilikuwa msichana mkubwa. Nilikuwa nimepata kazi ya ualimu. Baada ya kufanya kazi hiyo kwa muda, nilibadilika kuwa mkulima. Kwenye shamba langu kulikuwa na mboga nzuri za kijani na nyanya zilizoiva. Mbuzi wakaja na kula mboga zote. Nililia mpaka nikabadilika kuwa mpishi. Baadaye nilipika chakula kitamu sana. Watu walikula na kufurahi sana. Hapo ndipo mama alipokuja na kuniambia ili nijitayarisha kwenda shuleni.

69

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **godoro** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **go do** na **ro** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **godoro**. [U] Endelea na maneno: **msichana, foronya, mkulima, mpishi, nyororo**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 68.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **foronya, ndoto** na **mpishi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi **Ndoto na kazi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja kazi mbalimbali zinazotajwa kwenye hadithi (ualimu, ukulima, upishi)*
2. *Baba alinunua vitu gani? (godoro, foronya nyororo)*
3. *Ni kitu gani kilifurahisha watu? (chakula kitamu)*

📖 Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Mbuzi wanakula mboga.

📖 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasome wazazi au walezi wao sentensi hizo nyumbani.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 14 Siku ya 3

Vidokezo vya Mwalimu

Mwalimu mzuri ni yule anayechukua mda kujiyatarisha kabla ya somo. Ni vizuri kuliangalia somo kabla ya kulifunza. Kujitayarisha vyema kunafanya somo liwe zuri na la kupendeza.

Wiki ya 14: Siku ya 4

Wiki ya 14: Siku ya 3 na 4

Vyakula

Soma silabi na maneno.

go do ro	fo ro nya	m pi shi
godoro	foronya	mpishi
m si cha na	m ku li ma	nyo ro ro
msichana	mkulima	nyororo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li ni nunulia	ni ji tayarisha
alininunulia	nijitayarisha
ni ka badilika	ni li kuwa
nikabadilika	nilikuwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja - ake	Wingi - ao
Mkulima wake ana bidii.	- Wakulima wao wana bidii.
Mwashi wake amemaliza kazi.	- Waashi wao wamemaliza kazi.
Mpishi wake anapika vizuri.	- Wapishi wao wanapika vizuri.
Mwandishi wake anapendeza.	- Waadishi wao wanapendeza.

68

Wiki ya 14: Siku ya 3 na 4

Vyakula

Ndoto na kazi

Siku chache zilizopita baba yangu alininunulia godoro na foronya nyororo. Jana usiku nilipolala niliota ndoto. Ndoto yangu ilikuwa hivi: Nilikuwa msichana mkubwa. Nilikuwa nimepata kazi ya ualimu. Baada ya kufanya kazi hiyo kwa muda, nilibadilika kuwa mkulima. Kwenye shamba langu kulikuwa na mboga nzuri za kijani na nyanya zilizoiva. Mbuzi wakaja na kula mboga zote. Nililia mpaka nikabadilika kuwa mpishi. Baadaye nilipika chakula kitamu sana. Watu walikula na kufurahi sana. Hapo ndipo mama alipokuja na kuniambia ili nijitayarisha kwenda shuleni.

69

★ Kusoma maneno marefu:

N/T/U Andika neno **alininunulia** ubaoni. Tamka sehemu za neno **a li ni nunulia** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **alininunulia** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **ni ka badilika (nikabadilika)**, **ni ji tayarisha (nijitayarisha)**, **ni li kuwa (nilikuwa)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 68.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizo.

Umoja - ake

Wingi - ao

Mkulima wake ana bidii.

- Wakulima wao wana bidii.

Mwashi wake amemaliza kazi.

- Waashi wao wamemaliza kazi.

Mpishi wake anapika vizuri.

- Wapishi wao wanapika vizuri.

Mwandishi wake anapendeza.

- Waandishi wao wanapendeza.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **foronya**, **ndoto** na **mpishi**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi **Ndoto ya kazi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Watu huota wakati gani? (wakati wanapolala).*
2. *Kwa kifupi, eleza ndoto ambayo unaikumbuka. (Kila mwanafunzi anaeleza ndoto yake kwa ufupi).*
3. *Je, unafikiri hadithi hii ni ya kweli? (ndio, la - wanafunzi watete majibu yao).*

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: **msichana wake**, **wavulana wao**, **mbuzi wake**, **wapishi wao**. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi. Tumia maneno **msichana wake** kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu **ndoto yao**.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 14 Siku ya 4

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha kuwasaidia watoto ambao hawajui kusoma. Wape mazoezi ya kusoma sauti, silabi na maneno mepesi. Baada ya mda mfupi wataanza kusoma kama wengine.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: mbuni.

pu	ta	de	wa	nya	u	twi
si	ni	mbu	ma	ga	me	nda

Sarufi: Soma sentensi hizi.

● Umoja	Wingi
Twiga huyu ni mrefu.	- Twiga hawa ni warefu.
Punda huyu ni mnono.	- Punda hawa ni wanono.
Tausi huyu ana maringo.	- Tausi hawa wana maringo.
Mbuni huyu anafurahisha .	- Mbuni hawa wanafurahisha .

Wanyama dukani

70

Wanyama dukani

Siku moja kundi la wanyama na ndege waliamua kwenda kutembea jijini. Walipofika jijini waliona maduka na hoteli iliyokuwa na vyakula mbalimali. Twiga, pundamilia, tausi, na mbuni wakaingia hotelini.

Mwenye hoteli aliwapa chakula. Wakala huku wakitazama runinga na wengine wakisikiliza redio. Baada ya kushiba wanyama walicheza densi hadi wakatokwa na jasho.

Watu wengi walikuja kuwatazama wanyama wakicheza densi. Wengine waliona kana kwamba vilikuwa vioja, kwa sababu ilikuwa mara ya kwanza kuona wanyama wa mwituni wakicheza densi ndani ya duka.

Baadaye walipanga mlolongo wakarudi msituni. Wakaacha watu wakistaajabu.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **mbu** na **ni** kuandika: neno **mbuni**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi waliyoyasoma wiki hii kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentensi hizi. N/T/U: Soma sentensi. Soma sentensi pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

Umoja

Twiga huyu ni mrefu.

Punda huyu ni mnono.

Tausi huyu ana maringo.

Mbuni huyu anafurahisha.

Wingi

- Twiga hawa ni warefu.

- Punda hawa ni wanono.

- Tausi hawa wana maringo.

- Mbuni hawa wanafurahisha.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **runinga**, **punda milia** na **densi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Wanyama dukani**.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Wanyama gani waliingia hotelini? (Twiga, pundamilia).*
2. *Kwa nini watu walikuja kuwatazama wanyama wakicheza densi? (Ilikuwa mara ya kwanza kuona wanyama wa mwituni wakicheza densi).*
3. *(Mwenye hoteli aliwapa wanyama chakula gani? (ndizi, kabeji).*
4. *Ni ndege gani wawili walikosa katika safari hii? (wanafunzi kutaja ndege wawili wanaowajua).*

📖 Kuandika: Imla:

Soma maneno yafuatayo mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kisha wawasomee wazazi au walezi wao: **Maharagwe, mayai, mihogo, mboga, matunda**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi ya wanyama wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 14 Siku ya 5*

Wiki ya 15: Siku ya 1

Wiki ya 15: Siku ya 1 na 2

Ndege na wanyama

Soma silabi na maneno.

nde ge	ba ta m zi nga
ndege	batamzinga
ma nyo ya	f la mi ngo
manyoya	flamingo
ma ba wa	m si tu ni
mabawa	msituni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa me changia	wa na po zuru
wamechangia	wanapozuru
wa na o fugwa	hu tu letea
wanaofugwa	hutuletea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ -haya	-yale
Mabawa haya ni mapana.	- Mabawa yale ni mapana.
Manyoya haya ni marefu.	- Manyoya yale ni marefu.
Mayai haya ni madogo.	- Mayai yale ni madogo.
Mapato haya ni machache.	- Mapato yale ni machache.

71

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **ndege** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **nde ge** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **ndege**. [U] Endelea na maneno: **manyoya, mabawa, batamzinga, flamingo, msituni**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 71.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **nyuni, bata bukini na wanapozuru**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Umuhimu wa ndege** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja jina lingine la ndege? (Nyuni).*
2. *Taja ndege wa nyumbani au wakufugwa. (kuku, bata, batamzinga).*
3. *Ndege wameimarisha vipa uchumi wetu? (watalii huja kuwaona).*

📖 Kuandika:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **Nyuni, mabawa, mabaya, flamingo, uchumi, heroe**

📖 Kazi ya ziada:

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 15 Siku ya 1*

Umuhimu wa ndege

Ndege au nyuni ni kiumbe chenye mabawa na manyoya. Ndege wengine hupatikana nyumbani na wengine msituni. Ndege wanaofugwa nyumbani ni kama kuku, bata na batamzinga. Hawa ndege hutupatia nyama na mayai. Ndege wa msituni ni kama vile mbuni, tausi na kanga. Ndege wanaoishi majini ni kama vile bata bukini na flamingo au heroe. Ndege hawa wamechangia pakubwa katika kuimarisha uchumi wa nchi yetu. Watalii wengi huja kuwaona ndege na wanyama. Wanapozuru nchi yetu wao hutuletea pesa za kigeni.

72

Vidokezo vya Mwalimu
Ufahamu wa fonimu huzingatia kufunza sauti za herufi. Wakati wa kufunza sauti, mwalimu hapaswi kuiandika herufi hizi ubaoni. Kipindi hiki ni cha mazungumzo pekee.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 15: Siku ya 1 na 2

Ndege na wanyama

Soma silabi na maneno.

nde ge	ba ta m zi nga
ndege	batamzinga
ma nyo ya	f la mi ngo
manyoya	flamingo
ma ba wa	m si tu ni
mabawa	msituni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa me changia	wa na po zuru
wamechangia	wanapozuru
wa na o fugwa	hu tu letea
wanaofugwa	hutuletea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ -haya	-yale
Mabawa haya ni mapana.	- Mabawa yale ni mapana.
Manyoya haya ni marefu.	- Manyoya yale ni marefu.
Mayai haya ni madogo.	- Mayai yale ni madogo.
Mapato haya ni machache.	- Mapato yale ni machache.

71

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **wamechangia** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa me changia** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **wamechangia**. N/T/U: Endelea na maneno: **wa na o fugwa (wanaofugwa)**, **wa na po zuru (wanapozuru)**, **hu tu letea (hutuletea)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 71.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. Zisome pamoja na wanafunzi. Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

-haya	-yale
Mabawa haya ni mapana.	- Mabawa yale ni mapana.
Manyoya haya ni marefu.	- Manyoya yale ni marefu.
Mayai haya ni madogo.	- Mayai yale ni madogo.
Mapato haya ni machache.	- Mapato yale ni machache.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **nyuni**, **bata bukini** na **wanapozuru**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Umuhimu wa ndege** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ndege wengi huruka angani. Ni ndege gani hawaruki? (mbuni).*
2. *Ni ndege gani hajatajwa kwenye hadithi? (njiwa, n.k).*
3. *Watalii wengi ambao huja nchini hutoka wapi? (ulaya).*

📖 Kuandika:

Soma sentensi zifuatazo mara mbili huku wanafunzi wakiziandika kisha wawasomee wazazi au walezi wao:

Hili ni bawa.	- Haya ni mabawa.
Hili ni yai.	- Haya ni mayai.

📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi waandike sentensi zaidi kutumia maneno **mapato**, **manyoya** kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 15 Siku ya 2

Vidokezo vya Mwalimu
Mwalimu Kazungu: Wakati unapojitayarisha kwa somo, ni muhimu kusoma na kutafakari kuhusu vidokezo vya mwalimu kwenye mwongozo.

Umuhimu wa ndege

Ndege au nyuni ni kiumbe chenye mabawa na manyoya. Ndege wengine hupatikana nyumbani na wengine msituni. Ndege wanaofugwa nyumbani ni kama kuku, bata na batamzinga. Hawa ndege hutupatia nyama na mayai. Ndege wa msituni ni kama vile mbuni, tausi na kanga. Ndege wanaoishi majini ni kama vile bata bukini na flamingo au heroe. Ndege hawa wamechangia pakubwa katika kuimarisha uchumi wa nchi yetu. Watalii wengi huja kuwaona ndege na wanyama. Wanapozuru nchi yetu wao hutuletea pesa za kigeni.

72

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Soma silabi na maneno.

■ tu mbi li	ma ga nda	so kwe
tumbili	maganda	sokwe
nge de re	mi a yo	m nya ma
ngedere	miayo	mnyama
mi me a	ma tu nda	wa du du
mimea	matunda	wadudu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a na ye patikana	wa na o fanana
anayepatikana	wanaofanana
a na ye karibia	wa na po tafuta
anayekaribia	wanapotafuta

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ wakati uliopita	wakati uliopo	wakati ujao
Mbwa alipatikana	anapatikana	atapatikana
Mgeni alikaribia	anakaribia	atakaribia
Babu aliishi	anaishi	ataishi
Mwalimu alitafuta	anatafuta	atafafuta

73

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **tumbili** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **tumbili** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **tumbili**. [U] Endelea na maneno: **ngedere, maganda, miayo, sokwe, mnyama**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 73.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **maganda, miayo** na **maumbile**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma shairi ya **Tumbili** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni mnyama yupi anayepatikana kila sehemu ya nchi? (Tumbili)*
2. *Tumbili hukaribiana vipi na binadamu? (Kimaumbile na tabia)*
3. *Wanyama gani wanafanana na tumbili? (nyani, sokwe)*

✍️ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

1. **Tumbili amebeba ndizi**

📖 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao sentensi hizo nyumbani.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 15 Siku ya 3

Tumbili

Je, wajua kwamba tumbili ni mnyama anayepatikana sehemu nyingi za dunia? Jina lingine la tumbili ni **ngedere** au **kima**. Tumbili ni mnyama anayekaribia mwanadamu kimaumbile na tabia. Baadhi ya tabia hizi ni kama kula ndizi baada ya kuambua na kutupa maganda yake. Vilevile tumbili huishi na kusafiri pamoja. Wao hushirikiana wanapotafuta chakula. Tumbili hula vyakula kama vile matunda, mimea ya majani na wadudu. Wanyama wengine wanaofanana na tumbili ni nyani na **sokwe**. Tumbili anapopiga **miayo** huwa amechoka au amekasirika.

74

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kusoma hadithi (zamu yangu), hakikisha kuwa unasoma kwa mwendo wako na sio mwendo wa wanafunzi ili waweze kuelewa.

Ni kwa njia hii pia wanafunzi watajua jinsi ya kusoma kwa haraka.

Soma silabi na maneno.

■ tu mbi li	ma ga nda	so kwe
tumbili	maganda	sokwe
nge de re	mi a yo	m nya ma
ngedere	miayo	mnyama
mi me a	ma tu nda	wa du du
mimea	matunda	wadudu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a na ye patikana	wa na o fanana
anayepatikana	wanaofanana
a na ye karibia	wa na po tafuta
anayekaribia	wanapotafuta

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ wakati uliopita	wakati uliopo	wakati ujao
Mbwa alipatikana	anapatikana	atapatikana
Mgeni alika ribia	anakaribia	atakaribia
Babu aliishi	anaishi	ataishi
Mwalimu alita futa	anatafuta	atafafuta

73

★ Kusoma maneno marefu:

N/T/U Andika neno **anayepatikana** ubaoni. Tamka sehemu za neno a na ye **patikana** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **anayepatikana** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: a na ye **karibia** (**anayekaribia**), wa na o **fanana** (**wanaofanana**), wa na po **tafuta** (**wanapotafuta**). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 73.

◆ Sarufi:

Andika sentensi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

1. Mbwa alipatikana - anapatikana - atapatikana
2. Mgeni alika ribia - anakaribia - atakaribia
3. Babu aliishi - anaishi - ataishi
4. Mwalimu alita futa - anatafuta - atatafuta.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **maganda**, **miayo** na **maumbile**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Tumbili** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Tumbili huishi wapi? (mwituni).*
2. *Tumbili hupenda chakula gani? (ndizi n.k).*
3. *Ni wadudu gani huliwa na tumbili? (mchwa, panzi, kumbikumbi).*

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: **Kuandika**, **alipatikana**, **anakaribia**, **ataishi**, **alita futa**. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi. Tumia neno **kuandika** kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu **tumbili**.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 15 Siku ya 4

Tumbili

Je, wajua kwamba tumbili ni mnyama anayepatikana sehemu nyingi za dunia? Jina lingine la tumbili ni ngedere au kima. Tumbili ni mnyama anayekaribia mwanadamu kimaumbile na tabia. Baadhi ya tabia hizi ni kama kula ndizi baada ya kuambua na kutupa maganda yake. Vilevile tumbili huishi na kusafiri pamoja. Wao hushirikiana wanapotafuta chakula. Tumbili hula vyakula kama vile matunda, mimea ya majani na wadudu. Wanyama wengine wanaofanana na tumbili ni nyani na sokwe. Tumbili anapopiga **miayo** huwa amechoka au amekasirika.

74

Vidokezo vya Mwalimu
Ni wajibu wa mwalimu kuhakikisha anawapongeza wanafunzi kila wakati wanapojibu maswali sahihi. Pia ni muhimu kusaidia wale wanaokosa kutoa jibu sahihi na kuwatia moyo.

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **ndege**.

ta	nde	tu	nya	ba
ki	i	fa	ku	ri
mbi	ni	wa	ge	du

Sarufi: Soma maneno haya.

wakati uliopita	wakati uliopo	wakati ujao
alifanana	anafanana	atafanana
alizuru	anzuru	atazuru
alitaga	anataga	atataga
alikimbia	anakimbia	atakimbia
alihama	anahama	atahama

Ndege

75

Ndege

Ndege ni viumbe ambao wana manyoya na hutaga mayai. Pia ndege wana miguu miwili na mabawa mawili. Kuna ndege ambao huruka kwa mabawa na wengine hutembea kwa miguu.

Kuna aina zaidi ya elfu kumi za ndege duniani. Mbuni ndiye ndege mkubwa zaidi duniani. Yeye hutaga mayai makubwa na hukimbia kwa kasi zaidi, kama mwendo wa gari.

Ndege mdogo zaidi ni ndege mvumaji. Urefu wake ni inchi mbili na ana uzito wa gramu ishirini. Cha kushangaza ni kuwa ndege huyu ana uwezo wa kuruka kinyumenyume.

Kuku ndiye ndege anayepatikana sehemu nyingi za dunia

Ndege hula vyakula kama aina ya nafaka na mbegu, matunda, na wadudu wa kila aina. Kila mwaka, zaidi ya asilimia ishirini ya ndege huhama kutoka sehemu moja hadi nyingine.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **nde** na **ge** kuandika: neno **ndege**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika maneno ubaoni kisha yasome na kueleza jinsi yanavyobadilika kwa wakati. N/T/U:

	wakati uliopita -li	wakati uliopo -na	wakati ujao -ta
1. alifanana	- anafanana	- atafanana	
2. alizuru	- anzuru	- atazuru	
3. alitaga	- anataga	- atataga	
4. alikimbia	- anakimbia	- atakimbia	
5. alihama	- anahama	- atahama	

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **viumbe**, **kasi** na **gramu**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Ndege** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

💎 Maswali

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. **Ndege ni viumbe wa aina gani?** (Ndege hutaga mayai, wana miguu miwili, ndege ni viumbe wenye manyoya/mabawa).
2. **Ndege hula nini?** (nafaka, mbegu, matunda na wadudu mbalimbali).
3. **Je, ndege ana manufaa gani kwa binadamu?** (Hutupatia chakula, nyama, mayai).
4. **Taja majina ya ndege unaowajua.** (Kuku, bata, mbuni, heroe nk).

✍️ Kuandika: Imla:

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **nyuni, msitu, tausi, kanga, maganda, kima, nyoka, mnyama, sokwe, flamingo**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge majina zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 15 Siku ya 5

Wiki ya 16: Siku ya 1

Wiki ya 16: Siku ya 1 na 2

Maumbo

Soma silabi na maneno.

ma u mbo pe mbe ta tu du a ra du fu
maumbo **pembetatu** **duaradufu**
 du a ra m s ta ti li m ra ba
duara **mstatili** **mraba**

Aina ya maumbo

● **mraba** **mstatili** **duaradufu**
 mviringo au duara **pembetatu**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ya na pendeza hu onekana
yanapendeza **huonekana**
 ya na staajabisha zi ki meta meta
yanastaajabisha **zikimetameta**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ **Wakati uliopo** **Wakati uliopita**
 Maumbo haya yanapendeza. - Maumbo yale yalipendeza.
 Maumbo haya yanastaajabisha. - Maumbo yale yalistaajabisha.
 Maumbo haya yanapatikana. - Maumbo yale yalipatikana.
 Maumbo haya yanametameta. - Maumbo yale yalimetameta.

76

Wiki ya 16: Siku ya 1 na 2

Maumbo

Maumbo

Maumbo yako kila mahali. Maumbo mengine yanapendeza na mengine yanastaajabisha. Zawadi inaweza kuwekwa katika sanduku lenye umbo la mraba. Tairi za baiskeli yangu na magurudumu ya gari ni ya umbo la duara. Meza na mlango wetu una umbo la mstatili. Nayo mayai yana umbo la duaradufu. Baadhi ya pakiti za maziwa zina umbo la pembetatu. Nyota huonekana usiku zikimetameta.

77

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

N/T/U Andika neno **maumbo** ubaoni. Tamka silabi **ma u mbo** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **maumbo**. [U] Endelea na maneno: **duara, pembetatu, mstatili, duaradufu, mraba**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 76.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mstatili, duaradufu** na **yanastaajabisha**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Maumbo** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Maumbo hupatikana wapi? (kila mahali).*
2. *Taja mfano wa umbo la mraba ambao umetolewa kwenye hadithi. (kisanduku/kisanduku cha zawadi).*
3. *Umbo la pembe tatu linaweza kupatikana wapi katika hadithi? (pakiti za maziwa).*

✍ Kuandika: Imla.

Soma maneno yafuatayo mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **Mraba, baiskeli, duara, pembetatu, mstatili, duaradufu**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasome wazazi au walezi wao. Maneno ni: **maumbo, duara, pembetatu, mstatili, duaradufu**.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 16 Siku ya 1*

Vidokezo vya Mwalimu

I wapo kuna wanafunzi wasioweza kujibu maswali ya ufahamu, waelekeze kwenye mbinu zitakazowapatia jibu kwa urahisi. Usiwapatie jibu papo hapo.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 16: Siku ya 2

Wiki ya 16: Siku ya 1 na 2

Maumbo

Soma silabi na maneno.

ma u mbo pe mbe ta tu du a ra du fu
maumbo **pembetatu** **duaradufu**
 du a ra m s ta ti li m ra ba
duara **mstatili** **mraba**

Aina ya maumbo

● **mraba** **mstatili** **duaradufu**
 mviringo au duara **pembetatu**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ya na pendeza **yanapendeza** hu onekana **huonekana**
 ya na staajabisha **yanastaajabisha** zi ki meta meta **zikimetameta**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ **Wakati uliopo** **Wakati uliopita**
 Maumbo haya **yanapendeza**. - Maumbo yale **yalipendeza**.
 Maumbo haya **yanastaajabisha**. - Maumbo yale **yalistaajabisha**.
 Maumbo haya **yanapatikana**. - Maumbo yale **yalipatikana**.
 Maumbo haya **yanametameta**. - Maumbo yale **yalimetameta**.

76

Wiki ya 16: Siku ya 1 na 2

Maumbo

Maumbo

Maumbo yako kila mahali. Maumbo mengine yanapendeza na mengine yanastaajabisha. Zawadi inaweza kuwekwa katika sanduku lenye umbo la mraba. Tairi za baiskeli yangu na magurudumu ya gari ni ya umbo la duara. Meza na mlango wetu una umbo la mstatili. Nayo mayai yana umbo la duaradufu. Baadhi ya pakiti za maziwa zina umbo la pembetatu. Nyota huonekana usiku zikimetameta.

77

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **yanapendeza** ubaoni. Tamka sehemu za neno ya na pendeza kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **yanapendeza**. N/T/U: Endelea na maneno: **ya na staajabisha (yanastaajabisha)**, **hu onekana (huonekana)**, **ziki metameta (zikimetameta)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 76.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika nyakati mbalimbali.

Wakati uliopo -na

Wakati uliopita -li

Maumbo haya **yanapendeza**. - Maumbo yale **yalipendeza**.
 Maumbo haya **yanastaajabisha**. - Maumbo yale **yalistaajabisha**.
 Maumbo haya **yanapatikana**. - Maumbo yale **yalipatikana**.
 Maumbo haya **yanametameta**. - Maumbo yale **yalimetameta**.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **mstatili**, **duaradufu** na **yanastaajabisha**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Maumbo** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Je, sanduku la umbo la mraba linaweza kutumika kwa njia gani? (kuweka nguo na mavazi, vitabu nk).
2. Taja vitu vilivyo darasani ambavyo vina umbo la msatili. (meza, mlango, dirisha, dawati nk).
3. Je, ni vitu gani unavyovijua ambavyo vina umbo la duara? (bakuli, sahani, tairi ya gari nk).

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika madaftari yao:

- Maumbo haya yanapendeza - Maumbo yale yanapendeza
- Maumbo haya yanastaajabisha - Maumbo yale yalistaajabisha

📖 Kazi ya ziada

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayanakili kwenye madaftari yao na kujaza mapengo. Baadaye wawasome wazazi au walezi wao.

1. Yanapendeza - **yalipendeza**
2. Yanaweza - _____
3. Yanatumika - _____
4. Yanatulia - _____

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 16 Siku ya 2

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 16: Siku ya 3

Wiki ya 16: Siku ya 3 na 4

Maumbo

Soma silabi na maneno.

■ m cho ro mchoro	m ra ba mraba	ke nge le kengele
m vi ri ngo mviringo	sa mbu sa sambusa	sa ha ni sahani
m s ta ti li mstatili	wa cho re wachore	mwa li mu mwalimu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li vi kusanya walivikusanya	a li wa ambia aliwaambia
a li wa chorea aliwachorea	a li tangulia alitangulia

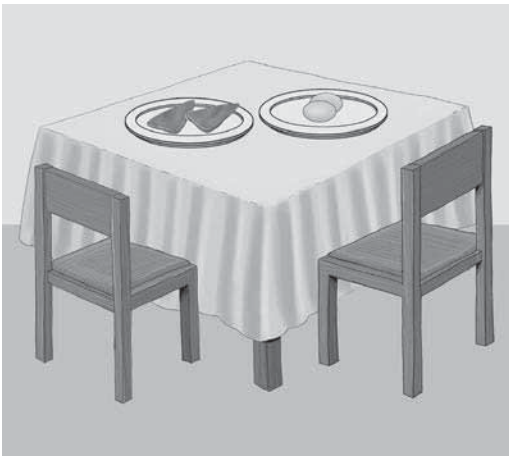
Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ wakati uliopita -li	wakati ujao -ta
Walichora picha.	- Watachora picha.
Walikuwa nyumbani.	- Watakuwa nyumbani.
Aliweka bakuli.	- Ataweka bakuli.
Alitangulia kanisani.	- Atatangulia kanisani.

78

Wiki ya 16: Siku ya 3 na 4

Maumbo

Kuchora maumbo

Asubuhi, wanafunzi wa darasa la pili walichora maumbo. Mwalimu aliwaambia wachore sahani. Chini ya mchoro huu wakaandika neno *mviringo*. Tena aliwaambia wachore kitabu ambacho pande zote ni sawa kwa urefu. Chini ya mchoro huu waliandika neno *mraba*. Mchoro wa tatu ulikuwa wa meza. Chini ya mchoro huu mwalimu aliandika neno *mstatili*. Kisha aliwaambia wachore yai. Chini ya mchoro waliandika neno *duaradufu*. Mwishowe aliwaambia wanafunzi wachore *sambusa*. Wanafunzi walishangaa. "sambusa?" Mwalimu aliwachorea *sambusa* kwenye ubao. Chini ya mchoro huu aliandika neno *pembetatu*.

79

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **mchoro** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **m cho ro** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mchoro**. [U] Endelea na maneno: **mviringo, mraba, sambusa, kengele, sahani**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 78.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mviringo, samosa na amewaahidi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma shairi la **Kuchora maumbo** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mwalimu alikuwa amewaahidi wanafunzi nini? (aliwaahidi kuchora maumbo).*
2. *Wanafunzi walichora maumbo gani? (mviringo, mraba, mstatili, duaradufu na pembe tatu).*
3. *Yai lina umbo gani? (duara dufu).*

📖 Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Mwalimu amesimama darasani.

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi wachore maumbo na majina yao mbalimbali kwenye madaftari yao. Kisha wawasome wazazi au walezi wao nyumbani.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 16 Siku ya 3

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha umejiandaa vyema kabla ya kuenda darasani. Panga kadi za herufi utakapozitumia kwa mfuko wa herufi kabla ya kuanza kufunza. Hii itasaidia kukomboa wakati.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 16: Siku ya 4

Wiki ya 16: Siku ya 3 na 4

Maumbo

Soma silabi na maneno.

■ m cho ro mchoro	m ra ba mraba	ke nge le kengele
m vi ri ngo mviringo	sa mbu sa sambusa	sa ha ni sahani
m s ta ti li mstatili	wa cho re wachore	mwa li mu mwalimu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li vi kusanya walivikusanya	a li wa ambia aliwaambia
a li wa chorea aliwachorea	a li tangulia alitangulia

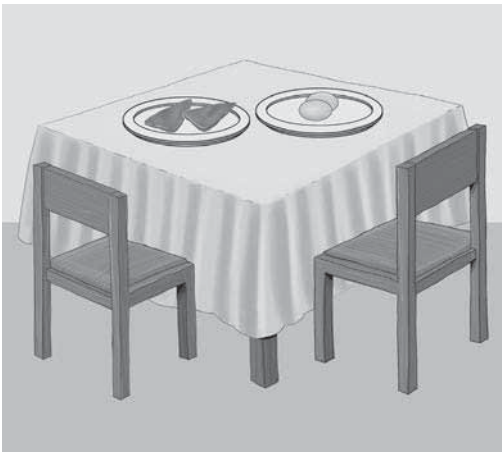
Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ wakati uliopita -li	wakati ujao -ta
Walichora picha.	- Watachora picha.
Walikuwa nyumbani.	- Watakuwa nyumbani.
Aliweka bakuli.	- Ataweka bakuli.
Alitangulia kanisani.	- Atatangulia kanisani.

78

Wiki ya 16: Siku ya 3 na 4

Maumbo

Kuchora maumbo

Asubuhi, wanafunzi wa darasa la pili walichora maumbo. Mwalimu aliwaambia wachore sahani. Chini ya mchoro huu wakaandika neno **mviringo**. Tena aliwaambia wachore kitabu ambacho pande zote ni sawa kwa urefu. Chini ya mchoro huu waliandika neno **mraba**. Mchoro wa tatu ulikuwa wa meza. Chini ya mchoro huu mwalimu aliandika neno **mstatili**. Kisha aliwaambia wachore yai. Chini ya mchoro waliandika neno **duaradufu**. Mwishowe aliwaambia wanafunzi wachore **sambusa**. Wanafunzi walishangaa. "sambusa?" Mwalimu aliwachorea **sambusa** kwenye ubao. Chini ya mchoro huu aliandika neno **pembetatu**.

79

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **walivikusanya** ubaoni. N/T/U: Tamka sehemu za neno **wa li vi kusanya** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **walivikusanya** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **a li wa chorea** (aliwachorea), **a li wa ambia** (aliwaambia), **a li tangulia** (alitangulia). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 78.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika nyakati mbalimbali.

Wakati uliopita -li	Wakati ujao -ta
Walichora picha	- Watachora picha.
Walikuwa nyumbani	- Watakuwa nyumbani.
Aliweka bakuli	- Ataweka bakuli.
Alitangulia kanisani	- Atatangulia kanisani.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **mviringo**, **samosa** na **amewaahidi**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Kuchora Maumbo** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. **Ni vitu gani vingine ambavyo vina umbo la mviringo?** (chini ya kikombe, sufuria nk)
2. **Angalia darasani kisha utambue maumbo mbalimbali.** (wanafunzi watambue maumbo mbalimbali)
3. **Ni maumbo gani hukupendeza sana?** (Eleza jibu lako)

✍ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: **walichora**, **watakuwa**, **aliweka**, **atangulia**. Tumia neno **walichora** kuunda sentensi. Waulize wanafunzi kutumia maneno yaliyosalia kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada

Jaza pengo kwa kulinganisha kifaa na umbo lilichotajwa: (duara, mstatiri)

1. mlango	-	mstatili
2. mpira	-	_____
3. kitanda	-	_____
4. sufuria	-	_____

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 16 Siku ya 4

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 16: Siku ya 5

Maumbo

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **duara**.

★

m	a	ta	fu	pe
du	sta	ra	li	za
ka	mbe	ti	tu	du

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- **Wakati uliopo -na-** **Wakati ujao -ta-**
Waimbaji **wanacheka**. - Waimbaji **watacheka**.
Wavuvi **wanamsalimia**. - Wavuvi **watamsalimia**.
Waumini **wanaenda**. - Waumini **wataenda**.

Vitendawili

1. Kafunua jicho jekundu.
2. Tunamsikia lakini hatumwoni.
3. Paarrrrr hadi Meka.
4. Ndege wangu abembea mlingotini.
5. Mwanangu analia mwituni.
6. Popote niendapo hunifuata.
7. Dadaangu akitoka kwao harudi tena.
8. Mchana yuko usiku simwoni.
9. Chang'aa chapendeza lakini hakifikiwi.
10. Kamba ndefu lakini haifungi kuni.
11. Mzee kobe akilia watu hufurahi.

kivuli	shoka	mvua	Barabara	upepo	utelezi
kivuli	jua	upinde wa mvua	maji ya mvua	bendera	

80

Mada ya Angani na Mazingirani

1. Kafunua jicho jekundu (jua).
2. Tunamsikia lakini hatumwoni (upepo).
3. Paarrrrr hadi Meka (utelezi).
4. Ndege wangu abembea mlingotini (bendera).
5. Mwanangu analia mwituni (shoka).
6. Popote niendapo hunifuata (kivuli).
7. Dadaangu akitoka kwao harudi tena (maji ya mvua).
8. Mchana yuko usiku simwoni (kivuli).
9. Chang'aa chapendeza lakini hakifikiwi (upinde wa mvua).
10. Kamba ndefu lakini haifungi kuni (Barabara).
11. Mzee kobe akilia watu hufurahi (mvua).

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **du**, **a** na **ra** kuandika: neno **duara**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika maneno ubaoni kisha yasome na kueleza jinsi yanavyobadilika kulingana na wakati. N/T/U:

Wakati uliopo -na-	Wakati ujao -ta-
Waimbaji wanacheka.	- Waimbaji watacheka.
Wavuvi wanamsalimia.	- Wavuvi watamsalimia.
Waumini wanaenda.	- Waumini wataenda.

📖 Vitendawili

[N] Sema neno **kitendawili** mara mbili huku wanafunzi wakijibu tega. Tega kitendawili. (Kwa mfano, **kuku wangu hutagia miibani?** Mwalimu achague mwanafunzi mmoja ategue kitendawili.)

Mwanafunzi akitegua atumie hatua ya kwanza kutega kitendawili kingine. Wanafunzi wakishindwa kukitegua kitendawili, mwalimu awaombe mji. Akipewa mji aseme "nilienda (jina la mji) watoto wa mji huo wakanituma nije niwasalimie. Mmepokea salamu zao? jibu ni **nanasi**."

Mwalimu atege vitendawili vitano kutumia maagizo haya.

Wape wanafunzi nafasi ya kutega vitendawili vyao kwa kutumia mtindo huu.

📝 Kuandika: Imla:

Wasomee wanafunzi maneno haya huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **maumbo**, **vipawa**, **yanastaajabisha**, **kuzidisha**, **kumsalimia**, **watachora**, **kusawazisha**, **alitangulia**, **vilivyojidisha**.

🏠 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi ya maumbo wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 16 Siku ya 5

Vidokezo vya Mwalimu

Kitu cha muhimu zaidi katika mradi wa KUSOMA ni kuhakikisha kuwa wanafunzi wote wanaweza kusoma vizuri wakimaliza huu mwaka. Je, umeweza kuwasaidia wasome vilivyo?

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 17: Siku ya 1

Wiki ya 17: Siku ya 1 na 2

Usafi na afya

Soma silabi na maneno.

■ ha ta ri	ma tu mbo	m du du
hatari	matumbo	mdudu
ho ma	ki nga	u cha fu
homa	kinga	uchafu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a na po ishi	ki na po bakia
anapoishi	kinapobakia
ya na yo letwa	wa si ki chafue
yanayoletwa	wasikichafue

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Chakula cha Ali ni chafu. -	Vyakula vya Ali ni chafu.
Nekesa ana chakula safi. -	Nekesa ana vyakula safi.
Otieno anakula chakula kitamu. -	Otieno anakula vyakula vitamu.
Juma alitupa chakula kibaya. -	Juma alitupa vyakula vibaya.

81

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **hatari** ubaoni. Tamka silabi **ha ta** na ri kisha uunganishe silabi hizo na useme neno upesi **hatari**. [U] Endelea na maneno: **homa, matumbo, kinga, mdudu, uchafu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 81.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno: **hatari, husababisha, kinga**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Nzi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

🎯 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Je, nzi ni hatari sana kwa maisha ya nani? (mwanadamu)*
2. *Nzi hupenda nini? (uchafu, sehemu chafu)*
3. *Ni magonjwa gani huletwa na nzi? (kipindupindu na magonjwa ya kuhara)*

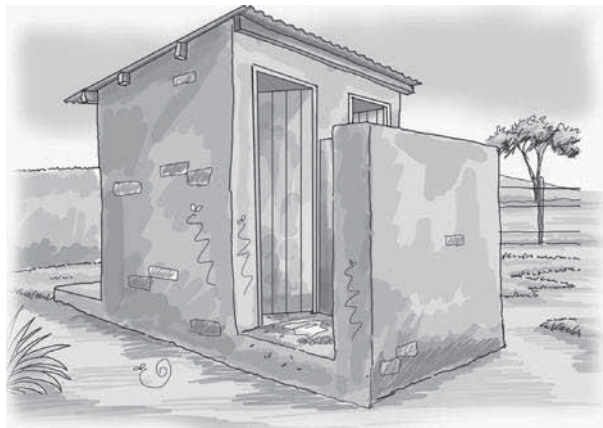
✍️ Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **hatari, husababisha, kinga, ahakikishe, tiba**.

📖 Kazi ya ziada:

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 17 Siku ya 1*

Nzi

Nzi ni mdudu **hatari** sana kwa maisha ya binadamu. Mdudu huyu hupenda uchafu sana. Yeye **husababisha** magonjwa kama vile kipindupindu na magonjwa ya kuhara. Kwa hivyo ni muhimu kila mtu ahakikishe kuwa mahali anapoishi ni safi. **Kinga** ni bora kuliko tiba. Kwa hivyo ni bora kujikinga kutokana na magonjwa yanayoletwa na nzi. Nyumbani na shuleni pia ni lazima kuwe safi. Chakula kinapobakia ni muhimu kifunikwe ili nzi wasikichafue.

82

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kuandika herufi kwa ubao, hakikisha usiandike kama hivi: /e/ au /sh/, lakini uziandike kama hivi e au sh.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 17: Siku ya 2

Wiki ya 17: Siku ya 1 na 2

Usafi na afya

Soma silabi na maneno.

■ ha ta ri	ma tu mbo	m du du
hatari	matumbo	mdudu
ho ma	ki nga	u cha fu
homa	kinga	uchafu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a na po ishi	ki na po bakia
anapoishi	kinapobakia
ya na yo letwa	wa si ki chafue
yanayoletwa	wasikichafue

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Chakula cha Ali ni chafu.	- Vyakula vya Ali ni chafu.
Nekesa ana chakula safi.	- Nekesa ana vyakula safi.
Otieno anakula chakula kitamu.	- Otieno anakula vyakula vitamu.
Juma alitupa chakula kibaya.	- Juma alitupa vyakula vibaya.

81

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **anapoishi** ubaoni. Tamka sehemu za neno **a na po ishi** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **anapoishi** kwa upesi. [U]. Endelea na maneno: **ya na yo letwa (yanayoletwa)**, **ki na po bakia (kinapobakia)**, **wa si ki chafue (wasikichafue)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 81.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Chakula cha Ali ni kichafu	- Vyakula vya Ali ni vichafu
Nekesa ana Chakula safi	- Nekesa ana vyakula safi
Otieno anakula chakula kitamu	- Otieno anakula vyakula vitamu
Juma alitupa Chakula kibaya	- Juma alitupa vyakula vibaya

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno: **hatari**, **husababisha**, **ahakikishe**, **kinga**, **tiba**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Nzi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Je, unafikiri nzi ni rafiki au adui? (wanafunzi wajibu na kueleza sababu zao)*
2. *Tunaweza kujikinga vipi kutoka kwa magonjwa yanayoletwa na nzi? (kudumisha usafi, kunawa mikonu nk)*
3. *Je, unafikiri nzi hupatikana wapi? (chooni, nyumbani nk)*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika madaftari yao:

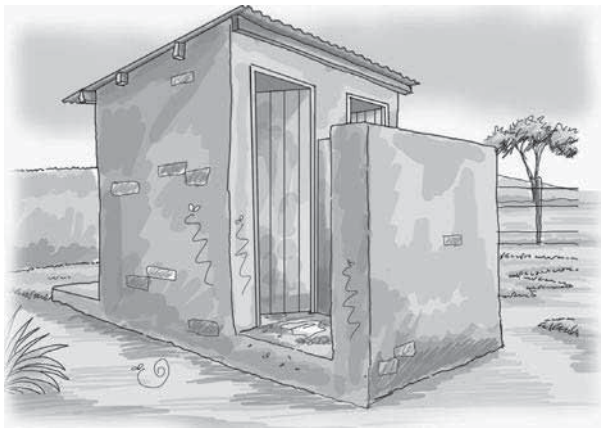
- **Chakula changu ni chafu.** - **Vyakula vyetu ni chafu.**
- **Hiki ni chakula kibaya.** - **Hivi ni vyakula vibaya.**

📖 Kazi ya ziada.

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao kisha wajazie pengo nyumbani na kuwasomea wazazi au walezi wao:

i.	Kidole	vidole
ii.	Kifua	_____
iii.	Kichwa	_____
iv.	Kiuno	_____

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 17 Siku ya 2

Nzi

Nzi ni mdudu **hatari** sana kwa maisha ya binadamu. Mdudu huyu hupenda **uchafu** sana. Yeye **husababisha** magonjwa kama vile kipindupindu na magonjwa ya kuhara. Kwa hivyo ni muhimu kila mtu ahakikishe kuwa mahali **anapoishi** ni safi. **Kinga** ni bora kuliko **tiba**. Kwa hivyo ni bora kujikinga kutokana na magonjwa **yanayoletwa** na nzi. Nyumbani na shuleni pia ni lazima kuwe safi. **Chakula kinapobakia** ni muhimu kifunike ili nzi **wasikichafue**.

82

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 17: Siku ya 3

Wiki ya 17: Siku ya 3 na 4

Usafi na afya

Soma silabi na maneno.

■ m sa la ni msalani	ha ru fu harufu	vi o shwe vioshwe
u sa fi usafi	ku du mi sha kudumisha	vyo o vyoo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li tu tembelea alitutembelea	wa li m tambua walimtambua
tu li m karibisha tulimkaribisha	ku wa shauri kuwashauri

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kinyume
Kamau ameketi .	- Kamau amesimama .
Kuja hapa .	- Enda pale .
Kendi amevaa sweta.	- Kendi amevua sweta.
Kikombe kiko chini ya meza.	- Kikombe kiko juu ya meza.
Nyumba hii ni safi .	- Nyumba hii ni chafu .
Dengu hizi ni chache .	- Dengu hizi ni nyingi .

83

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **msalani** ubaoni. N/T/U Tamka silabi m sa la na ni kisha uunganishe silabi hizo na useme neno kwa upesi **msalani**. [U] Endelea na maneno: **usafi, harufu, kudumisha, vioshwe, vyoo**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 83.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno: **alijihisi, walimtambua, halaiki**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mama Safi shuleni** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Nani alitembelea shule ya Bondeni? (Mama safi).*
2. *Mama safi alimalizia kwa kusema: (Wavae viatu wanapoenda msalani/wanawe mikono kwa sabuni).*
3. *Mama safi alikuja shuleni kufanya nini? (Alikuja kushauri kuhusu usafi wa vyoo).*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi wandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Mama safi anawazungumzia wanafunzi.

📖 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao sentensi hizo nyumbani.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 17 Siku ya 3

Wiki ya 17: Siku ya 3 na 4

Usafi na afya

Mama Safi shuleni

Mama Safi alitutembelea shuleni Bondeni. Tulimkaribisha kwa furaha. Alipoketi chini, sherehe ikaanza. Mama Safi alihisi mwenye furaha sana. Bila kusema jina lake, watu walimtambua kwa sababu ya mavazi yake. Alipopewa nafasi kuhutubia halaiki alisema, "Mwalimu Mkuu, Bwana Bakari, walimu na wanafunzi, hamjambo? Leo nimekuja kuwashauri kuhusu usafi wa vyoo vyetu. Shuleni au nyumbani, vyoo ni lazima vioshwe vizuri kila siku. Njia moja ya kudumisha usafi ni kuhakikisha kwamba vyoo havina harufu wala wadudu wabaya." Mama Safi alimalizia kwa kusema, "Mnapoenda msalani, ni muhimu mvae viatu. Pia ni lazima mnawe mikono kwa sabuni baada ya kuutumia msala. Mkifanya hivyo bila shaka mtakuwa na afya njema."

84

Vidokezo vya Mwalimu
Kabla ya wanafunzi kutabiri, hakikisha wamesoma kichwa cha hadithi, na kueleza wanachokiona kwenye picha iliyoko kwa hadithi.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 17: Siku ya 4

Wiki ya 17: Siku ya 3 na 4

Usafi na afya

Soma silabi na maneno.

■ m sa la ni	ha ru fu	vi o shwe
msalani	harufu	vioshwe
u sa fi	ku du mi sha	vyo o
usafi	kudumisha	vyoo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li tu tembelea	wa li m tambua
alitutembelea	walimtambua
tu li m karibisha	ku wa shauri
tulimkaribisha	kuwashauri

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kinyume
Kamau ameketi .	- Kamau amesimama .
Kuja hapa .	- Enda pale .
Kendi amevaa sweta.	- Kendi amevua sweta.
Kikombe kiko chini ya meza.	- Kikombe kiko juu ya meza.
Nyumba hii ni safi .	- Nyumba hii ni chafu .
Dengu hizi ni chache .	- Dengu hizi ni nyingi .

83

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno alitutembelea ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno a li tu tembelea kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno alitutembelea kwa upesi. [U]. Endelea na maneno: tu li m karibisha (tulimkaribisha), wa li m tambua (walimtambua), ku wa shauri (kuwashauri). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 83.

◆ Sarufi:

Andika sentesi hizi ubaoni. Soma sentensi hizi. Soma na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao.

Sentensi	Kinyume
Kamau ameketi.	- Kamau amesimama.
Kuja hapa .	- Enda pale .
Kendi amevaa sweta.	- Kendi amevua sweta.
Kikombe kiko chini ya meza.	- Kikombe kiko juu ya meza.
Nyumba hii ni safi.	- Nyumba hii ni chafu.
Dengu hizi ni chache.	- Dengu hizi ni ningi.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno alijihisi, walimtambua, halaiki.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu Mama Safi shuleni huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. Je, kwa nini mgeni akaitwa mama safi? (kwa sababu alipenda usafi, hufundisha watu kuhusu usafi).
2. Kwa nini vyoo vinastahili kuwa visafi? (vyoo vichafu huleta wadudu/magonjwa, vyoo huwa na harufu mbaya).
3. Taja njia nyingine za kudumisha usafi. (kufagia, kukata nyasi, nk).

✍ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: keti, enda, chini, chafu. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi. Tumia neno keti kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada.

Eleza wanafunzi waandike sentensi chache kuhusu usafi.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 17 Siku ya 4

Wiki ya 17: Siku ya 3 na 4

Usafi na afya

Mama Safi shuleni

Mama Safi alitutembelea shuleni Bondeni. Tulimkaribisha kwa furaha. Alipoketi chini, sherehe ikaanza. Mama Safi alihisi mwenye furaha sana. Bila kusema jina lake, watu walimtambua kwa sababu ya mavazi yake. Alipopewa nafasi kuhutubia halaiki alisema, "Mwalimu Mkuu, Bwana Bakari, walimu na wanafunzi, hamjambo? Leo nimekuja kuwashauri kuhusu usafi wa vyoo vyetu. Shuleni au nyumbani, vyoo ni lazima vioshwe vizuri kila siku. Njia moja ya kudumisha usafi ni kuhakikisha kwamba vyoo havina harufu wala wadudu wabaya." Mama Safi alimalizia kwa kusema, "Mnapoenda msalani, ni muhimu mvae viatu. Pia ni lazima mnawe mikono kwa sabuni baada ya kuutumia msala. Mkifanya hivyo bila shaka mtakuwa na afya njema."

84

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **nyani**.

★

mbo	ge	nya	bu
i	te	mba	ka
nde	m	si	ni

Sarufi: Soma sentensi hizi.

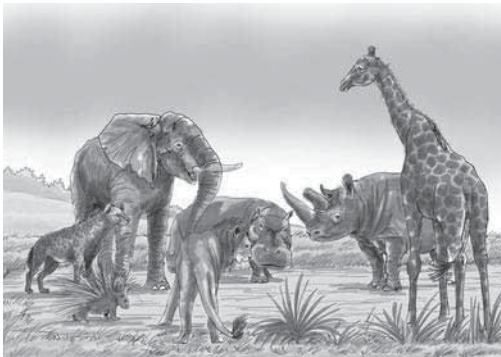
● **Umoja**

- Hiki ni **kiatu changu**.
 Hiki ni **kiatu chako**.
 Hiki ni **kitabu changu**.
 Hiki ni **kitabu chako**.

Wingi

- Hivi ni **viatu vyangu**.
 Hivi ni **viatu vyako**.
 Hivi ni **vitabu vyangu**.
 Hivi ni **vitabu vyako**.

Tembo asaidiwa

85

Tembo asaidiwa

Tembo aliumwa na mguu. Ndege alimuuliza, "Mbona umekaa? Una shida gani?" Tembo alijibu, "Mguu umeumia. Siwezi kutembea. Lakini ningetaka kukutana na binamu yangu. Nifanye nini?" Ndege alijibu, "Ningekuwa mimi, ningepaa hadi kwa binamu." Naye alipaa na kwenda.

Buibui asiyekuwa na mguu mmoja akaja. Tembo alimuuliza swali lile lile. Tembo alijibu vile vile. Buibui alijibu, "Ningekuwa mimi, ningetembea na miguu saba iliyobaki hadi kwa binamu yangu." Naye alitambaa na kwenda zake.

Wa tatu kuja alikuwa Nyani. Alimuuliza, "Unaumwa?" Tembo alimuambia shida yake. Naye aliruka kwa mkia na kwenda.

Simba akaja. Alimuuliza, "Mbona umekaa?" Tembo alijibu, "Mguu wangu umeumia. Siwezi kumuona binamu. Nifanyeje." Simba alijibu, "Ningekuwa mimi, ningepiga mayowe wanyama waje kunisaidia."

Simba alinguruma. Wanyama wote wakaja. Waliamua kumtafuta binamu wa Tembo. Akaja pale kumwona Tembo.

★ **Jedwali la silabi:**

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **nya** na **ni** kuandika: neno **nyani**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● **Sarufi:**

Andika sentesi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi. Soma na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

Umoja

- Hiki ni **kiatu changu**.
 Hiki ni **kiatu chako**.
 Hiki ni **kitabu changu**.
 Hiki ni **kitabu chako**.

Wingi

- Hivi ni **viatu vyangu**.
 Hivi ni **viatu vyako**.
 Hivi ni **vitabu vyangu**.
 Hivi ni **vitabu vyako**.

📖 **Kabla ya kusoma**

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **binamu, alipaa, mayowe, alinguruma**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 **Kusoma hadithi:**

[N] Soma hadithi **Tembo asaidiwa** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

💎 **Maswali**

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. **Tembo aliumia wapi?** (*aliumia mguu*).
2. **Simba alimsaidia tembo vipi?** (*simba alinguruma/simba aliwaita wanyama*).
3. **Kwa nini ndege alimshauri tembo kupaa?** (*kwa sababu alifikiri tembo kama ndege angeweza kupaa*).
4. **Ungekuwa pale, wewe ungemshauri Tembo afanye nini?** (*aone daktari, aende apumzike, alale, nk*).

📖 **Kuandika: Imla:**

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **matumbo, kinga, kifua, kichwa, msalani, alipaa, tembelea, karibisha, mwituni, dhiki**.

📖 **Kazi ya ziada.**

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi ya ndege na wanyama wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 **Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 17 Siku ya 5**

Wiki ya 18: Siku ya 1 na 2

Kazi mbalimbali

Soma silabi na maneno.

ma fu mbo mafumbo	ho s pi ta li ni hospitalini
m ku li ma mkulima	sha mba ni shambani
da k ta ri daktari	se re ma la seremala

Soma sehemu za neno na neno lote.

zi na zo fanywa zinazofanywa	wa li furahia walifurahia
hu wa hudumia huwahudumia	ku tengeneza kutengeneza

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kukanusha
Nilienda sokoni.	- Sikuenda sokoni.
Nilitumia sabuni.	- Sikutumia sabuni.
Niliuza makaa.	- Sikuuza makaa.
Nilifanya kazi ya ziada.	- Sikufanya kazi ya ziada.

86

Wiki ya 18: Siku ya 1 na 2

Kazi mbalimbali

Mafumbo ya Kazi

Yusufu, Owalo na Linda walisema mafumbo kuhusu kazi mbalimbali zinazofanywa na watu. Yusufu aliuliza, "Mimi hupanda mimea kama mahindi na mboga shambani. Je, mimi ni nani?" Linda alijibu, "Mkulima." Owalo naye aliuliza, "Mimi huwahudumia wagonjwa hospitalini. Je, mimi ni nani?" Yusufu alijibu, "Daktari." Linda pia aliuliza, "Mjomba wangu hufanya kazi ya kutengeneza vitu kwa kutumia mbao. Je, yeye ni nani?" Yusufu na Owalo walijibu pamoja, "Fundu." Linda alisema, "Mmenoa. Nipeni mji nitawapa jibu sahihi." Yusufu alimpa mji wa Mombasa. Linda alisema, "Nilienda Mombasa watu wa Mombasa wakasema jibu ni seremala." Wote walifurahishwa na mafumbo hayo.

87

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **mafumbo** ubaoni. N/T/U Tamka silabi ma fu mbo kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mafumbo**. [U] Endelea na maneno: **mkulima, daktari, hospitalini, shambani, seremala**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 86.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mafumbo, sahihi na seremala**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **mafumbo ya Kazi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Watoto walisema vitendawili kuhusu nini? (kazi mbalimbali)*
2. *Mtu ambaye hupanda mimea anaitwa nani? (mkulima)*
3. *Ni kazi gani zingine zimetajwa katika hadithi hii? (daktari, fundu, seremala)*

✍️ Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **Mpishi, mgonjwa, daktari, askari, mhunzi, hospitali**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 18 Siku ya 1

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha wanafunzi wameongea na wenzao kuhusu utabiri kabla ya kuuliza wachache waelezee kuhusu utabiri.

Wiki ya 18: Siku ya 2

Wiki ya 18: Siku ya 1 na 2

Kazi mbalimbali

Soma silabi na maneno.

ma fu mbo mafumbo	ho s pi ta li ni hospitalini
m ku li ma mkulima	sha mba ni shambani
da k ta ri daktari	se re ma la seremala

Soma sehemu za neno na neno lote.

zi na zo fanywa zinazofanywa	wa li furahia walifurahia
hu wa hudumia huwahudumia	ku tengeneza kutengeneza

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kukanusha
Nilienda sokoni.	- Sikuenda sokoni.
Nilitumia sabuni.	- Sikutumia sabuni.
Niliuza makaa.	- Sikuuza makaa.
Nilifanya kazi ya ziada.	- Sikufanya kazi ya ziada.

86

Wiki ya 18: Siku ya 1 na 2

Kazi mbalimbali

Mafumbo ya Kazi

Yusufu, Owalo na Linda walisema mafumbo kuhusu kazi mbalimbali zinazofanywa na watu. Yusufu aliuliza, "Mimi hupanda mimea kama mahindi na mboga shambani. Je, mimi ni nani?" Linda alijibu, "Mkulima." Owalo naye aliuliza, "Mimi huwahudumia wagonjwa hospitalini. Je, mimi ni nani?" Yusufu alijibu, "Daktari." Linda pia aliuliza, "Mjomba wangu hufanya kazi ya kutengeneza vitu kwa kutumia mbao. Je, yeye ni nani?" Yusufu na Owalo walijibu pamoja, "Fundu." Linda alisema, "Mmenoa. Nipeni mji nitawapa jibu sahihi." Yusufu alimpa mji wa Mombasa. Linda alisema, "Nilienda Mombasa watu wa Mombasa wakasema jibu ni seremala." Wote walifurahishwa na mafumbo hayo.

87

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno zinazofanywa ubaoni. Tamka sehemu za neno zi na zo fanywa kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote zinazofanywa. N/T/U: Endelea na maneno: hu wa hudumia (huwahudumia), wa li furahia (walifurahia), ku tengeneza (kutengeneza). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 86.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Neno	Kukanusha
Nilienda sokoni.	- Sikuenda sokoni.
Nilitumia sabuni.	- Sikutumia sabuni.
Niliuza makaa.	- Sikuuza makaa.
Nilifanya kazi ya ziada.	- Sikufanya kazi ya ziada.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno vitendawili, sahihi na seremala.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya Mafumbo ya Kazi huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Ni watoto wangapi waliosema mafumbo? (watoto watatu)
2. Taja kazi nyingine ambazo watu hufanya. (mwash, mwanahabari, mwalimu)
3. Sema mafumbo ambayo unayajua. (ongoza wanafunzi kusema vitendawili sahihi)

✍ Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike sentensi katika hali ya kukanusha.

- Sikuenda madukani. - Nilienda madukani.
- Sikufanya makosa. - Nilifanya makosa.

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi wajaze pengo hizi kisha wawasome wazazi au walezi wao, kwa mfano:

1. niliuliza - sikuuliza
2. Niliwahudumia _____
3. Nilimpa _____
4. Nilijibu _____
5. Nilisoma _____

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 18 Siku ya 2

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Soma silabi na maneno.

■ ku u za	ma kaa	ge si
kuuza	makaa	gesi
po li si	f ri ji	su fu ri a
polisi	friji	sufuria

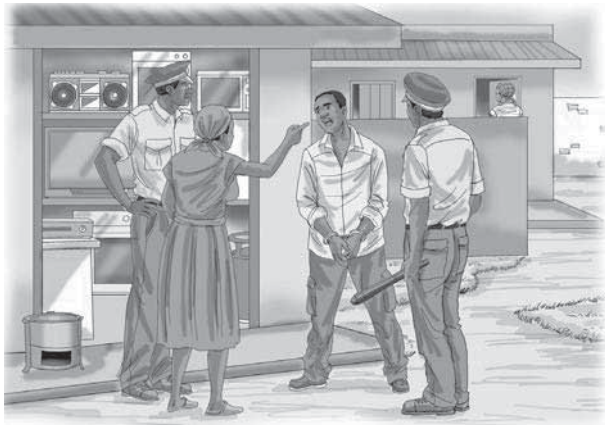
Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ni li li nunua	a li wa pigia
nililinunua	aliwapigia
ku m kamata	a li shtuka
kumkamata	alishtuka

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ wakati uliopita -li	wakati uliopo -na
Mteja alifanya hesabu.	- Mteja anafanya hesabu.
Msafiri alifika dukani.	- Msafiri anafika dukani.
Muuzaji aliibiwa na wezi.	- Muuzaji anaibiwa na wezi.
Mwanamke aliwapigia polisi.	- Mwanamke anawapigia polisi.

88

Swaleh ashikwa na polisi

Swaleh alifanya kazi ya kuuza vitu dukani. Duka lake lilikuwa na bidhaa mbalimbali. Kati ya vitu alivyouza ni: Viti vya kukalia au sofa, sufuria, pasi, jiko la makaa na friji. Siku moja Atieno alifika kwenye duka la Swaleh. Alishtuka kuliona jiko lake la gesi ambalo lilikuwa limeibwa siku chache zilizopita. Bila kupoteza wakati Atieno aliwapigia polisi simu. Polisi walifika mara moja na kumkamata Swaleh. Swaleh akajitetea na kusema, "Mimi sina makosa. Jiko hili nililinunua kutoka kwa mtu nisyemjua."

89

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **kuuza** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **ku u za** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **kuuza**. [U] Endelea na maneno: **polisi, makaa, friji, gesi, sufuria**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 88.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **bidhaa, friji** na **pasi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Swaleh ashikwa na polisi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Swaleh alifanya kazi gani?** (kazi ya kuuza vitu mbalimbali, muuza dukani).
2. **Taja vitu ambavyo Swaleh aliua dukani.** (sofa, sufuria, pasi, jiko, friji).
3. **Kwa nini Swaleh alishikwa na polisi?** (aliua vitu vya kuibwa, aliua jiko la gesi lililoibwa).

📝 Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kuhusu picha kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. **Swaleh ameshikwa na polisi.**

📖 Kazi ya ziada

Uliza wanafunzi kuunda na kuandika sentensi zingine mbili kuhusu picha hii na kuwasomea wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 18 Siku ya 3

Vidokezo vya Mwalimu

Je, unakumbuka mpangilio wa "Ninafanya", "Tunafanya", "Unafanya" wakati wa kufunza somo la kusoma?

Wiki ya 18: Siku ya 4

Wiki ya 18: Siku ya 3 na 4

Kazi mbalimbali

Soma silabi na maneno.

■	ku u za kuuza	ma kaa makaa	ge si gesi
	po li si polisi	f ri ji friji	su fu ri a sufuria

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	ni li li nunua nililinunua	a li wa pigia aliwapigia
	ku m kamata kumkamata	a li shtuka alishtuka

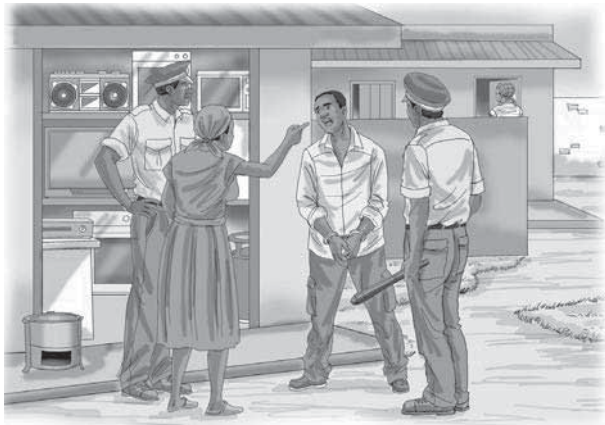
Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	wakati uliopita -li Mteja alifanya hesabu. Msafiri alifika dukani. Muuzaji aliibiwa na wezi. Mwanamke aliwapigia polisi.	wakati uliopo -na - Mteja anafanya hesabu. - Msafiri anafika dukani. - Muuzaji anaibiwa na wezi. - Mwanamke anawapigia polisi.
---	---	---

88

Wiki ya 18: Siku ya 3 na 4

Kazi mbalimbali

Swaleh ashikwa na polisi

Swaleh alifanya kazi ya kuuza vitu dukani. Duka lake lilikuwa na bidhaa mbalimbali. Kati ya vitu alivouza ni: Viti vya kukalia au sofa, sufuria, pasi, jiko la makaa na friji. Siku moja Atieno alifika kwenye duka la Swaleh. Alishtuka kuliona jiko lake la gesi ambalo lilikuwa limeibwa siku chache zilizopita. Bila kupoteza wakati Atieno aliwapigia polisi simu. Polisi walifika mara moja na kumkamata Swaleh. Swaleh akajitetea na kusema, "Mimi sina makosa. Jiko hili nililinunua kutoka kwa mtu nsiyemjua."

89

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **nilinunua** ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno ni **li nunua** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **nilinunua** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **ku m kamata (kumkamata)**, **a li wa pigia (aliwapigia)**, **a li shtuka (alishtuka)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 88.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopita -ali-

Mteja **alifanya** hesabu.

Msafiri **alifika** dukani.

Muuzaji **aliibiwa** na wezi.

Mwanamke **aliwapigia** polisi.

Wakati uliopo -ana-

- Mteja **anafanya** hesabu.

- Msafiri **anafika** dukani.

- Muuzaji **anaibiwa** na wezi.

- Mwanamke **anawapigia** polisi.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **bidhaa**, **friji** na **pasi**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Swaleh ashikwa na polisi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. **Ukipata vitu ambavyo si vyako utafanya nini?** (Nitampelekea mwalimu, nitapeleka kwa chifu nk).
2. **Je, polisi hufanya kazi gani?** (kushika watu, kulinda watu nk).
3. **Je, utakapokuwa mtu mzima, ungependa kufanya kazi gani?** (waeleze kazi mbalimbali na sababu zao).

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia maneno: **alifanya**, **anafika**, **aliibiwa**, **ananunua** kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu kazi ya polisi.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 18 Siku ya 4

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wanafunzi wanaposoma, tembea kwa darasa ndio uweze kujua wale hawajui kusoma. Utawasaidia hawa wanafunzi kusoma.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **dereva**.

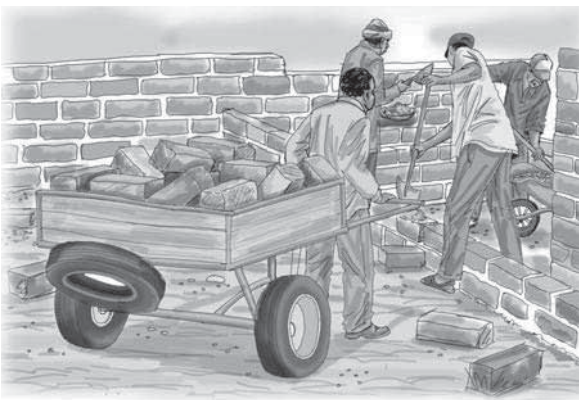
★

la	ma	hu	si	nzi	se
ndi	na	re	pi	de	ku
fu	li	su	m	shi	va

Sarufi: Soma sentensi hizi.

● Neno	Kukanusha
Nilifanya kazi zote.	- Sikufanya kazi zote.
Nilipika chai.	- Sikupika chai.
Niliwahudumia wagonjwa.	- Sikuwahudumia wagonjwa.
Niliwapigia simu.	- Sikuwapigia simu.

Fundi Mukudi

90

Fundi Mukundi

Siku moja Fundi Mukudi alienda kubeba mawe akitumia gari la kujitengeneza la miti. Akaweka mawe mengi sana kwenye gari. Aliamua kulifunga gari lile kwa kamba kisha akavuta, akavuta hadi kamba ikakatika.

Mara akaona kuwa gari lake halikuwa na magurudumu. Akachonga magurudumu mawili yenye umbo la pembe tatu na kuyafunga kwenye gari lake. Kisha akavuta na kuvuta lakini wapi, kamba ikakatika.

Akafikiria tena. Akachonga magurudumu mawili yenye umbo la mraba na kuyafunga kwenye gari lake. Kisha akavuta na kuvuta, lakini wapi, kamba ikakatika tena.

Akaamua kuchonga magurudumu mawili ya umbo la duara na kuyafunga kwenye gari lake. Akafunga kamba tena. Alipovuta, gari lake likianza kwenda bila shida.

Wana Kijiji walipoona hivyo wakapendezwa sana. Tangu siku hiyo Fundi Mukudi akawa fundi hodari wa magari.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **de**, **re** na **va** kuandika: neno **dereva**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni kisha uzisome. N/T/U: Soma na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

Sentensi	Kukanusha
Nilifanya kazi zote.	- Sikufanya kazi zote.
Nilipika chai.	- Sikupika chai.
Niliwahudumia wagonjwa.	- Sikuwahudumia wagonjwa.
Niliwapigia simu.	- Sikuwapigia simu.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **magurudumu**, **umbo** na **hodari**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Uliza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Fundi Mukudi** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

📖 Maswali

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Mukudi alitumia nini kutengeneza gari lake? (miti).*
2. *Taja maumbo ya gurudumu aliyotengeneza Mukudi. (pembetatu, mraba, duara).*
3. *Ni umbo gani lilimsaidia Mukudi? (duara).*
4. *Taja maumbo ambayo yanaonekana kwa vitu ambavyo viko darasani. (mlango- umbo la mstatili. Ubao- umbo la mraba n.k.).*

📖 Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **polisi**, **jitu**, **malkia**, **sufuria**, **mwalimu**, **hospitali**, **vitendawili**, **mlinzi**, **daktari**, **mfalme**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi kuhusu kazi mbalimbali wakitumia jedwali kisha wawasome wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 18 Siku ya 5

Wiki ya 19: Siku ya 1

Wiki ya 19: Siku ya 1 na 2

Miezi

Soma silabi na maneno.

■ A go s ti Agosti	O k to ba Oktoba	De se mba Desemba
Fe b ru a ri Februari	Ja nu a ri Januari	Se p te mba Septemba
A p ri li Aprili	Ju ni Juni	Ju la i Julai

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu tu karibisha hutukaribisha	hu ni furahisha hunifurahisha
tu na agana tunaagana	hu zingatia huzingatia

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ Umoja	Wingi
mwaka mmoja	- miaka miwili
mwezi mmoja	- miezi miwili
muhula mmoja	- mihula miwili
mtihani mmoja	- mitihani miwili
Mwili mmoja	- Miili miwili

91

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **Agosti** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **A go s ti** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **Agosti**. [U] Endelea na maneno: **Februari, Oktoba, Januari, Desemba, Septemba, Juni, Julai, Aprili**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 91.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **hutukaribisha, woga, kuagana na mkono wa buriani**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Miezi ya mwaka** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mwaka mmoja huwa na miezi mingapi? (kumi na miwili)*
2. *Kwa nini Aprili hunitia woga? (kwa sababu tunaondoka na kuagana na marafiki)*
3. *Ni kazi gani ambayo mwandishi anaifanya katika mwezi wa Novemba? (yeye hufanya mtihani)*

📖 Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **Januari, Aprili, Agosti, Septemba, Oktoba, Novemba**.

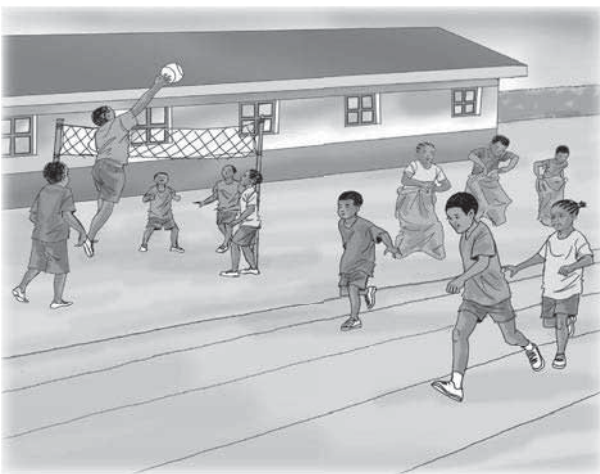
📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 19 Siku ya 1

Wiki ya 19: Siku ya 1 na 2

Miezi

Miezi ya mwaka

Mwaka mmoja huwa na miezi kumi na miwili. Januari hutukaribisha shuleni. Februari na Machi ni kucheza na kuendelea kujuana na wenzetu. Aprili hunitia woga kwani tunaagana na marafiki zangu. Mei, Juni na Julai hunifurahisha. Huwa ni miezi ya kukutana na marafiki zangu tena. Hadithi za likizo nazo huwa nyingi. Agosti mimi hurudi nyumbani kungojea Septemba. Oktoba mimi huzingatia masomo kwani Novemba mtihani waningojea. Desemba mimi hupungia darasa mkono wa buriani kwani nasonga mbele.

92

Vidokezo vya Mwalimu
Kumbuka kufanya utabiri na wanafunzi siku ya kwanza, ya tatu na ya tano pekee. Hakuna utabiri siku ya 2 na ya 4. Wanafunzi watarejelea msamiati.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 19: Siku ya 2

Wiki ya 19: Siku ya 1 na 2

Miezi

Soma silabi na maneno.

A g o s t i Agosti	O k t o b a Oktoba	D e s e m b a Desemba
F e b r u a r i Februari	J a n u a r i Januari	S e p t e m b a Septemba
A p r i l i Aprili	J u n i Juni	J u l a i Julai

Soma sehemu za neno na neno lote.

hu tu karibisha hutukaribisha	hu ni furahisha hunifurahisha
tu na agana tunaagana	hu zingatia huzingatia

Sarufi: Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
mwaka mmoja	- miaka miwili
mwezi mmoja	- miezi miwili
muhula mmoja	- mihula miwili
mtihani mmoja	- mitihani miwili
Mwili mmoja	- Miili miwili

91

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **hutukaribisha** ubaoni. Tamka sehemu za neno **hu tu karibisha** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **hutukaribisha**. N/T/U: Endelea na maneno: **tu na agana (tunaagana), hu ni furahisha (hunifurahisha), hu zingatia (huzingatia)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 91.

◆ Sarufi:

Andika maneno ubaoni. N/T/U: Soma maneno hayo.

Umoja	Wingi
mwaka mmoja	- miaka miwili
mwezi mmoja	- miezi miwili
muhula mmoja	- mihula miwili
mtihani mmoja	- mitihani miwili
mwili mmoja	- miili miwili

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **woga, tunaagana** na **mkono wa buriani**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Miezi ya mwaka** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Shule yetu hufunga na kuelekea likizoni miezi ipi?** (Aprili, Agosti na Desemba).
2. **Eleza kazi ambazo unazifanya wakati wa likizo.** (kulima, kusaidia wazazi, kuchunga mbuzi/ng'ombe nk).
3. **Je, wewe ulizaliwa mwezi gani?** (watoto wataje mwezi waliozaliwa).

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika madaftari yao:

- Nimesoma darasa hili mwaka mmoja.
- Baba alienda kazi miezi miwili.

📖 Kazi ya ziada

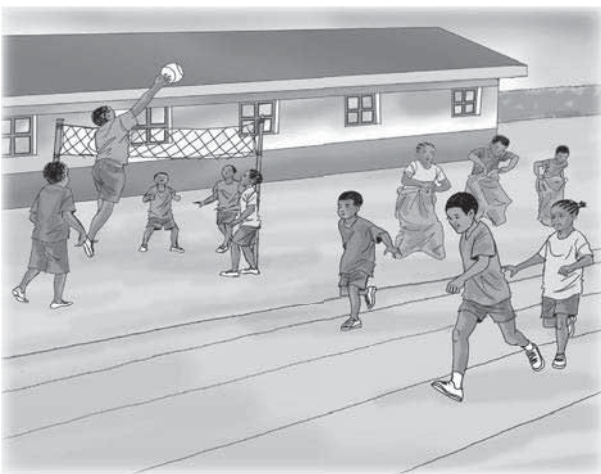
Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao kisha wajazie pengo nyumbani na kuwasomea wazazi au walezi wao:

1. Mwili mmoja _____
2. Mto mmoja _____
3. Mkorosho mmoja _____
4. Mwembe mmoja _____
5. Mlima mmoja _____

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 19 Siku ya 2

Wiki ya 19: Siku ya 1 na 2

Miezi

Miezi ya mwaka

Mwaka mmoja huwa na miezi kumi na miwili. Januari hutukaribisha shuleni. Februari na Machi ni kucheza na kuendelea kujuana na wenzetu. Aprili hunitia woga kwani tunaagana na marafiki zangu. Mei, Juni na Julai hunifurahisha. Huwa ni miezi ya kukutana na marafiki zangu tena. Hadithi za likizo nazo huwa nyingi. Agosti mimi hurudi nyumbani kungojea Septemba. Oktoba mimi huzingatia masomo kwani Novemba mtihani waningojea. Desemba mimi hupungia darasa mkono wa buriani kwani nasonga mbele.

92

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 19: Siku ya 3

Wiki ya 19: Siku ya 3 na 4

Miezi

Soma silabi na maneno.

ma va zi	vi nywa ji
mavazi	vinywaji
Wa k ri s to	ma chu ngwa
Wakristo	machungwa
i shi ri ni	she re he
ishirini	sherehe

Soma sehemu za neno na neno lote.

tu na po karibia	hu ni nunulia
tunapokaribia	huninunulia
hu kumbukwa	hu tu peleka
hukumbukwa	hutupeleka

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hiki ni kinywaji kitamu .	- Hivi ni vinywaji vitamu .
Hiki ni kiazi kitamu .	- Hivi ni viazi vitamu .
Hiki ni kikombe kidogo .	- Hivi ni vikombe vidogo .
Hiki ni kikapu kikubwa .	- Hivi ni vikapu vikubwa .

93

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **mavazi** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **ma va** na zi kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mavazi**. [U] Endelea na maneno: **wakristo, ishirini, vinywaji, machungwa, sherehe**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 93.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **wakristo, vinywaji na kufana**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi **Mwezi wa Desemba** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. N/T/U Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mwandishi anapenda mwezi gani? (mwezi wa Desemba/ mwezi wa kumi na mbili)*
2. *Kwa nini Wakristo hukumbuka mwezi wa Desemba? (Ni mwezi wa Krismasi/alizaliwa Yesu)*
3. *Ni mambo gani ambayo mwandishi anayafanya tarehe ishirini na tano? (hupika vyakula, hula chakula, hunywa vinywaji)*

Kusoma:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi wandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Jiji la Mombasa lina pembe za ndovu.

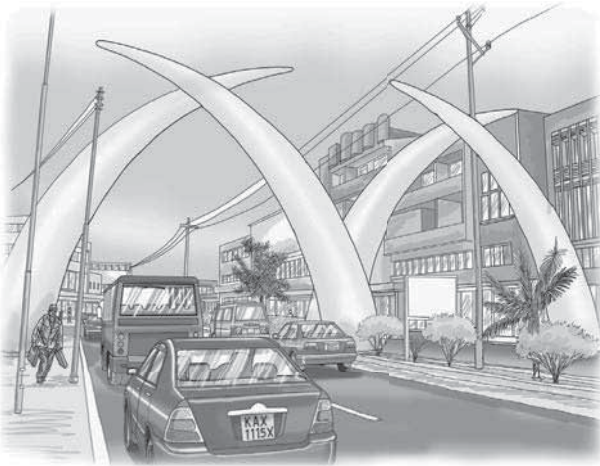
📖 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasome wazazi au walezi wao sentensi hizo nyumbani.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 19 Siku ya 3

Wiki ya 19: Siku ya 3 na 4

Miezi

Mwezi wa Desemba

Naupenda mwezi wa Desemba. Mwezi huu hukumbukwa na **Wakristo** kote duniani. Ni mwezi wa kukumbuka siku ya Yesu kuzaliwa. Tunapokaribia Desemba wazazi wangu huninunulia mavazi mazuri. Baba hutupeleka kutembelea miji mbalimbali. Tarehe ishirini na tano, sisi hupika vyakula vitamu kama vile chapati, wali, kuku na nyama. Baada ya kuvila sisi huteremsha kwa **vinywaji** kama soda na maji ya **machungwa**. Sherehe hizi huwa za **kufana** sana.

94

Vidokezo vya Mwalimu
Kabla ya kusoma hadithi mwalimu huzungumza kuhusu msamiati, husoma kichwa cha hadithi, huzungumza kuhusu picha na wanafunzi hatimaye hutoa utabiri.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 19: Siku ya 4

Wiki ya 19: Siku ya 3 na 4

Miezi

Soma silabi na maneno.

ma va zi	vi nywa ji
mavazi	vinywaji
Wa k ri s to	ma chu ngwa
Wakristo	machungwa
i shi ri ni	she re he
ishirini	sherehe

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ tu na po karibia	hu ni nunulia
tunapokaribia	huninunulia
hu kumbukwa	hu tu peleka
hukumbukwa	hutupeleka

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Hiki ni kinywaji kitamu .	- Hivi ni vinywaji vitamu .
Hiki ni kiazi kitamu .	- Hivi ni viazi vitamu .
Hiki ni kikombe kidogo .	- Hivi ni vikombe vidogo .
Hiki ni kikapu kikubwa .	- Hivi ni vikapu vikubwa .

93

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **tunapokaribia** ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno **tu na po karibia** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **tunapokaribia** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **hu kumbukwa (hukumbukwa)**, **hu ni nunulia (huninunulia)**, **hu tu peleka (hutupeleka)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 93.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi. N/T/U: Soma sentensi hizo.

Umoja	Wingi
Hiki ni kinywaji kitamu .	- Hivi ni vinywaji vitamu .
Hiki ni kiazi kitamu .	- Hivi ni viazi vitamu .
Hiki ni kikombe kidogo .	- Hivi ni vikombe vidogo .
Hiki ni kikapu kikubwa .	- Hivi ni vikapu vikubwa .

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **wakristo**, **vinywaji** na **kufana**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mwezi wa Desemba** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Je, ni mambo gani ambayo wewe huyafanya mwezi wa Desemba? (hutembelea jamaa na marafiki/husaidia wazazi na walezi).*
2. *Je, ni mwezi gani unaoupenda sana? Eleza sababu ya jibu lako. (wanafunzi wajibu na kutoa sababu).*
3. *Ni vyakula gani ambavyo nyinyi hula wakati wa sherehe? (samaki, pilau, nk).*

📝 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: **kiazi kitamu**, **vinywaji vitamu**, **kikombe kidogo**, **vikapu vikubwa**. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi. Tumia maneno **kiazi kitamu** kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu **chakula nikipendacho**.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 19 Siku ya 4

Wiki ya 19: Siku ya 3 na 4

Miezi

Mwezi wa Desemba

Naupenda mwezi wa Desemba. Mwezi huu hukumbukwa na **Wakristo** kote duniani. Ni mwezi wa kukumbuka siku ya Yesu kuzaliwa. Tunapokaribia Desemba wazazi wangu huninunulia mavazi mazuri. Baba hutupeleka kutembelea miji mbalimbali. Tarehe ishirini na tano, sisi hupika vyakula vitamu kama vile chapati, wali, kuku na nyama. Baada ya kuvila sisi huteremsha kwa **vinywaji** kama soda na maji ya **machungwa**. Sherehe hizi huwa za **kufana sana**.

94

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

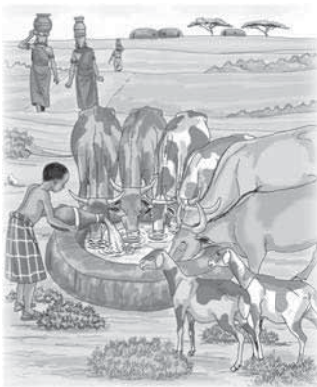
Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: Mei.

ri	fe	sti	mba	ma
se	go	l	ua	ri
a	ju	de	la	chi
ni	ja	nu	me	br

Sarufi: Soma sentensi hizi.

● Wakati uliopo -na	Wakati ujao -ta
Watoto wanacheka .	- Watoto watacheka .
Watu wanaenda .	- Watu wataenda .
Wazee wanamsalimia .	- Wazee watamsalimia .
Wakulima wanapata .	- Wakulima watapata .

Kibuyu cha ajabu

95

Kibuyu cha ajabu

Zamani za kale paliishi kijana kwa jina Komoi. Alikuwa mkarimu sana. Siku moja katika mwezi wa Januari, Mzee mmoja akaja kumuomba maji ya kunywa. Komoi alikuwa na kikombe kimoja cha maji akampa mzee. Baada ya kunywa maji, mzee alisema kuwa kile kiangazi hakingeisha hadi mwaka uishe. Akampa Komoi kibuyu na akatoweka.

Jua liliendelea, mwezi wa Februari na Machi jua liliwaka hata zaidi. Mimea ilikauka na mifugo wakaanza kufa. Komoi akakumbuka kibuyu alichopewa na Mzee. Alipoangalia ndani, aliona maji. Alimimina maji kwenye kikombe halafu kwenye birika. Maji hayakwisha. Wanyama wote walikunywa maji. Maji mengine akanyunyizia mimea.

Komoi alienda kijijini na kutangazia kila mtu kuwa alikuwa na maji. Watu wote walikuja na vibuyu vyao kuchota maji. Wengine walikuja na mifugo yao.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi Me na i kuandika: neno Mei. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni kisha uzisome. Zisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao.

Wakati uliopo -na

Watoto wanacheka.

Watu wanaenda.

Wazee wanamsalimia.

Wakulima wanapata.

Wakati ujao -ta

- Watoto watacheka.

- Watu wataenda.

- Wazee watamsalimia.

- Wakulima watapata.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **kipawa, kuzidisha na kusawazisha**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Kibuyu cha ajabu** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

📖 Maswali

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kijana Komoi alikuwa mwenye tabia gani? (mkarimu sana).*
2. *Komoi alimpa mzee nini? (alimpa kikombe kimoja cha maji).*
3. *Kutokana na kiangazi, ni nini kilichofanyika? (mimea iliharibika, maji yaliisha).*
4. *Je, unafikiria hadithi hii ni ya ukweli au la? Eleza maoni yako. (la au ndio - watoe sababu zao).*

✍ Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **woga, Machi, muhula, kuagana, Aprili, Kinywaji, Oktoba, vyakula, hutukaribisha**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 19 Siku ya 5

Wiki ya 20: Siku ya 1

Wiki ya 20: Siku ya 1 na 2

Alama za barabarani

Soma silabi na maneno.

■ mwa nga li fu mwangalifu	wa nya ma wanyama
ki vu ki o kivukio	a ja li ajali
de re va dereva	ho s pi ta li hospitali

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku wa fahamisha kuwafahamisha	wa na o tumia wanaotumia
i na yo onyesha inayoonyesha	zi na po fuatwa zinapofuatwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Lile ni gari refu.	- Yale ni magari marefu.
Lile ni gari kubwa.	- Yale ni magari makubwa.
Lile ni gari chafu.	- Yale ni magari chafu.
Lile ni gari safi.	- Yale ni magari safi.

96

Wiki ya 20: Siku ya 1 na 2

Alama za barabarani

Alama za barabarani

Alama za barabarani ni muhimu kwa watu wote wanaotumia barabara. Watu wote wanaotembea kwa miguu, wale wanaoendesha baiskeli na madereva wa magari wanastahili kuzingatia alama hizo. Alama ya kivukio cha watoto huwekwa karibu na shule ili kuwafahamisha wanaotumia barabara kuwa **waangalifu**. Ni hatari watoto kucheza au kukimbizana barabarani. Alama nyingine ni herufi H inayoonyesha hospitali. Dereva anapofika hapo ni lazima awe **mwangalifu**. Vilevile, hapaswi kupiga honi ovyoovyoo karibu na shule au hospitali. Alama zingine ni kama kivukio cha wanyama na kivukio cha watu. Alama na sheria za barabarani zinapofuatwa hupunguza ajali.

97

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **mwangalifu** ubaoni. N/T/U Tamka silabi mwa nga li fu kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mwangalifu**. [U] Endelea na maneno: **kivukio, dereva, wanyama, ajali, hospitali**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 96.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **waangalifu, kuzingatia** na **kivukio**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Alama za barabarani** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni akina nani wanaostahili kuzingatia alama za barabarani? (watu wote/madereva/walimu/watoto).*
2. *Taja alama moja ya barabarani. (alama ya kivukio).*
3. *Ni wapi mtu hapaswi kupiga honi ovyoovyoo (karibu na shule/karibu na hospitali).*

✍ Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **kivukio, madereva, msalaba, ajali, baiskeli**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 20 Siku ya 1

Vidokezo vya Mwalimu

Kumbuka kufunza kwa utaratibu wiki ya kwanza. Sio haraka sana au polepole sana.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 20: Siku ya 2

Wiki ya 20: Siku ya 1 na 2

Alama za barabarani

Soma silabi na maneno.

■ mwa nga li fu mwangalifu	wa nya ma wanyama
ki vu ki o kivukio	a ja li ajali
de re va dereva	ho s pi ta li hospitali

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku wa fahamisha kuwafahamisha	wa na o tumia wanaotumia
i na yo onyesha inayoonyesha	zi na po fuatwa zinapofuatwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Lile ni gari refu.	- Yale ni magari marefu.
Lile ni gari kubwa.	- Yale ni magari makubwa.
Lile ni gari chafu.	- Yale ni magari chafu.
Lile ni gari safi.	- Yale ni magari safi.

96

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno kuwafahamisha ubaoni. Tamka sehemu za neno ku wa fahamisha kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote kuwafahamisha. N/T/U: Endelea na maneno: i na yo onyesha (inayoonyesha); wa na o tumia (wanaotumia); zi na po fuatwa (zinapofuatwa). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 96.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Lile ni gari refu.	- Yale ni magari marefu.
Lile ni gari kubwa.	- Yale ni magari makubwa.
Lile ni gari chafu.	- Yale ni magari chafu.
Lile ni gari safi.	- Yale ni magari safi.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno waangalifu, kuzingatia na kivukio.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu Alama za barabarani huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Ni watu gani huvukia kwenye kivuko cha wanyama? (wachungaji/wachungaji wa wanyama).
2. Je unaweza kuchora mojawapo ya alama tatu za barabarani? (waongoze wanafunzi kuchora alama).
3. Kwa nini si vizuri kupiga honi karibu na shule? (kwa sababu watoto wanasoma/walimu wanafundisha/ itawafanyia watoto kelele).

✍ Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike sentensi za sarufi za umoja na wingi katika vitabu vyao.

- Gari hili ni refu sana. - Magari haya ni marefu sana
- Mbona gari lako ni chafu? - Mbona magari yako ni machafu?

📖 Kazi ya ziada

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike katika vitabu vyao kisha wajazie pengo nyumbani na kuwasomea wazazi au walezi wao:

pipa	-	mapipa
pera	-	_____
goti	-	_____
_____	-	mabati
_____	-	mazulia

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 20 Siku ya 2

97

Wiki ya 20: Siku ya 1 na 2

Alama za barabarani

Alama za barabarani

Alama za barabarani ni muhimu kwa watu wote wanaotumia barabara. Watu wote wanaotembea kwa miguu, wale wanaoendesha baiskeli na madereva wa magari wanastahili kuzingatia alama hizo. Alama ya kivukio cha watoto huwekwa karibu na shule ili kuwafahamisha wanaotumia barabara kuwa waangalifu. Ni hatari watoto kucheza au kukimbizana barabarani. Alama nyingine ni herufi H inayoonyesha hospitali. Dereva anapofika hapo ni lazima awe mwangalifu. Vilevile, hapaswi kupiga honi ovyoovyo karibu na shule au hospitali. Alama zingine ni kama kivukio cha wanyama na kivukio cha watu. Alama na sheria za barabarani zinapofuatwa hupunguza ajali.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 20: Siku ya 3 na 4

Alama za barabarani

Soma silabi na maneno.

■ Ra shi di Rashidi	de re va dereva	t ra fi ki trafiki
s ta di stadi	m zu ngu ko mzunguko	nye ku ndu nyekundu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ha ku hitimu hakuhitimu	a li m danganya alimdanganya
a li ji fundisha alijifundisha	i li yo fuata iliyofuata

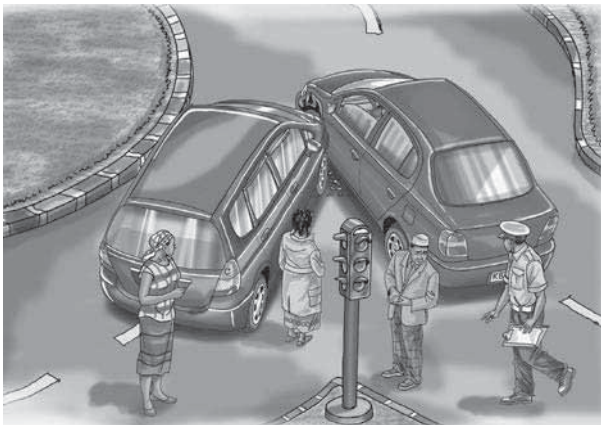
Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ wakati uliopo -na	wakati ujao -ta
Dereva huyu anahitimu .	- Dereva huyu atahitimu .
Rashidi anajulikana sana.	- Rashidi atajulikana sana.
Mtu huyu anamdanganya .	- Mtu huyu atamdanganya .
Roda anashangaa sana.	- Roda atashangaa sana.

98

Wiki ya 20: Siku ya 3 na 4

Alama za barabarani

Dereva Rashidi

Rashidi alikuwa dereva ambaye hakuhitimu. Alijifundisha kuendesha gari kijijini. Siku moja Rashidi alimtembelea shangazi yake mjini Nairobi. Alipofika huko alimdanganya kwamba yeye ni dereva stadi. Shangazi yake alifurahi sana. Alijua sasa ingekuwa rahisi kwake yeye kwenda soko la Marikiti kila siku. Asubuhi iliyofuata shangazi aliamua kuenda sokoni. Rashidi aliruka kwenye gari harakharaka na akaanza kuliendesha. Walipofika kwenye mzunguko wa magari, Rashidi hakujua kazi ya taa za trafiki. Huyu! Alifululiza moja kwa moja japo aliiona taa nyekundu. Shangazi alishangaa! Kufumba na kufumbua macho, waligongana na gari lingine.

99

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **Rashidi** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **Ra shi di** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **Rashidi**. [U] Endelea na maneno: **stadi, dereva, mzunguko, trafiki, nyekundu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 98.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **hakuhitimu, stadi, trafiki**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma shairi ya **Dereva Rashidi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja mji aliotembea Rashidi. (mji wa Nairobi).*
2. *Rashidi alifanya makosa gani? (alimdanganya shangazi yake/alienda na gari bila ujuzi).*
3. *Taa za trafiki zilikuwa wapi? (zilikuwa kwenye mzunguko wa magari).*

📖 Kuandika:

Andika sentensi hii kuhusu picha ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Magari yamegongana barabarani.

📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu mnyama wanayempenda kisha wawasome wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 20 Siku ya 3

Vidokezo vya Mwalimu
Mwalimu Mkoji: Kumbuka hatua tatu muhimu kwenye mtindo wa kufunza somo la PRI MR. Mtindo huu ni: Ninafanya, Tunafanya na Unafanya.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 20: Siku ya 4

Wiki ya 20: Siku ya 3 na 4

Alama za barabarani

Soma silabi na maneno.

■ Ra shi di Rashidi	de re va dereva	t ra fi ki trafiki
s ta di stadi	m zu ngu ko mzunguko	nye ku ndu nyekundu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ha ku hitimu hakuhitimu	a li m danganya alimdanganya
a li ji fundisha alijifundisha	i li yo fuata iliyofuata

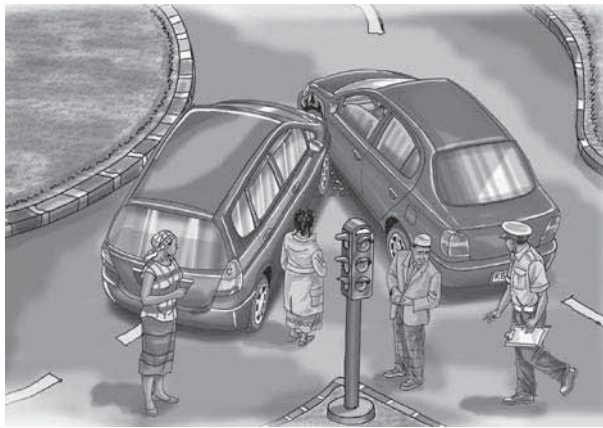
Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ wakati uliopo -na	wakati ujao -ta
Dereva huyu anahitimu .	- Dereva huyu atahitimu .
Rashidi anajulikana sana.	- Rashidi atajulikana sana.
Mtu huyu anamdanganya .	- Mtu huyu atamdanganya .
Roda anashangaa sana.	- Roda atashangaa sana.

98

Wiki ya 20: Siku ya 3 na 4

Alama za barabarani

Dereva Rashidi

Rashidi alikuwa dereva ambaye hakuhitimu. Alijifundisha kuendesha gari kijijini. Siku moja Rashidi alimtembelea shangazi yake mjini Nairobi. Alipofika huko alimdanganya kwamba yeye ni dereva stadi. Shangazi yake alifurahi sana. Alijua sasa ingekuwa rahisi kwake yeye kwenda soko la Marikiti kila siku. Asubuhi iliyofuata shangazi aliamua kuenda sokoni. Rashidi aliruka kwenye gari harakaharaka na akaanza kuliendesha. Walipofika kwenye mzunguko wa magari, Rashidi hakujuu kazi ya taa za trafiki. Huyu! Alifululiza moja kwa moja japo aliiona taa nyekundu. Shangazi alishangaa! Kufumba na kufumbua macho, waligongana na gari lingine.

99

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno hakuhitimu ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno ha ku hitimu kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno hakuhitimu kwa upesi. [U] Endelea na maneno: a li ji fundisha (alijifundisha), a li m danganya (alimdanganya), i li yo fuata (iliyofuata). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 98.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopo -na

Dereva huyu **anahitimu**.

Rashidi **anajulikana** sana.

Mtu huyu **anamdanganya**.

Roda **anashangaa** sana.

Wakati ujao -ta

- Dereva huyu **atahitimu**.

- Rashidi **atajulikana** sana.

- Mtu huyu **atamdanganya**.

- Roda **atashangaa** sana.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno hakuhitimu, stadi, trafiki.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu Dereva Rashidi huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. **Rashidi alifanya makosa gani?** (alipeleka gari bila ujuzi/alidanganya).
2. **Unafikiri polisi walipofika walimfanya Rashidi nini?** (walimuuliza maswali/walimshika na kumpeleka polisi nk).
3. **Je unajua rangi nyingine za trafiki?** (nyekundu, kijani, manjano).

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: **Anahitimu, Atajulikana, Anamdanganya, Atashangaa**. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi. Tumia neno **anahitimu** kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu safari ya kupendeza.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 20 Siku ya 4

Vidokezo vya Mwalimu

Kiswahili ni lugha ya kupendeza sana. Mwalimu lazima ajifunze kutamka maneno sawasawa ili aweze kuongoza wanafunzi kuyatamka vyema.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **matatu**.

★	la	ma	ri	si	ba	mo
	ta	pi	ki	shi	tu	ga

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hili ni gari lenu.	- Haya ni magari yenu.
Hili ni koti lenu.	- Haya ni makoti yenu.
Hili ni basi lenu.	- Haya ni mabasi yenu.
Hili ni pipa lenu.	- Haya ni mapipa yenu.

Ufalme wa kobe

100

Ufalme wa Kobe

Zamani, mfalme wa wanyama alikuwa Kobe. Kila mnyama alikuwa na siku yake ya kumpikia mfalme wao. Fisi alitengeneza orodha ya majina ya wanyama wa kupika. Punda hakupenda kazi ya upishi. Alisema, harufu ya moshi ilimfanya mgonjwa. Pundamilia alijitolea kumpikia Punda. Kila mara, Ngiri alimchochea Pundamilia asimpikie Punda.

Siku moja, Ndovu pia alijaribu kumuomba Nungunungu ampikie. Lakini Nungunungu alilogopa moto kwa sababu ya mishale yake. Alisema Ndovu angeomba Twiga ampikie kwa sababu Twiga alipenda kupika. Twiga naye alipenda kwenda safari kumtembelea shangazi yake - Kiboko.

Siku moja mfalme Kobe alikosa chakula. Akamwita Fisi ampe sababu. Fisi akamuuliza Ndovu kwa nini hakupika. Ndovu akasema alimuomba Twiga ampikie. Twiga akasema hakupika kwa sababu alienda kwa shangazi yake Kiboko. Mfalme Kobe alikasirika na kusema mpishi wake wa kila siku angekuwa Sungura. Tangu siku hiyo Sungura alimuandalia mfalme vyakula vitamu sana.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Tumia silabi **ma ta na tu** kuandika: neno **matatu**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni kisha uzisome. N/T/U: Soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

Umoja	Wingi
Hili ni gari lenu.	- Haya ni magari yenu.
Hili ni koti lenu.	- Haya ni makoti yenu.
Hili ni basi lenu.	- Haya ni mabasi yenu.
Hili ni pipa lenu.	- Haya ni mapipa yenu.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **orodha, chochea/alimchochea na nungunungu**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Ufalme wa Kobe** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

💎 Maswali

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Ni nani alitengeneza orodha ya majina ya kupika? (Fisi).*
2. *Kwa nini punda hakupenda kazi ya upishi? (Kwa sababu hakupenda moshi).*
3. *Kwa nini Kobe alimchagua sungura kuwa mpishi wake wa kila siku? (watoto waeleze sababu zao).*
4. *Je, unafikiri wanyama walikuwa wanasema ukweli? (Watoto wajibu na kutetea majibu yao).*

📖 Kuandika: Imla:

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **kivukio, madereva, msalaba, ajali, baiskeli, meli, mitumbwi, manowari, baiskeli, feri.**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi kuhusu usafiri wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 20 Siku ya 5

Wiki ya 21: Siku ya 1

Wiki ya 21: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

■ mi tu mbwi	ba i s ke li	wa na ma ji
mitumbwi	baiskeli	wanamaji
e ro p le ni	ma no wa ri	u sa fi ri
eroplani	manowari	usafiri

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li tumia	u me endelea
walitumia	umeendelea
wa li tembea	hu tumiwa
walitembea	hutumiwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja -yenu	Wingi -zenu
Meli yenu imeenda.	- Meli zenu zimeenda.
Feri yenu imechafuka.	- Feri zenu zimechafuka.
Manowari yenu imezama.	- Manowari zenu zimezama.
Baiskeli yenu imeharibika.	- Baiskeli zenu zimeharibika.

101

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **mitumbwi** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **mi tu mbwi** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mitumbwi**. [U] Endelea na maneno: **eroplani, baiskeli, manowari, wanamaji, usafiri**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 101.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mitumbwi, manowari, maziwa**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha shairi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma taarifa:

[N] Soma taarifa kuhusu **usafiri** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni njia gani za usafiri zilizotumiwa zamani? (walitembea kwa miguu/wengine walitumia wanyama/walitumia mitumbwi kuvuka mito)*
2. *Taja njia za usafiri wa kisasa. (magari, eroplani, baiskeli na meli)*
3. *Manowari hutumiwa sana na kina nani? (na majeshi/wanamaji)*

📖 Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **mitumbwi, eroplani, baiskeli, manowari, wanamaji**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 21 Siku ya 1*

Wiki ya 21: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Usafiri

Zamani za kale, watu walitumia njia tofauti za usafiri. Watu wengi walitembea muda mrefu kwa miguu. Wengine walitumia wanyama kwa usafiri wao na wa mizigo pia. Watu walioishi karibu na mito, bahari na **maziwa** walitumia dau na **mitumbwi**. Mbali na kutembea, siku hizi watu wanatumia aina mbalimbali za magari, eroplani, baiskeli na pikipiki. Usafiri wa majini pia umeendelea sana. Siku hizi kuna meli, feri, na **manowari**. Manowari hutumiwa sana na majeshi ya **wanamaji** vitani.

102

Vidokezo vya Mwalimu
Kumbuka kuwa kusoma hadithi kuna vipengele vitatu. Kusoma maneno vizuri, kwa mwendo mzuri na kuonyesha hisia na kuzingatia alama za uafikishaji.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 21: Siku ya 2

Wiki ya 21: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

■ mi tu mbwi	ba i s ke li	wa na ma ji
mitumbwi	baiskeli	wanamaji
e ro p le ni	ma no wa ri	u sa fi ri
eroplani	manowari	usafiri

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li tumia	u me endelea
walitungia	umeendelea
wa li tembea	hu tumiwa
walitembea	hutumiwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja -yenu	Wingi -zenu
Meli yenu imeenda.	- Meli zenu zimeenda.
Feri yenu imechafuka.	- Feri zenu zimechafuka.
Manowari yenu imezama.	- Manowari zenu zimezama.
Baiskeli yenu imeharibika.	- Baiskeli zenu zimeharibika.

101

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **walitungia** ubaoni. Tamka sehemu za neno wa **li tumia** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **walitungia**. N/T/U: Endelea na maneno: **wa li tembea (walitembea)**, **u me endelea (umeendelea)**, **hu tumiwa (hutumiwa)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 101.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja

Wingi

Meli **yenu** imeenda.

- Meli **zenu** zimeenda.

Feri **yenu** imechafuka.

- Feri **zenu** zimechafuka.

Manowari **yenu** imezama.

- Manowari **zenu** zimezama.

Baiskeli **yenu** imeharibika.

- Baiskeli **zenu** zimeharibika.

📖 **Kabla ya kusoma**

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **mitumbwi**, **manowari**, **maziwa**.

📖 **Kusoma Taarifa:**

[N] Soma taarifa kuhusu **usafiri** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ **Maswali**

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni njia gani za usafiri huwa haraka zaidi? (ndege, gari)*
2. *Taja njia ya usafiri unayotamani kutumia zaidi. (ndege, nk)*
3. *Je, umewahi kusafiri kwa njia ya maji? (Eleza ilivyokuwa kwako)*

✍ **Kuandika:**

Wape wanafunzi muda waandike sentensi hizi.

- Meli yako iko baharini. - Meli yenu iko baharini.
- Manowari yako imezama. - Manowari yenu imezama.

📖 **Kazi ya ziada**

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao kisha wajazie pengo nyumbani na kuwasomea wazazi au walezi wao:

meli yenu	-	meli zenu
feri yenu	-	_____
_____	-	manowari zenu
_____	-	baiskeli zenu

📖 **Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 21 Siku ya 2**

Wiki ya 21: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Usafiri

Zamani za kale, watu walitungia njia tofauti za usafiri. Watu wengi walitembea muda mrefu kwa miguu. Wengine walitungia wanyama kwa usafiri wao na wa mizigo pia. Watu walioishi karibu na mito, bahari na maziwa walitungia dau na mitumbwi. Mbali na kutembea, siku hizi watu wanatumia aina mbalimbali za magari, eroplani, baiskeli na pikipiki. Usafiri wa majini pia umeendelea sana. Siku hizi kuna meli, feri, na manowari. Manowari hutumiwa sana na majeshi ya wanamaji vitani.

102

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 21: Siku ya 3

Wiki ya 21: Siku ya 3 na 4

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

■ du me	bu ndi	ma pa mbo
dume	bundi	mapambo
ta u si	u shu ngi	chi ri ku
tausi	ushungi	chiriku

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ya na yo tumika	ku burudisha
yanayotumika	kuburudisha
hu tofautiana	ku pendeza
hutofautiana	kupendeza

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Ndege huyu ana mdomo mrefu.	- Ndege hawa wana midomo mirefu.
Anatuonyesha mfano mzuri.	- Wanatuonyesha mifano mizuri.
Chiriku huyu ana sauti nzuri.	- Chiriku hawa wana sauti nzuri.
Nyuni huyu ana sauti nyororo.	- Nyuni hawa wana sauti nyororo.
Tausi huyu ana rangi nzuri.	- Tausi hawa wana rangi nzuri.

103

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **dume** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **du me** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **dume**. [U] Endelea na maneno: **tausi, bundi, ushungi, mapambo, chiriku**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 103.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **bundi, chiriku na ushungi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma Taarifa:

[N] Soma taarifa kuhusu **Maumbile ya ndege** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni ndege gani waliotajwa kwenye hadithi hii. (tausi, njiwa)*
2. *Eleza tofauti ya kimaumbile baina ya ndege mbalimbali. (rangi tofauti, maumbile)*
3. *Ni ndege gani ambao manyoya yao hutumika kama mapambo? (tausi, kanga)*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Tausi ni ndege maridadi sana.

📖 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao sentensi hizo.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 21 Siku ya 3

Wiki ya 21: Siku ya 3 na 4

Marejeleo

Maumbile ya ndege

Ndege wengi hutofautiana kimaumbile. Utaona tofauti kati ya ndege mbalimbali hata baina ya dume na jike wa aina moja ya ndege. Kwa mfano tausi dume ana rangi nzuri kuliko jike. Njiwa jike huwa na mdomo mrefu kuliko njiwa dume. Bundi jike ana shingo nyembamba na dume ana shingo nene.

Baadhi ya ndege pia huwa na ushungi juu ya vichwa vyao na wengi hawana.

Ndege pia wana manyoya mazuri ya kupendeza. Kwa mfano, tausi na kanga wana manyoya yanayotumika kama mapambo. Ndege wana sauti tofauti za kuburudisha. Nyimbo za ndege huwa na ujumbe fulani. Watu wengi huamini kuwa chiriku ana sauti nzuri kuliko ndege wengine.

104

Vidokezo vya Mwalimu
Wakati unapouliza maswali ya ufahamu yenye majibu kwenye hadithi, hakikisha kuwa wanafunzi wanaangalia jawabu kwenye hadithi kabla ya kujibu swali.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Soma silabi na maneno.

du me	bu ndi	ma pa mbo
dume	bundi	mapambo
ta u si	u shu ngi	chi ri ku
tausi	ushungi	chiriku

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ya na yo tumika	ku burudisha
yanayotumika	kuburudisha
hu tofautiana	ku pendeza
hutofautiana	kupendeza

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Ndege huyu ana mdomo mrefu.	- Ndege hawa wana midomo mirefu.
Anatuonyesha mfano mzuri.	- Wanatuonyesha mifano mizuri.
Chiriku huyu ana sauti nzuri.	- Chiriku hawa wana sauti nzuri.
Nyuni huyu ana sauti nyororo.	- Nyuni hawa wana sauti nyororo.
Tausi huyu ana rangi nzuri.	- Tausi hawa wana rangi nzuri.

103

★ Kusoma na kuandika: Maneno marefu:

Andika neno **yanayotumika** ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno **ya na yo tumika** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **yanayotumika** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **hu tofautiana** (hutofautiana), **ku burudisha** (kuburudisha), **ku pendeza** (kupendeza). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 103.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja

Ndege huyu **ana** mdomo mrefu.

Anatuonyesha **mfano** mzuri.

Chiriku **ana** sauti nzuri.

Nyuni huyu **ana** sauti nyororo.

Tausi huyu **ana** rangi nzuri.

Wingi

- Ndege hawa **wana** midomo mirefu.

- **Wanatuonyesha** mifano mizuri.

- Chiriku hawa **wana** sauti nzuri.

- Nyuni hawa **wana** sauti nyororo.

- Tausi hawa **wana** rangi nzuri.

📖 **Kabla ya kusoma**

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **bundi**, **chiriku** na **ushungi**.

📖 **Kusoma Taarifa:**

[N] Soma taarifa kuhusu **Maumbile ya ndege** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ **Maswali**

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Taja majina ya ndege uwajuao. (wanafunzi wataje ndege mbalimbali)*
2. *Ni ndege gani anakupendeza zaidi? (kanga, tausi nk)*
3. *Kwa nini? (wanafunzi watoe sababu zao)*

📖 **Kuandika:**

Andika maneno haya ubaoni. Tumia neno **tausi** kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi. **mfano** mzuri, **sauti nyororo**, **rangi nzuri**, **midomo mirefu**.

1. Tausi ni mfano mzuri wa ndege maridadi.

2. _____

📖 **Kazi ya ziada**

Uliza wanafunzi wachore **ndege** wanayempenda kisha waandike jina la ndege huyo chini ya mchoro.

📖 **Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 21 Siku ya 4**

Maumbile ya ndege

Ndege wengi hutofautiana kimaumbile. Utaona tofauti kati ya ndege mbalimbali hata baina ya dume na jike wa aina moja ya ndege. Kwa mfano tausi dume ana rangi nzuri kuliko jike. Njiwa jike huwa na mdomo mrefu kuliko njiwa dume. Bundi jike ana shingo nyembamba na dume ana shingo nene.

Baadhi ya ndege pia huwa na ushungi juu ya vichwa vyao na wengi hawana.

Ndege pia wana manyoya mazuri ya kupendeza. Kwa mfano, tausi na kanga wana manyoya yanayotumika kama mapambo. Ndege wana sauti tofauti za kuburudisha. Nyimbo za ndege huwa na ujumbe fulani. Watu wengi huamini kuwa chiriku ana sauti nzuri kuliko ndege wengine.

104

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: feri.

★

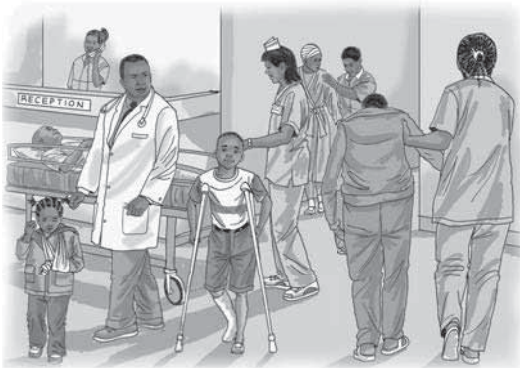
fe	da	li	ri
pi	nwa	mi	ma
me	gu	ga	ki

Sarufi: Soma sentensi hizi.

●

Sentensi	Hali ya Kukanusha
Walitumia machela.	- Hawakutumia machela.
Walitembea kwa miguu.	- Hawakutembea kwa miguu.
Waliishi mjini.	- Hawakuishi mjini.
Walitofautiana.	- Hawakutofautiana.

Ugonjwa wa malaria

105

Ugonjwa wa malaria.

Tumaini aliamka akiwa anatetemeka mwili. Mwili wake ulikuwa na joto kali. Mama yake akaamua kumpeleka hospitali ya Shauri Moyo.

Hospitalini kulikuwa na wagonjwa wengi wenye maradhi tofauti tofauti. Magonjwa kama vile homa, kikohozi, upele na malaria. Wote walikuwa wameketi kwenye fomu wakingojea kumwona daktari.

Baada ya muda mfupi, daktari akamwita kwenye chumba cha kumfanyia uchunguzi. Hapo ndipo alimueleza kuwa alikuwa na ugonjwa wa malaria. Huu ni ugonjwa unaoletwa na mbu. Ili kujikinga na magonjwa haya, tunafaa kuhakikisha mbu hawazaani karibu na nyumba zetu. Pia mkitaka kuzuia malaria ni lazima mlale ndani ya chandarua kilichotibiwa. Malaria ni ugonjwa hatari sana na hua.

Tangu siku hiyo Tumaini na wenzake hufyeka nyasi nje ya nyumba yao. Pia wao hulala ndani ya chandarua kilichotibiwa na dawa.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi fe na ri kuandika: neno feri. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni kisha uzisome na kueleza jinsi maneno yanavyobadilika katika kukanusha kwake. N/T/U:

Sentensi	Hali ya kukanusha
Walitumia machela.	- Hawakutumia machela.
Walitembea kwa miguu.	- Hawakutembea kwa miguu.
Waliishi mjini.	- Hawakuishi mjini.
Walitofautiana.	- Hawakutofautiana.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **maradhi, chandarua, uchunguzi**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Ugonjwa wa malaria** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

💎 Maswali

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Mama alimpeleka Tumaini hospitali wapi? (Shauri moyo)*
2. *Wagonjwa walikuwa wenye maradhi gani? (homa, upele, kikohozi)*
3. *Eleza jinsi unavyoweza kujikinga na malaria. (kuhakikisha mbu hawazaani karibu)*
4. *Je, umewahi patwa na ugonjwa? Ugonjwa gani? (wanafunzi waeleza)*

✍️ Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **daktari, chiriku, maumbile, njiwa, dume, jike, eropleni, maradhi, uchunguzi, mitumbwi**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 21 Siku ya 5

Wiki ya 22: Siku ya 1

Wiki ya 22: Siku ya 1 na 2

Rangi

Soma silabi na maneno.

■ ja wa bu	nye u si	wa ri di
jawabu	nyeusi	waridi
nye ku ndu	sa ma wa ti	u fu o ni
nyekundu	samawati	ufuoni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ u si staaajabu	ku pendeza
usistaajabu	kupendeza
li ki chomoza	ni ta li jibu
likichomoza	nitalijibu

Sarufi: Soma sentensi hizi

◆	Matumizi ya -angu	
	Umoja	Wingi
Hili ni kaa langu.	-	Haya ni maka langu.
Hili ni swali langu.	-	Haya ni maswali langu.
Hili ni ua langu.	-	Haya ni maua langu.
Hili ni jibu langu.	-	Haya ni majibu langu.
Hili ni pipa langu.	-	Haya ni mapipa langu.

106

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **jawabu** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **jawabu** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **jawabu**. [U] Endelea na maneno: **nyekundu, nyeusi, samawati, waridi, ufuoni**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 106.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **jawabu, waridi, likichomoza**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha shairi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri shairi kuhusu **rangi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja majina ya rangi zilizotajwa kwenye shairi hili? (nyekundu, nyeusi, samawati)*
2. *Ua la waridi ni rangi gani? (nyekundu)*
3. *Taja vitu vilivyo na rangi ya samawati. (anga, maji ya bahari, wanafunzi wataje vitu vingine kutoka mazingira yao)*

📖 Kuandika: Imla.

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **jawabu, nyekundu, nyeusi, samawati, waridi**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 22 Siku ya 1

Wiki ya 22: Siku ya 1 na 2

Rangi

Rangi

Rangi zote za ajabu, leo takupa **jawabu**, Maswali yote nitajibu, nawe **usistaajabu**. **Rangi hupendeza macho, na pia zinavutia.**

Nyekundu ni rangi gani? Ya maua natangaza, Ua **waridi** la kupendeza. na jua **likichomoza**. **Rangi hupendeza macho, na pia zinavutia.**

Nyeusi ni rangi pia, ambayo najivunia Ni rangi ya nywele zangu, iliyo nyeusi pia. **Rangi hupendeza macho, na pia zinavutia.**

Samawati ni rangi gani? Ndio rangi ya angani, Na maji ya baharini, kuogelea ufuoni. **Rangi hupendeza macho, na pia zinavutia.**

107

Vidokezo vya Mwalimu

Fuatilizia kwa kidole unaposoma sauti ili uunde silabi au wakati unasoma silabi zinazotengeneza neno. Baadaye pitisha kidole chini ya silabi au neno zima.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 22: Siku ya 2

Wiki ya 22: Siku ya 1 na 2

Rangi

Soma silabi na maneno.

■ ja wa bu	nye u si	wa ri di
jawabu	nyeusi	waridi
nye ku ndu	sa ma wa ti	u fu o ni
nyekundu	samawati	ufuoni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ u si staaajabu	ku pendeza
usistaajabu	kupendeza
li ki chomoza	ni ta li jibu
likichomoza	nitalijibu

Sarufi: Soma sentensi hizi

◆ **Matumizi ya -angu**

Umoja	Wingi
Hili ni kaa langu.	- Haya ni maka yangu.
Hili ni swali langu.	- Haya ni masw ali yangu.
Hili ni ua langu.	- Haya ni mau a yangu.
Hili ni jibu langu.	- Haya ni maji bu yangu.
Hili ni pipa langu.	- Haya ni mapi pa yangu.

106

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **usistaajabu** ubaoni. Tamka sehemu za neno **u si staaajabu** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **usistaajabu**. N/T/U: Endelea na maneno: **ku pendeza (kupendeza), li ki chomoza (likichomoza), ni ta li jibu (nitalijibu)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 106.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

-angu

Umoja	Wingi
Hili ni kaa langu.	- Haya ni maka a yangu.
Hili ni swali langu.	- Haya ni masw ali yangu.
Hili ni ua langu.	- Haya ni mau a yangu.
Hili ni jibu langu.	- Haya ni maji bu yangu.
Hili ni pipa langu.	- Haya ni mapi pa yangu.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **jawabu, waridi, likichomoza**.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri shairi kuhusu **rangi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja vitu vingine vilivyo na rangi nyekundu. (damu, matunda, maua, nk)*
2. *Ni rangi gani inakupendeza sana? Eleza jibu lako.*
3. *Taja rangi nyingine ambazo unajua.*

📖 Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike sentensi katika umoja na wingi katika vitabu vyao.

- Swali langu limejibiwa. - Maswali yetu yamejibiwa.
- Ua langu limekauka. - Maua yetu yamekauka.
- Pipa langu limechafuka. - Mapipa yetu yamechafuka.

📖 Kazi ya ziada

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika madaftari yao. Wakifika nyumbani wajaze pengo na kuwasomea wazazi au walezi wao:

Ua langu	- maua yangu
_____	- Mapipa yangu
Jibu langu	- _____

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 22 Siku ya 2

Wiki ya 22: Siku ya 1 na 2

Rangi

Rangi

Rangi zote za ajabu, leo takupa jawabu, Maswali yote nitajibu, nawe usistaajabu. **Rangi hupendeza macho, na pia zinavutia.**

Nyekundu ni rangi gani? Ya maua natangaza, Ua waridi la kupendeza. na jua likichomoza. **Rangi hupendeza macho, na pia zinavutia.**

Nyeusi ni rangi pia, ambayo najivunia Ni rangi ya nywele zangu, iliyo nyeusi pia. **Rangi hupendeza macho, na pia zinavutia.**

Samawati ni rangi gani? Ndio rangi ya angani, Na maji ya baharini, kuogelea ufuoni. **Rangi hupendeza macho, na pia zinavutia.**

107

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 22: Siku ya 3

Wiki ya 22: Siku ya 3 na 4

Rangi

Soma silabi na maneno.

u pi nde	mwa nga za	ma to ne
upinde	mwangaza	matone
i ndi go	u ru ju a ni	ma nja no
indigo	urujuani	manjano

Soma sehemu za neno na neno lote.

li na po mulika	hu onekana
linapomulika	huonekana
u na po kutana	hu tawanyika
unapokutana	hutawanyika

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Fulana hii ni nyekundu.	- Fulana hizi ni nyekundu.
Nguo hii ni ya samawati.	- Nguo hizi ni za samawati.
Kalamu hii ni nyeupe.	- Kalamu hizi ni nyeupe.
Penseli hii ni nyeusi.	- Penseli hizi ni nyeusi.

108

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **upinde** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **u pi nde** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **upinde**. [U] Endelea na maneno: **indigo, mwangaza, urujuani, manjano, matone**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 108.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **indigo, urujuani, manjano**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Upinde wa mvua** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Upinde wa mvua una rangi ngapi?** (rangi saba)
2. **Sema rangi zote za upinde wa mvua.** (nyekundu, machungwa, manjano, kijani kibichi, samawati, nili/indigo, urujuani)
3. **Rangi ya manjano hupatikana wapi?** (mayai, matunda nk)

📖 Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. **Upinde wa mvua una rangi saba.**

📖 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha. Wanafunzi wawasome wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 22 Siku ya 3

Upinde wa mvua

Upinde wa mvua una rangi saba za kupendeza. Upinde wa mvua huonekana wakati wa mchana. Mwangaza wa jua unapokutana na matone ya maji ndipo rangi tofauti huonekana. Rangi ya kwanza ni nyekundu. Ya pili ni rangi ya machungwa na ya tatu ni rangi ya manjano. Rangi zingine ni kijani kibichi, samawati, nili ama indigo na rangi ya urujuani.

109

Vidokezo vya Mwalimu

Kipindi cha somo la Kiswahili kina urefu wa dakika 30. Hakikisha unafunza kwa utaratibu ndio uweze kumaliza kufunza somo kwa muda uliopewa. Ukurasa wax xxx una mpangilio wa kila sehemu na vile unavyostahili kufunza na mda wake.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 22: Siku ya 4

Wiki ya 22: Siku ya 3 na 4

Rangi

Soma silabi na maneno.

u pi nde	mwa nga za	ma to ne
upinde	mwangaza	matone
i ndi go	u ru ju a ni	ma nja no
indigo	urujuani	manjano

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ li na po mulika	hu onekana
linapomulika	huonekana
u na po kutana	hu tawanyika
unapokutana	hutawanyika

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Fulana hii ni nyekundu.	- Fulana hizi ni nyekundu.
Nguo hii ni ya samawati.	- Nguo hizi ni za samawati.
Kalamu hii ni nyeupe.	- Kalamu hizi ni nyeupe.
Penseli hii ni nyeusi.	- Penseli hizi ni nyeusi.

108

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **linapomulika** ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno **li na po mulika** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **linapomulika** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **u na po kutana (unapokutana), hu onekana (huonekana), hu tawanyika (hutawanyika)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 108.

◆ Sarufi:

Andika maneno ubaoni. Soma katika umoja na wingi. N/T/U:

Umoja	Wingi
Fulana hii ni nyekundu.	- Fulana hizi ni nyekundu.
Nguo hii ni ya samawati.	- Nguo hizi ni za samawati.
Kalamu hii ni nyeupe.	- Kalamu hizi ni nyeupe.
Penseli hii ni nyeusi.	- Penseli hizi ni nyeusi.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **indigo, urujuani, manjano**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Upinde wa mvua** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. **Upinde wa mvua huonekana wakati gani?** (wakati wa mchana)
2. **Tazama vitu vilivyo darasani, andika rangi nne ambazo unaweza kuzitambua.**
3. **Taja vitu vilivyo na rangi ya kijani kibichi.** (miti, nyasi, nk)

✍ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia neno darasa kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- Ninaona upinde mmoja wa mvua
- nyanja tatu
- uwanja mmoja
- pinde mbili

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi wachore upinde wa mvua. Wapake rangi sawa kisha waandike majina ya rangi hizo. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 22 Siku ya 4

Wiki ya 22: Siku ya 3 na 4

Rangi

Upinde wa mvua

Upinde wa mvua una rangi saba za kupendeza. Upinde wa mvua huonekana wakati wa mchana. Mwangaza wa jua unapokutana na matone ya maji ndipo rangi tofauti huonekana. Rangi ya kwanza ni nyekundu. Ya pili ni rangi ya machungwa na ya tatu ni rangi ya manjano. Rangi zingine ni kijani kibichi, samawati, nili ama indigo na rangi ya urujuani.

109

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **samawati**.

★

sa	nye	ma	ku
wa	si	ti	ndu
ni	uki	pe	ja

Sarufi: Soma sentensi hizi.

● Sentensi	Kukanusha
Maji yalipoteza rangi.	- Maji hayakupoteza rangi.
Maji yalitapakaa kote.	- Maji hayakutapakaa kote.
Maji yalisababisha madhara.	- Maji hayakusababisha madhara.

Kwa nini mbingu ni samawati

110

Kwa nini mbingu ni samawati

Je, unajua kwa nini maji ya bahari ni samawati? Hapo zamani za kale kulitokea mvua kubwa. Mvua hiyo ilinyesha kwa muda mrefu na kuleta mafuriko. Watu wengi walikufa. Waliopona ni wale waliojificha kwenye mashua maalum iitwayo safina.

Maji yalijaa kote hadi yakapita mawingu na kufikia mbingu. Siku hizo, maji yalikuwa na rangi ya samawati. Maji yaliposhikana na mbingu, mbingu zilipata rangi ya samawati. Wakati huo, maji yalipoteza rangi yake. Yaliporudi chini, hayakuwa na rangi ya samawati tena.

Nchi ilipokauka, watu waliokuwa wamejificha kwenye safina walitoka nje. Walipoangalia juu angani, waliona rangi ya mbingu imebadilika na kuwa samawati. Walipochota maji nyumbani, waliona hayana rangi yoyote. Lakini maji ya bahari huchukua rangi ya mbingu, kabla hayajachotwa.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **sa**, **ma**, **wa** na **ti** kuandika: neno **samawati**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni kisha uzisome na kueleza jinsi zinavyobadilika.

Sentensi

Maji **yalipoteza** rangi.

Maji **yalitapakaa** kote.

Maji **yalisababisha** madhara.

Kukanusha

- Maji **hayakupoteza** rangi.

- Maji **hayakutapakaa** kote.

- Maji **hayakusababisha** madhara.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **samawati**, **mafuriko** na **mashua**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Kwa nini mbingu ni samawati** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

📖 Baada ya kusoma

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Eleza kwa ufupi kilichofanyika kwenye hadithi hii.*
2. *Ni watu gani waliopona? (wale waliojificha kwenye mashua maalumu)*
3. *Maji yana rangi gani? (hayana rangi)*
4. *Unafikiri hadithi hii ni ya kweli au la? (eleza jibu lako)*

✍ Kuandika: Imla:

Soma maneno haya huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **nyekundu**, **nyeusi**, **samawati**, **waridi**, **indigo**, **urujuani**, **manjano**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 22 Siku ya 5

Wiki ya 23: Siku ya 1

Wiki ya 23: Siku ya 1 na 2

Saa na Wakati

Soma silabi na maneno.

■ cho mbo	ki sa sa	ku fu ngwa
chombo	kisasa	kufungwa
ma u mbo	o fi si ni	shu ghu li
maumbo	ofisini	shughuli

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku wekwa	hu tofautiana
kuwekwa	hutofautiana
i ta ku saidia	hu tumiwa
itakusaidia	hutumiwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kinyume
Amesimama karibu na ukuta.	- Ameketi mbali na ukuta.
Kitabu kiko juu ya meza.	- Kitabu kiko chini ya meza.
Mlingoti uko mbele ya ofisi.	- Mlingoti uko nyuma ya ofisi.
Kitanda kiko ndani ya nyumba.	- Kitanda kiko nje ya nyumba.

111

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **chombo** ubaoni. N/T/U Tamka silabi cho mbo kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **chombo**. [U] Endelea na maneno: **maumbo, kisasa, ofisini, kufungwa, shughuli**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 111.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **maumbo, chombo na shughuli**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Saa** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Saa ni nini?** (*Saa ni chombo cha kupimia mda au wakati*).
2. **Eleza aina tofauti za saa.** (*Za kuvaliwa mkononi, za meza, za ukuta*).
3. **Saa hutumiwa wapi?** (*shuleni, ofisini, nyumbani na hospitalini*).

✍ Kuandika: Imla.

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika madaftari yao: **Umbo, daftari Mraba, , shughuli, mstatili, yamefungwa.**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 23 Siku ya 1

Wiki ya 23: Siku ya 1 na 2

Saa na Wakati

Saa

Saa ni chombo cha kupimia muda au wakati. Kuna saa za kufungwa mkononi. Hizi huwa ndogo kiasi lakini hutofautiana kwa maumbo na ukubwa. Kuna saa za kuwekwa ukutani. Hizi nazo hutofautiana kwa maumbo na ukubwa. Pia kuna saa za kuwekwa mezani. Hizi pia hutofautiana kwa maumbo na ukubwa. Saa za mkono hutumiwa na mtu mmoja. Saa za ukutani na mezani mara nyingi hutumiwa na watu wengi. Saa ni muhimu shuleni, ofisini, nyumbani na hata hospitalini. Ni vizuri kuwa na saa. Itakusaidia kufanya shughuli zako za kila siku kwa wakati.

112

Vidokezo vya
Mwalimu

Ni muhimu kutathmini kila mwanafunzi mara mbili kila muhula. Hii itakuwezesha kufahamu jinsi mwanafunzi anavyoendelea. Kusudi ni kuimarisha ufasaha wake wa kusoma na ufahamu. Kwa hivyo, ni bora kutathmini wanafunzi watatu kila siku.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 23: Siku ya 2

Wiki ya 23: Siku ya 1 na 2

Saa na Wakati

Soma silabi na maneno.

■ cho mbo	ki sa sa	ku fu ngwa
chombo	kisasa	kufungwa
ma u mbo	o fi si ni	shu ghu li
maumbo	ofisini	shughuli

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku wekwa	hu tofautiana
kuwekwa	hutofautiana
i ta ku saidia	hu tumiwa
itakusaidia	hutumiwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kinyume
Amesimama karibu na ukuta.	- Ameketi mbali na ukuta.
Kitabu kiko juu ya meza.	- Kitabu kiko chini ya meza.
Mlingoti uko mbele ya ofisi.	- Mlingoti uko nyuma ya ofisi.
Kitanda kiko ndani ya nyumba.	- Kitanda kiko nje ya nyumba.

111

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno kutochelewa ubaoni. Tamka sehemu za neno **ku to chelewa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **kutochelewa**. N/T/U: Endelea na maneno: **I ta ku saidia (itakusaidia), hu to fautiana (hutofautiana), hu tumiwa (hutumiwa), ku wekwa (kuwekwa)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 111.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma peke yako. Soma na wanafunzi, wape nafasi wasome peke yao.

Sentensi

Kinyume

Amesimama karibu na ukuta.	- Ameketi mbali na ukuta.
Kitabu kiko juu ya meza.	- Kitabu kiko chini ya meza.
Mlingoti uko mbele ya ofisi.	- Mlingoti uko nyuma ya ofisi.
Kitanda kiko ndani ya nyumba.	- Kitanda kiko nje ya nyumba.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **maumbo, chombo na shughuli**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Saa** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Je, saa inaweza kupatikana wapi hapa shuleni? (kwa ofisi/darasani nk).*
2. *Saa inakusaidia vipi? (Inasaidia nischelewe, kufuata vipindi vya masomo nk).*
3. *Taja umbo la saa ambalo unalijua. (mviringo nk).*

✍ Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike sentensi hizi katika vitabu vyao.

1. Mti uko **mbele ya** ofisi. - Mti uko **nyuma ya** nyumba.
2. Mto uko **karibu na** nyumba. - Mti uko **mbali na** nyumba.

📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao. Maneno ni: **karibu na, chini ya**.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 23 Siku ya 2*

Wiki ya 23: Siku ya 1 na 2

Saa na Wakati

Saa

Saa ni chombo cha kupimia muda au wakati. Kuna saa za kufungwa mkononi. Hizi huwa ndogo kiasi lakini hutofautiana kwa maumbo na ukubwa. Kuna saa za kuwekwa ukutani. Hizi nazo hutofautiana kwa maumbo na ukubwa. Pia kuna saa za kuwekwa mezani. Hizi pia hutofautiana kwa maumbo na ukubwa. Saa za mkono hutumiwa na mtu mmoja. Saa za ukutani na mezani mara nyingi hutumiwa na watu wengi. Saa ni muhimu shuleni, ofisini, nyumbani na hata hospitalini. Ni vizuri kuwa na saa. Itakusaidia kufanya shughuli zako za kila siku kwa wakati.

112

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 23: Siku ya 3

Wiki ya 23: Siku ya 3 na 4

Saa na Wakati

Soma silabi na maneno.

■	mwe ma	fo le ni	ma ra fiki
	mwema	foleni	marafiki
	wa ka ti	pa re di	a su bu hi
	wakati	paredi	asubuhi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	hu wa ongoza	hu ji tayarisha
	huwaongoza	hujitayarisha
	i na po wadia	i ta ku saidia
	inapowadia	itakusaidia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	Umoja -hii	Wingi -hizi
	Saa hii ni ya mwanafunzi .	- Saa hizi ni za wanafunzi .
	Ofisi hii ni ya mwalimu .	- Ofisi hizi ni za walimu .
	Nyumba hii ni ya mzazi wangu .	- Nyumba hizi ni za wazazi wetu .
	Shule hii ni ya msingi .	- Shule hizi ni za msingi .

113

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **mwema** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **mwe ma** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mwema**. [U] Endelea na maneno: **wakati, foleni, paredi, marafiki, asubuhi**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 113.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **foleni, inapowadia na paredi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Mwema** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Mwema huamka saa ngapi?** (Mwema huamka saa kumi na mbili asubuhi).
2. **Eleza vitu ambavyo Mwema hufanya na wakati wake?** (saa moja - kiamsha kinywa, saa mbili - paredi, saa nne - kucheza, saa sita - nyumbani).
3. **Ni wimbo gani ambao Mwema huimba?** (Nasikia sauti).

📖 Kuandika:

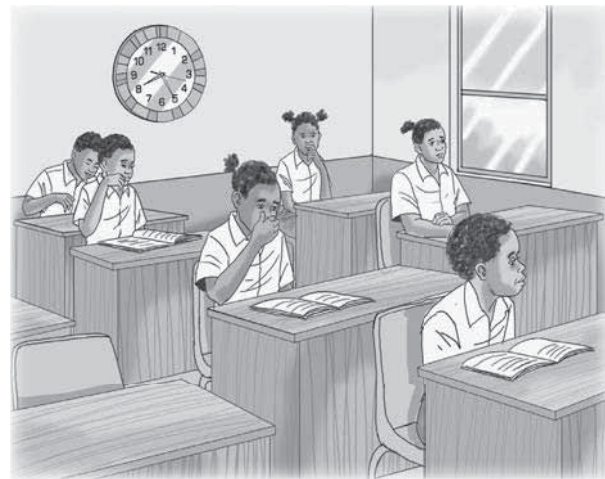
Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi wandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Wanafunzi wameketi darasani.

📖 Kazi ya ziada:

Sahihisha sentensi za wanafunzi. Uliza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha. Wanafunzi wawasome wazazi au walezi wao zile sentensi.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 23 Siku ya 3

Mwema

Mwema huishi karibu na shule yake. Kila siku, yeye huamka saa kumi na mbili asubuhi. Bila kupoteza wakati, yeye hujitayarisha kwenda shuleni. Saa moja inapowadia, Mwema hupata kiamsha kinywa. Yeye huanza safari yake kwenda shuleni. Saa mbili wanafunzi hupanga foleni kwenda paredi. Baada ya paredi wanafunzi hurudi darasani kuanza masomo. Saa nne kamili wao huenda kucheza nje na marafiki zao. Saa sita kamili, Mwema hurudi nyumbani. Kabla ya kwenda, mwalimu wao huwaongoza kuimba wimbo mtamu wa "Nasikia Sauti."

114

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kufunza msamiati, unaweza kutumia lugha inayoeleweka na wanafunzi. Pia vitu halisi, picha na maelezo pamoja na kutumia neno kwenye sentensi ni mbinu itakayowasaidia wanafunzi kuelewa vyema.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 23: Siku ya 4

Wiki ya 23: Siku ya 3 na 4

Saa na Wakati

Soma silabi na maneno.

■ mwe ma	fo le ni	ma ra fiki
mwema	foleni	marafiki
wa ka ti	pa re di	a su bu hi
wakati	paredi	asubuhi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu wa ongoza	hu ji tayarisha
huwaongoza	hujitayarisha
i na po wadia	i ta ku saidia
inapowadia	itakusaidia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja -hii	Wingi -hizi
Saa hii ni ya mwanafunzi .	- Saa hizi ni za wanafunzi .
Ofisi hii ni ya mwalimu .	- Ofisi hizi ni za walimu .
Nyumba hii ni ya mzazi wangu.	- Nyumba hizi ni za wazazi wetu.
Shule hii ni ya msingi .	- Shule hizi ni za msingi .

113

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **huwaongoza** ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno **hu wa ongoza** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **huwaongoza** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **i na po wadia (inapowadia)**, **hu ji tayarisha (hujitayarisha)**, **i ta ku saidia (itakusaidia)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 113.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja

Saa **hii** ni ya mwanafunzi.

Ofisi **hii** ni ya mwalimu.

Nyumba **hii** ni ya mzazi wangu.

Shule **hii** ni ya msingi.

Wingi

- Saa **hizi** ni za wanafunzi.

- Ofisi **hizi** ni za walimu.

- Nyumba **hizi** ni za wazazi wetu.

- Shule **hizi** ni za msingi.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **foleni**, **inapowadia** na **paredi**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mwema** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Je, wewe huamka saa ngapi? (wanafunzi waeleze masaa ya kuamka).*
2. *Eleza mambo unayofanya shuleni kutoka asubuhi mpaka saa saba huku ukizingatia saa. (kusoma, kucheza, nk).*
3. *Baada ya masomo shuleni, wewe hurudi nyumbani saa ngapi? (saa saba, saa sita na nusu nk).*

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia neno **saa hii** kuunda sentensi. Waulize wanafunzi kutumia maneno yaliyosalia kuunda sentensi.

- ofisi hii
- nyumba hizi
- shule hii
- nguo hizi

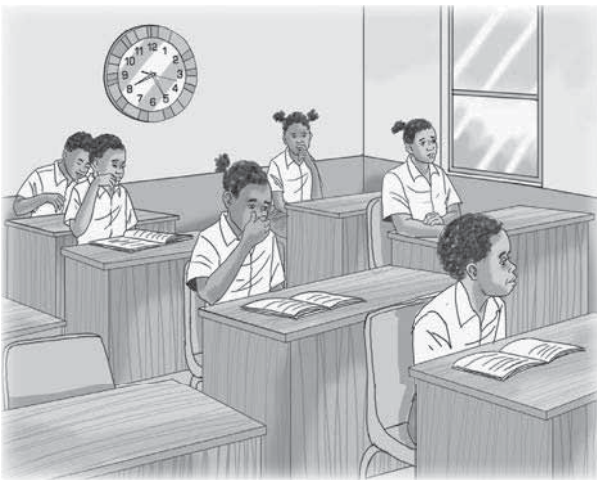
📖 Kazi ya ziada

Uliza wanafunzi wachore saa ya umbo la mwingo kisha waandike ni saa ngapi.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 23 Siku ya 4

Wiki ya 23: Siku ya 3 na 4

Saa na Wakati

Mwema

Mwema huishi karibu na shule yake. Kila siku, yeye huamka saa kumi na mbili asubuhi. Bila kupoteza wakati, yeye hujitayarisha kwenda shuleni. Saa moja inapowadia, Mwema hupata kiamsha kinywa. Yeye huanza safari yake kwenda shuleni. Saa mbili wanafunzi hupanga foleni kwenda paredi. Baada ya paredi wanafunzi hurudi darasani kuanza masomo. Saa nne kamili wao huenda kucheza nje na marafiki zao. Saa sita kamili, Mwema hurudi nyumbani. Kabla ya kwenda, mwalimu wao huwaongoza kuimba wimbo mtamu wa "Nasikia Sauti."

114

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 23: Siku ya 5

Wiki ya 23: Siku ya 5

Saa na Wakati

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **asubuhi**.

★	ma	na	su	ni	cha
	a	cho	ku	bu	pe
	ke	u	mi	o	si
	ro	sa	ji	m	hi

Sarufi: Soma maneno haya.

●	Umoja	Wingi
	Nguo hii ni nzuri.	- Nguo hizi ni nzuri.
	Hospitali hii ni kubwa.	- Hospitali hizi ni kubwa.
	Meza hii ni pana.	- Meza hizi ni pana.
	Hadithi hii ni refu.	- Hadithi hizi ni refu.

Oburu na saa yake

115

Oburu, Saa na Kasuku.

Oburu ana ndege wake aina ya Kasuku ambaye anampenda sana. Jumamosi moja, baba yake alimpa zawadi. Ilikuwa saa ya dhahabu. Oburu alifurahi sana.

Baada ya kumsaidia mama kufanya kazi za nyumbani, Oburu alivaa saa yake na kupanda mwembe. Alipenda kukaa kule juu na kusoma vitabu vyake vya hadithi.

Muda mchache baadaye aliangalia saa yake na kusema, "Ala! Ni saa sita!" Kasuku wake aliyekuwa pale mtini alirudia, "Ala! Ni saa sita!" Oburu alicheka na kuendelea kusoma.

Saa saba ilipofika mamake aliita, "Oburu! Shuka mtini. Sasa ni saa saba." Kasuku aliyekuwa bado yuko pale mtini alirudia, Oburu! Shuka mtini. Sasa ni saa saba."

Oburu alipokuwa akishuka, kasuku naye aliruka na kujipachika kichwani mwake.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote na wanafunzi. Tumia silabi **a, su, bu** na **hi** kuandika: neno **asubuhi**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja

Nguo **hii** ni nzuri.

Hospitali **hii** ni kubwa.

Meza **hii** ni pana.

Hadithi **hii** ni refu.

Wingi

- Nguo **hizi** ni nzuri.

- Hospitali **hizi** ni kubwa.

- Meza **hizi** ni pana.

- Hadithi **hizi** ni refu.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **kipawa, kuzidisha na kusawazisha**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Oburu, Saa na Kasuku** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

💎 Maswali

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Hadithi hii ilitokea siku gani? (ilikuwa siku ya Jumamosi).*
2. *Baba alimpa Oburu zawadi gani? (saa ya dhahabu).*
3. *Kasuku alirudia maneno gani? (ala! ni saa sita!/Oburu, shuka chini, sasa ni saa saba).*
4. *Unafikiria ni sababu gani ilimfanya kasuku kuruka na kujipachika kichwani mwake Oburu? (walikuwa marafiki nk).*

✍️ Kuandika: Imla:

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **ofisi, saa, foleni, shule, daftari, paredi, mstatili, shughuli, kiangazi, kiamshakinywa**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi ya nyakati wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 23 Siku ya 5

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 24: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Soma silabi na maneno.

■ ku pe nde za	ma zi ngi ra	wa na ri a dha
kupendeza	mazingira	wanariadha
mbu ga	ma a ja bu	u li mwe ngu
mbuga	maajabu	ulimwengu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa me tu letea	ku tafuta
wametuletea	kutafuta
hu furahia	wa na hitaji
hufurahia	wanahitaji

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ -wetu	-wenu
Wanariadha wetu wameshinda.	- Wanariadha wenu wameshinda.
Wanyama wetu ni muhimu sana.	- Wanyama wenu ni muhimu sana.
Watu wetu ni wazuri.	- Watu wenu ni wazuri.
Wachezaji wetu ni mashuhuri.	- Wachezaji wenu ni mashuhuri.

116

Wiki ya 24: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Nchi ya Kenya

Kenya ni nchi ya kupendeza sana. Wanariadha wetu wametuletea sifa ulimwenguni kwa ushindi wao katika mbio za masafa marefu. Watu wengi hufurahia kuzuru nchi ya Kenya. Watu kutoka mabara mengine huja kuwaona wanyama pori kwenye mbuga zetu. Mji wa Nairobi ni mji wa kipekee ulimwenguni ambao una mbuga ya wanyama. Mlima Kenya ni wa pili kwa urefu katika milima yote barani Afrika. Mbuga ya Masai Mara ni mojawapo ya maajabu ya ulimwengu. Hii ni kwa sababu ya kongoni ambao huvuka mto Mara katika msimu wao kila mwaka. Ni desturi kwa wanyama hawa kuvuka kuja upande wa Kenya kutafuta malisho. Wanyama wanahitaji mazingira mema. Ili tupate faida kutokana na utalii, ni lazima tuyalinde mazingira yetu.

117

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno kupendeza ubaoni. N/T/U Tamka silabi ku pe nde za kisha uunganishe silabi hizo na useme neno kupendeza. [U] Endelea na maneno: **mbuga, mazingira, maajabu, wanariadha, ulimwengu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 116.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **wanariadha, masafa marefu na mbuga**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Nchi ya Kenya** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Wanariadha wamefanya nini ili kuletea Kenya sifa?** (wameshinda/wameshinda mbio za masafa marefu).
2. **Watu kutoka bara zingine huja Kenya kufanya nini?** (kuona wanyama pori/kuzuru sehemu mbalimbali za Kenya).
3. **Ni sababu gani inafanya Masai Mara kuwa ya ajabu?** (Kwa sababu ya kongoni/kongoni wanaporuka mto Mara).

✍️ Kuandika: Imla.

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **ulimwengu, mazingira, maajabu, Afrika, mji, wanariadha**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 24 Siku ya 1

Vidokezo vya Mwalimu

Sauti za herufi ni muhimu kwa kusaidia mwanafunzi kusoma kwa haraka. Ni wajibu wako kuhakikisha umefanya mazoezi ya kusema sauti za herufi kabla ya kuzifunza na kuzisema darasani.

Wiki ya 24: Siku ya 2

Wiki ya 24: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Soma silabi na maneno.

■ ku pe nde za ma zi ngi ra wa na ri a dha
kupendeza **mazingira** **wanariadha**
 mbu ga ma a ja bu u li mwe ngu
mbuga **maajabu** **ulimwengu**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa me tu letea ku tafuta
wametuletea **kutafuta**
 hu furahia wa na hitaji
hufurahia **wanahitaji**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ **-wetu** **-wenu**
 Wanariadha **wetu** wameshinda. - Wanariadha **wenu** wameshinda.
 Wanyama **wetu** ni muhimu sana. - Wanyama **wenu** ni muhimu sana.
 Watu **wetu** ni wazuri. - Watu **wenu** ni wazuri.
 Wachezaji **wetu** ni mashuhuri. - Wachezaji **wenu** ni mashuhuri.

116

Wiki ya 24: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Nchi ya Kenya

Kenya ni nchi ya kupendeza sana. Wanariadha wetu wametuletea sifa ulimwenguni kwa ushindi wao katika mbio za masafa marefu. Watu wengi hufurahia kuzuru nchi ya Kenya. Watu kutoka mabara mengine huja kuwaona wanyama pori kwenye mbuga zetu. Mji wa Nairobi ni mji wa kipekee ulimwenguni ambao una mbuga ya wanyama. Mlima Kenya ni wa pili kwa urefu katika milima yote barani Afrika. Mbuga ya Masai Mara ni mojawapo ya maajabu ya ulimwengu. Hii ni kwa sababu ya kongoni ambao huvuka mto Mara katika msimu wao kila mwaka. Ni desturi kwa wanyama hawa kuvuka kuja upande wa Kenya kutafuta malisho. Wanyama wanahitaji mazingira mema. Ili tupate faida kutokana na utalii, ni lazima tuyalinde mazingira yetu.

117

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno wametuletea ubaoni. NTU Tamka sehemu za neno wa me tu letea kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote wametuletea. N/T/U: Endelea na maneno: **hu furahia (hufurahia), ku tafuta (kutafuta), wa na hitaji (wanahitaji)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 116.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma katika umoja na wingi. N/T/U:

-etu	-enu
Wanariadha wetu wameshinda.	- Wanariadha wenu wameshinda.
Wanyama wetu ni muhimu sana.	- Wanyama wenu ni muhimu sana.
Watu wetu ni wazuri.	- Watu wenu ni wazuri.
Wachezaji wetu ni mashuhuri.	- Wachezaji wenu ni mashuhuri.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **wanariadha, masafa marefu na mbuga**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Nchi ya Kenya** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Tunaweza kulinda mazingira yetu vipi? (kutokata miti, kutunza mito nk)*
2. *Taja miji iliyoko nchini Kenya ambayo unaijua. (Mombasa, Kisumu nk)*
3. *Taja wanyama wanaoishi nchini Kenya. (simba, ndovu, nyati, nk)*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika madaftari yao:

- Watoto wetu wameenda shule. - Watoto wenu wameenda shule.
- Watu wetu wana nidhamu. - Watu wenu wana nidhamu

📖 Kazi ya ziada

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika madaftari yao kisha wajazie pengo nyumbani na kuwasomea wazazi au walezi wao:

1. Wanyama wetu - wanyama wenu
2. Wafanyikazi wetu - _____
3. Wapishi wetu - _____
4. Walimu wetu - walimu wenu
5. Ng'ombe wetu - ng'ombe wenu

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 24 Siku ya 2*

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Soma silabi na maneno.

vyu ma	m mo mo nyo ko
vyuma	mmomonyoko
cha nga mo to	mba o
changamoto	mbao
p la s ti ki	ka ra ta si
plastiki	karatasi

Soma sehemu za neno na neno lote.

tu na vyo tumia	vi na po tupwa
tunavyotumia	vinapotupwa
hu tengenezwa	vi li vyo tengenezwa
hutengenezwa	vilivyotengenezwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kukanusha
Vitu hivi vinaoza .	- Vitu hivi haviozi .
Vyuma vile vinatupwa .	- Vyuma vile havitupwi .
Vizazi vya sasa vinalindwa .	- Vizazi vya sasa havilindwi .
Vitabu vyetu vinatumiwa .	- Vitabu vyetu havitumiwi .

118

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **vyuma** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **vyu ma** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **vyuma**. [U] Endelea na maneno: **changamoto, plastiki, mmomonyoko, mbao, karatasi**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 118.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **changamoto, kuboresha** na **mazingira**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma Taarifa:

[N] Soma taarifa ya **Mazingira yetu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Vitu vingi tunavyo tumia hutengenezwa kwa nini?** (vyuma, mbao, plastiki na chupa)
2. **Mwandishi anataeleza tukome kufanya nini?** (kurusha takataka/kutupa takataka ovyo)
3. **Eleza umuhimu wa miti.** (huboresha/husafisha hewa/hupunguza mmonyoko wa udongo/pia huleta mvua)

📖 Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Tunalinda mazingira kwa kupanda miti.

📖 Kazi ya ziada:

Sahihisha sentensi hizo.

Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao zile sentensi.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 24 Siku ya 3

Linda Mazingira Yetu

Vitu vingi tunavyotumia kila siku hutengenezwa kwa vyuma, mbao, plastiki au hata chupa. Vitu hivi vinapotupwa, haviozi kwa urahisi. Hivyo basi **changamoto** kubwa tuliyo nayo ni kuepukana na kuharibu **mazingira yetu**. Ni muhimu tusitupe takataka mahali pasipofaa. Ni vyema pia kutumia vitu ambavyo vimetengenezwa kwa chupa, karatasi, chuma au plastiki. Tuvitumie vitu hivi kwa muda mrefu kabla ya kuvitupa. Ni lazima pia tupande miti mingi tunavyoweza. Miti huboresha hewa, hupunguza mmomonyoko wa udongo na kuleta mvua. Kazi yetu ni kuyalinda mazingira yetu kwa vizazi vijavyo.

119

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kusoma hadithi (zamu yangu), hakikisha kuwa unasoma kwa mwendo wako na sio mwendo wa wanafunzi ili waweze kuelewa. Ni kwa njia hii pia wanafunzi watajua jinsi ya kusoma kwa haraka.

Wiki ya 24: Siku ya 4

Wiki ya 24: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Soma silabi na maneno.

vyu ma	m mo mo nyo ko
vyuma	mmomonyoko
cha nga mo to	mba o
changamoto	mbao
p la s ti ki	ka ra ta si
plastiki	karatasi

Soma sehemu za neno na neno lote.

tu na vyo tumia	vi na po tupwa
tunavyotumia	vinapotupwa
hu tengenezwa	vi li vyo tengenezwa
hutengenezwa	vilivyotengenezwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kukanusha
Vitu hivi vinaoza .	- Vitu hivi haviozi .
Vyuma vile vinatupwa .	- Vyuma vile havitupwi .
Vizazi vya sasa vinalindwa .	- Vizazi vya sasa havilindwi .
Vitabu vyetu vinatumiwa .	- Vitabu vyetu havitumiwi .

118

Wiki ya 24: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Linda Mazingira Yetu

Vitu vingi tunavyotumia kila siku hutengenezwa kwa vyuma, mbao, plastiki au hata chupa. Vitu hivi vinapotupwa, haviozi kwa urahisi. Hivyo basi changamoto kubwa tuliyo nayo ni kuepukana na kuharibu mazingira yetu. Ni muhimu tusinguwa takataka mahali pasipofaa. Ni vyema pia kutumia vitu ambavyo vimetengenezwa kwa chupa, karatasi, chuma au plastiki. Tuvitumie vitu hivi kwa muda mrefu kabla ya kuvitupa. Ni lazima pia tupande miti mingi tunavyoweza. Miti huboresha hewa, hupunguza mmomonyoko wa udongo na kuleta mvua. Kazi yetu ni kuyalinda mazingira yetu kwa vizazi vijavyo.

119

★ Kusoma maneno marefu:

N/T/U Andika neno **tunavyotumia** ubaoni. Tamka sehemu za neno **tu na vyo tumia** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **tunavyotumia** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **hu tengenezwa** (hutengenezwa), **vi na po tupwa** (vinapotupwa), **vi li vyo tengenezwa** (vilivyotengenezwa). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 118.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Sentensi	Kukanusha
Vitu hivi vinaoza .	- Vitu hivi haviozi .
Vyuma vile vinatupwa .	- Vyuma vile havitupwi .
Vizazi vya sasa vinalindwa .	- Vizazi vya sasa havilindwi .
Vitabu vyetu vinatumiwa .	- Vitabu vyetu havitumiwi .

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **changamoto**, **kutoathiri** na **mazingira**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mazingira yetu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Taja vyombo vya plastiki vinavyotumiwa nyumbani. (chupa, mikebe, mabirika nk).*
2. *Je, wanafunzi wanaweza kufanya nini ili kulinda mazingira yao? (kuyaweka safi, kufyeka nyasi, kufagia nk).*
3. *Kuna manufaa gani katika kulinda mazingira yetu? (afya nzuri nk).*

📖 Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Tumia maneno **vitu vinaoza** kutunga sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- vitu vinaoza
- vyuma havitupwi
- vizazi vinalindwa
- vitabu havitumiwi

📖 Kazi ya ziada.

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu **Mji wetu**.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 24 Siku ya 4*

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **mlima**.

★	to	ti	nya	ki
	m	di	mbu	ju
	sa	mi	ma	ga
	a	li	vu	ra

Sarufi: Soma maneno haya.

●	-wetu	-wenu
	Watoto wetu	Watoto wenu
	Wanyama wetu	Wanyama wenu
	Wazazi wetu	Wazazi wenu
	Walimu wetu	Walimu wenu
	Ndege wetu	Ndege wenu

Mwezi

120

Mwezi

Hapo zamani za kale Mwezi alikuwa na watoto wawili. Watoto hao walikuwa Jua na Upepo. Wote waliishi pamoja angani.

Mwezi alimpenda Jua kuliko Upepo. Kwa sababu hiyo, Upepo hakumpenda Jua hata kidogo.

Siku moja, Upepo alienda kuokota kuni na kuwaacha watoto wake nyumbani. Upepo alitafuta kiboko na kumfukuza Jua.

Jua alipokuwa akitoroka, alianguka kwa ngurumo na radi. Alilia kwa chungu. Machozi yake yalianguka ardhini. Hapo ndipo mvua ikanyesha kwa mara ya kwanza.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Tumia silabi **m**, **li** na **ma** na kuandika: neno **mlima**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U: Soma maneno haya.

-etu	-enu
watoto wetu	- watoto wenu
wanyama wetu	- wanyama wenu
wazazi wetu	- wazazi wenu
walimu wetu	- walimu wenu
ndege wetu	- ndege wenu

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **angani** na **ardhi**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Mwezi** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

📖 Maswali

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Watoto waliotajwa kwenye hadithi waliitwa nani? (Jua na Upepo)*
2. *Kwa nini Upepo alimfukuza Jua? (kwa sababu Upepo hakumpenda)*
3. *Ngurumo na radi zilisababishwa na nini? (zilisababishwa na Jua kutoroka)*
4. *Je, unafikiria hadithi hii ni ya ukweli au la? Eleza maoni yako. (wanafunzi wajibu na kueleza sababu zao)*

📖 Kuandika: Imla:

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **mvua**, **mbuga**, **udongo**, **mnyama**, **plastiki**, **ulimwengu**, **mmomonyoko**, **wanariadha**, **mazingira**, **vyuma**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 24 Siku ya 5

Wiki ya 25: Siku ya 1

Wiki ya 25: Siku ya 1 na 2

Haki za jinsia

Soma silabi na maneno.

■ wa na ngu	ku cho ta	Ma ri a
wanangu	kuchota	Maria
ta fa dha li	na a mi ni	Ma ta no
tafadhali	naamini	Matano

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ tu si achwe	a ta ni peleka
tusiachwe	atanipeleka
tu ki kamilisha	tu na shukuru
tukikamilisha	tunashukuru

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kukanusha
Ninaumwa sana.	- Siumwi sana
Ninabaki hapa nyumbani.	- Sibaki hapa nyumbani.
Ninamsaidia mama yako.	- Simsaidii mama yako.
Ninapiga simu kazini.	- Sipigi simu kazini.
Ninampeleka mama hospitalini.	- Simpeleki mama hospitalini.

121

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **wanangu** ubaoni. N/T/U Tamka silabi wa **na ngu** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **wanangu**. [U] Endelea na maneno: **kuchota, tafadhali, naamini, Maria, matano**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 121.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya vifungu hivi vya maneno **sijiwezi sijitambui, kuchota maji na tutaachwa nyuma**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma mchezo wa kuigiza:

[N] Soma mchezo kuhusu **Mama augua** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Ni nani alikuwa mgonjwa?** (mama alikuwa mgonjwa).
2. **Maria alisemaje?** (wanafunzi waseme vitu mbalimbali alivyosema Maria).
3. **Matano alisemaje** (wanafunzi waseme maneno aliyosema Matano).

📖 Kuandika: Imla:

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **kuchota, tafadhali, tutaachwa, kutafuta, mamako**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

Wiki ya 25: Siku ya 1 na 2

Haki za jinsia

Mchezo wa Kuigiza: Mama Augua

Mama: Wanangu, naumwa sana. Sijiwezi sijitambui. Inabidi niende kumwona daktari mara moja. Baba yenu atanipeleka.

Baba: Sijui kama nitapewa ruhusa kazini. Hebu nimpigie simu mkubwa wangu. Na wewe Maria tafadhali ukitoka shuleni leo, usaidie hapa nyumbani. Unaweza kusaidiana na Matano kuchota maji na kupika chakula.

Maria: Naam baba. Tunashukuru. Tukikamilisha kazi nyumbani tutasoma vitabu vyetu ili tusiachwe nyuma.

Baba: Ninaona mnapenda kusoma sana wanangu. Haya basi, nendeni.

Matano: Asante baba. Naamini mama atapata nafuu.

122

Vidokezo vya Mwalimu
Ni wajibu wa mwalimu kuhakikisha anawapongeza wanafunzi kila wakati wanapojibu maswali sahihi. Pia ni muhimu kusaidia wale wanaokosa kutoa jibu sahihi na kuwatia moyo.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 25: Siku ya 1 na 2

Haki za jinsia

Soma silabi na maneno.

■ wa na ngu	ku cho ta	Ma ri a
wanangu	kuchota	Maria
ta fa dha li	na a mi ni	Ma ta no
tafadhali	naamini	Matano

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ tu si achwe	a ta ni peleka
tusiachwe	atanipeleka
tu ki kamilisha	tu na shukuru
tukikamilisha	tunashukuru

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kukanusha
Ninaumwa sana.	- Siumwi sana
Ninabaki hapa nyumbani.	- Sibaki hapa nyumbani.
Ninamsaidia mama yako.	- Simsaidii mama yako.
Ninapiga simu kazini.	- Sipigi simu kazini.
Ninampeleka mama hospitalini.	- Simpeleki mama hospitalini.

121

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **tusiachwe** ubaoni. Tamka sehemu za neno tu si achwe kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **mwanitegemea**. N/T/U: Endelea na maneno: **a ta ni peleka (atanipeleka)**, **tu ki kamilisha (tukikamilisha)**, **tu na shukuru (tunashukuru)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 121.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Halisi	Kukanusha
Ninaumwa sana.	- Siumwi sana.
Ninabaki hapa nyumbani.	- Sibaki hapa nyumbani.
Ninamsaidia mama yako.	- Simsaidii mama yako.
Ninapiga simu kazini.	- Sipigi simu kazini.
Ninampeleka mama hospitalini.	- Simpeleki mama hospitalini.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya vifungu hivi vya maneno sijiwezi sijitambui, kuchota maji na tutaachwa nyuma.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mama augua** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Kwa nini mama alihitaji kumwona daktari haraka?** (mama alikuwa mgonjwa/alikuwa anaumwa).
2. **Kutia bidii katika masomo kuna manufaa gani kwa wanafunzi?** (atapita mtihani na kwenda shule ya sekondari nk).

Mwalimu: Ongoza wanafunzi kuigiza mchezo huu.

✍ Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike sentensi za sarufi za umoja na wingi katika vitabu vyao.

- **Sibaki nyumbani peke yangu.** - **Ninabaki nyumbani peke yangu.**
- **Sipigi simu kazini.** - **Ninapiga simu kazini.**

🏠 Kazi ya ziada

Wanafunzi wajaze pengo kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

Kwa mfano: **Ninaumwa – Siumwi**

1. ninacheza - _____
2. ninapika - _____
3. ninasoma - _____
4. ninaomba - _____

Wiki ya 25: Siku ya 1 na 2

Haki za jinsia

Mchezo wa Kuigiza: Mama Augua

Mama: Wanangu, naumwa sana. Sijiwezi sijitambui. Inabidi niende kumwona daktari mara moja. Baba yenu atanipeleka.

Baba: Sijui kama nitapewa ruhusa kazini. Hebu nimpigie simu mkubwa wangu. Na wewe Maria tafadhali ukitoka shuleni leo, usaidie hapa nyumbani. Unaweza kusaidiana na Matano kuchota maji na kupika chakula.

Maria: Naam baba. Tunashukuru. Tukikamilisha kazi nyumbani tutasoma vitabu vyetu ili tusiachwe nyuma.

Baba: Ninaona mnapenda kusoma sana wanangu. Haya basi, nendeni.

Matano: Asante baba. Naamini mama atapata nafuu.

122

Wiki ya 25: Siku ya 3 na 4

Haki za jinsia

Soma silabi na maneno.

ka ti ba	ma e nde le o u ta ma du ni
katiba	maendeleo utamaduni
po to vu	dhu lu ma ma dha ra
potovu	dhuluma madhara

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ zi na zo tokana	ku wa saidia
zinazotokana	kuwasaidia
i na pinga	ku faidi
inapinga	kufaidi

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kinyume
Mila hizi ni nzuri .	- Mila hizi ni mbaya .
Jamii hii ni kubwa .	- Jamii hii ni ndogo .
Katiba hii ni ya sasa .	- Katiba hii ni ya zamani .
Madhara haya ni makubwa .	- Madhara haya ni madogo .

123

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **katiba** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **ka ti ba** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **katiba**. [U] Endelea na maneno: **potovu, dhuluma, utamaduni, madhara, maendeleo**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 123.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mila, potovu** na **binafsi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma shairi ya **Mila na tamaduni** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja mila nzuri kulingana na hadithi hii? (kutii wazazi/ kusaidia wazazi kazi).*
2. *Ni zipi mila potovu? (kutahiri wasichana/ndoa za mapema/kuiba ng'ombe/vita vya kijamii).*
3. *Ni nini inamlinda kila mkenya kutokana na mila potovu? (Katiba mpya ya Kenya).*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hii kuhusu picha ubaoni kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

1. **Watoto wanasaidia kazi za nyumbani.**

🏠 Kazi ya ziada:

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao zile sentensi.

Wiki ya 25: Siku ya 3 na 4

Haki za jinsia

Mila na Tamaduni

Kila jamii kote duniani ina utamaduni wake. Kuna baadhi ya mambo katika utamaduni ambayo ni **potovu**. Utamaduni mzuri hujenga na kufaidi jamii na watu **binafsi**. Utamaduni potovu huleta madhara kwa maisha na maendeleo ya jamii. Baadhi ya mambo mazuri katika jamii ni kama vile watoto kutii wazazi wao na kuwasaidia kazi za nyumbani. Baadhi ya mambo potovu ni kama ndoa za mapema, tabia ya kuiba ng'ombe na vita kati ya jamii. Katiba ya Kenya inalinda kila mkenya. Inapinga utamaduni mbaya pamoja na dhuluma zinazotokana na utamaduni huo.

124

Vidokezo vya Mwalimu
Ufahamu wa fonimu huzingatia kufunza sauti za herufi. Wakati wa kufunza sauti, mwalimu hapaswi kuziandika herufi hizi ubaoni. Kipindi hiki ni cha mazungumzo pekee.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 25: Siku ya 3 na 4

Haki za jinsia

Soma silabi na maneno.

ka ti ba	ma e nde le o u ta ma du ni
katiba	maendeleo utamaduni
po to vu	dhu lu ma ma dha ra
potovu	dhuluma madhara

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ zi na zo tokana	ku wa saidia
zinazotokana	kuwasaidia
i na pinga	ku faidi
inapinga	kufaidi

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Sentensi	Kinyume
Mila hizi ni nzuri .	- Mila hizi ni mbaya .
Jamii hii ni kubwa .	- Jamii hii ni ndogo .
Katiba hii ni ya sasa .	- Katiba hii ni ya zamani .
Madhara haya ni makubwa .	- Madhara haya ni madogo .

123

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno zinazotokana ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno zi na zo tokana kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno zinazotokana kwa upesi. [U] Endelea na maneno: ku wa saidia (kuwasaidia), i na pinga (inapinga), ku faidi (kufaidi). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 123.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Sentensi	Kinyume
Mila hizi ni nzuri .	- Mila hizi ni mbaya .
Jamii hii ni kubwa .	- Jamii hii ni ndogo .
Katiba hii ni ya sasa .	- Katiba hii ni ya zamani .
Madhara haya ni makubwa .	- Madhara haya ni madogo .

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **utamaduni, potovu** na **binafsi**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mila na tamaduni** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Ni tamaduni gani unazozijua kuwa ni mbaya/potovu mbali na zile tulizozitaja kipindi kilichopita? (kudharau wanawake/wasichana, nk)*
2. *Taja baadhi ya tamaduni nzuri katika jamii yenu. (kuheshimu wazee/wazazi, nk)*
3. *Haki gani nyingine ambazo katiba imekupatia kama mtoto? (haki ya kupata elimu, matibabu nk)*

✍ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia maneno **tamaduni nzuri** kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- mila nzuri
- bahati mbaya
- jamii kubwa
- madhara madogo

📖 Kazi ya ziada.

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu **mila nzuri**.

Wiki ya 25: Siku ya 3 na 4

Haki za jinsia

Mila na Tamaduni

Kila jamii kote duniani ina utamaduni wake. Kuna baadhi ya mambo katika utamaduni ambayo ni potovu. Utamaduni mzuri hujenga na kufaidi jamii na watu binafsi. Utamaduni potovu huleta madhara kwa maisha na maendeleo ya jamii. Baadhi ya mambo mazuri katika jamii ni kama vile watoto kutii wazazi wao na kuwasaidia kazi za nyumbani. Baadhi ya mambo potovu ni kama ndoa za mapema, tabia ya kuiba ng'ombe na vita kati ya jamii. Katiba ya Kenya inalinda kila mkenya. Inapinga utamaduni mbaya pamoja na dhuluma zinazotokana na utamaduni huo.

124

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **Katiba**.

ma	ti	la	ka	mi	dhu
ba	cho	po	ba	mwe	ri
to	tu	ku	zi	che	vu

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno		Kukanusha
Ninacheka	-	Sicheki
Ninalia	-	Silii
Ninaimba	-	Siimbi
Ninabeba	-	Sibebi
Ninakata	-	Sikati

Mavazi

125

Mavazi

Jana ilikuwa Ijumaa. Niliamka mapema sana. Nje kulikuwa na baridi. Nilivaa kofia na kaptula. Mama alisema nivaa fulana kwa sababu kulikuwa na mvua. Mama alikuwa amevaa rinda jekundu. Alifunga kanga kiunoni na kitambaa kichwani.

Baada ya kunywa uji, tulichukua jembe na kwenda shambani. Nilimsaidia mama kupanda mbegu za mahindi.

Adhuhuri jua liliwaka. Nilitoa fulana na kofia. Tuliketi na kupata chakula cha mchana. Jioni, mvua ilinyesha.

Tulirudi nyumbani kama tumelowa na kuchoka sana.

Baada ya kuoga, nilivaa koti, vesti na suruali ndefu. Mama alivaa buibui. Baba, alivaa kanzu. Sote tulielekea msikitini kusali.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Tumia silabi **ka**, **ti** na **ba** na kuandika: neno **katiba**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi

● Sarufi:

Andika maneno haya ubaoni kisha uyasome. N/T/U: Soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

Neno		Kukanusha
ninacheka	-	sicheki
ninalia	-	silii
ninaimba	-	siimbi
ninabeba	-	sibebi
ninakata	-	sikati

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **fulana**, **kaptura** na **adhuhuri**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Mavazi** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

📖 Maswali

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Ni mavazi gani yametajwa kwenye hadithi hii. (kofia, kaptura, fulana, rinda, kitambaa nk)*
2. *Eleza alichovaa anayezungumza. (kofia na kaptura)*
3. *Kwa nini aliambiwa avaa fulana? (kulikuwa kunanyesha)*
4. *Kwa nini baba alivaa kanzu? (alikuwa akienda msikitini kusali)*

📖 Kuandika: Imla:

Wasomee wanafunzi maneno haya huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **kuchota**, **tafadhali**, **tutaachwa**, **mamako**, **katiba**, **potovu**, **kabambe**, **dhuluma**, **utamaduni**, **madhara**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi kuhusu mavazi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

Soma silabi na maneno.

■ u ta ma du ni ma bu i bu i wa ta wa
utamaduni **mabuibui** **watawa**
 ki i s la mu ma ri nda wa ka to li ki
kiislamu **marinda** **wakatoliki**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu tofautiana hu tumiwa
hutofautiana **hutumiwa**
 hu valiwa hu patikana
huvaliwa **hupatikana**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ **Umoja** **Wingi**
Hili ni vazi fupi. - **Haya** ni **mavazi mafupi**.
Hili ni rinda zuri. - **Haya** ni **marinda mazuri**.
Hili ni buibui refu. - **Haya** ni **mabuibui marefu**.
Hili ni shati dogo. - **Haya** ni **mashati madogo**.

126

Mavazi mbalimbali

Kuna mavazi mbalimbali ambayo huvaliwa na wanadamu. Mavazi haya hutofautiana kwa sababu ya utamaduni, dini, sherehe, kazi na hata hali ya anga. Kwa mfano, kanzu huvaliwa na wanaume wa dini ya kiislamu. Nao wanawake waislamu huvalia mabuibui. Watawa wa kikatoliki huvaa veli na marinda marefu. Kanga, na shuka hutumiwa kama mavazi ya kitamaduni. Jina lingine la kanga ni lesa na hupatikana katika rangi mbalimbali. Lesa huwa na maandishi yenye ujumbe spesheli.

127

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **utamaduni** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **u ta ma du ni** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **utamaduni**. [U] Endelea na maneno: **kiislamu, mabuibui, marinda, watawa, wakatoliki**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 126.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mabuibui, kanga na spesheli**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mavazi mbalimbali** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Mavazi hutofautiana kwa sababu zipi?** (*utamaduni, dini, sherehe, kazi, anga nk*).
2. **Eleza mavazi wanayovaa wanawake waislamu/watawa wa kikatoliki.** (*mabuibui/veli na marinda marefu*).
3. **Mavazi ya kitamaduni ni yapi?** (*kanga, shuka*).

📖 Kuandika: Imla.

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **kiislamu, mabuibui, marinda, kuwabana, kanga na spesheli**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha umejiandaa vyema kabla ya kuenda darasani. Panga kadi za herufi utakapozitumia kwa mfuko wa herufi kabla ya kuanza kufunza. Hii itasaidia kukomboa wakati.

Wiki ya 26: Siku ya 2

Wiki ya 26: Siku ya 1 na 2

Mavazi

Soma silabi na maneno.

■ u ta ma du ni ma bu i bu i wa ta wa
utamaduni **mabuibui** **watawa**
 ki i s la mu ma ri nda wa ka to li ki
kiislamu **marinda** **wakatoliki**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu tofautiana hu tumiwa
hutofautiana **hutumiwa**
 hu valiwa hu patikana
huvaliwa **hupatikana**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ **Umoja** **Wingi**
Hili ni vazi fupi. - **Haya** ni mavazi mafupi.
Hili ni rinda zuri. - **Haya** ni marinda mazuri.
Hili ni buibui refu. - **Haya** ni mabuibui marefu.
Hili ni shati dogo. - **Haya** ni mashati madogo.

126

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **hutofautiana** ubaoni. Tamka sehemu za neno **hu tofautiana** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **hutofautiana**. N/T/U: Endelea na maneno: **hu tumiwa (hutumiwa)**, **hu valiwa (huvaliwa)**, **hu patikana (hupatikana)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 126.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja

Hili ni vazi fupi.

Hili ni rinda zuri.

Hili ni buibui refu.

Hili ni shati dogo.

Wingi

- Haya ni mavazi mafupi.

- Haya ni marinda mazuri.

- Haya ni mabuibui marefu.

- Haya ni mashati madogo.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya haya maneno **mabuibui, kanga** na **spesheli**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **mavazi mbalimbali** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja aina zingine za mavazi. (sare za shule, kanzu, kofia, vibaragashia nk).*
2. *Wakati wa baridi, watu huvaa mavazi gani? (koti, sweta, jaketi, nk).*
3. *(Beba lesu au maleso. Wape nafasi wanafunzi wasome misemo mbalimbali. Waandike misemo hiyo kwenye madaftari.)*

✍ Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike sentensi hizi za sarufi za umoja na wingi katika vitabu vyao.

- Vazi lako ni fupi sana.
- Wasichana wamevaa marinda mazuri.

📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi waandike sentensi zaidi wakitumia majina ya mavazi kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

vazi fupi - **mavazi mafupi**
 rinda fupi - _____
 _____ - **mashati madogo**

Wiki ya 26: Siku ya 1 na 2

Mavazi

Mavazi mbalimbali

Kuna mavazi mbalimbali ambayo huvaliwa na wanadamu. Mavazi haya hutofautiana kwa sababu ya utamaduni, dini, sherehe, kazi na hata hali ya anga. Kwa mfano, kanzu huvaliwa na wanaume wa dini ya kiislamu. Nao wanawake waislamu huvalia mabuibui. Watawa wa kikatoliki huvaa veli na marinda marefu. Kanga, na shuka hutumiwa kama mavazi ya kitamaduni. Jina lingine la kanga ni lesu na hupatikana katika rangi mbalimbali. Lesu huwa na maandishi yenye ujumbe spesheli.

127

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 26: Siku ya 3 na 4

Mavazi

Soma silabi na maneno.

■ wa me vaa	ki le mba	nye u pe
wamevaa	kilemba	nyeupe
ka nzu	shu ka	vye u si
kanzu	shuka	vye usi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i li po wadia	a li ji funga
ilipowadia	alijifunga
a li mu uliza	wa li agana
alimuuliza	waliagana

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Nipatie kilemba cheupe.	- Tupatie vilemba vyeupe.
Ninataka kiatu chekundu.	- Tunataka viatu vyekundu.
Ninapenda koti jeusi.	- Tunapenda makoti meusi.
Ninavaa rinda jeusi.	- Tunavaa marinda meusi.

128

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **wamevaa** ubaoni. N/T/U Tamka silabi wa **me vaa** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **wamevaa**. [U] Endelea na maneno: **kanzu, kilemba, shuka, nyeupe, vyeusi**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 128.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **nyeupe pepepe, ameugua** na **kilemba**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Siku ya Ibada** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Eleza mavazi ambayo Mzee Okello alikuwa amevaa. (koti jeusi, kilemba, viatu vyeusi)*
2. *Mzee Sakuda alikuwa amevaa mavazi yapi? (kanzu nyeupe)*
3. *Baada ya kuagana mzee Okello alielekea wapi? (kanisani)*

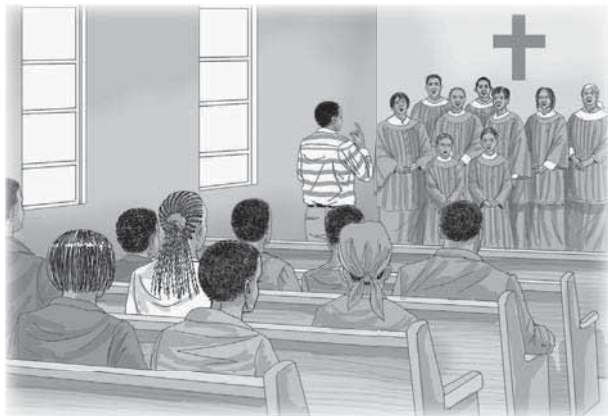
✍️ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi wandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Kwaya imesimama mbele ya kanisa.

📖 Kazi ya ziada:

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha. Wanafunzi wawasome wazazi au walezi wao zile sentensi.

Siku ya ibada

Siku ya Jumapili ilipowadia Mzee Okello alivalia koti jeusi. Alijifunga kilemba chake kichwani na kuvalia viatu vyeusi. Alianza safari kuelekea kanisani. Njiani alikutana na rafiki yake Mzee Sakuda. Mzee Sakuda alikuwa amevaa kanzu nyeupe pepepe. “Mbona huendi kanisani leo?” Okello alimuuliza rafiki yake. “Ninaenda kumwona shangazi yangu ambaye ameugua kwa muda mrefu.” Basi waliagana na Mzee Okello akashika njia moja kwa moja hadi kanisani. Huko watu walikuwa wamevaa nguo za aina mbalimbali.

129

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kuunda maneno kutoka kwa jedwali, kumbusha wanafunzi kuwa wanaweza tu kutengeneza haya maneno wakitumia sauti au silabi zilizo kwenye jedwali. Maneno hayo ni sharti yawe maneno halisi yenye maana.

Wiki ya 26: Siku ya 4

Wiki ya 26: Siku ya 3 na 4

Mavazi

Soma silabi na maneno.

■ wa me vaa	ki le mba	nye u pe
wamevaa	kilemba	nyeupe
ka nzu	shu ka	vye u si
kanzu	shuka	vye usi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i li po wadia	a li ji funga
ilipowadia	alijifunga
a li mu uliza	wa li agana
alimuuliza	waliagana

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Nipatie kilemba cheupe .	- Tupatie vilemba vyeupe .
Ninataka kiatu chekundu .	- Tunataka viatu vyekundu .
Ninapenda koti jeusi .	- Tunapenda makoti meusi .
Ninavaa rinda jeusi .	- Tunavaa marinda meusi .

128

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno ilipowadia ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno i li po wadia kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno ilipowadia kwa upesi. [U] Endelea na maneno: wa li agana (waliagana), a li mu uliza (alimuuliza), a li ji funga (alijifunga). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 128.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja

Nipatie kilemba cheupe.

Ninataka kiatu chekundu.

Ninapenda koti jeusi.

Ninavaa rinda jeusi.

Wingi

- Tupatie vilemba vyeupe.

- Tunataka viatu vyekundu.

- Tunapenda makoti meusi.

- Tunavaa marinda meusi.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno nyeupe pepepe, ameugua na kilemba.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu Siku ya ibada huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini watu hupenda kuvalia nadhifu wakati wanaenda sehemu za ibada? (huwa wanaenda kuabudu, kuonyesha heshima, nk)*
2. *Taja mavazi ambayo unafikiri Mzee Okelo aliyaona kanisani. (rinda, koti, fulana, nk)*
3. *Rangi ya sare ya shule yenu ni gani? (wanafunzi wajibu)*

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: **Kanzu, Shuka, Vyeusi, Kufaidi**. Tumia neno **kanzu** kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

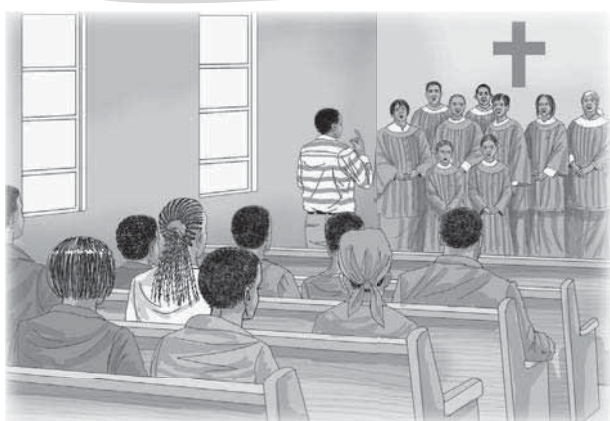
📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu mavazi wanayoyapenda.

Vidokezo vya Mwalimu
I wapo kuna wanafunzi wasioweza kujibu maswali ya ufahamu, waelekeze kwenye mbinu zitakazowapatia jibu kwa urahisi. Usiwapatie jibu papo hapo.

Wiki ya 26: Siku ya 3 na 4

Mavazi

Siku ya ibada

Siku ya Jumapili ilipowadia Mzee Okelo alivalia koti jeusi. Alijifunga kilemba chake kichwani na kuvalia viatu vyeusi. Alianza safari kuelekea kanisani. Njiani alikutana na rafiki yake Mzee Sakuda. Mzee Sakuda alikuwa amevaa kanzu nyeupe pepepe. “Mbona huendi kanisani leo?” Okelo alimuuliza rafiki yake. “Ninaenda kumwona shangazi yangu ambaye ameugua kwa muda mrefu.” Basi waliagana na Mzee Okelo akashika njia moja kwa moja hadi kanisani. Huko watu walikuwa wamevaa nguo za aina mbalimbali.

129

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **shati**.

★	mba	nda	ri	sha	bui	a
	li	re	ti	le	sa	rua
	i	ke	su	nga	ki	bui

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- **Umoja** **Wingi**
 Buibui hili ni chafu. - **Mabuibui** haya ni **machafu**.
 Shati hili ni refu. - **Mashati** haya ni **marefu**.
 Vazi hili ni zuri. - **Mavazi** haya ni **mazuri**.
 Rinda hili ni fupi. - **Marinda** haya ni **mafupi**.

Mama afua nguo

130

Mama afua nguo

Mama anafua nguo na kuzianika kwenye kamba. Maria anamtazama huku akitambua kila nguo inayoanikwa. Maria anasema, "Hii ni sare yangu ya shule."

Mama anaanika nguo zingine kwenye kamba. Maria anasema, "Hii ni suruali ya kaka, Musa. Siku ya Ijumaa, yeye alivaa suruali nyeusi na shati hii nyeupe tukaenda shuleni. Naye mama alivaa buibui na baba akavaa kanzu wakaelekea msikitini kusali."

Mama anatabasamu huku akiendelea kuanika nguo. Maria anaendelea kusema, "Shati hili la mikono mirefu na kaptula ni za baba. Yeye huzivaa tunapoenda matembezi."

"Nacho hiki kilemba na kanga hii ni ya mama." Mama anamalizia kwa kuanika blausi na fulana mbili ndogo. Maria anampigia makofi na kusema, "Asante mama kwa kutufulia nguo. Tutang'ara kwelikweli."

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Tumia silabi **sha** na **ti** kuandika: neno **shati**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentesi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Buibui hili ni chafu.	- Mabuibui haya ni machafu .
Shati hii ni refu.	- Mashati haya ni marefu .
Vazi hili ni zuri.	- Mavazi haya ni mazuri .
Rinda hili ni fupi.	- Marinda haya ni mafupi .

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **kaptura**, **kung'ara**, **kufulia**, **kusali**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi **Mama afua nguo** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

💎 Maswali

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Maria alitambua nguo gani kwanza? (sare ya shule/sare yake)*
2. *Suruali ilikuwa ya nani? (suruali ilikuwa ya kaka Musa)*
3. *Kilemba huvaliwa wapi? (kichwani)*
4. *Unahitaji nini kufua nguo? (maji safi, sabuni, nk)*

✍️ Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika madaftari yao: **utamaduni**, **mabuibui**, **kuwabana**, **kanzu**, **vyeusi**, **kiatu**, **kilemba**, **blausi**, **fulana**, **suruali**.

🏠 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi kuhusu mavazi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

Vidokezo vya Mwalimu

Kitu cha muhimu zaidi katika mradi wa KUSOMA ni kuhakikisha wanafunzi wote wanaweza kusoma vizuri wakimaliza huu mwaka. Je, umeweza kuwasaidia wasome vilivyo?

Wiki ya 27: Siku ya 1

Wiki ya 27: Siku ya 1 na 2

Alama za hesabu

Soma silabi na maneno.

■ a li pa za alipaza	mbu zi mbuzi	ma pa cha mapacha
wa li o sa li a waliosalia	m si tu msitu	O jwa ng' Ojwang'

Tarakimu

● 10 - kumi	20 - ishirini	30 - thelathini
50 - hamsini	80 - themanini	100 - mia moja

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li po kuwa walipokuwa	wa me beba wamebeba
ku wa rudisha kuwarudisha	a li wa peleka aliwapeleka

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Huyu Mbuzi huyu anakimbia. Ndege huyu anapendeza. Fisi huyu ni mlafi. Ng'ombe huyu ametulia.	-	Yule Mbuzi yule anakimbia. Ndege yule anapendeza. Fisi yule ni mlafi. Ng'ombe yule ametulia.
---	---	---

131

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

N/T/U Andika neno **alipaza** ubaoni. Tamka silabi a li pa za kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **alipaza**. [U] Endelea na maneno: **waliosalia, mbuzi, msitu, mapacha, Ojwang**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 131.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **malishoni, alipaza na mapacha**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mzee Ojwang** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mzee Ojwang alikuwa na mbuzi wangapi mwanzoni? (alikuwa na mbuzi kumi).*
2. *Eleza kilichotendeka baada ya kuenda malishoni. (mbuzi walipokuwa wakila nyasi, fisi akaja na kumla).*
3. *Kwa nini mzee Ojwang' alifurahi sana? (mbuzi wake walizaa mapacha).*

📖 Kuandika Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **waliosalia, mbuzi, msitu, malishoni, idara na mapacha, ng'ombe, thelathini, hamsini, themanini**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

Mzee Ojwang'

Mzee Ojwang alikuwa na mbuzi kumi. Aliwapeleka malishoni karibu na msitu mkubwa. Walipokuwa wakila nyasi, fisi akaja na kumla mmoja. Mzee Ojwang alipaza sauti na kuita, "Wooiii. Nisaidie. Fisi! Mbuzi wangu! Woouiii. Fisi! Mbuzi wangu!" Wanakijiji wakaja haraka huku wamebeba mikuki na mapanga. Lakini fisi tayari alikuwa amerudi kwenye msitu mkubwa. Wanakijiji walimsaidia Mzee Ojwang kuwarudisha nyumbani mbuzi waliosalia. Kesho yake, Mzee Ojwang alijawa na furaha alipopata mbuzi wake wawili wamezaa mapacha.

132

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha kuwasaidia watoto ambao hawajui kusoma. Wape mazoezi ya kusoma sauti, silabi na maneno mepesi. Baada ya mda mfupi wataanza kusoma kama wengine.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 27: Siku ya 2

Wiki ya 27: Siku ya 1 na 2

Alama za hesabu

Soma silabi na maneno.

■ a li pa za alipaza	mbu zi mbuzi	ma pa cha mapacha
wa li o sa li a waliosalia	m si tu msitu	O jwa ng' Ojwang'

Tarakimu

● 10 - kumi	20 - ishirini	30 - thelathini
50 - hamsini	80 - themanini	100 - mia moja

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li po kuwa walipokuwa	wa me beba wamebeba
ku wa rudisha kuwarudisha	a li wa peleka aliwapeleka

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Huyu	Yule
Mbuzi huyu anakimbia.	- Mbuzi yule anakimbia.
Ndege huyu anapendeza.	- Ndege yule anapendeza.
Fisi huyu ni mlafi.	- Fisi yule ni mlafi.
Ng'ombe huyu ametulia.	- Ng'ombe yule ametulia.

131

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **walipokuwa** ubaoni. Tamka sehemu za neno wa **li po kuwa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **walipokuwa**. N/T/U: Endelea na maneno: **ku wa rudisha** (kuwarudisha), **wa me beba** (wamebeba), **a li wa peleka** (aliwapeleka). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 131.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Mbuzi huyu anakimbia.	- Mbuzi yule anakimbia.
Ndege huyu anapendeza.	- Ndege yule anapendeza.
Fisi huyu ni mlafi.	- Fisi yule ni mlafi.
Ng'ombe huyu ametulia.	- Ng'ombe yule ametulia.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya vifungu hivi vya maneno **malishoni, alipaza na mapacha**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mzee Ojwang** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Baada ya kisa kilichotendeka mzee Ojwang alibaki na mbuzi wangapi? (alibaki na mbuzi tisa: $10 - 1 = 9$).*
2. *Baada ya mbuzi wawili kuzaa mapacha alikuwa na mbuzi wangapi pamoja? ($2 \times 2 = 4$, $4 + 9 = 13$ kumi na watatu).*
3. *Ni wanyama gani wengine ambao hula wanyama wengine? (simba, chui, nk).*

📖 Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike sentensi za sarufi hizi katika madaftari yao.

- Mbuzi **huyu** ni mdogo. - Mbuzi **hawa** ni wadogo.
- Fisi **huyu** anakula nyama. - Fisi **hawa** wanakula nyama.

📖 Kazi ya ziada

Wanafunzi waandike sentensi zaidi wakitumia maneno **ninaitwa, tunatuzwa** kisha wawasome wazazi au walezi wao.

Mzee Ojwang'

Mzee Ojwang alikuwa na mbuzi kumi. Aliwapeleka malishoni karibu na msitu mkubwa. Walipokuwa wakila nyasi, fisi akaja na kumla mmoja. Mzee Ojwang alipaza sauti na kuita, "Wooiii. Nisaidie. Fisi! Mbuzi wangu! Woouiii. Fisi! Mbuzi wangu!" Wanakijiji wakaja haraka huku wamebeba mikuki na mapanga. Lakini fisi tayari alikuwa amerudi kwenye msitu mkubwa. Wanakijiji walimsaidia Mzee Ojwang kuwarudisha nyumbani mbuzi waliosalia. Kesho yake, Mzee Ojwang alijawa na furaha alipopata mbuzi wake wawili wamezaa mapacha.

132

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 27: Siku ya 3

Wiki ya 27: Siku ya 3 na 4

Alama za hesabu

Soma silabi na maneno.

■ ku o nge za kuongeza	ku zi di sha kuzidisha
ku to a kutoa	ku fa u lu kufaulu
ku ga wa nya kugawanya	ku sa wa zi sha kusawazisha

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa na vyo dhani wanavyodhani	hu ku elekeza hukuelekeza
ku vi elewa kuvielewa	ya na yo husisha yanayohusisha

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Alama ya hesabu.	- Alama za hesabu.
Alama ya kuongeza.	- Alama za kuongeza.
Alama ya kutoa.	- Alama za kutoa.
Alama ya kuzidisha.	- Alama za kuzidisha.
Alama ya kujumlisha.	- Alama za kujumlisha.

133

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

N/T/U Andika neno **kuongeza** ubaoni. Tamka silabi **ku o nge za** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **kuongeza**. [U] Endelea na maneno: **kutoa, kugawanya, kuzidisha, kuongeza, kusawazisha, kufaulu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 133.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **alama ya kutoa, alama ya kugawanya, na alama ya kuzidisha**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma taarifa ya **Alama za hesabu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni somo lipi hudhaniwa kuwa gumu? (Ni somo la hesabu).*
2. *Orodhesha alama za hesabu zilizotajwa kwenye hadithi hii? (+ alama ya kuongeza, -, ÷, x, =).*
3. *Kwa nini tunasoma somo la hesabu? (ili tupite mtihani/ kufaulu mtihani kwa manufaa ya maisha ya baadaye).*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi wandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Mama ana ndizi mbili.

📖 Kazi ya ziada:

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao sentensi hizo.

Vidokezo vya Mwalimu
Mwalimu Kazungu: Wakati unapojitayarisha kwa somo, ni muhimu kusoma na kutafakari kuhusu vidokezo vya mwalimu kwenye mwongozo.

Wiki ya 27: Siku ya 3 na 4

Alama za hesabu

Alama za hesabu

Wanafunzi wengi hudhani kuwa somo la hesabu ni gumu. Ukweli ni kwamba somo hili sio gumu kama wanavyodhani. Kuna vitu kadhaa ambavyo ukivijua na kuvielewa basi hesabu huwa rahisi sana. La kwanza ni kujua alama za hesabu kama vile: Alama ya kuongeza (+), alama ya kutoa (-), alama ya kugawanya (÷), alama ya kuzidisha (x) na alama ya kusawazisha (=). Alama hizi hukuelekeza kutatua matatizo mbalimbali yanayohusisha hesabu. Somo la hesabu hukupa ujuzi wa kuweza kufanya kazi mbalimbali. Kwa hivyo tunasoma hesabu ili kufaulu katika mitihani yetu na pia kwa ajili ya manufaa ya maisha ya baadaye. Ukitaka kufaulu ni lazima upende na kufanya bidii kwa somo hili la hesabu.

134

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 27: Siku ya 3 na 4

Alama za hesabu

Soma silabi na maneno.

ku o nge za	ku zi di sha
kuongeza	kuzidisha
ku to a	ku fa u lu
kutoa	kufaulu
ku ga wa nya	ku sa wa zi sha
kugawanya	kusawazisha

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa na vyo dhani	hu ku elekeza
wanavyodhani	hukuelekeza
ku vi elewa	ya na yo husisha
kuvielewa	yanayohusisha

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Alama ya hesabu.	- Alama za hesabu.
Alama ya kuongeza.	- Alama za kuongeza.
Alama ya kutoa.	- Alama za kutoa.
Alama ya kuzidisha.	- Alama za kuzidisha.
Alama ya kujumlisha.	- Alama za kujumlisha.

133

★ Kusoma na kuandika: Maneno marefu:

N/T/U Andika neno **wanavyodhani** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa na vyo dhani** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **wanavyodhani** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **ku vi elewa** (kuvielewa), **hu ku elekeza** (hukuelekeza), **ya na yo husisha** (yanayohusisha). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 133.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja	Wingi
Alama ya hesabu.	- Alama za hesabu.
Alama ya kuongeza.	- Alama za kuongeza.
Alama ya kutoa.	- Alama za kutoa.
Alama ya kuzidisha.	- Alama za kuzidisha.
Alama ya kujumlisha.	- Alama za kujumlisha.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **alama ya kutoa**, **alama ya kugawanya**, na **alama ya kuzidisha**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Alama za hesabu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. **Eleza umuhimu wa hesabu maishani?** (wanafunzi waeleze majibu yao)
2. **Somo unalolipenda zaidi ni lipi? Eleza jibu lako.** (waeleze masomo haya kwa Kiswahili)
3. **Ni masomo gani mengine unayoyasoma?** (wanafunzi waeleze majina ya masomo mengine kwa kiswahili)

✍️ Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia maneno **alama ya hesabu** kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- alama ya hesabu
- alama za kuongeza
- alama ya kutoa
- alama za kujumlisha

📖 Kazi ya ziada:

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu **somo wanalolipenda**.

Wiki ya 27: Siku ya 3 na 4

Alama za hesabu

Alama za hesabu

Wanafunzi wengi hudhani kuwa somo la hesabu ni gumu. Ukweli ni kwamba somo hili sio gumu kama wanavyodhani. Kuna vitu kadhaa ambavyo ukivijua na kuvielewa basi hesabu huwa rahisi sana. La kwanza ni kujua alama za hesabu kama vile: Alama ya kuongeza (+), alama ya kutoa (-), alama ya kugawanya (÷), alama ya kuzidisha (×) na alama ya kusawazisha (=). Alama hizi hukuelekeza kutatua matatizo mbalimbali yanayohusisha hesabu. Somo la hesabu hukupa ujuzi wa kuweza kufanya kazi mbalimbali. Kwa hivyo tunasoma hesabu ili kufaulu katika mitihani yetu na pia kwa ajili ya manufaa ya maisha ya baadaye. Ukitaka kufaulu ni lazima upende na kufanya bidii kwa somo hili la hesabu.

134

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **kugawanya**.

★	nya	za	ku	di	ga	to
	nge	zi	a	sha	o	wa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

● Umoja	Wingi
Mkuki huu ni mdogo.	- Mikuki hii ni midogo.
Mti huu ni mkubwa.	- Miti hii ni mikubwa.
Msitu huu ni mzuri.	- Misitu hii ni mizuri.
Mnazi huu ni mrefu.	- Minazi hii ni mirefu.

Mafumbo

135

Mafumbo

Mimi ni muhimu. Kila mtu ananihitaji. Ninamaliza kiu. Ninatumika kwa usafi. Mimi ni nani?

Mimi ni mkubwa. Ninaishi angani. Natoa mwangaza duniani kote. Nikilala giza huingia. Mimi ni nani?

Mimi ni rafiki wa kila kiumbe. Ninasafisha hewa. Nazaa matunda. Nawapatia binadamu kivuli. Mimi ni nani?

Mimi huishi msituni. Nina miguu minne. Mimi hula nyama. Wengine huniita mfalme. Mimi ni nani?

Majibu

maji	jua
simba	angani/mvua

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **ku ga wa nya** kuandika: neno **kugawanya**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentesi hizi ubaoni. Soma katika umoja na wingi. Soma na wanafunzi wape nafasi wanafunzi wasome peke yao.

Umoja	Wingi
Mkuki huu ni mdogo.	- Mikuki hii ni midogo.
Mti huu ni mkubwa.	- Miti hii ni mikubwa.
Msitu huu ni mzuri.	- Misitu hii ni mizuri.
Mnazi huu ni mrefu.	- Minazi hii ni mirefu.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **hitaji, mwanga, kivuli**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi **Mafumbo** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

◇ Baada ya kusoma

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Mtu wa kwanza ni nani? (maji).*
2. *Mtu wa pili ni nani? (jua).*
3. *Mtu wa kwanza hutoka wapi? (angani/mvua).*
4. *Jina la mtu wa nne ni nani? (simba).*

✍ Kuandika: Imla:

Soma maneno haya huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **alipaza, mapacha, msitu, mbuzi, mkuki, kuzidisha, kutoa, kujumlisha, kusawazisha**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

Vidokezo vya Mwalimu

Kumbuka kufunza kwa utaratibu wiki ya kwanza. Sio haraka sana au polepole sana.

Wiki ya 28: Siku ya 1

Wiki ya 28: Siku ya 1 na 2

Tarakimu

Soma silabi na maneno.

■ ta ra ki mu i shi ri ni the la thi ni

tarakimu	ishirini	thelathini
i da di	ha m si ni	ti si ni
idadi	hamsini	tisini

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa na i penda	wana funzi
wanaipenda	wanafunzi
wa wili	wavu lana
wawili	wavulana

Sarufi: Soma maneno haya na tarakimu.

◆ Maneno		Tarakimu
mia moja na hamsini	-	150
mia mbili	-	200
mia mbili na hamsini	-	250
mia tatu	-	300
mia tatu na hamsini	-	350
mia nne	-	400
mia tisa na tisini	-	990

136

Wiki ya 28: Siku ya 1 na 2

Tarakimu

Tarakimu

Shule ya msingi ya Pomoni ina wanafunzi wengi. Jumla ya wanafunzi wa darasa la kwanza ni mia mbili. Idadi ya wasichana wa darasa la kwanza ni mia moja na wawili. Idadi ya wavulana ni tisini na wanane. Jumla ya wanafunzi wa darasa la pili ni mia nne na ishirini. Wasichana wa darasa la pili ni mia tatu na wavulana ni mia moja ishirini. Jumla ya wanafunzi wa darasa la tatu ni mia tatu hamsini na saba. Idadi ya wasichana wa darasa la tatu ni mia mbili na ishirini na ya wavulana ni mia moja thelathini na saba. Jumla ya wanafunzi wa shule ya Pomoni ni mia tisa sabini na saba.

137

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

N/T/U Andika neno **tarakimu** ubaoni. Tamka silabi **ta ra ki mu** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno upesi **tarakimu**. [U] Endelea na maneno: **idadi, ishirini, hamsini, thelathini, tisini**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 136.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno: **jumla** na **idadi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Tarakimu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Je, shule ya Pomoni ina wanafunzi wangapi katika darasa la kwanza? (mia mbili).*
2. *Wasichana wa darasa la pili ni wangapi? (mia tatu).*
3. *Shule hii ina jumla ya wanafunzi wangapi? (mia tisa sabini na saba).*

✍ Kuandika: Imla.

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **mia mbili, mia tatu, tisini na wanne, mia mbili na ishirini**.

🏠 Kazi ya ziada.

Andika kazi hii ubaoni. Wanafunzi waandike kwenye madaftari yao. Wakifika nyumbani waikamilishe halafu wawasomee wazazi au walezi wao.

1. Mia tano na hamsini	-	550
2. Mia mbili	-	—
3. _____	-	350

Vidokezo vya Mwalimu

Mwalimu mzuri ni yule anayechukua muda kujiyatarisha kabla ya somo. Ni vizuri kuliangalia somo kabla ya kulifunza. Kujitayarisha vyema kunafanya somo liwe zuri na la kupendeza.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 28: Siku ya 2

Wiki ya 28: Siku ya 1 na 2

Tarakimu

Soma silabi na maneno.

■ ta ra ki mu i shi ri ni the la thi ni

tarakimu	ishirini	thelathini
i da di	ha m si ni	ti si ni
idadi	hamsini	tisini

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa na i penda	wana funzi
wanaipenda	wanafunzi
wa wili	wavu lana
wawili	wavulana

Sarufi: Soma maneno haya na tarakimu.

Maneno	Tarakimu
mia moja na hamsini	- 150
mia mbili	- 200
mia mbili na hamsini	- 250
mia tatu	- 300
mia tatu na hamsini	- 350
mia nne	- 400
mia tisa na tisini	- 990

136

★ Kusoma maneno marefu:

N/T/U Andika neno **wanaipenda** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa na i penda** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **wanaipenda** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **wa na funzi-wanafunzi**; **wa wili-wawili**; **wavulana** [T]. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 136.

◆ Sarufi:

[N] Andika tarakimu na majina yake ubaoni. Soma tarakimu hizi. Soma na wanafunzi [U] uwape nafasi wasome peke yao.

Majina	Tarakimu
Mia moja hamsini	- 150
Mia mbili	- 200
Mia mbili hamsini	- 250
Mia tatu	- 300
Mia tatu hamsini	- 350
Mia nne	- 400
Mia tisa na tisini	- 990

Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno: **jumla na idadi**,

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Tarakimu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◇ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Unafikiri wanafunzi wasichana wa darasa la kwanza ni wangapi? (mia moja nk).*
2. *Je, unafikiri shule hii ina walimu wengi au wachache? (wengi kwa sababu ina wanafunzi na madarasa mengi).*
3. *Je, unafikiri kwa nini watu wanaipenda shule hii? (Pengine ina madarasa mazuri, walimu wazuri, nk).*

✍ Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike tarakimu katika vitabu vyao.

Mia moja	- 100	Mia tatu na hamsini	- 350
Mia mbili	- 200	Mia moja na sabini	- 170
Mia moja na hamsini	- 150		

🏠 Kazi ya ziada.

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani wajaze pengo na kuwasomea wazazi au walezi wao:

Majina	Majina
100	Mia moja
300	_____
200	_____
_____	Mia tano hamsini
220	_____
_____	Mia nne

Wiki ya 28: Siku ya 1 na 2

Tarakimu

Tarakimu

Shule ya msingi ya Pomoni ina wanafunzi wengi. Jumla ya wanafunzi wa darasa la kwanza ni mia mbili. Idadi ya wasichana wa darasa la kwanza ni mia moja na wawili. Idadi ya wavulana ni tisini na wanane. Jumla ya wanafunzi wa darasa la pili ni mia nne na ishirini. Wasichana wa darasa la pili ni mia tatu na wavulana ni mia moja ishirini. Jumla ya wanafunzi wa darasa la tatu ni mia tatu hamsini na saba. Idadi ya wasichana wa darasa la tatu ni mia mbili na ishirini na ya wavulana ni mia moja thelathini na saba. Jumla ya wanafunzi wa shule ya Pomoni ni mia tisa sabini na saba.

137

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 28: Siku ya 3

Wiki ya 28: Siku ya 3 na 4

Tarakimu

Soma silabi na maneno.

■ ha ba ri	m mo ja	wa wi li
habari	mmoja	wawili
shu le ni	njo o ni	ra fi ki
shuleni	njooi	rafiki

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li ye potea	tu m rudishe
aliyepotea	tumrudishe
tu ki m pata	tu wa rudishe
tukimpata	tuwarudishe

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ Umoja	Wingi		
Mtoto mmoja	1	Watoto wawili	2
Paka mmoja	1	Paka watano	5
Rafiki mmoja	1	Marafiki wanane	4
Mwalimu mmoja	1	Walimu watatu	3
Samaki sita	6	Samaki saba	7
Ndovu tisa	9	Ndovu kumi	10
Watoto sita	6	Watoto saba	7
Walimu tisa	9	Walimu kumi	10

138

■ Kusoma Maneno kutumia silabi:

Andika neno **habari** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **ha ba ri** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno kwa upesi **habari**. [U] Endelea na maneno: **shuleni, mmoja, njooi, wawili, rafiki**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 138.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno: **rafiki, kupotea na kurudisha**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma au imba **Wimbo wa kuhesabu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni namba gani huja baada ya sita? (saba).*
2. *Wakimpata mtoto watamfanya nini? (watampeleka shule/watampeleka shuleni).*
3. *Mwimbaji anamwambiaje rafiki yake? (Anamwambia, rafiki yangu njoo tuende shule leo).*

📖 Kusoma:

Andika sentensi hii ubaoni kuhusu picha kisha wanafunzi waandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

i. **Watoto wanacheza mpira.**

🏠 Kazi ya ziada.

Sahihisha kazi ya wanafunzi ya kuandika sentensi. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao sentensi hizo.

Wiki ya 28: Siku ya 3 na 4

Tarakimu

Wimbo wa kuhesabu

Moja mbili tatu nne tano sita saba nane tisa habari ya shuleni. Kuna mtoto mmoja aliyepotea na tukimpata tumrudishe shule.

Rafiki yangu njoo, twende shuleni leo.

Moja mbili tatu nne tano sita saba nane tisa habari ya shuleni. Watoto wawili waliopotea na tukiwapata tuwarudishe shule.

Rafiki zangu njooi, twende shuleni leo.

Moja mbili tatu nne tano sita saba nane tisa habari ya shuleni. Watoto watatu waliopotea na tukiwapata tuwarudishe shule.

Rafiki zangu njooi, twende shuleni leo.

139

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wanafunzi wanaposoma, tembea kwa darasa ndio uweze kujua wale hawajui kusoma. Utawasaidia hawa wanafunzi kusoma.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 28: Siku ya 4

Wiki ya 28: Siku ya 3 na 4

Tarakimu

Soma silabi na maneno.

■ ha ba ri	m mo ja	wa wi li
habari	mmoja	wawili
shu le ni	njo o ni	ra fi ki
shuleni	njooi	rafiki

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li ye potea	tu m rudishe
aliyepotea	tumrudishe
tu ki m pata	tu wa rudishe
tukimpata	tuwarudishe

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ Umoja	Wingi		
Mtoto mmoja	1	Watoto wawili	2
Paka mmoja	1	Paka watano	5
Rafiki mmoja	1	Marafiki wanane	4
Mwalimu mmoja	1	Walimu watatu	3
Samaki sita	6	Samaki saba	7
Ndovu tisa	9	Ndovu kumi	10
Watoto sita	6	Watoto saba	7
Walimu tisa	9	Walimu kumi	10

138

★ Kusoma na kuandika Maneno marefu:

Andika neno aliyepotea ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno a li ye potea kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno aliyepotea kwa upesi. [U] Endelea na maneno: tu ki m pata (tukimpata), tu m rudishe (tumrudishe), tu wa rudishe (tuwarudishe). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 138.

◆ Sarufi:

Andika maneno na tarakimu hizi ubaoni. Soma peke yako. Soma na wanafunzi kisha wanafunzi wasome peke yao

Umoja	Wingi		
Mtoto mmoja	1	Watoto wawili	2
Paka mmoja	1	Paka watano	5
Rafiki mmoja	1	Rafiki wanne	4
Mwalimu mmoja	1	Walimu watatu	3
Samaki sita	6	Samaki saba	7
Ndovu tisa	9	Ndovu kumi	10
Watoto sita	6	Watoto saba	7
Walimu tisa	9	Watoto kumi	10

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno rafiki, kupotea na kurudisha.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu Wimbo wa kuhesabu huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi ywa wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. Hesabu kutoka kumi hadi mia moja kwa makumi? (wape mfano, kisha watoto wahesabu 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100).
2. Umuhimu wa kwenda shule ni nini? (tunajifundisha mambo mengi/tunapata marafiki/tunajitayarisha kwa maisha ya baadaye).
3. Tuimbe wimbo mwingine wenye namba? (wanafunzi na mwalimu waimbe wimbo wa tarakimu).

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni. Tumia neno ndugu kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

- Halima ana ndugu wawili.
- Mbwa watatu.
- Samaki tisa.
- Sungura tisa.

🏠 Kazi ya ziada.

Andika hadithi fupi kuhusu rafiki yako.

Wiki ya 28: Siku ya 3 na 4

Tarakimu

Wimbo wa kuhesabu

Moja mbili tatu nne tano sita saba nane tisa habari ya shuleni. Kuna mtoto mmoja aliyepotea na tukimpata tumrudishe shule.

Rafiki yangu njoo, twende shuleni leo.

Moja mbili tatu nne tano sita saba nane tisa habari ya shuleni. Watoto wawili waliopotea na tukiwapata tuwarudishe shule.

Rafiki zangu njooi, twende shuleni leo.

Moja mbili tatu nne tano sita saba nane tisa habari ya shuleni. Watoto watatu waliopotea na tukiwapata tuwarudishe shule.

Rafiki zangu njooi, twende shuleni leo.

139

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **tano**.

a	n	fu	ku	ba	e
ni	no	n	l	li	o
sa	ya	ne	tu	ti	mi

Sarufi: Soma maneno na tarakimu.

Maneno	Tarakimu
Mia moja	100
Mia moja hamsini	150
Mia mbili	200
Mia mbili sabini	270
Mia tatu	300

Gazeti la Baba

140

Gazeti la baba

Paliondokea kijana mmoja aliyeitwa Romeo. Siku moja baba yake alimtuma amletee gazeti la tarehe nane.

Romeo alichukua shilingi mia moja na kuelekea dukani. Alipofika kule alimuuliza mwenye duka, "Una gazeti la tarehe nane?" Mwenye duka alijibu, "Sina." Romeo aliuliza tena, "Je, unalo la tarehe nne?" Mwenye duka aliitikia. Romeo aliagiza magazeti mawili ya tarehe nne na kuelekea nyumbani.

Alipofika nyumbani, alimpatia babake yale magazeti mawili. Baba alipoona tarehe ni tofauti aliuliza, "Nani alikutuma magazeti mawili ya tarehe nne?" Romeo alisema, "Baba, nilikosa gazeti la tarehe nane. Lakini nikakumbuka kuwa nne mara mbili ni nane. Hivyo basi niliitisha magazeti mawili ya tarehe nne ili tupate tarehe nane."

Badala ya baba kukasirika, alicheka na kusema, "Mwanangu, haiwi hivyo kwenye gazeti. Ukiwa mkubwa, utaelewa kuwa kila siku ina gazeti lake."

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **ta** na **no** kuandika: neno **tano**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

[N] Andika maneno haya na tarakimu ubaoni. [T] Soma mstari wa kwanza. [T] Soma mstari wa pili pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome mistari iliyobaki.

Majina	Tarakimu
Mia moja	- 100
Mia moja hamsini	- 150
Mia mbili	- 200
Mia mbili sabini	- 270
Mia tatu	- 300

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **tarehe, kuelekea, aliagiza**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi **Gazeti la baba** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

◇ Baada ya kusoma

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Baba alimtuma Romeo anunue nini (anunue gazeti la tarehe nane).*
2. *Romeo aliagiza apewe nini? (magazeti mawili ya tarehe nane).*
3. *Unafikiri Romeo alikuwa mtoto mwerevu? (Eleza jibu lako).*

✍ Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **ishirini, thelethini, hamsini, mia mbili, dukani, nyumbani, kumi na nne, mia tano. Mia tatu, tisini.**

🏠 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

Wiki ya 29: Siku ya 1

Wiki ya 29: Siku ya 1 na 2

Rangi za bendera

Soma silabi na maneno.

■ nye u pe	ki ja ni	nye ku ndu
nyeupe	kijani	nyekundu
nye u si	ki bi chi	dhi ha ka
nyeusi	kibichi	dhihaka

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i me ni lea	tu li yo pigania	wa me ni sinya
imenilea	tuliyopigania	wamenisinya
twa ji vunia	tu si pendane	i ki pepea
twajivunia	tusipendane	ikipepea

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ Umoja		Wingi
Nchi yang u	-	Nchi zet u
Bendera yang u	-	Bendera zet u
Rangi yang u	-	Rangi zet u
•		•
Taifa lang u	-	Mataifa yet u
Gari lang u	-	Magari yet u
Koti lang u	-	Makoti yet u

141

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

N/T/U Andika neno **nyeupe** ubaoni. Tamka silabi nye **u pe** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **nyeupe**. [U] Endelea na maneno: **nyeusi, kijani, kibichi, nyekundu, dhihaka**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 141.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **wamenisinya, twajivunia** na **dhihaka**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri shairi kuhusu **rangi za bendera yetu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Bendera ya Kenya ina rangi ngapi? Hebu zitaje rangi hizo.** (nne: **nyeusi, nyeupe, nyekundu na kijani kibichi**)
2. **Rangi nyekundu inasimamia nini?** (ni damu ya mkenya)
3. **Rangi nyeupe ni ya nini?** (amani)

📖 Kuandika Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **nyeupe, nyeusi, kijani kibichi na nyekundu**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao.

Wiki ya 29: Siku ya 1 na 2

Rangi za bendera

Rangi za Bendera Yetu

Nchi yangu imenilea, Taifa langu la Kenya,
Nchi yangu taitetea, wabaya wamenisinya,
Bendera ikipepea, wakenya twajivunia.

Rangi nne za bendera, ni muhimu nakwambia,
Nyeusi ya mwanadamu, uhuru kapigania,
Bendera ikipepea, wakenya twajivunia.

Nyekundu ni ya damu, ilomwagika vitani,
Mashujaa kahitimu, mjini na vijijini,
Bendera ikipepea, wakenya twajivunia.

Kijani rangi ya nchi, twaitetea hakika,
Tuipende hii nchi, sisi sote bila dhihaka,
Bendera ikipepea, wakenya twajivunia

Rangi nyeupe ya amani, kwa nini tusipendane?
Kumpenda wako jirani, hakuna hata jingine,
Bendera ikipepea, wakenya twajivunia.

142

Vidokezo vya Mwalimu
Mwalimu Mkoji: Kumbuka hatua
tatu muhimu kwenye mtindo wa kufunza
somo la PRI MR. Mtindo huu ni: Ninafanya,
Tunafanya na Unafanya.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 29: Siku ya 1 na 2

Rangi za bendera

Soma silabi na maneno.

■ nye u pe	ki ja ni	nye ku ndu
nyeupe	kijani	nyekundu
nye u si	ki bi chi	dhi ha ka
nyeusi	kibichi	dhihaka

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i me ni lea	tu li yo pigania	wa me ni sinya
imenilea	tuliyopigania	wamenisinya
twa ji vunia	tu si pendane	i ki pepea
twajivunia	tusipendane	ikipepea

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ Umoja		Wingi
Nchi yang u	-	Nchi zet u
Bendera yang u	-	Bendera zet u
Rangi yang u	-	Rangi zet u
•		•
Taifa lang u	-	Mataifa yet u
Gari lang u	-	Magari yet u
Koti lang u	-	Makoti yet u

141

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno imenilea ubaoni. Tamka sehemu za neno i me ni lea kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote imenilea. N/T/U: Endelea na maneno: wa me ni sinya (wamenisinya), twa ji vunia (twajivunia), tu si pendane (tusipendane), i ki pepea (ikipepea). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 141.

◆ Sarufi:

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U: Soma maneno haya.

Umoja -angu		Wingi -etu
Nchi yang u	-	Nchi zet u
Bendera yang u	-	Bendera zet u
Rangi yang u	-	Rangi zet u
Taifa lang u	-	Mataifa yet u
Gari lang u	-	Magari yet u
Koti lang u	-	Makoti yet u

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya vifungu hivi vya maneno wamenisinya, twajivunia na dhihaka.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri shairi kuhusu rangi za Bendera yetu huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Rangi gani hukupendeza sana kati ya zile nne za bendera ya kenya?. (wanafunzi wataje rangi mbalimbali)
2. Je unajua rangi ya bendera ya Tanzania au Uganda? Eleza darasa.
(Tanzania ni: _____)
(Uganda ni: _____)
3. Kwa nini unaipenda nchi ya Kenya? (Wanafunzi waeleze mambo yanayowafanya kuipenda Kenya)

✍ Kuandika:

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike katika vitabu vyao:

- Nchi yangu naipenda. - Nchi zetu tunazipenda.
- Gari langu ni maridadi. - Magari yetu ni maridadi.

📖 Kazi ya ziada.

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike katika vitabu vyao kisha wajazie pengo nyumbani na kuwasomea wazazi au walezi wao:

godoro langu	-	magodoro yetu
blanketi langu	-	_____
_____	-	matufaha yetu
nanasi langu	-	_____

Wiki ya 29: Siku ya 1 na 2

Rangi za bendera

Rangi za Bendera Yetu

Nchi yangu imenilea, Taifa langu la Kenya, Nchi yangu taitetea, wabaya wamenisinya, **Bendera ikipepea, wakenya twajivunia.**

Rangi nne za bendera, ni muhimu nakwambia, Nyeusi ya mwanadamu, uhuru kapigania, **Bendera ikipepea, wakenya twajivunia.**

Nyekundu ni ya damu, ilomwagika vitani, Mashujaa kahitimu, mjini na vijijini, **Bendera ikipepea, wakenya twajivunia.**

Kijani rangi ya nchi, twaitetea hakika, Tuipende hii nchi, sisi sote bila dhihaka, **Bendera ikipepea, wakenya twajivunia**

Rangi nyeupe ya amani, kwa nini tusipendane? Kumpenda wako jirani, hakuna hata jingine, **Bendera ikipepea, wakenya twajivunia.**

142

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 29: Siku ya 3

Wiki ya 29: Siku ya 3 na 4

Rangi za bendera

Soma silabi na maneno.

■ be nde ra ma ri da di nye ku ndu
bendera maridadi nyekundu
 wa za le ndo hu s ta wi sha A f ri ka
wazalendo hustawisha Afrika

Bendera ya Kenya

Bendera ya Tanzania

Bendera ya Uganda

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i na wakilisha i li yo mwagika
inawakilisha iliyomwagika
 tu ki pigania wa li o pigania
tukupigania waliopigania

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ **-wetu -wenu**
 Uhuru **wetu** - Uhuru **wenu**
 Uchumi **wetu** - Uchumi **wenu**
 Ushujaa **wetu** - Ushujaa **wenu**

143

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

N/T/U Andika neno **bendera** ubaoni. Tamka silabi **be nde ra** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **bendera**. [U] Endelea na maneno: **maridadi, nyekundu, wazalendo, hustawisha, Afrika**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 143.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **maridadi, wazalendo** na **inawakilisha**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi ya **Bendera yetu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni kitu gani kilichotajwa kwenye hadithi ambacho hupatikana kila nchi ulimwenguni? (bendera)*
2. *Rangi ya kijani kibichi huwakilisha nini? (uchumi na nchi yetu)*
3. *Rangi nyeusi ni ya nini? (rangi ya watu/wanadamu/watu waliopigania uhuru wetu)*

📖 Kuandika:

Andika sentensi hii kuhusu picha ubaoni kisha wanafunzi wandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

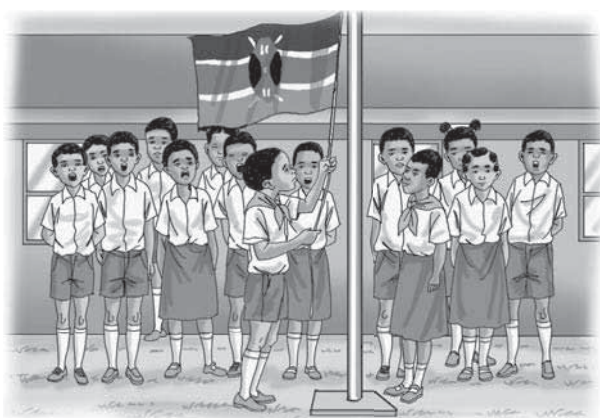
1. Wanafunzi wanaimba wimbo wa taifa.

📖 Kazi ya ziada:

Sahihisha kazi ya wanafunzi. Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao zile sentensi.

Wiki ya 29: Siku ya 3 na 4

Rangi za bendera

Bendera yetu

Kila taifa ulimwenguni lina bendera yake ya kipekee. Taifa letu la Kenya lina bendera iliyo na rangi nne. Kila rangi ina maana yake. Rangi nyeusi inawakilisha rangi ya watu wa Kenya. Wengi wa wakenya, kama watu wengine barani Afrika, ni watu weusi. Rangi nyekundu inawakilisha ushujaa wa wazalendo waliopigania uhuru wetu. Pia inawakilisha damu iliyomwagika wakati wa kupigania uhuru wetu. Rangi ya kijani kibichi inawakilisha kilimo cha nchi yetu. Mimea huwa na rangi ya kijani kibichi. Rangi ya mwisho ni nyeupe. Rangi hii inawakilisha amani ya nchi yetu. Kwa kweli bendera yetu ni maridadi sana.

144

Vidokezo vya Mwalimu
 Wakati unapouliza maswali ya ufahamu yenye majibu kwenye hadithi, hakikisha kuwa wanafunzi wanaangalia jawabu kwenye hadithi kabla ya kujibu swali.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 29: Siku ya 4

Wiki ya 29: Siku ya 3 na 4

Rangi za bendera

Soma silabi na maneno.

■ be nde ra ma ri da di nye ku ndu
bendera maridadi nyekundu
 wa za le ndo hu s ta wi sha A f ri ka
wazalendo hustawisha Afrika

Bendera ya Kenya

Bendera ya Tanzania

Bendera ya Uganda

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i na wakilisha i li yo mwagika
inawakilisha iliyomwagika
 tu ki pigania wa li o pigania
tukupigania waliopigania

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ **-wetu** **-wenu**
 Uhuru **wetu** - Uhuru **wenu**
 Uchumi **wetu** - Uchumi **wenu**
 Ushujaa **wetu** - Ushujaa **wenu**

143

★ Kusoma maneno marefu:

N/T/U Andika neno **inawakilisha** ubaoni. Tamka sehemu za neno **I na wakilisha** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **inawakilisha** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **tu ki pigania (tukupigania), i li vyo mwagika (ilivyomwagika), wa li o pigania (waliopigania)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 143.

◆ Sarufi:

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U: Soma maneno haya:

-etu **-enu**
 Uhuru **wetu** - Uhuru **wenu**
 Uchumi **wetu** - Uchumi **wenu**
 Ushujaa **wetu** - Ushujaa **wenu**

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **maridadi, wazalendo na inawakilisha**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Bendera yetu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. *Watu hufanya nini wakati bendera inapopandishwa kwenye mlingoti? (husimana wima, huimba wimbo wa taifa).*
2. *Ni wimbo gani huimbwa wakati wa bendera kuteremshwa? (wimbo wa taifa).*
3. *Taja mashujaa unaowajua. (•Mzee Jomo Kenyatta •Kung'u Karuba •Wangari Maathai •Mekatilili wa Menza •Ochieng' Oneko).*

📖 Kuandika:

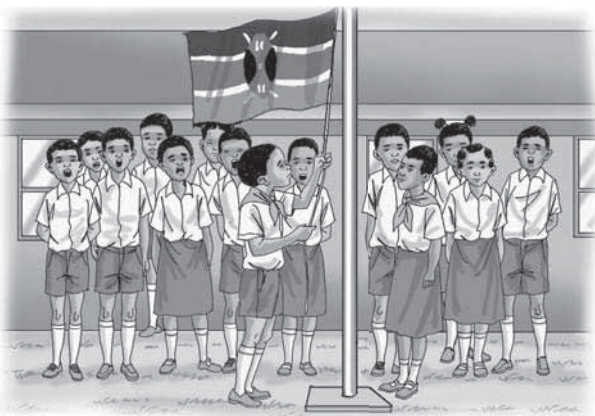
Andika maneno haya ubaoni: **uhuru wetu, uchumi wenu, ushujaa wetu**. Tumia maneno **uhuru wetu** kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi.

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike sentensi chache kuhusu **bendera ya Kenya**.

Wiki ya 29: Siku ya 3 na 4

Rangi za bendera

Bendera yetu

Kila taifa ulimwenguni lina bendera yake ya kipekee. Taifa letu la Kenya lina bendera iliyo na rangi nne. Kila rangi ina maana yake. Rangi nyeusi **inawakilisha** rangi ya watu wa Kenya. Wengi wa wakenya, kama watu wengine barani Afrika, ni watu weusi. Rangi nyekundu **inawakilisha** ushujaa wa **wazalendo waliopigania** uhuru wetu. Pia **inawakilisha** damu **iliyomwagika** wakati wa kupigania uhuru wetu. Rangi ya kijani kibichi **inawakilisha** kilimo cha nchi yetu. Mimea huwa na rangi ya kijani kibichi. Rangi ya mwisho ni nyeupe. Rangi hii **inawakilisha** amani ya nchi yetu. Kwa kweli bendera yetu ni **maridadi sana**.

144

Vidokezo vya Mwalimu

Fuatilizia kwa kidole unaposoma sauti ili uunde silabi au wakati unasoma silabi zinazotengeneza neno. Baadaye pitisha kidole chini ya silabi au neno zima.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 29: Siku ya 5

Rangi za bendera

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **nyekundu**.

★	the	ki	ni	ndu	ma
	ji	nye	ku	si	lu
	kaa	u	ja	pe	mbi

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- Nyekundu kama damu.
Nyeusi kama makaa.
Nyeupe kama theluji.
Kijani kama nyasi mbichi.

Wimbo wa Taifa

- 1 Ee Mungu nguvu yetu,
Ilete *baraka* kwetu,
Haki iwe ngao na mlinzi,
Natukae na undugu,
Amani na uhuru,
Raha tupate na ustawi.
- 2 Amkeni ndugu zetu,
Tufanye sote bidii,
Nasi tujitoe kwa nguvu,
Nchi yetu ya Kenya,
Tunayoipenda,
Tuwe tayari kuilinda.
- 3 Natujenge taifa letu,
Ee ndio wajibu wetu,
Kenya *istahili* heshima,
Tuungane mikono,
Pamoja kazini,
Kila siku tuwe na shukrani.

145

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Tumia silabi **nye ku ndu** kuandika: neno **nyekundu**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi wakitumia jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika sentesi hizi ubaoni. Soma sentensi hizi. Soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wasome peke yao.

- Nyekundu kama damu.
- Nyeusi kama makaa.
- Nyeupe kama theluji.
- Kijani kama nyasi mbichi.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **baraka**, **uhuru** na **istahili**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi **Wimbo wa Taifa** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

📖 Baada ya kusoma

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Ubeti wa kwanza unaomba Mungu afanye nini? (Mungu alete baraka nk).*
2. *Katika wimbo wa taifa, watu wanahimizwa kufanya nini? (waamke na kufanya bidii, nk).*
3. *Hebu tufanye mazoezi ya kuimba wimbo wa taifa pamoja. (waongoze wanafunzi kuimba wimbo wa taifa).*

📖 Kuandika: Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **nyeupe**, **nyekundu**, **kijani** kibichi, **nchi**, **bendera**, **koti**, **taifa**, **wazalendo**, **kilimo**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi kuhusu rangi mbalimbali wakitumia jedwali kisha wawasome wazazi au walezi wao.

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha wanafunzi wameongea na wenzao kuhusu utabiri kabla ya kuuliza wachache waelezee kuhusu utabiri.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 30: Siku ya 1

Wiki ya 30: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

■ ku fu a ta	m shi ndo	ma zi ngi ra
kufuata	mshindo	mazingira
so ko ni	ma ga nda	shi mo ni
sokoni	maganda	shimoni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li m fuata	wa li po fika
walimfuata	walipofika
ya li yo m fanya	a ka wa ambia
yaliyomfanya	akawaambia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Ganda hili ni kubwa.	- Maganda haya ni makubwa .
Ganda hili ni dogo.	- Maganda haya ni madogo .
Ganda hili ni tamu.	- Maganda haya ni matamu .

146

Wiki ya 30: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Mazingira

Watoto wengi hupenda kufuata wazazi au walezi wao wanapoenda sokoni. Siku moja Diba na Habona walimfuata mama yao sokoni. Walipofika sokoni waliona watu wengi wakila ndizi na kutupa **maganda** njiani. Mara Diba na Habona wakasikia **mshindo** mkuu. Walipoangalia wakaona mama yao ameanguka chini. Wakamwambia, "Pole mama". Walipotazama zaidi wakaona **maganda** ya ndizi yalikuwa yemetupwa. Ni **maganda** hayo yaliyomfanya mama **akateleza** na kuanguka chini.

Hapo ndipo mama **akawaambia** wanawe kwamba ni muhimu watu watunze **mazingira**. Mbali na **hatari** ya kuanguka kwa sababu ya kutupa taka ovyo, **mazingira** pia huchafuka. Aliwaeleza kuwa **takataka** zote zinafaa kutupwa mahali panapofaa. **Takataka** zinafaa kutupwa kwa pipa la taka na shimo, bali si barabarani.

147

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **kufuata** ubaoni. N/T/U Tamka silabi **ku fua ta** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **kufwata**. [U] Endelea na maneno: **sokoni, mshindo, maganda, mazingira, shimoni**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 146.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mshindo, maganda** na **akateleza**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi kuhusu **Mazingira** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Diba na Habona walienda wapi? (sokoni).*
2. *Eleza jambo lililofanyika walipofika sokoni. (wanafunzi waeleze hadithi kwa ufupi).*
3. *Hatari ya kutupa takataka ovyo ni ipi? (kuanguka, kuchafua mazingira, nk).*

✍ Kuandika Imla:

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **sokoni, mshindo, maganda, mazingira, shimoni**.

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi watumie maneno ya imla kutunga sentensi. Baadaye wawasomee wazazi au walezi wao. Maneno ni: **sokoni, mshindo, maganda, mazingira, shimoni**.

Vidokezo vya Mwalimu

Kumbuka kufanya utabiri na wanafunzi siku ya kwanza, ya tatu na ya tano pekee. Hakuna utabiri siku ya 2 na ya 4. Wanafunzi watarejelea msamiati.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 30: Siku ya 2

Wiki ya 30: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

■ ku fu a ta	m shi ndo	ma zi ngi ra
kufuata	mshindo	mazingira
so ko ni	ma ga nda	shi mo ni
sokoni	maganda	shimoni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li m fuata	wa li po fika
walimfuata	walipofika
ya li yo m fanya	a ka wa ambia
yaliyomfanya	akawaambia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja	Wingi
Ganda hili ni kubwa.	- Maganda haya ni makubwa .
Ganda hili ni dogo.	- Maganda haya ni madogo .
Ganda hili ni tamu.	- Maganda haya ni matamu .

146

★ Kusoma maneno marefu:

Andika neno **walimfuata** ubaoni. N/T/U Tamka sehemu za neno **wa li m fuata** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote **walimfuata**. Endelea na maneno: **wa li po fika (walipofika)**, **ya li yo m fanya (yaliyomfanya)**, **a ka wa ambia (akawaambia)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 146.

◆ Sarufi:

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Ganda hili ni kubwa	- Maganda haya ni makubwa
Ganda hili ni dogo	- Maganda haya ni madogo
Ganda hili ni tamu	- Maganda haya ni matamu

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya vifungu hivi vya maneno **mshindo, maganda** na **akateleza**.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma shairi kuhusu **mazingira** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome katika vikundi vya watu wawili wawili.

◆ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Unafikiri ni vitu gani vililizwa sokoni?** (wanafunzi wataje bidhaa mbalimbali)
2. **Ni vitu gani husababisha takataka hapa shule?** (karatasi, mabaki ya chakula nk)
3. **Wewe hutupa takataka hizo wapi?** (wanafunzi waeleze wanapotupa takataka)

✍ Kuandika:

Wape wanafunzi muda waandike sentensi za sarufi za umoja na wingi katika vitabu vyao.

- Hili ni ganda kubwa sana. - Haya ni maganda makubwa sana.
- Hili ni ganda tamu. - Haya ni maganda matamu.

📖 Kazi ya ziada

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike katika vitabu vyao kisha wajazie pengo nyumbani na kuwasomea wazazi au walezi wao:

chungwa dogo	-	machungwa madogo
tunda tamu	-	_____
_____	-	maparachichi makubwa
fenesi chungu	-	_____

Wiki ya 30: Siku ya 1 na 2

Marejeleo

Mazingira

Watoto wengi hupenda kufuata wazazi au walezi wao wanapoenda sokoni. Siku moja Diba na Habona walimfuata mama yao sokoni. Walipofika sokoni waliona watu wengi wakila ndizi na kutupa **maganda** njiani. Mara Diba na Habona wakasikia **mshindo** mkuu. Walipoangalia wakaona mama yao ameanguka chini. Wakamwambia, "Pole mama". Walipotazama zaidi wakaona **maganda** ya ndizi yalikuwa yemetupwa. Ni **maganda** hayo yaliyomfanya mama **akateleza** na kuanguka chini.

Hapo ndipo mama **akawaambia** wanawe kwamba ni muhimu watu watunze **mazingira**. Mbali na hatari ya kuanguka kwa sababu ya kutupa taka ovyo, **mazingira** pia huchafuka. Aliwaeleza kuwa **takataka** zote zinafaa kutupwa mahali panapofaa. **Takataka** zinafaa kutupwa kwa pipa la taka na shimo, bali si barabarani.

147

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 30: Siku ya 3 na 4

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

■ da wa	m za zi	u go njwa
dawa	mzazi	ugonjwa
si nda no	da k ta ri	u nge dha ni
sindano	daktari	ungedhani

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ zi na tu shinda	zi na tu linda
zinatushinda	zinatulinda
u ta hatarisha	u si sherehekee
utahatarisha	usisherehekee

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ Maneno	Kinyume
Dawa tamu	- Dawa chungu
Dawa nyingi	- Dawa chache
Dawa kubwa	- Dawa ndogo
Dawa mbaya	- Dawa nzuri
Dawa ghali	- Dawa rahisi

148

Wiki ya 30: Siku ya 3 na 4

Marejeleo

Dawa

Dawa za kila aina, naomba usichezee
Ugonjwa wa kila namna, daktari muelezee
Kuna chungu na tamu sana, mtoto sisherehekee
Dawa usinywe dawa, bila mzazi kuwepo.

Dawa za maji twapenda, ni tamu kama asali
Za tembe zinatushinda, ungedhani ni pilipili
Sindano zinatulinda, kutoka kwa homa kali
Dawa usinywe dawa, bila mzazi kuwepo.

Dawa usiweke ovyo, ni hatari kwa maisha
Mtoto akila sivyo, uzima huenda kwisha
Dawa ukiacha hivyo, maisha utahatarisha
Dawa usinywe dawa, bila mzazi kuwepo.

149

■ Kusoma maneno kutumia silabi:

Andika neno **dawa** ubaoni. N/T/U: Tamka silabi **da wa** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **dawa**. [U] Endelea na maneno: **ugonjwa, Daktari, mzazi, sindano, ungedhani**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 148.

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wanafunzi waeleze maana ya vifungu hivi vya maneno **mtoto sisherehekee, ungedhani ni pilipili, dawa usiwache ovyo** na **uzima huenda kwisha**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri shairi la **dawa** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

◇ Maswali

Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja aina za dawa zilizotajwa kwenye shairi hili. (dawa za maji, dawa za tembe, dawa tamu, dawa chungu, dawa za sindano)*
2. *Shairi hili linatuelezea kwamba dawa ule vipi? (ule wakati mzazi yuko)*
3. *Ukila dawa ovyo nini kitafanyika? (unaweza kufa nk)*

✍ Kuandika:

Andika sentensi hii ubaoni kisha wanafunzi wandike sentensi zingine mbili kuhusu picha.

- i. Dawa ziko juu ya kabati.

🏠 Kazi ya ziada:

Sahihisha kazi ya wanafunzi. Eleza wanafunzi waandike sentensi zaidi kuhusu picha. Wanafunzi wawasomee wazazi au walezi wao zile sentensi.

Vidokezo vya Mwalimu

Kumbuka kuwa kusoma hadithi kuna vipengele vitatu. Kusoma maneno vizuri, kwa mwendo mzuri na kuonyesha hisia na kuzingatia alama za uafikishaji.

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

Wiki ya 30: Siku ya 4

Wiki ya 30: Siku ya 3 na 4

Marejeleo

Soma silabi na maneno.

da wa	m za zi	u go njwa
dawa	mzazi	ugonjwa
si nda no	da k ta ri	u nge dha ni
sindano	daktari	ungedhani

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ zi na tu shinda	zi na tu linda
zinatushinda	zinatulinda
u ta hatarisha	u si sherehekee
utahatarisha	usisherehekee

Sarufi: Soma maneno haya.

◆ Maneno	-	Kinyume
Dawa tamu	-	Dawa chungu
Dawa nyingi	-	Dawa chache
Dawa kubwa	-	Dawa ndogo
Dawa mbaya	-	Dawa nzuri
Dawa ghali	-	Dawa rahisi

148

★ Kusoma maneno marefu:

N/T/U Andika neno **zinatushinda** ubaoni. Tamka sehemu za neno **zi na tu shinda** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **zinatushinda** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **u ta hatarisha (utahatarisha), zi na tu linda (zinatulinda), si sherehekee (sisherehekee)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa wa 148.

◆ Sarufi:

Andika maneno ubaoni. N/T/U: Soma maneno haya.

Maneno	-	Kinyume
Dawa tamu	-	Dawa chungu
Dawa nyingi	-	Dawa chache
Dawa kubwa	-	Dawa ndogo
Dawa mbaya	-	Dawa nzuri
Dawa ghali	-	Dawa rahisi

📖 Kabla ya kusoma

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya vifungu hivi vya maneno **mtoto sisherehekee, ungedhani ni pilipili, dawa usiwache ovyo na uzima huenda kwisha**.

📖 Kusoma shairi:

[N] Soma au kariri shairi kuhusu **Dawa** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

Waulize maswali yafuatayo:

1. **Kati ya aina za dawa zilizotajwa kwenye shairi ni ipi unapenda sana?** (wanafunzi wataje huku wakitoa sababu).
2. **Taja jina moja la dawa ambayo umewahi kuitumia?** (wanafunzi wataje dawa mbalimbali).
3. **Umewahi kudungwa sindano?** (Eleza ulichohisi).

Mwalimu: Wape nafasi wanafunzi wakariri au kuimba shairi hili kwa pamoja.

📖 Kuandika:

Andika maneno haya ubaoni: **dawa tamu, dawa chache, dawa ndogo, dawa nzuri**. Tumia maneno **dawa tamu** kuunda sentensi. Eleza wanafunzi watumie maneno haya kuunda sentensi: dawa chache, dawa ndogo, dawa nzuri.

📖 Kazi ya ziada

Eleza wanafunzi waandike hadithi fupi kuhusu **dawa ninayoipenda**.

Wiki ya 30: Siku ya 3 na 4

Marejeleo

Dawa

Dawa za kila aina, naomba usichezee Ugonjwa wa kila namna, daktari muelezee Kuna chungu na tamu sana, mtoto sisherehekee **Dawa usinywe dawa, bila mzazi kuwepo.**

Dawa za maji twapenda, ni tamu kama asali Za tembe zinatushinda, ungedhani ni pilipili Sindano zinatulinda, kutoka kwa homa kali **Dawa usinywe dawa, bila mzazi kuwepo.**

Dawa usiweke ovyo, ni hatari kwa maisha Mtoto akila sivyo, uzima huenda kwisha Dawa ukiacha hivyo, maisha utahatarisha **Dawa usinywe dawa, bila mzazi kuwepo.**

149

Tarehe: _____

Muda: _____

Idadi: _____

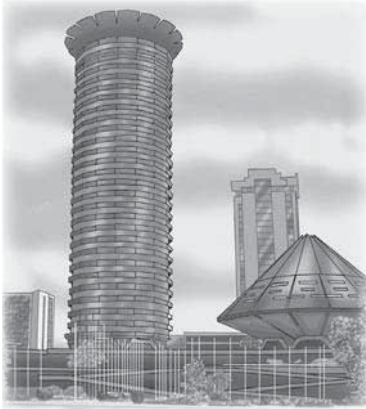
Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: **mazingira**.

ra	ma	wa	da
zi	si	za	nda
no	m	ngi	ga

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Kinyume	Neno	Kinyume
ghali	— rahisi	simama	— keti
panda	— shuka	lia	— cheka
jenga	— bomoa	juu	— chini

Majumba ya Nairobi

150

Majumba ya Nairobi

Siku moja Katini na wenzake wa kikundi cha kwaya walienda kuimba jijini Nairobi. Kabla ya kuimba, waliona ni heri watembelee jumba la mikutano la Kenyatta.

Mwalimu akawapeleka mahali kwenye lifti. Watu wakatoka na bikizee akaingia. Muda si muda akatokea msichana mrembo sana. Katini akamuuliza mwalimu, “Kwani Nairobi wanabadilisha wazee kuwa vijana? Mwalimu akamuelezea kuwa walikuwa watu wawili tofauti.

Katini, mwalimu na wanafunzi wenzake wakaingia kwenye lifti hadi ghorofa ya ishirini na nane. Mlango ukafunguka na wote wakatoka. Waliona majumba mengi ya kila aina. Waliona ghorofa ndefu zenye ofisi nyingi. Upane wa pili waliona eneo la makazi likiwa na nyumba zisizokuwa za ghorofa.

Alipotazama upande mwingine akaona nyumba za mabati kwenye mtaa wa mabanda. Baadaye walienda kwenye ukumbi kuimba na kuwatumbuiza watu.

★ Jedwali la silabi:

[N] Chora jedwali la silabi. Tumia silabi **ma**, **zi**, **ngi** na **ra** kuandika: neno **mazingira**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia Jedwali la silabi.

● Sarufi:

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U. Soma maneno hayo.

Neno	Kinyume
ghali	— rahisi
panda	— shuka
jenga	— bomoa
simama	— keti
lia	— cheka
juu	— chini

📖 Kabla ya kusoma

[N] Eleza wanafunzi maana ya maneno: **lifti**, **ukumbi** na **kutumbuiza**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi:

[N] Soma hadithi **Majumba ya Nairobi** kwa wanafunzi huku wakisikiliza kwa makini.

💎 Maswali

Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Katini na wenzake walienda Nairobi kufanya nini? (walienda Nairobi kuimba).*
2. *Taja aina ya majumba waliyoyaona walipokuwa juu ya jumba la Kenyatta? (ghorofa, ofisi, nk).*
3. *Je, unafikiria ni kwa nini Katini anifikiria Nairobi wanabadilisha wazee kuwa vijana? (kwa sababu ya wale aliyowaona nje ya lifti).*
4. *Eleza jambo lililokufurahisha kutoka kwa hadithi hii. (wanafunzi waeleze walichokifurahia).*

📝 Kuandika: Imla:

Wasomee wanafunzi maneno haya mara mbili huku wakiyaandika katika vitabu vyao: **sokoni**, **mshindo**, **maganda**, **mazingira**, **shimoni**, **ugonjwa**, **Daktari**, **mzazi**, **sindano**, **ungedhani**

📖 Kazi ya ziada.

Wanafunzi wachore jedwali katika vitabu vyao. Wakifika nyumbani, watunge maneno zaidi wakitumia jedwali kisha wawasomee wazazi au walezi wao.

Mwongozo wa Mwalimu Kiswahili cha Darasa la 2

